CARLOS FUENTES
O companie neliniştitoare

ÎNDRĂGOSTITUL DE TEATRU

Pentru Harold Pinter si Antonia Fraser

Fereastra

I

Stau într-un mic apartament pe o străduţă care se deschide din Wardour Street. Wardour e centrul de difuzare şi editare pentru producţia de film şi televiziune din Londra, iar munca mea constă în a urma indicaţiile unui regizor de montaj pentru a asigura un singur lucru: fluiditatea narativă şi perfecţiunea tehnică a peliculei.

Peliculă. Cuvântul însuşi indică fragilitatea acestor mici bucăţi de „piele", ieri de nitrat de argint, azi de acetat de celuloză, pe care cât e ziua de lungă le digitalizez pentru a obţine continuitatea; eliminând, spre a evita confuzii, urâţenia sau, şi mai rău, lipsa de experienţă a autorilor filmului. Cuvântul englezesc este poate mai potrivit, fiindcă e mai tehnic ori mai abstract decât cel spaniol. *Film* sugerează membrană, piele fragilă, ceaţă, văl. Opacitate. L-am căutat în dicţionar pentru a evita fanteziile verbale şi a mă limita la ceea ce înseamnă filmul în meseria mea: o rolă flexibilă de celuloză şi emulsie. Dar numele se schimbă: acum se cheamă Beta Digital.

Totuşi, dacă spun „peliculă" în spaniolă nu mă depărtez de definiţia academică („bandă de celuloid pregătită pentru a primi amprenta cinematografică"), dar nici nu pot (sau nu vreau) să mă despart de o viziune a pielii umane fragile, superficiale, veşmântul subţire al aparenţei. Pielea cu care ne prezentăm în faţa privirii celorlalţi, deoarece, fără această mantie care ne acoperă din cap până-n picioare, n-am fi decât o grămadă de carne vie, de perisabile măruntaie împrăştiate, fără altă armătură decât scheletul - ţeasta. Ceea ce moartea ne îngăduie să-i arătăm veşniciei. *Alas, poor Yorick !*

Munca asta îmi mănâncă cea mai mare parte a zilei. Am puţini prieteni, ca să nu spun că, la drept vorbind, n-am nici unul. Britanicii nu sunt din cale-afară de deschişi faţă de străini. Şi probabil - cum încep să constat - nu există nici o altă naţiune care să folosească porecle atât de numeroase şi de îngroşate pentru *foreigner: dago, yidjrog, jerry, spik, hun, polak, russky...*

încerc să fac faţă cu numele meu irlandez - O'Shea -până când mă obligă să explic faptul că există multe nume celtice în America Latină. Suntem plini de O'Higgins, O'Farril, O'Reilly şi Fo garty. Bineînţeles, aş fi putut să-i înşel pe insularii britanici, dându-mă drept insular din vecinătate, adică irlandez. N-am făcut-o. Să fii mexican renegat mi se pare un lucru vrednic de dispreţ. Vreau să fiu acceptat aşa cum sunt şi pentru ceea ce sunt. Lorenzo O'Shea, transformat pentru a uşura comunicarea cu colegii de birou şi a stabili relaţii de familiaritate în Larry O'Shea, mexican descendent din anglo-irlandezi emigraţi în America în veacul al XlX-lea. Am venit la douăzeci şi patru de ani ca bursier, pentru a studia tehnica cinematografică în Marea Britanie, şi am rămas aici, din obişnuinţă, din inerţie dacă vreţi, poate din pricină că am început să nutresc iluzia că în Anglia pot să ajung cineva în lumea cinematografului.

N-am apreciat prea bine amploarea dificultăţilor. Nu mi-am dat seama decât mult mai târziu, când am împlinit treizeci şi trei de ani, câţi am acum, de competiţia nemiloasă care domneşte în lumea cinematografului şi a televiziunii. Firea mea retrasă, originea mea străină, pesemne şi o abulie pe care nu-mi făcea deloc plăcere s-o recunosc, m-au cantonat la o masă de montaj şi la o viaţă solitară, fiindcă, în aceeaşi măsură, nu voiam să fac parte din *party,* să duc o viaţă *depubs* şi sporturi şi fascinaţie pentru *royals* cu du-te-vino-ul lor... Voiam să am parte de singurătatea liberă a privirii, după cele nouă ore pe care le petreceam înhămat la echipamente video.

Din acelaşi motive nu prea mă duc la cinematograf. Asta ar însemna ceea ce aici lumea numeşte „vacanţa şoferului
de autobuz" - *busman's holiday* -, adică să repeţi în timpul liber lucrurile pe care le faci la serviciu.
Tot de aici decurge - îmi pun acum toate cărţile pe masă, iubite cititorule, nu vreau să surprind pe nimeni mai mult decât m-am înşelat şi m-am surprins pe mine însumi - preferinţa mea pentru teatru. Nu există pe lume alt oraş care să ofere cantitatea şi calitatea teatrului londonez. Merg la câte un spectacol cel puţin de două ori pe săptămână. De fapt, îmi cheltuiesc leafa, partea pe care aş cheltui-o pe filme, călătorii, restaurante, ca să cumpăr bilete de teatru. Am devenit nesăţios. Scena îmi oferă *distanţa vie* cerută de spiritul meu (şi de care au nevoie ochii mei). Sunt *acolo,* dar mă desparte de scenă iluzia teatrului. Sunt „al patrulea perete" al scenei. Interpretarea se face pe viu. Un actor de teatru mă eliberează de sclavia imaginii filmate, intangibile, mereu aceeaşi, editată, tăiată, decupată şi chiar eliminată, dar mereu aceeaşi. In schimb, nu există două spectacole de teatru identice. Uneori mă duc de câte patru ori la un spectacol numai pentru a observa deosebirile, mai mari sau mai mici, de interpretare. încă n-am găsit un actor care să nu-şi schimbe puţin interpretarea de la o reprezentaţie la alta. O cizelează, o perfecţionează. O transformă. O sărăceşte atunci când s-a plictisit de ea. Pesemne că se gândeşte la altceva, îi observ cu luare-aminte pe actorii care se *uită* la alt actor, dar şi la cei care nu au un contact vizual suficient cu partenerii lor de scenă. îmi închipui viaţa personală pe care actorul a lăsat-o în cabină, de care s-a lepădat la intrarea în scenă, ori bag de seamă, dimpotrivă, nedorita invazie a vieţii lui private pe scenă. Oare cine a spus că singura obligaţie a unui actor înainte de a intra în scenă e să facă pipi şi să verifice dacă n-a rămas cumva descheiat la prohab ?
Canonul shakespearian, Ibsen, Strindberg, Cehov, O'Neill şi Miller, Pinter şi Stoppard. Ei sunt viaţa mea personală, cea mai intensă, dincolo de plictiseala de la serviciu. Ei mă înalţă, mă hrănesc, mă emoţionează. Ei mă fac să cred că *nu trăiesc degeaba.* Mă întorc de la teatru în micul meu
apartament - salon, dormitor, baie, bucătărie - cu senzaţia că am trăit din plin prin intermediul Electrei sau al lui Coriolan, al lui Willy Laman sau al domnişoarei lulia, fără să mai am nevoie de altă companie. Asta îmi dă putere să mă scol a doua zi şi să mă duc la birou. Stau la doi paşi de Wardour Street. Dar stau foarte aproape şi de marele bulevard unde se află teatrele, Shaftesbury Avenue. E un teritoriu perfect pentru un plimbăreţ singuratic ca mine. O comunitate mică, precis circumscrisă, la îndemână. N-am nevoie, ca să trăiesc, să iau vreun mijloc de transport în comun.
Trăiesc liniştit.
Mă uit pe fereastra apartamentului meu şi nu văd decât fereastra apartamentului de peste drum. în cartierul Soho străzile dintre bulevarde sunt foarte înguste, de poţi atinge cu mâna casa vecinului din faţă. De aceea sunt atâtea perdele, storuri şi chiar obloane de-a lungul străzii. Am putea să ne privim cât poftim şi pe îndelete unii pe alţii. Rezerva englezească ne împiedică s-o facem. Nici măcar eu n-am simţit această ispită. Nu m-ar interesa să văd cum se ceartă soţul cu soţia, cum se joacă ori îşi fac lecţiile copiii, cum agonizează un bătrân... Nu spionez. Nu sunt spionat.
Viaţa mea privată îmi înfrânează şi-mi ordonează viaţa „publică", dacă se poate numi astfel. Altfel spus, trăiesc în casa mea aşa cum trăiesc pe stradă. Nu privesc afară. Ştiu că nimeni nu mă priveşte pe mine. Preţuiesc acest soi de *orbire* care implică, ce ştiu eu, intimitate sau lipsă de interes sau lipsă de atenţie sau chiar lipsă de respect...

II

Totul s-a schimbat când a apărut ea. Privirea mea obosită a fost atrasă mai întâi, fără a-i acorda prea multă atenţie, de lumina aprinsă în apartamentul de peste drum. Apoi mi-am dat seama că perdelele erau date la o parte. în sfârşit, am observat pasul distrat al persoanei care locuia în apartamentul de peste drum. Mi-am spus, la fel de distrat:
— E o femeie.
Am uitat apoi de ea. Apartamentul era de ani de zile nelocuit. Eu mă duceam conştiincios la serviciu. Apoi mă duceam la teatru. Şi abia la întoarcere, pe la unsprezece noaptea, ajuns acasă, băgăm de seamă lumina aprinsă la fereastra de vizavi. Aşa mi-a devenit „vecină" femeia care umbla prin încăperea din faţa mea, apărând şi dispărând potrivit deprinderilor ei personale.
A început să mă intereseze. O priveam întotdeauna de departe, umblând prin cameră, făcând patul, ştergând praful, aşezată la televizor sau deplasându-se în tăcere, cu capul plecat, dintr-un capăt la altul al încăperii. Toate astea începând abia de la unsprezece noaptea, când mă întorceam de la teatru, ori începând de la şapte, când mă întorceam de la birou.
în timpul zilei, când mă duceam la lucru, perdelele de peste drum erau lăsate, dar seara, când mă întorceam, le găseam mereu date la o parte.
Am aşteptat, fără să-mi dau seama prea bine de ce, ca femeia să se apropie de fereastră, pentru a putea s-o văd mai bine. Era firesc - mi-am spus - ca la ora unsprezece noaptea să încheie ce avusese de făcut în ziua aceea, înainte de a stinge luminile şi a se duce la culcare.
Un gând mi s-a strecurat în minte şi nu-mi dădea pace. Din câte-mi puteam da seama, femeia locuia singură. Asta dacă nu primea pe cineva după ce lăsa perdelele. La ce oră le ridica dimineaţa ? Când plecam eu, la opt şi jumătate, erau încă lăsate. M-a cuprins curiozitatea. într-o bună zi, îmi amintesc că era joi, am sunat la birou şi am spus că sunt bolnav. Pe urmă m-am instalat la fereastră în picioare, sperând ca ea să dea perdeaua la o parte şi să deschidă fereastra.
I-am zărit umbra trecând de câteva ori prin spatele perdelelor, care erau foarte subţiri. Am încercat să-i ghicesc trupul. M-am rugat să tragă perdeaua la o parte.
Când a făcut-o, pe la unsprezece dimineaţa, am putut în sfârşit s-o văd de aproape.
A dat la o parte perdeaua şi a rămas câtva timp nemişcată, cu braţele desfăcute. I-am putut vedea cămaşa de noapte albă, fără mâneci, foarte decoltată. I-am putut admira braţele puternice de femeie tânără, subsuorile rase, văiuga dintre sâni, gâtul de lebădă, părul blond răvăşit încă de somn, deşi ochii îi erau deschişi larg, foarte negri, în contrast cu blondul părului. N-avea sprâncene - vreau să spun, le depilase complet. Asta-i dădea un aer ireal, ciudat fără doar şi poate. Mi-a fost însă de ajuns să-mi cobor privirile la sânii ei, practic vizibili datorită decolteului foarte larg, ca să descopăr în ei o *duioşie* pe care n-am îndrăznit s-o calific. O duioşie minunată, iubitoare, poate chiar maternă, dar mai ales râvnită, o duioşie a dorinţei, asta era.
Cadrul ferestrei tăia trupul femeii - n-avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani - la nivelul bustului. Nu puteam să văd nimic altceva din trupul ei.
Mi-a fost de ajuns ce-am văzut. în clipa aceea mi-am dat seama că n-o să mă dezlipesc niciodată de postul meu de observaţie de la fereastră. Existau întreruperi. Poate accidente. Desigur, împrejurări neprevăzute, dar niciodată nu erau mai puternice decât nevoia ce se născuse instantaneu ca o însoţitoare a norocului de a o fi descoperit.
Ce program o fi având ?
Nu puteam să aflu decât postându-mă la fereastră tot timpul, zi şi noapte. La început, am încercat să-mi urmez cu stricteţe programul obişnuit, să mă resemnez s-o văd numai seara, începând de la şapte şi jumătate sau de la unsprezece. Apoi mi-am

sacrificat iubirea pentru teatru. Mă întorceam acasă zorit în fiecare seară, imediat după şapte. La ora aceea luminile erau aprinse şi ea umbla de colo-colo, găsind mereu ceva de făcut prin apartament. Dar la douăsprezece stingea luminile şi trăgea perdelele. Atunci eu trebuia să aştept până la unsprezece dimineaţa pentru a o vedea din nou. Asta însemna că nu puteam să ajung la serviciu înainte de unsprezece ori să rămân la lucru după această oră.
Am încercat să ajung la firmă şi la rezoluţiile sale digitale la ora nouă şi să mă scuz la unsprezece. Vă puteţi închipui ce-a ieşit. Atunci am cerut voie să lipsesc pe motiv de boală. M-am învoit o lună cu condiţia să aduc un certificat medical. I l-am cerut unui doctor spaniol, pe nume Miquis, medic generalist la care apelam de obicei ca să-mi dea o scutire. A refuzat. Mi-a cerut o explicaţie. I-am spus:
— Dragostea.
— Dragostea ?
— Trebuie să cuceresc o fată.
A zâmbit cu o complicitate prietenească. Mi-a dat certificatul. Cum ar fi putut să nu mi-l dea ? în privinţa asta noi, bărbaţii din lumea hispanică, ne înţelegem de minune. Să pui piedici iubirii e un delict mai grav decât să eliberezi un fals certificat de boală. Latinitatea, când nu e o îndeletnicire ce desăvârşeşte pizma, e o complicitate hrănită de sentimentul că, fiind superiori prin cultură, avem parte de un tratament de rangul doi pe teritoriul imperiului.
Gata. Acum puteam să-mi petrec toată ziulica postat la fereastră, aşteptând apariţia ei. Nu-i ştiam numele. Pe tabloul de sonerii de la intrarea clădirii în care locuia nu erau decât nume masculine sau firme comerciale. Nici un nume feminin. Şi un singur loc gol. Acolo trebuia să fie numele ei, dar nu era. Am fost cât pe-aci să apăs pe butonul acelui apartament. M-am oprit la timp, cu degetul arătător întins în aer. Un instinct inexplicabil mi-a spus că trebuia să mă mulţumesc cu plăcerea de a o *privi.* M-am văzut pe mine însumi, stângaci şi netrebnic, sunând la sonerie, născocind un pretext. Ce puteam să-i spun ? Că vreau s-o convertesc la cine ştie ce religie, că i-am adus un pachet inexistent, că sunt un mesager - ori adevărul pe care nu-l puteam mărturisi, că sunt un vecin, că vreau s-o cunosc, la care răspunsul probabil ar fi fost:
— Scuzaţi-mă. Nu ştiu cine sunteţi. Ori:
— Te poftesc să mă laşi în pace.
Ori poate:
— Altă dată, cine ştie. Acum sunt ocupată.
Dar până la urmă pricina din care m-am îndepărtat de uşa de la intrare n-a fost nici una dintre aceste posibilităţi, ci un val de emoţie care mi-a inundat sufletul. Nu-mi doream altceva decât s-o văd de la fereastră. Mă îndrăgostisem de fata de la fereastră. Nu voiam să destram iluzia acestei frumuseţi de neatins, mută, despărţită de glasul meu şi de atingerea mea de o stradă îngustă din Soho, deşi aproape de mine datorită forţei tainice din privirea mea, aţintită asupra ei. Iar privirea ei, mereu cătând în altă parte, era întoarsă spre treburile casei, atunci când izbuteam s-o zăresc, fie ziua, fie seara, invizibilă de la miezul nopţii până la amiază... Era a mea numai şi numai datorită ochilor mei.
Asta era situaţia. Nu m-am mai dus la lucru. Nu m-am mai dus la teatru. Mi-am petrecut toată ziua lângă fereastra deschisă - era luna august, cu o căldură înăbuşitoare -, aşteptând apariţia fetei în cadrul ferestrei. Absentă uneori, depărtată alteori, doar din când în când intra în raza privirii mele. Niciodată, în aceste lungi şi lâncede zile de vară, privirea ei nu s-a îndreptat spre mine. Se uita pe cerul invizibil. Se uita la strada prea vizibilă. Dar nu se uita la mine.
Am început să mă tem că avea s-o facă. Aşa de mult îmi plăcea s-o văd fără ca ea să

mă bage de seamă. Motivul e lesne de înţeles. Dacă ea nu se uita la mine, eu puteam s-o privesc nestânjenit. Nepedepsit. Ce n-am văzut în acea minunată făptură a mea ? Părul ei lung şi blond, unduindu-se în realitate în bătaia unui ventilator care zumzăia în spatele ei, chiar dacă, în ochii mei, se unduia purtat de fluxul unui minunat şi nevăzut râu care-i spăla cosiţa în valuri strălucitoare. Iar ochii erau atât de negri, încât păreau mai umezi decât verdele mării şi decât azurul cerului. îmi închipuiam o noapte în care marea şi cerul se contopeau într-o împreunare trupească în ochii acestei „frumoase nimfe", cum am început să-i spun. Faptul că pentru ea eram inexistent, invizibil, nu făcea decât să-mi sporească, prin bucuria de a o vedea fără piedici, plăcerea şi dorinţa, chiar dacă acestea constau mai curând în a o vedea decât în a o poseda. In a o ghici mai curând decât în a o cunoaşte...
Nu era oare tocmai depărtarea ei - firească, nesinchisin-du-se de persoana mea sau neavând ştiinţă de ea - raportul *perfect* pe care mi-l doream deocamdată ?
Ar fi putut oare să mă îmbogăţească mai mult contactul zilnic cu ea decât această idealizare la care am supus-o în timpul lunii de concediu plătit pe care am obţinut-o de la birou ?
Nu mă bucuram oare mai curând aprinzându-mi dorinţele decât împlinindu-mi-le ?
Nu era acest rău - depărtarea - bunul cel mai de preţ al iubirii, al încântării care mă stăpânea, al pasiunii erotice pe care această femeie fără nume o făcuse să se nască în sufletul meu ?
Nimfa mea.
Puteau oare pielea ei, atingerea ei, sărutările ei incerte să-mi aducă o satisfacţie mai mare decât distanţa care-mi îngăduia s-o privesc - s-o posed - complet ?
Complet ? Nu, am mai spus că, oricât de mult se apropia de fereastră, pervazul îi ascundea trupul de la sâni în jos. Tocmai partea asta era taina iubitei mele.
Iubita mea.
Am îndrăznit să-i spun aşa nu fiindcă nu-i ştiam numele, ci fiindcă ea nu era şi n-avea să fie niciodată altceva decât iubita mea. Două cuvinte spuse şi trăite, atunci când sunt adevărate, întotdeauna pentru prima dată, niciodată precedate de vreo senzaţie, nu doar anterioară, ci şi mai puternică şi sigură decât ele însele. Iubita mea.
închipuiţi-vă o amforă goală, o viaţă tânără ca a mea, fără vreo apropiere afectivă, fără vreo legătură trupească, nici fe-meiască, nici bărbătească, dar totodată fără substitute uşoare - pornografie, onanism - care să mă coboare în ochii mei. Educat de iezuiţi, niciodată nu m-am lăsat înşelat de predicile lor cu privire la castitate, ştiind că nici ei nu ţineau seama de ele. Norma strictă de abstinenţă mi-am impus-o din proprie voinţă şi pentru a-mi pune la încercare voinţa. De câteva ori am căzut pradă ispitei bordelurilor. De ce nu m-am făcut popă, dacă ţineam să fiu exemplu pentru alţii ? Adevărul e că la Londra am găsit climatul potrivit pentru înfrânarea instinctelor mele animalice.
Teatrul. Teatrul era catharsisul meu, nu numai emoţional, ci şi sexual. întreaga mea energie erotică, tot libidoul rămâneau în locul din sală în care stăteam. Forţa mea virilă se împrăştia. în timp ce trăiam emoţia spectacolului, această forţă se ridica din sex până la plex, iar de acolo, la inima care-mi bătea să sară din piept numai şi numai pentru a se instala ca o regină în capul meu. Capul meu, care nu mai era doar de *spectator,* ci de *actor* în marginea scenei, stăpânit de emoţia teatrului cu un participant indispensabil. Audienţa. Eu eram publicul piesei. Fără prezenţa mea, piesa s-ar fi reprezentat în faţa unei săli goale.
Să vedeţi cum am putut să transfer această emoţie teatrală în zona unei simple viziuni a iubitei mele, fata de la fereastră, şi să mă conving că era de ajuns această legătură vizuală pentru a obţine o satisfacţie deplină. într-o scenă dintr-un film pe care l-am

editat mai demult, delicata floare îi cere s-o cruţe unui bărbat care se pregătea s-o taie. Să n-o osândească la pieire în schimbul câtorva zile de plăcere. Nici eu nu voiam ca iubita mea să se ofilească dacă o smulgeam din glastra ochilor mei.
Asta era, după cum vedeţi, intenţia adevărată, cum nu se poate mai pură, a legăturii mele obsedante cu fata de la fereastră. Şi totuşi trebuia să mă lupt cu mine însumi, fiindcă zvăpăiatul din mine îmi cerea să-i vorbesc, să stabilesc un contact, s-o ascult...
O singură dată mi-am dat seama că ea a fost cât pe-aci să-şi întoarcă privirea absentă pentru a şi-o aţinti asupra mea. Am fost îngrozit. Cu o mişcare bruscă m-am depărtat de fereastră şi mi-am acoperit faţa ca un laş, cu perdeaua. Ascuns ca un păianjen nevăzut, am încercat să văd limpede dimensiunile strategiei mele. M-am afundat ca un gândac în faldurile draperiei, mai speriat de ce-mi doream decât de ceea ce mă înspăimânta. Frică de frică.
Poate că groaza mea nu era fără rost. Când m-am apropiat din nou de fereastră, am văzut-o pe iubita mea cu o cunună de flori pe cap. Trecea prin dreptul ferestrei, ba apro-piindu-se, ba depărtându-se. Când s-a apropiat mai mult, am văzut limpede că-şi închidea ochii şi-şi mişca buzele, de parcă s-ar fi rugat.

III

Zilele treceau şi izvorul dorinţei mele rămânea nesecat. Pentru a fi a mea (a dorinţei mele), femeia îmi era interzisă. Luminile din camera mea se aprindeau şi se stingeau. Mi-a trecut prin minte că, aşa cum eu o privesc atunci când aprinde lumina ori trage perdeaua ori o bate soarele, oare ea nu mă priveşte la fel când îşi dă seama că nu mă uit la ea ? Nu se uită la mine niciodată atunci când ar putea să mă vadă. Oare nu cumva se uită când eu nu ştiu ?
Bănuiţi, desigur, hotărârea pe care am luat-o atunci. N-aveam să mai dorm, în aşteptarea clipei în care se va uita la mine. La început, mi-am potrivit orele de somn cu ale ei. De la douăsprezece noaptea la unsprezece dimineaţa dispărea în dosul perdelelor... Dar într-o zi am avut o bănuială fatală. Dar dacă ea profita de orele de somn pentru a se uita la mine şi nu putea vedea decât obloanele închise ? Nu cumva era atât de ruşinoasă încât îmi căuta privirea doar atunci când ştia că eu n-o pot vedea ?
Nimic nu confirma bănuiala asta. De aceea s-a transformat într-o ghicitoare şi m-a osândit la o veghe necontenită. M-am proţăpit drept în cadrul ferestrei mele zi şi noapte, hotărât să nu pierd clipa în care nimfa mea ar ceda în faţa atracţiei exercitate de privirea mea şi m-ar învrednici şi ea cu o privire.
Trebuie să adaug că în faza aceea îmi intrase în cap un soi de raţiune a nesăbuinţei. Şi anume că ea ţinea seama de dorinţa mea şi-mi dădea ascultare. Toate mişcările ei erau dictate de mine. Eu şi nimeni altul o împiedicam să se uite la mine. Eu eram vinovat de propriul meu chin. Eu şi nimeni altul puteam să-i poruncesc: — Priveşte-mă.
Mă întreb: oare nevoia e la fel de vrednică de laudă ca răbdarea sau bunătatea ?
Medicul meu spaniol îmi dăduse doze suficiente de dia-zepam pentru a-mi alunga insomnia. Mă socotea la urma urmei un om cu scaun la cap. Singurătatea nu-i înspăimântă pe hispanici. O cultivăm, îi spunem pe nume, o punem în capul cărţilor noastre, drept titlu. Nici un latin n-a murit de singurătate. Treaba asta o lăsăm în seama scandinavilor. Suntem în stare să alungăm singurătatea cu un somn bun şi să suplinim compania cu imaginaţia. Aşa că îmi era de ajuns să renunţ la barbiturice pentru a mă instala într-o veghe salvatoare care să nu piardă nici o clipă din ochi ce se întâmpla la fereastra iubitei mele de la care nu-mi puteam dezlipi gândul. Iar dacă veghea mă trăda, doctorul mi-ar fi dat amfetamina.
Bineînţeles că n-am putut să respect programul ăsta de veghe necontenită. Moţăind

uneori, profund cufundat în somn alteori, trezindu-mă îngrozit dintr-un coşmar, biciuin-du-mă în gând pentru slăbiciunea de a fi adormit, tremurând de teamă că ea ar fi putut să apară şi să mă vadă dormind, amânând vizita la doctor (cine nu face aşa ceva ?), izbuteam să alung aceste spaime nutrind convingerea că, trăind într-o tăcere atât de desăvârşită, până şi privirea ar fi făcut zgomot. Dacă ea m-ar fi privit, m-ar fi trezit cu ochii ei sonori ca un clopot. Gândul ăsta îmi aducea mângâiere. Poate că soarta nu ne rezerva altceva decât asta. Să ne vedem de departe.
Se împlineau douăzeci şi cinci de zile din viaţa mea cu iubita de la fereastră. Cu nimfa mea.
într-o seară, cu luminile din camera mea stinse pentru ca ea să nu simtă că e observată - chiar dacă ştia că nu poate fi aşa, căci ceasurile însorite erau cea mai bună dezminţire -, fata s-a ivit la fereastră. M-am uitat la ea ca de obicei. Dar de data asta, pentru prima dată, ea nu numai că şi-a mişcat buzele. Şi le-a unit mai întâi. Apoi le-a mişcat în tăcere şi a scos un muget.
Un muget animal, de vacă, dar în acelaşi timp elementar ca vuietul puternic al vântului şi înfiorător ca strigătul mânios al unei iubite disperate.
A mugit.
A mugit şi m-a privit pentru întâia oară.
Am crezut că aveam să mă prefac în piatră.
Dar ea nu era Meduza.
Privirea ei, însoţită de acest muget înspăimântător şi jalnic în acelaşi timp, era de deznădejde, de ajutor, de nebunie.
Glasul m-a săgetat atât de tare, încât m-a silit să închid ochii.
Când i-am deschis, fereastra din faţă era închisă. Perdelele erau trase. Iar apartamentul, din clipa aceea, gol.
Ea a plecat.

Scena

IV

M-am întors la viaţa mea obişnuită. Sănătatea mintală îmi poruncea să alung cât mai departe bolnăvicioasa obsesie care mă ţinuse aproape o lună lipit de fereastră. Starea de veghe, trebuie să recunosc, ascute simţurile. M-am întors la lucru cu un simţ al datoriei sporit, care a fost băgat de seamă şi aprobat (nu fără acreală) de superiorii mei. Cum aveau prejudecata că toţi mexicanii sunt leneşi şi nu-şi doresc altceva decât să îşi prelungească siesta cu un sombrero tras peste ochi, hărnicia mea le-a atras atenţia, chiar dacă rezerva
englezească îi împiedica să mă laude. Cel mult mi-au adresat un *Right on, old chap*[1].
Nu mă aşteptam să primesc lauri la birou. Plăcerea mea era din nou să merg la teatru, iar acum, pe măsură ce se împrăştia obsesia amoroasă, m-a cuprins cu o putere sporită dorinţa de a mă aşeza în stal şi de a mă înălţa în acest cer al verbului şi al imaginaţiei care este opera de teatru. Ca de obicei, în vara lui 2003 aveam de unde alege. Ibsen şi Strindberg erau la modă. Iar Mackellan dansa la Lyric un *Dans al morţii* în care geniul lui Strindberg izbucneşte cu o ceartă aprigă a unui cuplu acrit şi se termină, în pofida aşteptărilor, cu împăcarea bărbatului cu soţia sa - Frances de la Tour -, dezvăluindu-ne faptul că adevăratul chip al acestui cuplu acrit a fost iubirea, şi masca sa, ura. M-am urcat pe treptele de la Donmar ca să-l admir pe Michael Sheen reînviindu-l pe *Caligula* lui Camus, de parcă ar fi fost orbit chiar de lumina care ni-l dezvăluie, lumina puterii.
— Mă voi întoarce, spune monstruosul împărat înainte de a muri. Sunt viu.
Mereu se întorc, fiindcă sunt unul singur. Tirania e o hidră. Taie-i unul dintre capete şi

cresc în loc o sută, spune Corneille în *Cinna*.
Pentru contrast, am fost în vara aceea tocmai la teatrul Almeida, departe, ca s-o văd pe Natasha Richardson în *Femeia mării* de Ibsen, în dublul rol al unei femei care-şi trăieşte viaţa de zi cu zi pe pământ, iar cealaltă viaţă, cu totul deosebită, în mare. Nu-şi găseşte pacea decât în tăcere, ocrotită de trupul soţului său... Şi la Ibyndhams, în plin centru, ca să văd *Aşa e (dacă vi se pare)* de Pirandello. O strălucită interpretare, oferită de Jean Plowright, a nebuniei născute din înfumurare. Dar poate că nimic nu mi-a făcut mai multă plăcere decât să-l aplaud pe Ralphs Fiennes în altă interpretare, nu mai puţin dificilă decât aceea a împăratului Caligula, rolul unui Brand fundamentalist, intransigent, preotul pro-
Notă 1 Bravo, băiete (engl.).
testant care osândeşte totul fiindcă nimic nu-i poate satisface exigenţa absolută de Dumnezeu. Geniul lui Ibsen, profunda lui intuiţie politică se manifestă plenar atunci când adversarul lui Brand îl înfruntă pe erou cu şi mai multă intransigenţă decât ar face-o Brand însuşi. Să vezi această operă în zilele tragice ale invaziei şi ocupaţiei Irakului de către fundamentalismul american m-a convins că secolul XXI va fi mai rău decât secolul XX, crimele lui vor fi mai mari, iar criminalii vor rămâne nepedepsiţi, fiindcă acum agresorul nu are, pentru prima oară de la Roma lui Caligula, un adversar cât de cât redutabil. Caligula a trecut ca o umbră pe scena lui Brand.
Ei bine, toate astea - spectacolele din vara lui 2003 la Londra - erau pentru mine o compensaţie pentru toate celelalte. Dezastrele războiului. Rutina serviciului. Şi dispariţia femeii de la fereastră. Vă rog să luaţi aminte: nu mai era „fata", nu mai era „iubita mea". Era, ca în distribuţia unei piese de avangardă, „femeia". Eu ştiam, parafrazân-du-l pe Cortâzar, că niciodată n-aveam s-o mai întâlnesc pe nimfă...
Brand se juca la teatrul meu favorit, Royal Haymarket, foarte aproape de Picadilly. Dacă teatrul britanic are o tradiţie foarte bogată neîntreruptă, oare ce spaţiu ar putea s-o confirme în chip mai strălucit decât acesta ? Datează din 1720 şi a fost construit de un dulgher, l-a remodelat faimosul John Nash în 1821 şi pe scena lui au jucat Ellen Terry şi Mărie Tempest, Ralph Richardson şi Alee Guinness. Colecţionez tot felul de date neobişnuite, cuprins de o nepotolită voracitate teatrală. Aici s-a inaugurat obiceiul matineului, tot aici s-a introdus pentru prima dată lumina electrică în teatru şi s-a abolit - cu scandal - fosa pentru orchestră.
Dacă încerc să atrag luarea-aminte a cititorului cu aceste amănunte, o fac numai pentru a-mi dovedi pasiunea pentru teatru.
Da, sunt îndrăgostit de teatru.
La ieşirea de la spectacolul piesei lui Ibsen am văzut afişul.
în curând se va juca la Haymarket un *Hamlet* interpretat de Peter Massey. Am sărit în sus de bucurie. Massey era, împreună cu Fiennes, Mark Rylance şi Michael Sheen, o speranţă, fiind mai tânăr decât ceilalţi, a scenei englezeşti. Mai curând sau mai târziu trebuia să abordeze rolul cel mai prestigios al teatrului mondial, proba pe care la vremea lor, pentru a-şi încununa cariera, au fost nevoiţi s-o treacă Barrymore, Gielgud, Olivier, Burton, O'Toole... Când urma să aibă loc premiera ? am întrebat la casă.
— Sunt în repetiţii.
— Când ?
— In octombrie.
— Aşa târziu ?
— Regizorul e foarte pretenţios. începe repetiţiile cu cel puţin trei luni înainte de premieră.
— Aş putea cumpăra un bilet pentru premieră ?

— Mai întâi văd piesa producătorii, pe urmă criticii.
— Ştiu. Dar eu când pot s-o văd ?
— în a treia săptămână a lui octombrie.
— Cine mai joacă, în afară de Massey ? Vânzătorul de la casă a zâmbit.
— Când Massey are rolul principal, numele lui e de ajuns. Nu se anunţă numele celorlalţi actori.
— Şi ei acceptă aşa ceva ?
Domnul cel acru de la casă a ridicat din umeri.
Mi-am pierdut liniştea atât de mult dorită. O nerăbdare uşor de înţeles îmi întuneca zilele. Aşteptarea nu-mi dădea pace. Massey în *Hamlet*! Era un vis. Niciodată nu obţinusem bilete ca să-l pot aplauda pe acest actor foarte tânăr. Cariera lui fulgerătoare începuse în urmă cu numai un an, cu o nouă montare a *Strigoilor* lui Ibsen, în care Massey juca rolul tânărului osândit Oswald într-o adaptare modernă care înlocuia sifilisul fatal al secolului al XlX-lea cu nu mai puţin îngrozitoarea SIDA din secolul XX. într-un glas, publicul şi critica s-au întrecut în elogii pentru inteligenţa şi sensibilitatea lui Peter Massey care izbutise să schimbe datele tânărului Oswald, aprofundând, în loc să atenueze, drama mamei vinovate şi a fiului muribund.
Am ajuns devreme la Royal Haymarket în seara de octombrie trecută pe bilet. Voiam să mă integrez, pe cât posibil, în singurătate, în atmosfera teatrului opulent, cu trei sectoare de fotolii şi patru balcoane care aveau în faţă cadrul aurit al scenei, cortina albastru regal şi blazonul monarhiei britanice, de deasupra tabloului scenic, leul şi licorna, sub deviza *Dieu et mon droit.* Panourile de marmură de o parte şi de alta a cadrului aurit dădeau şi mai multă soliditate scenei, invizibilă în clipa aceea, împrăştiind mister pentru a ne obişnui cu tăcerea încărcată de aşteptare ce însoţeşte lenta ridicare a cortinei deasupra crenelurilor palatului Elsinore şi a nopţii bântuite de o stafie: tatăl prinţului Hamlet.
Shakespeare, cu mare iscusinţă, îl exclude pe protagonist din această scenă iniţială. Hamlet nu e prezent pe ziduri, îl precedă fantoma, iar această fantomă e tatăl său. Hamlet apare abia în scena a doua, în ambianţa curţii, cu Claudius, regele uzurpator, şi cu Gertrudis, mama prinţului. Se vorbeşte despre îngăduinţa care i se dă lui Laertes să se întoarcă în Franţa. Hamlet rămâne singur şi recită primul său mare monolog,
oh, cum nu se topeşte
pe mine carnea asta de păcate!...
şi nu se-nmoaie..., nu se scurge-n rouă![1]
care, la drept vorbind, e o diatribă antifeminină - *Slăbiciune, numele tău este femeie* - şi antimaternă. îşi acuză mama că se tăvăleşte în patul incestului şi abia atunci, după ce s-au lămurit temeiurile vrăjmăşiei lui Hamlet faţă de regele uzurpator şi mama necredincioasă, intră prietenii pentru a-i aduce la cunoştinţă că stafia tatălui bântuie prin castel. Hamlet
se cutremură şi ia hotărârea de a aştepta răbdător căderea nopţii.
Acum intră în scena rămasă goală Laertes şi sora lui, Ofelia.
M-am înfundat în scaunul meu din stal ca un condamnat în scaunul electric. Mi-am lipit spatele de spătar. Mi-am întins involuntar picioarele şi am împins în spătarul scaunului din faţă. O privire furioasă s-a întors spre mine. Eu nu mai eram acolo. Sau eram, aşa cum e un copac înfipt în pământ ori stau înfipte turnurile castelului în stâncile de pe ţărmul mării. Publicul ar fi trebuit să-mi mulţumească pentru faptul că nu strigam în gura mare.
Fata, femeia de la fereastră, iubita mea care mă făcuse să-mi pierd minţile, intrase în scenă, însoţindu-l pe Laertes.

Era ea, nu putea fi decât ea. Distanţa dintre scaunul meu şi scenă era mai mare, ce-i drept, decât spaţiul dintre fereastra mea şi a ei, dar toate simţurile mele, după douăzeci şi cinci de zile de veghe neîntreruptă, nu se puteau înşela.
Iubita mea era Ofelia.
Singura deosebire era la sprâncene: înainte erau depilate, acum erau date cu un strat gros de fard. Mi-am dat seama de ea. Masca ei cerea ca înainte chipul să fie ca o pânză goală. Eu cunoscusem pânza. Acum priveam masca.
N-am ascultat primele cuvinte ale tinerei actriţe, le ştiam pe de rost, mi le adresa mie, desigur, mi-am dat seama fără să le ascult, fiindcă urechile îmi erau înfundate de emoţie. OFELIA : Te îndoieşti ?
Cu cine vorbea ? Cu Laertes ? Cu mine ? Cu fratele ei ? Cu iubitul ?
Cititorul va înţelege că emoţia m-a covârşit într-un asemenea hal, încât am fost nevoit să mă ridic şi să cer scuze -primite cu multă iritare - ca să ies valvârtej din rândul în care stăteam, să fug din sală cât mai repede fără a îndrăzni să mă uit înapoi, să ajung în stradă, să mă rezem de una dintre coloanele de la intrare, să le număr prosteşte - erau şase - şi să-mi îndrept paşii nesiguri spre casă...

Notă 1 Aici şi în continuare este urmată, cu unele mici modificări cerute de refuncţionalizarea textului piesei de către Fuentes, versiunea din 1938 a lui Dragoş Protopopescu (Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II", Bucureşti, 1940).
Acolo, întins în pat, liniştit, cu mâinile la ceafă, mi-am spus pur şi simplu că înflăcărarea mea - extazul meu ? -era în firea lucrurilor. Oare nu fusese intensă relaţia mea cu fata de peste drum ? Nu era oare iubirea neîmplinită cea mai arzătoare dintre toate şi cea mai aspru osândită, totodată, de părinţii Bisericii pentru că aprindea patima până la căderea în păcat ? învăţătură ecleziastică, pe care ne-o predau cu un aer pontifical iezuiţii de la liceul meu mexican: satisfacerea nevoilor trupeşti aduce linişte, pe urmă devine obişnuinţă, iar obişnuinţa produce plictis... Or fi ştiind ei ceva.
Nici un raţionament, însă, nu izbutea să-mi potolească bătăile inimii, care parcă voia să-mi iasă din piept, ori să mă abată de la hotărârea pe care o luasem:
— O să merg din nou la teatru, calm, chiar mâine.
N-a fost cu putinţă. Piesa avea mare succes şi trebuia să aştept zece zile - până la sfârşitul lui octombrie - ca s-o văd. Hotărârea mea a fost temerară. Am cumpărat bilete pentru cinci seri la rând în prima săptămână din noiembrie.

V

Trec peste întâmplările din cele patru săptămâni care au urmat. Le omit fiindcă nu prezintă nici un interes. Sunt cronica unei rutine previzibile (da, sunt un cititor sârguincios al lui Garcîa Mârquez). Rutina - casa, serviciul, mesele, somnul, curăţenia, privirile furişe spre fereastra de peste drum - nu poate da seamă de tulburarea sufletului meu.
încercam să fac ordine în gândurile mele. Desigur, Ofelia - acum puteam s-o numesc aşa - stătea închisă în casă ca să-şi înveţe rolul. Concentrată cum era, n-avea timp şi nici chef de altceva. Dacă fereastra ei era un zid, cum să nu fie şi a mea ? Eu fusesem dinainte, fără să bănuiesc, al patrulea perete pentru ea. Şi primul ei spectator.
Ca la teatru, ne despărţise iluzia, care e întotdeauna necesară. Un interpret (cu condiţia să nu fie un actoraş de duzină) nu trebuie să admită faptul că un public eterogen îl priveşte. Actorul trebuie să pună o perdea invizibilă între prezenţa lui în piesă şi prezenţa publicului în sală.
Abia acum înţelegeam. Eu fusesem publicul invizibil al Ofeliei, în timp ce ea îşi învăţa rolul din *Hamlet.* Ea ştia că eu o priveam, dar nu putea admite acest lucru fără

să anuleze propria ei distanţă de actriţă, distrugând iluzia scenică. Am fost un cobai desăvârşit. Rozător american! Complexele mele de inferioritate, atât de caracteristice mexicanilor, au ieşit brusc la iveală, urmate de o hotărâre. Aveam să mă duc la teatru în zilele pentru care luasem bilete. Aveam să urmăresc cu luare-aminte şi respect interpretarea Ofeliei. Şi abia atunci, după ce aveam să plătesc acest obol, voi hotărî ce aveam de făcut. Să mă lecuiesc de ea, s-o privesc aşa cum era, o actriţă profesionistă, ori să mă duc, de data asta, să bat la uşa cabinei şi să mă prezint:
— Sunt vecinul dumneavoastră. Vă amintiţi ? Cel mai rău lucru care mi se putea întâmpla era să-mi trântească uşa-n nas. Asta avea să mă vindece de iluziile mele amoroase.
Aşa se face că pe 4 noiembrie m-am dus din nou la Royal Haymarket. Aveam loc în rândul unsprezece. Departe de scenă. Cortina albastră s-a ridicat. S-a întâmplat ceea ce ştiam. A apărut Ofelia, înveşmântată în văluri albe, încălţată cu sandale aurite, cu părul căzut pe umeri, dar împletit în cosiţe, făcând să alterneze, într-un simbolic detaliu de regie, Ofelia inocentă, credincioasă şi cuminte de la început cu Ofelia cu mintea rătăcită din final.
Citisem cu nesaţ cronicile de la premieră. In toate întâlnisem laude nemăsurate pentru interpretarea strălucită a lui Peter Massey, dar nici o menţiune a celorlalţi actori.
Dădusem telefon la unul dintre ziarele în care apăruseră cronici ca să întreb, la secţia „Spectacole", care era pricina acestei tăceri. întrebarea mea a fost primită prima dată cu un râs sarcastic, apoi, de două ori la rând, cu o tăcere îndârjită.
Numai la BBC un ziarist bolivian de la emisiunea în limba spaniolă mi-a spus:
— Se pare că există un acord neformulat între impresari şi cronicari.
— Un acord tacit ? mi-am îngăduit să îmbogăţesc vocabularul din Anzi cu o împunsătură de trufie mexicană, trebuie să recunosc.
— Despre ce-i vorba ?
— La mijloc e înfumurarea lui Massey.
— Nu pricep.
— Nu ştii ce-i vanitatea, frăţioare ? s-a răzbunat pe mine bolivianul. Massey nu joacă decât dacă presa îşi ia obligaţia să nu menţioneze pe nimeni altcineva din distribuţie în afară de el.
— Ce aroganţă!
— Da, e o divă...
A spus-o cu o inflexiune de invidie, de parcă ar fi reproşat statului Chile că nu-i îngăduie Boliviei ieşirea la mare...
De aceea în programul de sală şi pe afişul de la intrare nu figura ca interpret decât el:
PETER MASSEY
este
HAMLET
Trebuie să vă spun că aşteptarea încordată a zilei spectacolului a fost pentru mine o adevărată suferinţă, iar primele două scene - apariţia stafiei, curtea din Elsinor şi monologul lui Hamlet - păreau că nu se mai termină, în aşteptarea dialogului dintre Laertes şi sora sa Ofelia, în care ea întreabă:
OFELIA: Te îndoieşti ?
Dar de pe buzele actriţei n-a ieşit nici un cuvânt. N-a făcut altceva decât să-şi rotunjească în tăcere buzele. Laertes, ca şi cum ar fi auzit ce spune, a continuat să analizeze uşurătatea sentimentală a lui Hamlet şi s-o prevină pe Ofelia.
Hamlet e curtenitor, iar iubirea lui e trecătoare, e un joc al sângelui. Desigur, Peter Massey se amuza la auzul acestor cuvinte. Lua-l-ar dracu'!
Ofelia trebuie să spună atunci: Nimic mai mult ?

Actriţa - nimfa mea, Ofelia mea - şi-a mişcat buzele fără a scoate nici un sunet. Laertes s-a lansat într-un lung monolog, iar eu, pentru a doua oară, am ieşit din sală val-vârtej, întrebându-mă de ce n-a scris nimeni că în această montare Ofelia e mută ? E oare mută actriţa ? Sau e vorba despre un capriciu omnipotent, avangardist ori poate pervers al actorului şi regizorului Massey ? Mai mult ca sigur că publicul avea să comenteze acest fapt neobişnuit: eroina tragediei nu spunea nimic, doar îşi mişca buzele.
Ajuns în stradă, m-am sprijinit de o coloană şi am privit din nou afişul.
PETER MASSEY este HAMLET iar mai jos:
Spectacol regizat de Peter Massey iar mai jos:
Publicul este rugat să nu comenteze
revoluţionarele inovaţii ale acestei *mise en scene.*
Cei care o vor face vor fi socotiţi trădători
ai teatrului britanic.
Trădător! Şi totuşi, dată fiind pasiunea pentru teatru în Marea Britanie, nu mă îndoiam că, împletind-o cu pasiunea pentru romanele poliţiste, o bună parte din public - şi presa, încântată de misterul care făcea să se vândă ziarele - avea să intre în jocul acestui capricios, vanitos şi crud regizor-ac-tor, Peter Massey.
Chiar dacă, mi-am spus, alţii n-o vor face. In multe *pub-uri,* la multe cine de la The Boltons avea să se comenteze îndrăzneala lui Massey de a o reduce la tăcere pe Ofelia.
La mine la serviciu nimeni nu văzuse piesa. Bolivianul îmi răspunsese o dată şi-şi pierduse răbdarea. Nu voiam să-l deranjez iarăşi. Trebuia să mă bucur de faptul că trăiesc pe o insulă cu nenumărate ieşiri la mare. Titicaca! L-am blestemat şi mi-a părut rău. Bolivia mă scoate din ţâţâni, mă face să devin claustrofob, dar Bolivia n-are nici o vină pentru toate astea... Eram din ce în ce mai enervat. Trebuia să ajung liniştit la Royal Haymarket pentru al treilea spectacol cu *Hamlet.*
Hamlet stă de vorbă cu umbra tatălui său. Nu vorbeşte cu Ofelia. Ofelia ascultă sfaturile tatălui ei, Polonius. Dar nu face decât să-şi mişte buzele.
M-am dumirit. Ofelia nu numai că vorbeşte puţin în piesă. E un personaj pasiv. Primeşte lecţii de la tatăl ei şi de la fratele ei şi, în loc să relateze vizita pe care Hamlet, îmbrăcat sumar, i-o face în iatac, ea interpretează scena. Pe jumătate dezbrăcat - lui Massey îi plăcea să se împăuneze arătându-şi trupul zvelt şi tânăr - Hamlet mângâie obrazul iubitei mele, scoate un vaiet şi dă drumul braţului pe care i-l smucise puţin mai înainte de parcă s-ar fi descotorosit de un lucru nefolositor. Oriunde are posibilitatea, Massey înlocuieşte monologul prin acţiune.
Ura şi pizma au pus cu totul stăpânire pe mine.
Ofelia n-avea să mai spună nimic până în actul trei, şi atunci o singură replică:
OFELIA: Nădăjduiesc şi eu!
Iar acum nici măcar aceste cuvinte nu-i erau îngăduite de tiranul care, după câteva clipe avea să se umfle ca un păun intonând „A fi sau a nu fi". La capătul monologului, intră „dulcea Ofelie", îndrăzneşte s-o numească „nimfă", până şi plăcerea asta mi-o răpeşte acest june-prim vanitos şi omnipotent, şi spune „nimfă" („O, nimfă, nu uita să pomeneşti în ruga ta de-un păcătos ca mine!..."), dar acest Hamlet îi vorbeşte Ofeliei *mele* ca şi cum adevărata fantomă a piesei ar fi ea, socoteşte bine cunoscute întrebările şi răspunsurile ei, şi numai glasul lui se face auzit, ea îşi mişcă doar buzele în tăcere, întocmai cum făcea în faţa ferestrei
mele, iar el perorează fără încetare, lăfăindu-şi cuvintele pe tăcerea Ofeliei mele, până ce intră trupa de actori, este „surprinsă remuşcarea regelui" Claudius, Hamlet se duce în iatacul mamei sale şi-i zguduie conştiinţa, iar în treacăt îl străpunge cu spada pe

Polonius, tatăl Ofeliei. Hamlet ascultă de sfaturile date de Rozencrantz şi Guildenstern, pleacă în Franţa, şi cortina cade peste prima parte.
In pauză am cerut o cupă de şampanie la bar şi am încercat să ascult comentariile publicului relaxat. Spectatorii vorbeau despre câte-n lună şi în stele, numai despre piesă nu. Cuprins de lehamite şi de nelinişte, am plecat din nou de la teatru, cu gândul să mă întorc seara următoare, dar numai după pauză, hăituit de câteva întrebări fără răspuns. Tăcerea Ofeliei era oare doar un capriciu al regizorului ? Massey crede cu adevărat că toţi cunosc replicile Ofeliei ? Iar ea, la drept vorbind, spune atât de puţin în piesă!
M-am trezit zâmbind fără să vreau. Ar îndrăzni cineva s-o reducă la tăcere pe Lady Macbeth ? O fi surdă Ofelia ? Ii auzea pe ceilalţi actori ? Ori citea numai cuvintele de pe buzele lor ? Cum de n-am profitat de asta pentru a-i vorbi de la o fereastră la alta ca un mim, fără a scoate un cuvânt ? Iar dacă mi-ar fi răspuns, ce mi-ar fi spus ?
Mi-am dat seama că Ofelia nu folosea pe scenă limbajul prin semne al muţilor fiindcă nu se adresa muţilor, ci publicului în general. Ei bine, acum venea marea scenă a Ofeliei, nebunia pricinuită de pierderea tatălui ei şi poate şi de faptul că ştia că fusese ucis de Hamlet. Acum Ofelia, cu minţile rătăcite, trebuia să cânte şi să recite enigme:
— Pe cel ce-ntr-adevăr ţi-e drag cum poţi sa-l afli dintr-o mie?
— Se spune că bufniţa era o fată de brutar.
— Doamne, noi ştim ce suntem, dar nu ştim ce putem fi.
— E mâine sfântul Valentin!
Ca să încheie, în chip emoţionant, urându-le tuturor noapte bună.
Nu, n-a scos un cuvânt, dar eu n-am avut încotro şi a trebuit să recunosc geniul lui Peter Massey. Tăcerea era, dintotdeauna, nebunia Ofeliei. Trebuia ca faptele ei să-i dezvăluie cuvintele, fiindcă acestea nu erau decât gândurile ei exprimate, iar un gând n-are nevoie să fie spus pentru aii înţeles.
Am început să aud un zvon ca de trăncăneală sau dangăte de clopot în capul meu, fiind sigur că acelaşi lucru i se întâmpla Ofeliei.
Ofelia era fantoma lui Hamlet! Dublul său feminin!
M-am ridicat brusc şi am strigat:
-Ofelia! Cântă!
Glasuri din public m-au silit să tac cu o iritare violentă. Un şşşşş! rapid şi tăios ca un stilet - pumnalul lui Hamlet, desigur - m-a făcut să amuţesc.
Copleşit, ruşinat, năucit, am ieşit din teatru. Nu-mi mai rămânea decât un singur spectacol. Cel de mâine.
Acum, la reprezentaţia din cea de a cincea zi, aveam loc la fotoliu în primul rând. Mi-am concentrat atenţia, mi-am aţintit privirea, am repetat în tăcere cuvintele răpite Ofeliei până am ajuns la scena nebuniei.
Atunci s-a petrecut minunea.
Cântând în tăcere.
Clipa asta n-o să se întoarcă niciodată.
S-a dus. S-a dus. O, Doamne, ai în pază un suflet de creştin!
Ofelia m-a privit drept în ochi. Eu eram, cum am mai spus, în primul rând. Poate că Ofelia se despărţea de public în felul ăsta seară de seară, alegând un spectator ca să-şi descarce asupra unei singure persoane din sală toată grozăvia nebuniei sale.
In seara aceea eu fusesem spectatorul privilegiat. Dar imediat mi-am dat seama că privirea Ofeliei nu era prevăzută de viziunea regizorală. Ofelia a continuat să se uite ţintă la mine şi după ce eu nu-mi mai puteam desprinde privirea de la ea. în această privire se afla mesajul întregii mele pasiuni pentru ea, mesajul întregii melancolii de a nu ne fi iubit niciodată trupeşte.

Publicul şi-a dat seama. S-a iscat un val de tulburare în sală. Murmure nedumerite. Parcă îndurându-se de noi, s-a lăsat cortina înainte de pauză. M-am întors acasă. Nu voiam să văd cum avea să moară Ofelia în actul următor. Nu voiam să văd, căci mi-am închipuit, scos din minţi, că Peter Massey era în stare s-o omoare cu adevărat în seara aceea, fiindcă actriţa încălcase pactul interpretării scenice şi se adresase unui singur spectator.
Mie.
Numai mie.

VI

In seara aceea am visat că violam o femeie care nu putea să strige. Iar dacă nu putea să strige, atunci de ce să n-o omor în loc s-o siluiesc ?
Spaima mea adevărată era să-mi dau seama că reprezentaţiile aveau să se termine, iar Ofelia avea să dispară pentru totdeauna din viaţa mea. Tiranul Massey limita numărul spectacolelor - niciodată mai mult de două luni - pentru a menţine cât se poate de viu interesul publicului. Nu îngăduia, mi-am spus, o stingere lentă a focului stârnit de spectacolul teatral. Era, în chip pervers, un entuziast, adică un om posedat de zei... Fiecare profesie îşi are zeii săi, dar zeii protectori ai teatrului sunt cei mai exigenţi, fiindcă sunt cei mai generoşi. Ori dau totul, ori nu dau nimic. In teatru nu există cale de mijloc.
Trebuia să văd piesa pentru ultima oară. Nu mai erau bilete. Puteam cel puţin să mă aşez în sala de teatru goală înainte de reprezentaţie ? Eram un student latino-american (orfan din Lumea a Treia, prin urmare...). Voiam neapărat să explorez teatrul tocmai ca spaţiu gol, fără public şi fără spectacol. Să-i ghicesc vibraţiile solitare. Aşa cum şinele de cale ferată - se spune - se încovoaie şi preiau fizic impactul trenului. Fostul meu profesor de la Cambridge,
Stephen Boldy, a dat telefon la teatru pentru a-mi acredita *bonafides,* iar eu însumi m-am comportat cuviincios, în cele trei zile care rămâneau până la spectacol, luând loc liniştit în sală cu un caiet de notiţe şi textul lui *Hamlet* editat de Penguin.
într-adevăr, aşteptam fără speranţă - / *hoped against bope* - cu vreo repetiţie neprevăzută, o rectificare de ultimă oră, să-i aducă pe scena goală pe regizor şi pe actori.
Pe Ofelia.
N-a fost aşa, iar acum începea ultima reprezentaţie. Am făcut ce se face de obicei. Am cumpărat bilet pentru a vedea piesa în picioare şi de la balconul doi. De acolo am reţinut locurile rămase goale în primul act. Niciodată absenţii nu veneau la actul doi. Din fericire, era un loc gol în primul rând. L-am ocupat. S-a ridicat cortina.
Nu ştiam. Dar am bănuit. în loc să-i relateze fratelui său Laertes moartea Ofeliei prin gura regelui Claudius, Peter Massey, pe măsură ce actorii vorbeau, a deschis un spaţiu în fosa orchestrei. Era un râu în interiorul teatrului, iar trupul neînsufleţit al Ofeliei a plutit traversând scena, acoperit de florile mortuare; cu părăluţe şi urzici şi lăcrămioare şi agli-ci s-a dus Ofelia; veşmintele i se desfac, un ram se frânge, şi-atunci, cu-alaiul ei de flori cu tot, ca o făptură-a apelor, căzut-a în apa plângătoare...
în clipa aceea am vrut să mă ridic din fotoliul meu şi să sar pe scenă ca să-mi salvez iubita, s-o izbăvesc pe Ofelia de moartea prin înec, ca s-o îmbrăţişez, s-o sărut, să-i redau răsuflarea stinsă cu răsuflarea mea disperată, ca să mă ud leoarcă împreună cu ea, ca să-mi dau seama că era adevărat, Ofelia era moartă, înecată. Murise în seara aceea la ultima reprezentaţie.
Jur că nu asta era intenţia mea. Numai că Ofelia, plutind pe apele învăluite de *stage down* şi cântând „cântece vechi" (cum îl informează regina pe Laertes), dar acum fără

glas, a scos mâna din curgătoarea piscină teatrală şi mi-a azvârlit o floare de aglici pe care şi-a desprins-o din păr şi care a ajuns în mâna mea, fiindcă urmăream cu atâta luare-amin-te tot ce se întâmpla, încât nu puteam să pierd prilejul şi să nu-mi fac datoria de a primi prinosul nimfei mele înainte de a o vedea cum se depărtează, plutind pe undele plângătoare, cu veşmântul ei de făptură-a apelor, spre mormântul mâlos...

Nu eram atent decât la floarea pe care-o ţineam între degete. Când mi-am ridicat ochii la scenă, am întâlnit privirea arogantă, detestabilă, a acelui tânăr Jupiter al scenei, Peter Massey, insolenta lui frumuseţe blondă, chipul lui de adolescent blestemat, mijlocul lui subţirel, picioarele puternice şi cămaşa desfăcută la piept, uitându-se furios la mine, ţinând numaidecât să arate că tot ce se întâmplase făcea parte din viziunea lui regizorală cum nu se poate mai originală, dar dezvăluind prin privirea lui diabolică de tiran că ultimul amănunt nu fusese prevăzut, că Ofelia era nimfa lui, nu a mea, şi că floarea pe care mi-o azvârlise nu făcea parte dintr-un proiect scenic de adevărată *posesie* a sufletului Ofeliei.

— Dacă Dumnezeu a murit - îmi spunea în tăcere privirea ucigaşă a lui Massey - atunci în locul lui nu rămân decât Demonul şi îngerul. Eu sunt amândoi. Tu cine eşti ?

Spectacolul s-a încheiat. Au izbucnit ropote de aplauze. Numai Peter Massey a ieşit să le primească. Ca şi cum ceilalţi actori nici n-ar fi existat. Exista însă, fără îndoială, nemăsurata vanitate a acestui om, a acestui cvasi-adolescent crud şi atotputernic, îndrăgostit de el însuşi şi stăpân pe ceilalţi numai şi numai pentru a-şi spori puterea. Nu exista iubire în privirea lui. Exista doar ura tiranului faţă de revoltatul anonim şi neprevăzut. Nebănuit.

Am ieşit din teatru cu floarea în mână, întorcându-i spatele lui Peter Massey, cu ambiţia lui deşartă şi inovaţiile lui teatrale revoluţionare. Am vrut să-mi îngădui plăcerea de a mi-l închipui bătrân, singur, maniac. Uitat.

N-am izbutit. Massey era prea tânăr, frumos, puternic. Ce va face Ofelia după acest ultim spectacol de la Royal Haymarket ? Mâine - nu, chiar în seara asta - decorurile vor fi demontate, veşmintele puse în garderobă pentru altă ocazie, foarte puţin probabilă. Asta înseamnă iluzia teatrală. Miraj, înşelăciune, fantomă a ei însăşi.

M-a încercat ispita de a-mi deschide drum spre cabinele actorilor. M-am oprit la timp. M-a făcut să dau înapoi gândul că Ofelia murise cu adevărat. Sacrificată de dragul realismului revoluţionar al lui Peter Massey. Ar cuteza oare el însuşi, într-o bună zi, să moară hăcuit de jungherul otrăvit al înspăimântătorului sergent care este Moartea ? între timp, ar fi în stare să-şi ucidă eroinele anonime, cufundate luni de zile în repetiţii solitare ?

Mi-am adus aminte de nimfa mea plimbându-se prin apartamentul ei, învăţând un rol fără cuvinte, fără să-i treacă prin minte că spectacolul teatral şi destinul personal ar fi unul şi acelaşi lucru.

N-am îndrăznit să fac cercetări. Poate că trebuia să aştept până când Peter Massey, tânărul şi perfidul regizor care-mi regiza viaţa, avea să monteze din nou într-o bună zi *Ham-let* cu o Ofelia care ar fi putut fi Ofelia mea sau una nouă. Aş fi avut eu curajul, cu următorul prilej, să mă apropii de cabina actriţei şi s-o văd, ca să spun aşa, în persoană ? M-aş fi expus riscului ca, deschizând uşa, să dau peste o femeie necunoscută ? Fata de la fereastră avea sprâncenele depilate. Cea de pe scenă, sprâncenele groase. Mă înşelam eu oare când le identificam ? Aş accepta mai curând ca nimfa mea să rămână pentru totdeauna, pentru a rămâne cu adevărat a mea, învăluită în mister, parte a oastei nevăzute a tuturor actriţelor care timp de patru veacuri au interpretat rolul Ofeliei ?

VII
Nu daţi crezare ştirii apărute azi în ziare. Nu-i adevărat că, atunci când Ofelia a trecut pe apa plângătoare cu-alaiul ei de flori de părăluţe şi urzici şi lăcrămioare şi aglici, un spectator smintit s-a ridicat din fotoliul lui din primul rând şi a sărit pe scenă pentru a o salva de la moarte prin înec pe actriţa care interpreta rolul Ofeliei, sărutând-o, încercând s-o readucă la viaţă, udându-se leoarcă împreună cu ea, până când şi-a dat seama că Ofelia e cu adevărat moartă, că el nu izbutise să-i redea eroinei din *Hamlet* răsuflarea pierdută cu ajutorul răsuflării lui disperate.
Că Ofelia murise într-adevăr în seara ultimei reprezentaţii.
Şi nu-i adevărat nici că acest descreierat care striga cuvinte într-o limbă născocită (era limba spaniolă) a scos-o pe Ofelia din apă, înconjurat de auditoriul zguduit şi de actorii încremeniţi - Claudius şi Laertes - cărora nu le venea să-şi creadă ochilor. Şi nu e adevărat nici că, pe când nebunul ăsta o purta în braţe pe Ofelia înecată, din culise ar fi ieşit Hamlet, prinţul Danemarcei, simbolul întunecat al îndoielii, lepădând de astă dată orice incertitudine şi ţinând în mână pumnalul gol al monologului, ar fi ridicat braţul şi l-ar fi înfipt în spatele descreieratului străin - căci nu era britanic, de bună seamă.
Ofelia şi străinul s-au prăbuşit împreună pe scândurile scenei.
Se spune că spectacolul a continuat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Publicul era obişnuit cu originalitatea lui Peter Massey. Un spectator care în realitate era un actor nemenţionat în distribuţie - cu toţii ştiau că Massey nu admitea pe afiş nici un alt nume în afară de al său - s-a suit pe scenă ca să ia trupul neînsufleţit al Ofeliei şi a fost înjunghiat -actorul neprevăzut ori intrusul ? - cu pumnalul pe la spate.
Floarea

VIII
Cititorul va afla, dacă într-o bună zi va citi aceste file pe care am început să le mâzgălesc din seara când m-am întors de la Royal Haymarket în apartamentul meu din piaţa Wardour Street, că am urcat alene scările, am intrat în apartament, dar n-am aprins lumina.
Nici nu m-am uitat pe fereastră spre odaia de peste drum. Pentru mine, e goală, în întuneric, nelocuită. Pentru totdeauna.
Am luat o mică glastră de Talavera pe care mi-a trimis-o mama din Mexic ca dar de ziua mea de naştere.
Cu duioşie, am pus în ea tulpina subţire a florii de aglici, singura dovadă a existenţei Ofeliei.
M-am aşezat s-o privesc.
Nu voiam să treacă nici o clipă fără să fiu însoţit de floare, începând chiar de acum şi până la cumplitul moment al propriei sale morţi. Căci floarea Ofeliei prelungea viaţa Ofeliei.
Am privit-o proaspătă, albă, frumoasă, în seara aceea şi următoarea.
De luni de zile o tot privesc.
Floarea nu se ofileşte.

PISICA MAMEI MELE

Pentru Tomâs Eloy Martînez, exorcist

I
Mă numesc Leticia Lizardi şi detest pisoiul mamei mele. Insist să-i spun „pisoi" ştiind prea bine că era o pisică, o felină, şi nu un felin, deşi generic aşa ar trebui să-i

spunem. Fapt neîndoielnic e că pisica asta, botezată de maică-mea cu duioşie „Steluţa", mă scotea din sărite.
Steluţa - aşa e mai bine, o scutesc de ghilimele - era o pisică de angora. Albă, pluşată, cu un căpuşor rotund şi un trup îndesat. Coada scurtă, labele scurte, un adevărat mic monstru, un adevărat leopard în miniatură, de parcă ar fi coborât din cei mai depărtaţi munţi înzăpeziţi spre a se instala, nedorit şi insuportabil, în căminul donei Emerita Lizardi şi al fiicei sale Leticia, în îndepărtatul cartier Tepeyac din Ciudad de Mexico, aproape de Biserica Sfintei Fecioare din Guadalupe. Ăsta a fost motivul pentru care maică-mea nu s-a mutat niciodată din vechea ei casă dărăpănată, uşor de descris.
O poartă largă pentru căleşti, dinainte de apariţia automobilului. Intrarea într-o curte uriaşă pentru cai şi trăsuri din veacul al XlX-lea, staule, hambare, bucătării şi spălătorii, la parter. Scări metalice la catul de sus. Sufragerie, camere de baie şi odăi de serviciu care dădeau spre curte. Salonul alăturat - singura încăpere cu vedere la stradă şi un balcon foarte preţuit de maică-mea, pentru a vedea cum trec oamenii de rând pe care totuşi îi dispreţuia profund. Vedere foarte largă spre Colina Tepeyac şi biserica Guadalupe. Scară în formă de melc spre terasa cu chiupurile de apă, buteliile de gaz şi odaia servitoarelor, numite în Mexic „slugi" şi cărora, de parcă asta n-ar fi o insultă suficientă, le spunem de obicei „pisici".
— îmi place să mă simt aproape de Sfânta Fecioară, drăguţa de ea, spunea, foarte cucernică, strângând şiragul de mătănii cu amândouă mâinile, maică-mea, o femeie din acelea care parcă s-au născut bătrâne. Nu-i rămăsese nici o urmă de tinereţe şi, cum avea pielea foarte albă, ridurile i se accentuau şi mai tare decât la oamenii cu pielea măslinie, care, după părerea ei, erau aşa fiindcă aveau „pielea de toval", comentariu pe care evlavioasa cucoană îl însoţea ciocănind cu degetele în obiectul cel mai apropiat: masă, farfurie, oglindă de mână, genunchi înţepenit ori, cel mai adesea, trupul păros şi alb al Steluţei, veşnic tolănită în poala maică-mii, obiect de mângâieri ce atenuau acreala nedomolită a stăpânei sale.
Fiindcă dona Emerita Labraz de Lizardi nu era mulţumită în această lume sau de această lume. N-am putut să-mi dau seama niciodată de motivul pentru care permanent părea că scuipă fiere. înainte, căutam peste tot vreun portret din tinereţe, fotografia din ziua nunţii, de la prima comuniune, ceva, orice. Am tras concluzia, cu resemnare, că poate maică-mea nu avusese nici copilărie, nici nuntă, nici tinereţe. Ori că distrusese orice poză care i-ar fi amintit de anii aceia pierduţi, şi asta, nu puteam să nu recunosc, o ajuta să se aşeze perfect în vârsta ei actuală, fără vreo amintire a trecutului. Dona Emerita era o fiinţă a prezentului, numai a prezentului, incomparabilă, înrădăcinată în acest loc şi în ceasul acesta cu pisoiul (pisica) în poală şi privirea ascunsă zi şi noapte de ochelari fumurii.
Am bănuit pricina acestei manii. într-o dimineaţă am îndrăznit, ştrengărită de mine, să intru în camera mamei, adu-cându-i micul dejun pe care de obicei i-l aducea servitoarea -„pisica" -, afectată în acea zi de „schimbarea lunii", cum spunea necioplita *bonne â toutfaire,* cum îi spunea, la rândul său, cu un aer de superioritate intolerabilă, bietei slugi maică-mea.
— Asta înseamnă *slugă* în franceză, am lămurit-o cu o expresie amară pe servitoare, pe care o chema Guadalupe, Lupe, Lupita[1], a cărei faţă rumenă se lumina pentru simplul motiv că i se pusese un nume franţuzesc.
Dona Emerita, maică-mea, îi spunea Lupitei *bonne â tont faire* numai pentru a se măguli pe sine însăşi că ştia câteva expresii franţuzeşti, cu care-şi presăra conversaţia, mai ales când îl primea pe avocatul ei, licenţiatul Jose Romualdo Perez.
Acesta era un bărbat de vreo şaizeci de ani, înalt, uscăţiv, ţeapăn şi orb ca o cârtiţă, care se prezenta în casa din cartierul Tepeyac însoţit întotdeauna de un contabil şi de o

secretară. Mama îl privea nemişcată din balcon. Punea să i se întoarcă puţin şezlongul pentru a-i primi cum se cuvine, dar mâna i-o întindea numai uscăţivului, deşi distinsului şi miopului licenţiat, prefăcându-se a nu băga de seamă că, în realitate, era de faţă şi secretarul, un omuleţ negricios, bondoc şi care purta întotdeauna o cămaşă liliachie şi cravate hawaiiene, ori secretara, care afişa, foarte plină de sine, o minijupă scandaloasă care îi arăta pulpele groase şi apetisante, în contrast cu urâţenia feţei sale grosolane, turtite, plate ca de indigenă jegoasă - şuiera cu buze otrăvite maică-mea -, şi împodobită (secretara) cu acea pietănătură universală a stenodactilografelor, infirmierelor şi casieriţelor de cinematograf: părul dat cu fixativ şi strâns la spate, iar în creştet o meşă din care se desprind nişte cârlionţi mari şi îngrozitori, căzând pe frunte.
Vizitele licenţiatului miop şi ale celor doi însoţitori ai săi şi călăuze mă scoteau din sărite. Bătrânul libidinos vorbea despre cifre cu maică-mea, dar mâna lui se îndrepta ca purtată de un magnet spre fundul meu, silindu-mă să mă ridic în picioare în spatele unui jilţ pentru a-mi ascunde ceea ce bunicuţele noastre ruşinoase numeau „părţile de şezut". Atunci licenţiatul căuta cu privirea lui de miop în ultimul hal sânii mei doritori să fugă de acolo cât mai repede. Numai că maică-mea îmi poruncise să nu plec.
— Leti, te rog să fii de faţă când vine în vizită domnul licenţiat Perez.
— Dar, mamă, e un craidon bătrân. Nu vezi cum se dă la mine ?
— încearcă să te obişnuieşti, spunea enigmatic, fără nici o explicaţie, bătrâna.
Bătrâna. Mereu aşezată în şezlong şi privind prin lentilele fumurii ale ochelarilor spectacolul mulţimii însufleţite şi forfotitoare în drum spre biserica Sfintei Fecioare din Guadalupe. Mângâind-o tot timpul pe pisica Steluţa şi ocă-rând-o tot timpul pe „pisica" Lupita.
— Cine ţi-a pus nume de fecioară, jigodie de indiancă ce eşti ? îi trântea în faţă servitoarei dona Emerita.
Biata de ea suporta ploaia de ocări ale stăpânei într-un mod aproape atavic, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat la altceva. Ca şi cum faptul că era ţinta insultelor ar fi făcut parte din-tr-un patrimoniu ancestral.
— Uite, otreapă nenorocită, îi spunea maică-mea servitoarei ridicând sărmanul animal ca pe o minge de fotbal păroasă şi vârând funduleţul roşu al Estrelitei sub ochii băş-tinaşei Guadalupe.

Notă1 Lupoaică mică (sp.).

— Uită-te, curviştină, uită-te. Pisicuţa mea e virgină, nu şi-a pierdut cinstea, n-a fătat niciodată... Tu, în schimb, cine mai ştie câţi mucoşi tuciurii ai lăsat prin casele în care ai slujit ?
— Cum porunciţi, stăpână, spunea Lupita cu ochii în pământ.
— Bine cel puţin că în casa asta nu sunt bărbaţi, stricată nenorocită ce eşti, aici n-are cine te lăsa gravidă...
— Cum vreţi dumneavoastră, stăpână, spunea Lupita şi se îmbujora la faţă, tulburată la auzul acestui cuvânt necunoscut, „gravidă".
— Ai grijă, se întorcea spre mine maică-mea, ai grijă, Leti, când îi spui „Lupe" şi „Lupita" în loc de „Guadalupe".
— Atunci, ce să fac, mamă ?
— Uită-te la ea. Roşcata naibii. Uită-te numai la scatoalcele care i-au înroşit obrazul. Spune-i „Roşcata" şi gata. As-ta-i bună!

Atunci, fără să vrea, dona Emerita îi dădea Steluţei palma cu care îşi pusese în gând s-o ardă pe Lupita, adică pe „Roşcata", iar bietul animal mieuna şi se uita la stăpână cu o privire fioroasă, dezvelindu-şi dinţişorii carnivori înainte de a sări din poala ei pe podea şi a cădea lin, aşa cum cad de obicei pisicile, păstrându-şi echilibrul precum Nadia Comăneci la olimpiade.
Pisica Steluţa nu mă iubea. Atitudinea ei permanentă era cum nu se poate mai grăitoare. Eu îi răspundeam cu aceeaşi monedă. Nu puteam s-o sufăr. Trupul ei scurt şi pluşat, coada scurtă, labele scurte, părul alb de babă încărunţită şi cu un picior în groapă (câţi ani o fi având ?). Nesuferiţi îmi erau mai ales ochii aceia înfricoşători, atât de mari în comparaţie cu trupul, atât de depărtaţi şi de culori diferite. Un ochi albastru, altul galben. Nu ne dădeam nici măcar bună ziua.
In schimb, pentru cealaltă „pisică", Lupita Roşcata, simţeam o compasiune menită să compenseze suferinţele pe care le îndura de la maică-mea. Numai că servitoarea era indiferentă deopotrivă la purtarea bună sau rea a stăpânilor. Trebuia să-i spun „Roşcata" de faţă cu maică-mea. Când eram singure, îi spuneam Guadalupe, Lupe, Lupita. Cum vă spuneam, ea nu avea altă reacţie în afară de arhicunoscutul stoicism indigen. Care putea fi adevărat sau numai o născocire a noastră.
Aşa stând lucrurile, zic „a noastră" şi mă situez, cum vedeţi, pe înaltul piedestal al elitei creole. Nu puteam evita acest lucru. Suntem superiori. De ce ? înainte, albilor ni se spunea „oameni cu minte", de parcă indigenii ar fi de-a valma nişte nerozi cu toţii. Acum, deoarece suntem democraţi şi egalitarişti, îi numim „fraţii noştri indigeni". Continuăm să-i dispreţuim. Idolii lor sunt păstraţi în muzee. Hamalii sunt puşi să care poverile.
Eu voiam să mă port frumos cu Lupita. Voiam s-o iubesc. Dar nu voiam s-o admir. într-o seară, când mă pregăteam să ies în oraş, m-am dus în odaia ei de pe terasă ca s-o anunţ că mama rămânea singură. Era goală. N-am văzut-o
bine, dar era goală. îşi despletise cosiţele, iar părul îi atârna până aproape de genunchi. Dumnezeule mare! Ce coamă de păr, nu numai lung, ci şi lucios, sănătos, minunat, negru şi hrănit cu ardei, porumb şi fasole. întreg cornul abundenţei de gingăşie mexicană strălucea în această cascadă de păr admirabil.
— Lupe, i-am zis.
S-a întors să se uite la mine, ţinând în mână pieptenele, cu braţul ridicat, ceea ce îi înălţa şi mai tare un bust care nu cunoscuse sutienul şi nici n-avusese nevoie de el. Sunt o pudică fecioară mexicană din clasa de mijloc, cu limbajul cinematografiei naţionale în alb şi negru, aşa încât nu m-am uitat mai jos.
— Lupe, eu ies în oraş. Ai grijă de mama.
Lupe mi-a răspuns cu o mişcare din cap şi o privire mândră pe care n-o mai văzusem niciodată înainte.
Intrasem în sanctuarul ei, în spaţiul privat, în odaia slugilor în care ea - mi-am dat seama văzând-o acolo goală, pieptănându-se - mi se înfăţişa într-o altă lumină. Atunci am aflat că există două Lupite, dar gândul ăsta l-am ţinut pentru mine. Nimeni altcineva decât mine nu l-ar înţelege.
Drept să vă spun, m-a surprins. Ba chiar mi-a plăcut. Să trăieşti cu cineva ca maică-mea e cel mai bun îndemn la revoltă.
Alta în locul meu, mai puţin proastă ca mine, de mult ar fi plecat de acasă lăsând-o pe bătrâna asta nenorocită singură, numai cu cele două pisici ale ei: Steluţa şi Roşcata. Nu ştiu, îmi lipseau ovarele, desigur. Aveam totuşi motivele mele. Vreau să spun că de fapt îmi lipseau mijloacele vizibile de întreţinere, cum se spune în filmele americane când poliţiştii îl înhaţă pe un vagabond. Nici măcar nu posedam mijloacele invizibile ale Roşcatei. Eu n-aveam nevoie de sutien. Ţâţele mele erau prea mici,

detestam sânii artificiali şi preferam să mă mulţumesc să par una dintre acele fotomodele din anii şaizeci - o Twiggy din Tepeyac, să zicem - cu bustul meu de adolescentă perpetuă. Se spune că unii bărbaţi se dau în vânt după aşa ceva. Rămâne de văzut.
Pe lângă asta, sentimentele mele filiale erau sincere, chiar dacă nimeni n-ar crede. O iubeam pe mama, în pofida firii ei urâcioase, pe care eu mă încăpăţânam s-o numesc „personalitate puternică" fiindcă ştiam prea bine că mie-mi lipseşte. Nu zic că eram o mironosiţă ori o mucenică. Eram o fată liniştită, nimic mai mult. Eram o fiică iubitoare. Cât timp mama trăia, eu aveam să rămân lângă ea, ca s-o îngrijesc.
Şi, în sfârşit, când dona Emerita avea să se ducă pe lumea cealaltă, eu aveam s-o moştenesc. Cum n-aveam altă avere decât a ei, nu-mi puteam îngădui luxul rebeliunii. în loc să ţin în mână biciul, trebuia să întind mâna după pomană.
Ceva s-a schimbat în sufletul meu - şi în devlă totodată - în seara aceea în care am ieşit să iau un *float* de coca-co-la cu îngheţată de lămâie la Sanborns-ul cel mai apropiat de casă. Se ştie că această reţea de magazine-restaurant are mai multe sucursale decât muştele strânse pe un morman de gunoaie ori decât minciunile spuse de un politician, cu avantajul că, nefiind un „loc la modă" ori de o eleganţă *nec plus ultra,* poţi să te aşezi acolo singurică şi să comanzi o cafea pentru sufleţelul tău fără să te simţi leproasă ori oli-gofrenă.
Vreau să spun că, Mexicul fiind ţara chefurilor, cu alte cuvinte a unor oameni care nu pot să-şi petreacă timpul singuri şi au nevoie de o şleahtă de petrecăreţi neobosiţi cât e ziulica de lungă, cu obiceiul mai sus pomenit de a cădea pe nepusă masă pe capul câte unui prieten, eu îi mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a dăruit o viaţă izolată la Tepeyac, adică în Villa de Guadalupe, cu mama şi cele două pisici ale ei, Steluţa şi Lupe. Când duceam o viaţă de societate, mi-a fost dat să am de-a face cu o gazdă care nu ne-a lăsat să plecăm la ora cinci dimineaţa, a înghiţit cheia de la intrare (învelită în miez de pâine, bineînţeles; oricum, nu ştiu cum o fi digerat-o şi evacuat-o) şi a încercat să dreagă totul silindu-ne să gustăm o delicioasă tocană de porc la ora şase. Aşa se încheie prostul obicei de a nu-ţi lăsa musafirii să plece de la petrecere...
Dar asta se întâmpla, cum v-am spus, pe vremea când ieşeam în lume la petreceri. Acum nu mai ies. Am împlinit treizeci şi cinci de ani. Despre ce petreceri ar mai putea fi vorba ? După un bairam aş ajunge drept la cimitir. Şi pe urmă pe mine mă invitau fetele prietenelor maică-mii. Prietenele au murit toate. Iar fetele lor s-au măritat şi nu m-au mai căutat. Din bună creştere nimeni nu-mi spune că sunt socotită o fată bătrână. De aceea, în seara asta am ieşit singură la Sanborns după o discuţie neplăcută cu maică-mea.
— Leticia, ar vrea să-i acorzi mai multă atenţie domnului licenţiat Perez.
— îi acord, mamă, cum să nu ? Sunt mereu de faţă când ne vizitează, aşa cum mi-ai cerut... Stau cuminte şi înţepenită locului ca un băiat de prăvălie...
— Nu ştiu de unde scoţi expresiile astea.
— Citesc cărţile Elenei Poniatowska şi benzile desenate *Familia Burron.*
— Nu te face că nu pricepi... Vreau să spun atenţie de altfel...
— Adică, vrei să-l văd cu ochi romantici ?
— Păi sigur, păi sigur, a spus fără a înceta să mângâie bestia păroasă din poala ei.
— Află că nu e deloc sigur, i-am răspuns. E prea bătrân, e foarte plicticos, orbecăie ca un liliac şi are halenă.
— Halenă şi o grămadă de bani, m-a privit fără a mă vedea, din spatele lentilelor ei negre, dona Emerita. Fă-mi plăcerea şi mărită-te cu el.
— Ce spui ? aproape că am strigat. Mai curând sunt gata să primesc moartea!
— Nu, fetiţa mea. Fă-o înainte să vină moartea mea.

— Ce vrei să spui cu asta, mamă ?
— Că înainte de a-mi da sufletul vreau să te văd măritată.
— De ce, când trăim atât de liniştite ? 48
— Ca să îmbătrâneşti cum cere buna-cuviinţă. Nu de altceva.
Mi-am muşcat limba. Ţineţi seama că trebuia să vorbesc despre căsătorie şi decenţă cu bătrâna singuratică şi părăsită şi rămasă fără bărbat. Am îndrăznit, nu fără o undă de ruşine, să-i răspund:
— Nu-i nevoie, mămico. îmi e de ajuns moştenirea. Mai mult ca oricând, am regretat că nu-i pot vedea ochii.
Dar expresia ei îmi era de ajuns.
— N-o să te bucuri de nici o moştenire, dacă nu te măriţi cu licenţiatul Perez. E lucru hotărât.
Am simţit o poftă nebună s-o spânzur pe loc şi în treacăt să-i fac de petrecanie pisicii pufoase. Aşa că am preferat să mă duc să iau un *float* la Sanborns ca să-mi calmez neuronii.
Eram acolo, sorbind din paharul de coca-cola cu gheaţă şi înfulecându-mi porţia, când am dat cu ochii de el.
L-am văzut din profil. Ce bărbat, măiculiţă! L-am văzut înaintând printre mese. Fără sacou, cu cămaşă albă, papion. Drace... mi-am zis, e chelner. Ba nu. S-a aşezat, rămânând întors din profil, şi a comandat ceva.
Am rămas cu ochii aţintiţi la el, fermecată. Dragoste la prima vedere. Bărbat brunet, cu părul lins, chică lungă foarte îngrijită şi profil de vis. Am putea spune o versiune autohtonă a lui Benjamin Bratt. M-am rugat din tot sufletul:
— Sfântă Fecioară, fă-1, te rog, să se uite la mine - şi mă simţeam un soi de Julia Roberts din Tepeyac.
Minunea s-a săvârşit. Cum se întâmplă adesea, când te uiţi foarte insistent la cineva, până la urmă simte că te uiţi la el şi se întoarce căutând să vadă ochiul străin care-l priveşte.
Aşa s-a şi întâmplat. „Benjamin" a renunţat la poziţia din profil desăvârşit şi a întors capul. M-a privit. Mi-a zâmbit. Iar eu m-am îmbujorat. Nici măcar n-am răspuns ocheadelor lui din pricina tulburării care m-a cuprins dintr-odată. Mi-am plecat ochii în farfurie şi mi-am sorbit băutura.
Când am sorbit-o toată, băiatul plecase. Am făcut o obsesie. Cine nu cunoaşte speranţa de a întâlni din nou o fiinţă dragă, văzută din întâmplare o singură dată ? M-am întors, în pofida oricărui calcul al probabilităţilor, seară de seară la Sanborns-ul din Tepeyac. Trebuia să respect orarul întâlnirii iniţiale. Numai că, de fapt, oare fusese o întâlnire ? Un schimb fugar de priviri, nimic mai mult... Priviri sticloase. Mai neînsemnat decât un accident de automobil pe linia de centură. Atât şi nimic mai mult.
Şi totuşi nu reuşeam să mi-l alung din minte pe frumosul tânăr ce stăruia în memoria mea, în dimineţile când mă trezeam singură şi neliniştită, în visele mele în care băiatul de la Sanborns făcea dragoste cu frenezie cu slujnica Guadalupe pe care o văzusem goală într-o seară...
N-am mai ieşit a doua zi fiindcă am auzit strigătele mai-că-mii şi am dat fuga în salon, unde îşi petrecea aproape tot timpul. O strângea la piept pe Steluţa şi o ocăra pe cealaltă „pisică", Lupita.
— La ce te gândeşti, Salomee în sandale ? striga la ea. De ce eşti aici, ca să ai grijă de casă ori ca să joci hora ca la tine la ţară ? Dacă se mai întâmplă una ca asta, îţi reduc leafa la jumătate.
Băgaţi de seamă că nu i-a spus: O să te dau afară. Fiindcă maică-mea avea nevoie de servitoare, iar servitoarea ştia asta.

Dar de ce era maică-mea atât de agitată ? Când m-a văzut intrând, mi-a spus:
— Ca să vezi, Leticia, puturoasa asta tâmpită a lăsat să treacă un şoarece pe sub nasul meu...
M-am uitat cu neîncredere la fosele nazale ale progeni-toarei mele şi la firele de păr alb care-i ieşeau din nări, scrutătoare.
— Un şoarece, mamă ?
— Eşti în stare să tăgăduieşti, dobitoacă şi neisprăvită ce eşti ? continua s-o ocărască mama pe servitoare.
— Nu-i vina Roşcatei, am spus agasată. Pentru ce ţii pisica, mamă ? Cred că e treaba pisicilor să prindă şoareci.
— Ce spui? a strigat dona Emerita. Să-şi mânjească de sânge botişorul pisicuţa mea adorată ?
Am ridicat din umeri.
— Vreau să-mi aduci moartă, ţinând-o de coadă, bestia asta împuţită, la fel ca tine, i-a spus maică-mea Guadalupei. Slugă netrebnică, să-mi aduci şobolanul în dinţi!
— Cum porunciţi, stăpână.
Existenţa şoarecelui mi-a umplut sufletul de o ciudată euforie. Era ca şi cum aş fi descoperit un adversar pe măsură pentru pisica maică-mii. Ca Tom şi Jerry, prin urmare. Am schimbat o privire cu Lupe. Ochii ei parcă erau de piatră. Vreau să spun că mai multă emoţie puteai găsi într-un semafor la o oră de vârf. In schimb, în mintea mea s-a născut o dorinţă tainică. La fel de aprinsă ca dorinţa de a mă întâlni din nou cu faimosul băiat de la cafenea. Un curtezan şi un şoricel. Ce caraghios! Fapt e că m-am socotit fericită -Regina Primăverii - că am două obsesii, de unde mai înainte în viaţa mea nu exista decât o singură dorinţă, şi anume ca maică-mea să moară odată.
Bunul Dumnezeu m-o fi auzit, că nu degeaba se zice că ascultă rugăminţile celor lipsiţi de ocrotire. Nu ştiu dacă mă număram şi eu printre năpăstuiţii de care se îngrijeşte, dar aşa mă simţeam, o femeie oropsită, o umbră, o „fată bătrână", ofilită şi singură, osândită să bat mătănii la biserică... Dar uite că într-o seară, de mult ce mi-am dorit, s-a împlinit rugăciunea. Am auzit un zgomot foarte uşor, pe urmă un scârţâit de broască ruginită. M-am ridicat în capul oaselor, m-am uitat pe podea, şi acolo, cuibărit într-un papuc al meu, era şoricelul.
Se uita la mine cu ochi strălucitori. Mai luminoşi decât noaptea. Se ridica pe labele din spate şi-şi împreuna ca într-o rugăciune labele din faţă. Astea erau scurte, iar cele din spate, mai lungi. Mustăţile, zbârlite. Zâmbetul, deschis. Şoricelul meu m-a ţintuit cu ochişorii lui vioi, neliniştiţi, sfredelitori. Prezenţa şoarecelui nu era, nu putea fi întâmplătoare, fără nici un rost. Parcă voia să-mi spună ceva. Parcă voia
să-mi dezvăluie o taină. Voia să mă călăuzească spre o lume secretă, subterană, chiar aici, în casa mea - adică în casa mai-că-mii.
Dintr-odată m-am dumirit. Şoarecele îşi făcuse apariţia în viaţa mea ca să-mi stea alături împotriva maică-mii şi a pisicii ei, Steluţa. Fiecare dintre noi - mamă şi fiică - avea să-şi aibă *un pet* al său, însoţitorul său de casă, mascota sa. Numai că Steluţa, pisica maică-mii, putea să se lăfăie cu toată vanitatea ei atotputernică, ghemuită în poala „emerită", pe când minusculul meu rozător era anonim şi, pe deasupra, avea să rămână tainic. N-avea să-şi ţină capul în poala mea. Nici măcar nu puteam să-l arăt, să-l plimb, ce mai, *să-i spun pe nume.* Avea să fie taina mea nocturnă. Prietenul meu. Ori poate prietena mea ? Ca şi cum mi-ar fi ghicit gândurile, şoarecele s-a întins cu labele-n sus şi mi-a arătat un penis mititel, un cârnăcior minuscul ascuns între lăbuţele din spate, dar vizibil pe burtica lui roz cu păr foarte puţin. Ce voia să-mi spună ?
Cred că am izbutit să-i citesc în priviri. — Eu văd fără să fiu văzut, Leticia. Sunt peste tot, dar nimeni nu mă vede. Observ. A şters-o pe neaşteptate.

De atunci am încercat să-l atrag în fiecare seară punând lângă piciorul patului bucăţele de brânză de burduf. Am hotărât să-i spun „Dormouse" - Somnorilă - ca omagiu adus cărţii pe care-o citeam în copilărie: *Alice în Ţara Minunilor.* La început a mâncat cu plăcere bucăţile de brânză. După câtva timp a început să facă mofturi şi nu s-a mai atins de ele. Voia altceva. Incisivii lui lungi creşteau văzând cu ochii. Trebuia să-i dau încă ceva pe lângă brânză drăguţului de Dormouse. Ceva tare.
— Tu, care eşti de la ţară, am îndrăznit s-o întreb pe
Lupita, spune-mi ce mănâncă şoarecii în afară de brânză ?
Ea era în bucătărie, pregătind mâncarea. Tocmai tăia un
pui. A curăţat repede de carne un copan şi mi-a întins osul.
Somnorilă mi-a mulţumit pentru banchetul din seara aceea. De atunci înainte numai oasele puteau satisface voracitatea incisivilor lui. Se ştie că orice rozător trebuie să roadă ceva ori, dacă nu, moare. Dacă uită de această nevoie, dinţii îi perforează craniul şi-i obturează beregata, fiindcă incisivii unui şoarece cresc în sus şi în jos.
Aşadar, problema alimentaţiei era rezolvată. Nu însă şi foamea sexuală. Ce puteam să fac ? Nu mă vedeam pe mine într-un safari domestic căutându-i o femelă drăguţului de Dormouse. Nu puteam să mă cobor până acolo, încât să-i cer servitoarei să-i găsească o iubită rozătorului meu.
îmi băteam capul cu această mică dilemă dinaintea unui *float* la Sanborns când visul meu s-a preschimbat în realitate. A reapărut băiatul visurilor mele. La fel ca data trecută, nu s-a întors să se uite la mine, deşi eu îl sorbeam din ochi. în schimb, ridica şi cobora întruna la vedere o colivie acoperită cu o pânză groasă, din acelea care se folosesc la prinderea păsărilor. O ridica punând-o pe masă, apoi o cobora aşezând-o pe scaun. Şi tot aşa de mai multe ori.
Pe urmă a plătit, s-a ridicat şi a ieşit. Dar a lăsat colivia.
Eu mi-am spus: Fugi după el, toanto, asta-i şansa ta.
Numai că am avut inspiraţia de a lua colivia şi a nu alerga după bărbatul care o lăsase acolo, strigând ca o neghioabă „Hei, băiete, ai uitat ceva...". Am făcut mai bine că am rămas acolo, am ridicat învelitoarea ca să mă uit la pasăre. După gratiile coliviei nu era un canar, ci un şoricel alb.
Nu m-am îndoit nici o clipă că era femelă. Am avut dovada când am ajuns acasă. Aşa era. Ce surpriză pentru Somnorilă !
Chiar în seara aia, cu şoricica în colivie, am aşteptat sosirea prietenului meu, care era foarte punctual. Şi-a făcut apariţia, cu ochişorii lui iscoditori ca întotdeauna. în seara aia s-a petrecut ceva pentru care nu ştiu cum să-i mulţumesc, îmi sorbeam cafeaua. Dintr-odată ceva mi-a atras atenţia. Mama vorbea despre bani, tristeţe, îndepărtata moarte a tatei, despre ura ei faţă de tot şi de toate, începând cu tata (nu
dădea nici o explicaţie), faţă de politică, slujnice, indigeni, oamenii care pleacă din locurile natale, ţărănoii care nu ştiu cum să se îmbrace, dactilografele care-şi vopsesc părul şi se fac blonde, poliţaiul corupt din colţ, cioroiul de şofer care trece cu o sută de kilometri pe oră tulburând liniştea străzii etc. Lista ei de ură era interminabilă.
Mi-a atras atenţia prezenţa şoarecelui meu. Mi-am dat seama că el privea totul fără a fi văzut de nimeni. Era acolo de parcă ar fi iscodit casa, oamenii, obiceiurile. Acest simplu fapt îl preschimba în tovarăşul meu tainic, confidentul meu, nu numai noaptea, ci şi ziua, permanent. El şi cu mine împotriva donei Emerita şi pisicii ei blestemate.
Prezenţa zglobie a lui Somnorilă contrasta cu toropeala ofensatoare a Steluţei. Mi-am dat seama că pisicile nu se gândesc la nimic. Au creierul gol. Nu sunt misterioase, cum crede lumea. Adevărul e că sunt izolate de propria lor prostie. In seara aceea i-am dat drumul din colivie şoricuţei albe lăsate de curtezanul meu necunoscut pentru a i-o încredinţa scumpului meu Dormouse. S-au privit cu surprindere şi au fugit împreună.

Era biruinţa mea. Mică, parţială, dar la urma urmei era 0 biruinţă. Steluţa, în schimb, avea să moară virgină.
Zâmbetul mi-a pierit de pe buze. La fel ca mine, mi-am zis.
— Ai grijă, Cleopatră de zăvoi, s-a răstit maică-mea a doua zi la servitoare. Pregăteşte ceai şi fursecuri pentru domnul licenţiat Perez. Vine la ora cinci. E un bărbat şic. Are obiceiuri englezeşti. Ştii tu ce-i asta ?
— Cum spuneţi dumneavoastră, stăpână.
— Şic, şic înseamnă rafinat, elegant, britanic. Tot ce nu eşti tu, împrăştiate
— Cum porunciţi, stăpână. Lupe s-a dus să pregătească ce i se poruncise, iar maică-mea
mi-a cerut s-o ajut să ajungă la „inodor", cum numea ea pudic cabinetul mirosurilor urâte. Se deplasa cu dificultate, aşa încât am dus-o până la baie, cu pisica în braţe şi am aşteptat-o câtva timp. Mi s-a făcut scârbă la gândul că probabil maică-mea şi pisica ei urinau în acelaşi timp. Era ceva in-confundabil. Două şuvoaie diferite.
A ieşit cocârjată, cu pisica în braţe. Ne-am întors în salon ca să aşteptăm vizita orbului cu halenă, domnul licenţiat Perez. Ce rost mai avea să-i cer maică-mii să mă scuze ? Faţa mea albă ca varul îmi dezvăluia soarta fără scăpare. Ori mă căsătoream cu licenţiatul, ori nu mai moşteneam nici ţu-calul maică-mii.
Aşa că vă închipuiţi ce surpriză a fost pentru mine când a intrat în salon domnul licenţiat Jose Romualdo Perez, urmat ca întotdeauna de secretara cu cârlionţi daţi cu fixativ, dar nu şi de mărunţelul contabil cu faţa şi cămaşa stacojii.
Doamne Iisuse Christoase! In spatele licenţiatului şi al secretarei a intrat, cu o mapă elegantă în mână, prinţul visurilor mele de la cafenea, Rudolf Valentino al meu de la Sanborns, înalt, frumos, cu părul lui negru lung şi strălucitor, cu pielea măslinie ca zahărul nerafinat, cu privirea limpede, dar seducătoare...
Era cât pe-aci să leşin. Simţeam că mă topesc de emoţie.
— Ţi-l prezint, stimată dona Emerita, pe noul meu contabil, don Florencio Corona.
Culmea extazului. Când a dat mâna cu mine, Florencio Corona s-a înclinat şi mi-a făcut cu ochiul. Domnul licenţiat Perez, orb cum era, n-a băgat de seamă nimic.

II

Mi-am făcut educaţia mai mult la Sanborns decât acasă. Cum ies singură la cafenea, pot să deschid larg urechile, precum elefăntelul Dumbo, şi să ascult ce spune lumea din jur. De aceea (pe lângă Poniatowska şi *Familia Burron)* am ajuns să am un vocabular la zi. Nu-mi scăpa nimic. De la limbajul deşucheat la cel cu perdea. Limbaj de pederaşti ori homosexuali ori cum vreţi să-i numiţi. De sus până jos,
toţi mexicanii întorşi şi pe faţă şi pe dos. De la hai noroc la pa şi puşi şi bye-bye. Pe buze de fată mare şi de babă vrăjitoare şi de tânără nevastă iubitoare. Iubitoare.
Eram, prin urmare, pregătită să adopt orice jargon şi *slang* din ultimii douăzeci şi cinci de ani în chipul cel mai firesc din lume. Aşteptări fără nici un temei. Curtezanul meu, tânărul avocat Florencio Corona vorbea o spaniolă foarte corectă, fără nici un mexicanism, lucru de mirare. Mai neaoşă şi arhaică era limba servitoarei, împănată cu „aşij-derea" ori „Luminăţia Ta", fiindcă aşa au învăţat băştinaşii să vorbească limba din Castilia pe vremea fluşturaticului Cortes şi a ibovnicei sale, vestita Malinche.
Florencio Corona, doamnelor şi domnilor, era ceea ce în engleză se numeşte un *dreamboat.* Chipeş, înalt, cum v-am mai spus, cu costume care cădeau perfect şi îndrăzneala de a folosi lavaliere cum nimeni nu mai poartă dincolo de graniţele Statelor Unite ale Americii, în afară de -pare-se - răposatul nostru Adolfo Ruiz Cortines. O fi pentru că americanii se tem să nu-şi păteze cravatele lungi cu ketchup. Ori socotesc că la închisoare oamenii se spânzură cu cravata, dar nu cu lavaliera. Şi

nu există, cum ştiţi prea bine domniile voastre, un singur american care n-ar fi în stare să facă orice, să prade, să omoare, să atace o bancă, să silu-iască o copilă, numai să nu ajungă la închisoare.
Ei bine, fapt e că amorezul meu şi cu mine ne-am dat întâlnire în fiecare seară la Sanborns-ul din Villa de Guadalupe, descoperind fiecare cine era celălalt, povestindu-ne viaţa, vorbind despre câte-n lună şi în stele, în afară de ceea ce ne-a unit pentru prima dată în timpul vizitei domnului licenţiat Perez: moştenirea maică-mii.
Florencio Corona era din Monterrey şi studiase dreptul şi contabilitatea la Institutul Tehnologic din aşa-numita „Sultana Nordului", chiar dacă ştim cu toţii glumele şi snoavele care circulă pe seama locuitorilor din capitala de nord a ţării, că sunt mai zgârciţi decât un scoţian în post, incapabili, precum Scrooge, de a da o mână de ajutor şi de a oferi o cană de apă celui însetat, de parcă li s-ar înţepeni din-tr-odată cotul. Ei bine, aflaţi că Florencio al meu era exact contrariul acestei salbe de clişee răsuflate. Generos, săritor, drăgăstos, simplu, sensibil, parcă mă cunoştea dintotdeau-na, spunându-mi „domnişoară" până când i-am spus „Le-ticia,*please"* şi „Spune-mi Leti", iar el a râs:
— Sper că mie n-o să-mi spui Fio.
Cu alte cuvinte, ne-am potrivit din prima clipă şi am început să facem băşcălie de tot şi de toate. N-am stat pe gânduri şi ne-am deschis sufletele. Ne-am îndrăgostit.
Scurtez povestea, fiindcă nu ştiu cum să descriu felul în care se îndrăgostesc oamenii. Eu aveam cu şapte (ei bine, zece) ani mai mult decât el, dar eram o pereche reuşită. El înalt şi arătos, voinic şi atletic, eu subţirică, fină şi micuţă, ceva -mi-am zis cu amărăciune - între şoarece şi şobolan. Am scuturat din cap. Neaşteptata idilă cu Florencio mă silise să-i neglijez pe Dormouse şi perechea lui. De fapt, le neglijam pe mama şi perechea ei, sinistra pisică Steluţa. Vreau să spun că pentru mine nu mai exista nimic altceva în afară de Florencio, şi când te gândeşti că nu trecusem de faza de a ne ţine de mână şi de a ne sorbi din ochi la o masă de la
Sanborns.
Totuşi, chiar el mi-o dăruise pe Minnie Mouse, aşa că nu era străin de această chestiune, şi într-o zi am îndrăznit s-o abordez.
— Iţi mulţumesc pentru şoricică, Florencio. Cred că Somnorilă e atât de mulţumit, încât mi-a tras chiulul.
— Caută-l diseară, mi-a spus enigmatic logodnicul meu. Aşa am făcut. Era simplu. Unde puteau să fie altundeva
decât sub patul meu ? Şi cu cine altcineva puteau fi Dormouse şi Minnie decât cu liota lor de patru şoricei, pe care-i fătase peste noapte mămica lor ? Lucioşi, fără perişori, veniţi pe lume fără nici un pic de blăniţă. Sufletul mi s-a umplut de duioşie. Dormouse şi Minnie Mouse s-au uitat la mine cu recunoştinţă, ca şi cum mi-ar fi spus:
— Iţi mulţumim că ne dai adăpost.
— îţi mulţumim că nu ne-ai omorât.
— Şoarecii se nasc după douăzeci de zile, mi-a spus Florencio.
— Şi cât ajung să trăiască ?
— Nici un an.
Mi-am înăbuşit un strigăt de tristeţe. Florencio mi-a luat mâna şi m-a mângâiat.
— Mai întotdeauna mor în ghearele vrăjmaşilor. Bufniţele şi păsările de pradă.
Apoi a adăugat privindu-mă cu ochii lui calzi şi strălucitori :
— Ai grijă de ei. Sunt o pereche, la fel ca noi. Am prins curaj.
— Florencio, mama vrea să mă mărite cu *boss-u*\ tău, domnul licenţiat Perez.
— Nu-ţi face griji, Leti.
— Ba cum să nu-mi fac! Dacă nu mă mărit, mă dezmoş-teneşte. Mă lasă fără o

leţcaie.
Florencio a zâmbit şi a cerut o coca-cola cu îngheţată de lămâie.
Aflaţi că în seara aceea, pe unsprezece decembrie, am dat o petrecere pentru perechea de şoricei şi puişorii lor, le-am adus bucăţele mici de şvaiţer de data asta, ca să fac o schimbare, farfurioare cu apă şi chiar m-am dus la bucătărie ca să caut oase de pui.
— Lupe! am strigat după servitoare. Guadalupe! Nu era acolo, deşi era ora cinei.
M-am suit până în odaia servitorilor. Nu numai că nu era. îşi luase lucrurile. Icoanele, lumânările, posterele cu Brad Pitt şi luptătorul Blue Demon. Cuierul de haine era gol.
Alarmată, am coborât în camera maică-mii. Am crăpat uşa. Ea dormea cu ochelarii negri puşi în chip de paravan care s-o ferească de lumină. Steluţa a simţit prezenţa mea şi a prins să forăie amenințător. Mi-am adus aminte că pisicile văd pe întuneric şi m-am retras cu grijă.
A doua zi de dimineaţă, pe doisprezece decembrie, mai-că-mea a apăsat fără întrerupere pe butonul soneriei până am venit să văd ce se întâmplă. Proasta de mine: Lupita nu răspundea la chemările ei pentru că spălase putina, ce-i drept, ca o hoaţă şi o haimana fără pereche, fără să-şi ia rămas-bun. Deşi, mi-am spus, înghiţise atâtea jigniri de la maică-mea că până la urmă trebuia să-şi ia tălpăşiţa odată şi odată.
Am urcat cu tava. Mama se ridicase în capul oaselor, îşi potrivise ochelarii pe nas şi o ţinea pe Steluţa în poală, ca de obicei. S-au uitat la mine amândouă cu o căutătură suspicioasă şi dispreţuitoare.
— Unde-a dispărut pisica ? a întrebat brusc maică-mea.
— E la tine-n poală. Nu vezi ?
— Nu-ţi bate joc de o bătrână cu părul alb.
— A plecat, am minţit eu ca să amortizez lovitura: urma să căutăm o nouă slujnică. N-am îndrăznit nici măcar să-mi închipui privirea ucigaşă a maică-mii în spatele ochelarilor de soare.
— *A plecat ?* a strigat ea scrâşnind din dinţi - despre ea nu s-ar fi putut spune niciodată „cu gura deschisă". Păi ce, crede că-i duminică ?
— Da, am îndrăznit într-un târziu să răspund, cred că a plecat *for good,* pentru totdeauna, mamă.
— Ca taică-tu! a şuierat ea printre dinţi. Ca taică-tu!
Cum era s-o întreb când, cum, de ce, dacă astea erau lucruri care nu se ating, subiecte otrăvite ? Pentru mine e mai bine, mi-am spus, pentru mine e mai bine. Am avut viziunea vieţii mele cu Florencio şi nimic din trecut nu mi s-a mai părut important.
— Nu te nelinişti, mamă. O să am eu grijă de tine până găsim o nouă servitoare.
Mi s-a părut că asta a liniştit-o.
— Aşază-te să vezi cum trece procesiunea, mi-a spus, din nou ţanţoşă, cu nenorocita de Steluţa în braţe şi încercând să-şi refacă moralul.
— Ce procesiune ? am întrebat, cu gândul în altă parte, adică la Florencio.
— *Eretico,* m-a insultat cu dispreţ. Azi e doisprezece decembrie, ziua Sfintei Fecioare din Guadalupe, ocrotitoarea Mexicului. Ce te-au învăţat la călugăriţe ? Vrei să mă faci să cred că am plătit degeaba ca să faci şcoala la ele ?
Am repetat, doar pentru a-i face pe plac: pe ziua de doisprezece decembrie, Sfânta Fecioară din Guadalupe i s-a arătat indigenului Juan Diego pe dealul Tepeyac.
— Da, a strâns din dinţi maică-mea. I s-a arătat Sfânta Fecioară. Dar Juan Diego nu era indigen, asta-i scorneală curată. S-a dovedit că era creol, ca tine şi ca mine...
— Legenda spune... am îndrăznit eu.
— Ce legendă ? Necredincioaso! Sfântul Părinte de la Roma l-a canonizat. Pe indigeni nu-i face sfinţi nici Dumnezeu Atotputernicul. Toţi sfinţii sunt blonzi. A spus asta şi Sfântul Părinte...

Am întrerupt repertoriul ei de laude la adresa celor din Veracruz - Dumnezeu Atotputernicul, al cărui reprezentant pe pământ este Papa - ca să nu continui inutila dispută, chiar dacă pe maică-mea nimic n-o putea face să tacă.
— Şi a spus-o cu glas tare: numai Veracruz e mare! Ca să vezi că Sfântul Părinte cunoaşte geografia mexicană...
A răsuflat satisfăcută şi a reluat interogatoriul:
— Şi mai ce ?
— Sfânta Fecioară i-a dat lui Juan Diego creolul trandafiri în decembrie şi şi-a imprimat chipul pe mantaua lui.
— Pe ce ?
— Pe pelerina lui spaniolă, mamă. Şi-a imprimat chipul şi asta e icoana făcătoare de minuni la care ne închinăm toţi mexicanii.
— In afară de indigeni, de comunişti şi de atei.
— Aşa-i, mamă. Dar hai să ne uităm. Trece procesiunea. Priveşte. Oamenii o poartă pe umeri pe Sfânta Fecioară. Ui-tă-te la pocăitul ăla cu cunună de spini pe cap. In schimb, Sfânta Fecioară e împodobită cu flori într-un altar aurit.
Pocăitul se tara ispăşindu-şi păcatele, clătinându-se din când în când, dar susţinut cu nădejde de bărbaţii care purtau pe umeri imaginea Sfintei Fecioare.
întruchiparea vie a Sfintei Fecioare din Guadalupe se apropia tot mai mult.
Maică-mea a scos un strigăt cumplit.
Femeia care o întruchipa pe Sfânta Fecioară era servitoarea noastră Lupita, sluga noastră, Roşcata, pisica noastră, acum înfăşurată într-o mantie albastră împodobită cu stele, o tunică trandafirie având drept piedestal coarnele de taur, drept cadru ghirlandele de flori şi drept nimb strălucitor lumina de neon.
A trecut pe sub balconul maică-mii, cu o expresie cucernică. Şi-a ridicat privirea. Mai bine zis: a străpuns-o pe mama cu privirea. Sfânta Fecioară - Lupita noastră - şi-a dus mâna la nas şi, cu degetul mijlociu şi cel arătător, a zugrăvit ţucalul maică-mii.
Fără a se mulţumi cu această insultă, Guadalupe - în dubla ipostază de Sfânta Fecioară şi servitoare - a scos limba la mama, ba chiar a prins s-o huiduie în toată legea.
Dona Emerita a scos un strigăt sfâşietor şi a căzut pe brânci lângă balcon. Am atins-o. Era moartă. Ochelarii sparţi zăceau alături de capul ei micuţ cu părul alb. Avea ochii deschişi. Unul era albastru. Celălalt, galben.
Am înhăţat-o de coadă pe Steluţa şi am azvârlit-o în stradă cu un strigăt de izbăvire. A nimerit în mulţimea credincioşilor care urmau imaginea Sfintei Fecioare. Mieunatul ei s-a pierdut curând printre rugăciunile oamenilor.
Mater dolorosa - Ora pro nobis. Mater admirabilis - Ora pro nobis.

III

Florencio Corona s-a ocupat cu râvnă de tot ce privea moartea maică-mii. Ne-am dispensat de priveghi. Ea nu mai avea de mult prieteni. Nici eu. Un anunţ în presă era inutil. I-am spus lui Florencio că nu voiam nici o slujbă.
Mama a fost dusă în Panteonul spaniol şi de acolo în cripta familiei. Chiparoşii trosneau de singurătate. Lacătele, de straturi de rugină.
Grija mea nu era mama. Era testamentul şi ultima ei hotărâre :
— Ori te măriţi cu domnul licenţiat Jose Romualdo Perez, ori nu mai primeşti o leţcaie.
De ce m-am îndoit ? Până şi de asta se îngrijise Florencio.
— Don Jose Romualdo, pe lângă faptul că e aproape orb, a devenit cam împrăştiat. Am eliminat această condiţie din testament. Am falsificat semnăturile, Leti.
L-am privit cu recunoştinţă... şi cu uimire.

— Dar domnul licenţiat ?
— A oftat uşurat. Mama ta i-a impus această obligaţie împotriva voinţei lui, iar el a acceptat pentru a intra în posesia averii care în realitate e a ta.
— A fost de acord ? Cum asta ?
— Va trebui să-i dai şi lui ceva.
— Cu plăcere, cu condiţia să nu mai fiu nevoită să-i suport duhoarea.
— Acum e liber. Se va căsători cu secretara.
— Cu arătarea aia ? am exclamat fără să mă pot stăpâni.
— Da. Cu aschimodia aia. Şleampăta cu părul dat cu briantină. Se adoră.
A făcut o pauză „gravidă", cum spun cei care ştiu englezeşte. *A pregnant pause,* ce şic sună!
— Se adoră. Ca noi doi, Leti.
Ne-am căsătorit la două săptămâni de la deces. Averea maică-mii era decentă, nimic mai mult. Casa din Tepeyac. Câteva bijuterii. Un sfert de milion de dolari în depozite de bancă şi o sută de mii de pesos într-un cont curent.
Ce importanţă mai avea asta ? Florencio s-a mutat în casa din Tepeyac. Acolo am petrecut luna de miere.
— Norocul ne-a surâs, Leticia, mi-a spus într-o dimineaţă, în timpul uneia din lungile lui operaţii de îngrijire personală, mai lungi decât ale unei femei; îi plăcea la nebunie să se depileze, până şi pe piept şi la subţiori, să se parfumeze, să se pieptene cu gel, ca pe vremuri.
— Să nu facem risipă, spunea. Nu avem atâţia bani cum am crezut. Hai să rămânem şi să ne iubim aici. Aşa n-o să mai facem cheltuieli în luna de miere.
Zis şi făcut. Toate desfătările iubirii mi-au fost oferite de Florencio, cu atât mai plăcute cu cât veneau atunci când eu nu mai trăgeam nici o nădejde să am parte de ele. Le savuram cu atât mai mult cu cât nu mai eram o copilă, ci o femeie de treizeci şi cinci de ani, conştientă că primeam un dar al cerului cu chibzuită maturitate.
O fericire conştientă. Asta era condiţia mea de femeie măritată: doamna Leticia Lizardi de Corona. Iubitul meu era desăvârşit, sexy, maleabil, parfumat, tandru, suav, atent. Timp avea berechet. Domnul licenţiat Perez se retrăsese să trăiască cu secretara lui, lăsându-i lui Florencio toată clientela. Nu era nici o grabă. Aşa-mi spunea el.
— Hai să ne bucurăm de viaţă împreună, Leti. O să-mi reiau locul peste o lună.
— Dar serviciul ? am întrebat în chip firesc.
El m-a fermecat cu zâmbetul lui de Benjamin Bratt despre care am mai vorbit.
— Ce-ai zice dacă facem din casa asta casa *noastră,* Leticia ? Vreau să spun, numai a noastră, fără nici un intrus. Numai tu şi cu mine. Tu şi cu mine aici...
M-am gândit alarmată la toată corvoada întreţinerii casei. Florencio m-a liniştit.
— Meriţi să fii tratată ca o regină. Nu-ţi face griji.
Şi e adevărat. Florencio s-a transformat în servitorul ideal. Scutura praful, freca podelele, spăla rufele, făcea paturile, gătea mâncăruri delicioase... Totul era un vis. O insulă pustie în mijlocul unui oraş de douăzeci de milioane de locuitori.
— Douăzeci de milioane de pui de târfă, a spus într-o bună zi, spre mirarea mea, fiindcă niciodată nu-l auzisem spunând vorbe urâte.
N-am dat importanţă faptului: Iar tu şi cu mine, dragul meu... Tu şi cu mine, dragul meu... tu şi cu mine o să trăim fără nici o grijă.
A ţinut o lună. O lună de fericire desăvârşită. O viaţă fără griji. încrederea. Uimirea. Niciodată nu avusesem de a face cu un bărbat dezbrăcat, nici nu văzusem bărbaţi fără veşminte decât în filme. Florencio umbla prin casă complet dezbrăcat. Eram uimită să-l văd făcând baie de mai multe ori pe zi şi îngrijindu-se să aibă un trup curat şi neted ca marmura. Am rămas cu gura căscată când l-am găsit într-o seară în baie

răzându-şi părul pubian. Trebuia să fac şi eu la fel ? Instinctul mi-a pus că nu, Doamne fereşte...
îmi făceam griji mai mult din pricina uitării decât a uimirii în faţa atâtor lucruri noi alături de Florencio. Uitarea. Şoriceii mei şi puişorii lor mă părăsiseră, de parcă ar fi bănuit fericirea mea fără nici o umbră. Pisica Steluţa dispăruse călcată în picioare de mulţimea de credincioşi din procesiunea Sfintei Fecioare din Guadalupe. Cealaltă pisică, slujnica Lupita, pesemne că se ridicase la cer înveşmântată precum Fecioara Măria, *for all I cared.*
Florencio şi cu mine, Leticia şi el. Nimic altceva. Până în noaptea în care m-au trezit nişte chiţăituri insuportabile. De unde veneau ? Florencio dormea. Am deschis uşa care dădea spre curtea interioară şi am văzut că era invadată de şobolani şi şoareci. întreg spaţiul, de la poartă până la grajduri, era un furnicar, o cacofonie de rozătoare care scoteau chiţăituri de nemulţumire. O mulţime nesfârşită de blăniţe cenuşii şi de incisivi albi şi funduleţe trandafirii şi ochi iscoditori aţintiţi asupra mea.
Am leşinat. Florencio m-a găsit dimineaţa, m-a luat în braţe şi m-a dus în pat. I-am povestit ce văzusem. El a clătinat din cap.
— Un singur lucru înspăimântă şoarecii.
— Ce, Florencio ?
— Pisicile.
Răspunsul lui a făcut să mi se taie respiraţia.
_ Avem nevoie de o pisică.
_ Nici nu vreau s-aud! am strigat, amintindu-mi de Steluţa, de maică-mea, de tirania insipidă a amândurora şi de pe buze mi-au ieşit cuvinte vrednice de dona Emerita: Adu-ţi aminte că asta-i casa mea.
Florencio a zâmbit, m-a sărutat şi mi-a zis:
— Atunci, bufniţe. Sunt fericite să extermine şoarecii.
— Şi ce facem cu şoriceii cu care m-am împrietenit ? am întrebat cu o undă de implicare sentimentală.
— Leticia, draga mea. Mulţimea asta de şobolani se trage din iubiţii tăi *pets.* Trebuie să alegi.
M-a mângâiat pe creştetul capului.
— încearcă mai bine să dormi, scumpa mea. Eşti foarte tulburată.
Am încercat. Poate că am şi reuşit pentru câteva ore. Eram neliniştită şi n-aveam astâmpăr. Mă durea să văd în somn drăgălaşa mea pereche de şoareci preschimbată într-o colcăitoare mulţime de şobolani. Mă simţeam ruşinată fiindcă mă trezisem cu picioarele desfăcute larg, cu părţile ruşinoase dezgolite şi cu senzaţia că un enorm mădular bărbătesc mă penetra.
M-am ridicat în capul oaselor, hotărâtă să-l ajut pe harnicul meu soţ în treburile casei. De ce mă răsfăţa atât de mult ? De ce-mi cerea mereu: „Stai în pat. Odihneşte-te. Fac eu totul"?
Şi-mi făcea cu ochiul, cu farmecul său de *movie star:* „Totul".
Fată bătrână recunoscătoare!
Am început să hoinăresc prin încăperile atât de familiare ale casei. Mi-am adus aminte, în contrast cu fericirea mea de acum, de anii nefericiţi pe care-i petrecusem sub tirania mai-că-mii şi l-am găsit pe Florencio în salon, stând pe brânci, ridicând dalele cu o daltă. înfrigurat, concentrat.
— Florencio! Ce faci ?
N-a putut să-şi ascundă o tresărire.
— Drace! Cum m-ai speriat! a zâmbit îndată. Uite, cărămizile astea sunt foarte vechi şi crăpate. Trebuie să le înlocuim.

— Bine, i-am spus fără prea multă convingere. Lasă-mă să te ajut.
O iritare neaşteptată s-a simţit în glasul şi în privirea soţului meu.
— N-am nevoie de tine, a răcnit cu o grosolănie care m-a făcut să-mi dea lacrimile şi să mă întorc în camera nupţială.
A răcnit. Pentru prima dată de când ne căsătoriserăm Florencio nu s-a întors în pat. Ce se întâmpla ? Nu îndrăzneam să cercetez. Era vina mea. II enervasem cu tonul meu posesiv, ca şi cum casa nu ne-ar fi aparţinut acum amândurora ... Eram o nepricepută. Nu ştiam să mă port cu un bărbat. N-aveam experienţă. Din prima zi i-am spus asta.
— Florencio, mă las în mâinile tale. Invaţă-mă să trăiesc. Ştiu că suna a text de tangou, amintind de celebrul *Aju-*
tă-mă să trăiesc cântat de dona Libertad Lamarque. M-am alintat, într-adevăr, fredonând melodii ale Doamnei Tan-goului până am adormit.
M-a trezit din nou vacarmul chiţăiturilor din curtea interioară. Am ieşit în cămaşă de noapte pe condor şi am văzut nu numai nesfârşita mulţime cenuşie de rozătoare forfotind în curte, ci şi avangarda şobolanilor urcând, ameninţător, pe primele trepte ale scării de fier.
Am ţipat îngrozită. Am dat fuga desculţă în căutarea lui Florencio. L-am găsit tot în patru labe în salon. Ori în ce rămăsese din salon. Toată duşumeaua era desfăcută. Salonul maică-mii părea una din străzile oraşului în permanentă reparaţie.
— Florencio, am şoptit.
El a tresărit şi a astupat cu amândouă mâinile o gaură din podea.
Chipul său vinovat era dezminţit de glasul lui aspru şi poruncitor.
— Ce vrei ? Nu ţi-am spus să rămâi în patul tău ?
— Vreau să ştiu ce se întâmplă aici, Florencio. Trebuie să recunosc că de data asta m-a privit cu blândeţe.
— O casă atât de veche ca asta, Leticia, ascunde multe taine, păstrează amintirea multor vieţi. Casele au poveştile lor. Uneori nu sunt poveşti prea plăcute...
— Ai de gând să-mi spui povestea propriei mele case ? E casa mea, Florencio, nu a ta... am răspuns cu o îndrăzneală involuntară.
— Nenorocito, m-a privit el înspăimântător, stând în genunchi.
— Nenorocită ? am repetat eu, necrezându-mi urechilor.
— Da, a spus soţul meu stând pe brânci pe podeaua în ruină. Fără pic de farmec. Nesărată. Proastă. Slăbănoagă. Scheletică. O aschimodie. Fără buci. Cu celulita. Cu ţâţe fleşcăite. Ce mai vrei să ştii, neisprăvito ?
A izbucnit într-un râs batjocoritor.
— Minte de vrabie. Fofoloancă scofâlcită.
Am luat-o la fugă tulburată, înspăimântată, umilită şi m-am închis în camera mea. Am încuiat uşa cu cheia. M-am aruncat plângând pe pat. Era a doua noapte la rând în care mă simţeam posedată de un intrus invizibil, şi plânsul era pentru mine ca un cântec de leagăn.
Cred că mi-am depănat firul vieţii, încercând să urzesc o poveste inteligibilă, moartea maică-mii, căsătoria cu Florencio, capcana testamentului, Florencio ascunzând ceva sub duşumeaua de cărămizi din salon, fără să-i pese că era de-a dreptul caraghios să stea în patru labe, întorcându-se cu spatele, întinzându-şi mâinile şi picioarele pentru a ascunde ceva, ceva, ceva dosit sub dale, caraghios şi sfidător, comic şi ofensator, cu ce-i greşisem ca să am parte de aşa ceva ? Ca întotdeauna, m-am învinovăţit pe mine însămi, lăsând să mi se perinde pe dinaintea ochilor toate întâmplările vieţii mele, toate enigmele niciodată dezlegate, ştiind chiar atunci că niciodată n-aveam să aflu adevărul despre absenţa tatălui meu, despre ochelarii fumurii ai mamei, despre ochii ei la fel cu ai pisicii Steluţa, unul albastru şi celălalt galben, faptul că maică-mea dona

Emerita şi pisica dona Steluţa urinau împreună, dubla identitate a slujnicei Guadalupe, servitoare şi fecioară, dubla fire a lui Florencio, atât de drăgăstos ieri şi atât de crud astăzi, posedându-mă trupeşte, dar şi sufleteşte, fiindcă el era stafia care mă vizita, acum, în singurătatea mea cu picioarele desfăcute... ştiam asta... Şi ce să vezi, am ajuns să mă gândesc chiar la domnul licenţiat Jose Romualdo Perez, care se bucura la Cancun de luna de miere cu secretarea lui cu cârlionţi daţi cu fixativ şi pulpe groase... Poate că doar el era fericit. Perez. Licenţiatul, înşelat de Florencio. Testamentul. Fals. Falşi martorii, false dactilografele şi stafia conţopistului cu faţă şi cămaşă liliachii. Fals. Totul era fals...
In noaptea aia nu m-au trezit şobolanii din curte. Şobolanii nu izbutiseră să urce până la odăile de sus. Slavă Domnului. S-a crăpat de ziua. îmi era foame. Unde dormea Florencio ? Nu cumva visasem toate grozăviile din timpul nopţii ? Voiam să mă conving că era aşa. Tăcerea din jur mă reconforta. M-am simţit uşurată. *Nice.* Am intrat în bucătărie şi am scos un strigăt.
Un schelet îmbrăcat în negru - sacou, pantaloni, cravată, guler de veşmânt preoţesc - era aşezat în capul mesei. Alături de el, Florencio sorbea o ceaşcă de ceai aburindă.
— Ţi-l prezint pe tatăl tău, Leticia. Strigătul mi-a îngheţat pe buze.
— Când îţi spun că o casă veche păstrează multe taine... S-a uitat la mine cu obrăznicia de la ultima întâlnire.
— Vrei să ştii povestea ? Era un preot renegat, silit să se căsătorească pentru a nu fi împuşcat în perioada prigoanei dezlănţuite de Callas. A ales-o pe maică-ta fiindcă era catolică ... şi bogată. Dona Emerita nu ştia cine-i soţul ei. Când a aflat că se căsătorise cu un preot, l-a otrăvit şi l-a îngropat sub podeaua salonului.
Şi-a sorbit cafeaua.
— Tu tocmai te născuseşi, iar preotul a îndrăznit să spună adevărul. Oasele nu au miros. Şoarecii tăi m-au călăuzit până în locul unde fusese îngropat. Spre deosebire de noi, ei au instinctul de a găsi oseminte vechi... Oase, dar nu şi bani...
A izbucnit într-un hohot de râs, uitându-se la faţa mea năucită.
— Când îţi spun că o casă veche e plină de poveşti de demult...
Am dat fuga iarăşi să mă pun la adăpost în odaia mea. Am auzit glasul batjocoritor al soţului meu din sufragerie :
— Mai sunt şi alte surprize, Leti. Pregăteşte-te sufleteşte. Asta-i doar prima...
Un răcnet înfricoşător m-a întâmpinat pe coridor.
Prin curte se plimba cu paşi silenţioşi, dar cu mişcări ameninţătoare, un leopard alb, alb ca odioasa Steluţa, un leopard blestemat, cu un ochi albastru şi altul galben, aruncându-mi priviri crunte, îngrozitoare, dar tâmpe, ostile faţă de orice apropiere omenească, un animal nepăsător la orice mângâiere, un leopard cu o forţă sinuoasă, o musculatură invincibilă, un nas turtit şi gata să miroasă tot, desprins de obiceiurile lui nocturne pentru a mă surprinde dis-de-dimineaţă, cu un gâtlej adânc care-i îngăduie să scoată răgete, să scoată răgete aşa cum face acum, îndreptându-se spre scara din curte, suind binişor, fără a înceta să scoată răgete, pe urmele mele, ştiind că n-am unde să mă ascund, că poate sparge orice uşă cu forţa lui brutală, că poate vom muri împreună fiindcă din mijlocul curţii izbucneşte un incendiu - e singura mea mângâiere, că aceasta casă blestemată e cuprinsă de flăcări.
Arunc o privire spre poarta din spate, dinspre grajduri, căutând parcă, fireşte, o scăpare.
Sunt acolo amândoi, Florencio, soţul meu, şi Guadalupe, Roşcata. Se uită la mine. Se îmbrăţişează. Se sărută numai ca să mă umilească. Nu. Nu mă înşel. înaintează ţinându-se de mână spre mijlocul curţii cuprinse de flăcări.
Nu-mi vorbesc mie pe când se apropie de foc. El cu totul verde, acoperit de crengi şi

frunze care-i ies din urechi, dar nu izbutesc să ascundă pădurea de păr de jivină ce i-a năpădit tot trupul, depilat cu atâta grijă înainte. Ea cu veşmântul Sfintei Fecioare, acelaşi cu care o văzusem trecând pe sub balconul maică-mii pe doisprezece decembrie, dar acum cu o inscripţie de pocăinţă atârnată între sâni cu explicaţia:
SUNT FEMEIA ANORMALĂ.
S-au apropiat amândoi de flăcări vorbind cu glasuri foarte liniştite ce ajung limpede până la mine, care sunt imobilizată pe coridor de apropierea leopardului păzitor.
Florencio: — Vine solstiţiul de iarnă. Soarele apune devreme.
Lupe: — Unde eşti, Florencio Corona?
Florencio: — Pe Florencio Corona l-au ars de viu în marele Autodafe din Ciudad de Mexico.
Lupe: — Pe unsprezece aprilie 1649.
Florencio: — L-au dus cu botniţă până la rug pentru a nu-i auzi blasfemiile.
Lupe: — L-au dus într-un coş pentru ca picioarele lui spurcate să nu atingă pământul din Ciudad de Mexico.
Florencio: — Au sosit căleşti. Au venit de pretutindeni oameni de la mii de kilometri depărtare. S-au auzit trâmbiţe şi tobe.
Lupe: — Veniţi să vedeţi moartea pe rug a lui Florencio Corona, victimă a Sfintei Inchiziţii.
Florencio: — Eram eretici ? Eram vinovaţi ?
Lupe: — Nu. Eram evrei. Ne-au acuzat şi ne-au osândit pentru a ne despuia de bunurile pământeşti. Am fost victimele lăcomiei prelaţilor.
Florencio: — Casa asta. Casa asta veche.
Lupe: — Casa noastră din Tepeyac, de lângă altarul Sfintei Fecioare.
Florencio: — Femeia anormală. Tu. Arsă de vie în urmă cu trei veacuri.
Lupe: — Evrei convertiţi. Ne-au acuzat de lepădare de noua credinţă ca să ne confişte averea.
Florencio: — Era de ajuns să fii acuzat ca să nu te mai întorci acasă.
Lupe: — Acum însă ne-am întors. Focul o să ne cureţe de păcate încă o dată.
Şi au păşit amândoi, ţinându-se de mână, în mijlocul flăcărilor.

IV

Au luat în stăpânire casa. Apar şi dispar. Comentează lucruri pe care eu nu le înţeleg. Spun că Diavolul e praful oraşului. Spun că armele Diavolului sunt nădejdea şi frica. Spun că la început era interzis să crezi în vrăjitoare şi posedaţi de Diavol. îşi amintesc că pe urmă biserica i-a silit să creadă ca să-i pedepsească. Sunt învinuiţi că au distrus viile şi au ucis pruncii în pântecele mamelor.
Dar din când în când Florencio se apropie de mine, îşi redobândeşte blana şi, cu răsuflarea de pucioasă, îmi spune:
— Forţele Iadului sunt neputincioase. Avem nevoie de ajutorul oamenilor.
Şi alteori:
— Sigur că te înşelăm. Acum lasă-ne să te ocrotim, Leticia. Ea, Lupe, e şi mai crudă:
— O să-ţi facem ce ne-au făcut nouă.
Apar. Dispar. Se văd în întuneric. Lumina zilei îi face invizibili. Dar eu ştiu că întotdeauna sunt acolo.
Mă obligă să fac curăţenie. îmi dau să mănânc carne crudă de animale necunoscute. Dansează goi în curte sub bătaia grindinei. Uneori el se rade complet, dar după puţin timp îi creşte din nou părul de jivină pe tot trupul. Ea nu-şi scoate niciodată mantia Sfintei Fecioare, nici inscripţia de osândit de Inchiziţie SUNT FEMEIA ANORMALĂ.

Uneori el se apropie de mine, mai ales când sunt umilită frecând duşumelele, şi-mi explică pe jumătate unele lucruri. El şi ea dau târcoale şi bântuie casa asta de la Auto-dafe-ul din 1649. Intră şi ies. Nu depinde de ei. Uneori există forţe care nu-i lasă să intre. Alteori există slăbiciuni lesne de învins. Maică-mea părea o bătrână tiranică, grosolană, fragilă. Nu. Asta mi-o spune el. Era foarte tare. Credinţa sa era adevărată. Era în stare să omoare pentru credinţă. Un lucru era aparenţa vieţii sale creştine superficiale şi chiar groteşti, şi alta era realitatea profundă a relaţiei sale cu Dumnezeu.
— Erai fiica ei. Nu ţi-ai dat seama niciodată de ceva atât de limpede ?
Am negat, stând tot timpul cu capul în pământ.
— Maică-ta se deghiza sub bigotismul şi intoleranţa ei. Dar noi - Guadalupe şi cu mine - nu puteam s-o biruim. Sub stratul superficial avea voinţa credinţei. De asta era invincibilă. Era iscoditoare. Ţinea mereu în braţe ori în preajma ei o felină asociată cu Diavolul. Pisica ei Steluţa era un sucub infernal care o proteja de noi.
— Mama vă cunoştea ?
— Nu. Ne bănuia. Se folosea de propriile noastre arme. Ne silea să ne ascundem, s-o spionăm, să ne prefacem. Farsa pe care a jucat-o Guadalupe a biruit-o. A înţeles că noi înţelegeam şi nu făceam decât să aşteptăm. Credinţa ei era supranaturală, magică. Se apăra cu armele Diavolului.
— Şi voi, tu şi pisica... ? M-a călcat pe mână. Am suportat durerea.
— Lupe. Sunteţi evrei ? De aceea aţi fost arşi de vii ?
— Nu. Aveau dreptate. Persecutaţi, aveam un singur aliat. Demonul.
Uneori, când simt că e stăpânit de duhul blândeţii, îl întreb ce nevoie avea să dezgroape cadavrul tatălui meu, să-l îmbrace şi să-l aşeze în capul mesei.
Nu se supără, fiindcă întrebarea mea îi dă prilejul de a acţiona. îşi arcuieşte o sprânceană. Zâmbeşte ca un fante spilcuit de cinematograf. George Sanders.
— Ţi-am spus. O casă atât de veche ca asta păstrează multe taine. Povestea cu tatăl tău a fost, cum să-ţi spun, un *an-tipasto,* un *borş d'ceuvre*...
Zâmbet cinic, seducător, adorabil.
— Ca să te obişnuieşti încetul cu încetul cu taina, draga mea.
Am îndrăznit:
— De ce aveţi nevoie de mine ?
El a ridicat din sprâncene, dar n-a răspuns.
— Dacă voi, tu şi Lupe, sunteţi de ajuns unul pentru altul...
Am îndrăznit:
— Lasă-mă să plec. Promit să păstrez tăcerea. Atunci mi-a dat o palmă zdravănă şi a ieşit din cameră. A aşteptat să mă trezească foşgăiala şobolanilor din curte.
Mi-a smuls cuvertura şi m-a silit să mă ridic în picioare, tâ-rându-mă până la capul scărilor. A arătat spre ei cu degetul arătător verzui, cu o unghie lungă şi neagră...
— Relaps de memorie şi faimă blestemate... Mort pe rug... Impenitent, mărunt, fals şi bine ascuns ocol al spovedaniei. Juana de Aguirre, femeie măritată, care a spus că nu era păcat să ai legături trupeşti cu o cumătră a Diavolului ... Manuel Morales, un evreu autor de dogme antica-tolice, înhăţat de către Sfântul Oficiu... Luis de Carvajal, osândit la arderea de viu, convertit pentru a evita rigoarea sentinţei...
Am scos un strigăt de groază şi m-am simţit eu însămi stăpânită de vrăjitoare şi înspăimântată de atâta cruzime. Florencio s-a uitat la mine cu sarcasm.
— A existat şi milă, Leticia. Pe spovediţi i-au osândit la închisoare pe viaţă, într-o temniţă foarte încăpătoare, unde pot să-şi ispăşească păcatele sub privirile inchizitorilor. Trăiesc închişi în casa asta, nu împrăştiaţi prin tot oraşul. Trăiesc în închisoarea asta, despărţiţi unii de alţii...

A arătat cu degetul spre şobolanii care alergau prin curte.
— Uită-te la ei, Leticia. Uite-o pe Marfa Ruiz, maură din Alpujarras, osândită fiindcă şi-a păstrat în Mexic credinţa
în Mahomed... Uite-l pe Jose Lumbroso, nesăbuitul care a fost prins că nu mănâncă slănină, untură şi carne de porc, şi care până la urmă a mărturisit că pentru el nu era adevărat că Mesia era Iisus Christos, sau numitul Juan Garrido, care nu credea că Fecioara Măria era fără prihană, şi la fel Juana Hernândez, hulitori amândoi, deoarece nu voiau să creadă că Mesia e Iisus Christos, ei continuau să-l aştepte... Şi eu, Florencio Corona, numit unealtă a Demonului, care mă amăgise, fiindcă ştiam lucruri pe care numai de la Demon aş fi putut să le învăţ...
— Şi ea ? am întrebat cu nelinişte.
— Au surprins-o, a gemut Florencio, uitându-se la cer. Eu i-o cerusem. Ea mă iubea. *Anima enim quae incircum-cissa fuerit, delebitur de libro viventum*[1], au descoperit-o pe când îmi făcea operaţia de circumcizie ca să mă mântuiască şi ne-au ars de vii pe amândoi...
— Dar eu ? am spus imitându-i geamătul. A scos un hohot de râs.
— Uneori, a spus, ni se epuizează forţele. Atunci tu trebuie să ne ajuţi să ni le refacem. Când o să-ţi poruncesc, trebuie să ne legi de parul din curte, să grămădeşti lemnele la picioarele noastre şi să ne dai foc...
— Şi dacă nu vreau ? am exclamat revoltată, prosteşte, fiind învinsă dinainte.
— Nu uita de şobolani. Nu uita de leopard. N-ai nici o scăpare.
Am simţit că se risipeşte ca fumul în faţa ochilor mei.
— Uite-i, a spus glasul care se depărta. Au nume. Au fost bărbaţi şi femei. Ne-am sacrificat pentru ei. Depind de mila ta... Mai sunt în viaţă fiindcă noi murim din când în când. Fii bună, Leticia, miloasă, cum ai fost educată, scumpa mea...

Caut o ieşire. Zadarnic. S-au pus drugi la uşi. Ferestrele au fost zidite. Leopardul mă supraveghează, mă urmăreşte peste tot cu un ochi galben şi altul albastru.
Izbutesc să scriu aceste file pe ascuns.
Le arunc în stradă printr-o crăpătură din balcon.
Dea Domnul să le citească cineva.
Dea Domnul să mă salveze cineva.
Perechea de şoricei s-a întors să-mi ţină de urât.

O COMPANIE PLĂCUTA

Pentru Enrique Creel de la Barra For old time's sake

1

înainte de a muri, mama lui Alejandro de la Guardia i-a spus că sunt două lucruri asupra cărora voia să-i atragă atenţia. Primul, că tatăl băiatului, Sebastiân de la Guardia, nu-i lăsase drept moştenire decât apartamentul ăsta *delabre*[1] din Rue de Lille. Era ceva. Dar nu de ajuns pentru a trăi. Putea să-l închirieze mai departe. Să fii rentier era o veche ocupaţie a familiei. Nu eram nimic grav sau jignitor în asta.
Problema o constituiau mătuşile. Surorile mamei lui Alejandro. Bunicii De la Guardia fugiseră din Mexic la primele focuri de armă ale revoluţiei, cu nădejdea că, după confiscarea proprietăţilor producătoare de băuturi spirtoase în urma reformei lui Zapata, oricum aveau să trăiască bine în Europa mulţumită investiţiilor foarte bune pe care le făcuseră acolo. Proprietăţi imobiliare, valori financiare, obiecte... Lucruri.
— Tatăl tău era mână-spartă. A fost unul dintre acele vlăstare ale aristocraţiei care s-au asimilat în Franţa, cu toate că niciodată n-au uitat de frica de a fi socotiţi nişte *meteci,* străini indezirabili în fond, acceptaţi numai fiindcă aveau -şi cheltuiau - bani.

Ruina a început cu bunicul, hotărât să facă totul ca europenii să-l accepte şi convins că aveau s-o facă dacă el le oferea mari petreceri, extravagante baluri mascate, seri de balet rusesc, vacanţe pe iaht... A risipit jumătate din venitul moşiilor în douăzeci de ani de nebunii şi petreceri.

Notă

1 Căci fiinţa care nu va fi fost circumcisă va fi ştearsă din cartea celor vii (lat.).

1 Dărăpănat (fr.).

Tatăl lui Alejandro a avut grijă să arunce pe fereastră cealaltă jumătate. A sosit un moment în care nu mai avea decât o grămadă de monede de aur. Doamna De la Guardia, mama lui Alejandro, vedea cu resemnare cum se micşora treptat mormanul de monede, ca nişte fise de cazinou în mâinile unui crupier necinstit.

— In ziua în care s-au isprăvit mondele, tatăl tău a rătăcit disperat pe străzi. L-am găsit mort dimineaţa. Cel puţin a avut această bună-cuviinţă.

Dona Lucia Escandon de la Guardia a închiriat casa de pe Rue de Lille, de lângă Palatul Beauharnais, şi a găsit o mansardă cu trei odăiţe în spatele Pieţii St. Sulpice. A dat lecţii de bucătărie exotică şi l-a crescut pe Alejandro, rămas orfan de tată la vârsta de nouă ani. Acum, istovită, absentă, mai tot timpul tăcută de parcă tristeţea i-ar fi sechestrat cuvintele, Dona Lucia a aflat că nu mai avea mult de trăit -o lună, două în cel mai bun caz - şi a hotărât să-i spună că i se apropie sfârşitul şi să-i dea câteva sfaturi cu limbă de moarte fiului său Alejandro, produs aproape eroic al sacrificiului matern, care trecuse cu brio de dificilul examen de bacalaureat, silit acum să-şi caute o slujbă, ajuns funcţionar mărunt la Agenţia de Turism a guvernului mexican, stăpân pe o spaniolă perfectă pe care ordonata sa mamă i-o predase cu stricteţe - „bătaia-i ruptă din Rai" -, resemnat de mult să se adapteze şi să lucreze cu reprezentanţii Revoluţiei mexicane, chiar dacă nu avea cu ei ceea ce se cheamă relaţii sociale şi cu atât mai puţin intime.

Al doilea sfat a fost următorul:

— In Mexic trăiesc bătrânele tale mătuşi, surorile mele mai mari. Ele au izbutit să-şi păstreze proprietăţile, să aibă valută în bănci americane şi, bănuiesc, să ascundă bijuterii în casă. întotdeauna au privit cu iritare şi dispreţ risipa pe care o făcea tatăl tău. „De ce te-ai măritat cu un mână-spartă ca el ?" îmi reproşau ele.

Bătrâna doamnă a oftat ca si cum ar fi numărat gurile de aer care-i rămâneau în plămânii distruşi.

— Ce mă sfătuieşti, mamă ? Să mă duc în Mexic şi să le cuceresc pe mătuşile mele ca să mă lase moştenitor ?

— întocmai. N-au pe nimeni altcineva în viaţa lor pustie. N-au altceva de făcut decât să brodeze veşminte pentru sfinţii din biserică. încearcă să le intri în voie.

Dona Lucia a făcut o pauză în care nu se putea deosebi nevoia de odihnă de atenţia concentrată asupra sfaturilor pe care le dădea fiului său.

— Sunt nişte fete bătrâne ranchiunoase.

— Cum le cheamă ?

— Marfa Serena şi Marîa Zenaida. Nu te lăsa înşelat de nume. Zenaida e cea bună, iar Serena e cea rea.

— Poate că s-au schimbat cu timpul, mamă.

— Ar fi o minune. îmi amintesc ce-mi făceau când eram mici. Mă chinuiau, mă legau de mâini şi de picioare, mă frigeau cu chibrituri la tălpi, mă închideau în closet...

Alejandro a zâmbit.

— Poate că vârsta le-a mai liniştit.

— Lupu-şi schimbă părul... a şoptit dona Lucia. Alejandro a zâmbit din nou. Un zâmbet „modern", firesc la el, străin de jignirile Lumii Noi.

— O să încerc să le intru în voie amândurora.

— încearcă, Alejandro. Cu rata de la casă şi salariul modest de la birou n-o să fii niciodată altceva decât un pârlit...
L-a mângâiat pe obraz.
— *Mon petit choux}* O să-mi fie dor de tine. Alejandro a zâmbit, chiar dacă astea au fost ultimele cuvinte ale mamei sale.

II

Era un bărbat tânăr şi arătos. I-o spunea lumea. I-o spunea oglinda. Părul roşcat şi buclat. Tenul smead. Nasul

Notă

1 Scumpul meu (fr.).

drept. Ochi căprui-deschis. Gură pronunţată. Bărbie senină. Un metru şaptezeci şi nouă înălţime. Şaptezeci de kilograme. O garderobă redusă, dar selectă. Mâini de pianist, i se spunea. Degete lungi, dar nu lacome. Logodnice de ocazie. Mai curând invitat la petreceri decât cheltuitor. Vărul din America, desigur. *Metecul* acceptat cu un zâmbet cordial şi protector.
După moartea donei Lucia, Alex şi-a spus că nimic nu-l reţinea în Franţa. Slujba nu-i plăcea deloc, renta casei din Rue de Lille era modestă, legăturile sentimentale erau superficiale şi trecătoare... Mexicul, mătusile, moştenirea. Asta era orizontul care-l atrăgea.
Le-a scris mătuşilor. Dona Lucia murise. Era singurul lucru care-l reţinea în Franţa. Voia, după atâţia ani de surghiun ereditar, să se întoarcă în Mexic. Putea locui la ele până-şi făcea o situaţie ?
A pus în plic o fotografie în care apărea întreg, din cap până-n picioare, ca să nu existe surprize. A primit două scrisori separate. Una de la Marfa Serena Escandon şi alta de la Marfa Zenaida Escandon. Dar amândouă îl primeau cu plăcere. Scrisorile erau identice.
„Dragă nepoate, te aşteptăm cu plăcere."
De ce nu semnau amândouă o singură scrisoare, când cuprinsul era acelaşi ? De ce două scrisori ? Alejandro a hotărât să nu se lase tulburat de această taină. Nici de oricare alta care l-ar fi aşteptat. Mătusile erau două bătrâne ciudate. Alex a hotărât să se imunizeze dinainte faţă de orice capriciu al acestor domnişoare bătrâne.
La aeroport îl aştepta un taximetrist purtând o pancartă cu numele „Escandon".
— Dumneata eşti ? Mi-au spus la telefon că vei veni să mă iei.
Taxiul de la aeroport l-a lăsat în faţa vechii case din Ribera de San Cosme. Obişnuit cum era cu perfecta simetrie a străzilor din Paris, la început a fost zăpăcit de haosul urban al marelui oraş, apoi i-a displăcut, iar până la urmă

1-a fascinat. Mexicul i s-a părut un oraş fără noimă, prins într-o cursă ameţitoare, cu frânele rupte, hotărât să se ia la întrecere cu infinitul însuşi, umplând toate spaţiile goale cu ce se găsea, dărăpănături, cocioabe, zgârie-nori, acoperişuri de tablă, pereţi de carton, gropi de gunoi, străduţe murdare, afişe, afişe, afişe...
Crâmpeiele de frumuseţe - ici o biserică barocă, colo un palat de rocă vulcanică, câteva grădini întrezărite după grilajele porţilor - îl făceau să înţeleagă profunzimea, opusă extensiei, pe care o avea Ciudad de Mexico. Era - şi Alejandro de la Guardia o ştia de la frumoasa, neuitata lui mamă - un oraş cu straturi suprapuse, oraşul aztec, cel vi-ceregal, cel neoclasic, cel modern.
Din toate aceste motive i-a mulţumit lui Dumnezeu că taxiul îl adusese în faţa unei case vechi. In mod nedefinit vechi. Cu două caturi şi o faţadă de piatră cenuşie, elegantă, neîngrijită - elegant neîngrijită, şi-a spus Alex -, în care lipsea câte o plăcuţă, totul încununat de o terasă plană, dat fiind că acoperişuri propriu-zise, şi-a dat seama,

nu existau, în înţeles european, în oraşul Mexic. Văzuse asta încă din avion. Terase şi iar terase, fără nici un relief, o mulţime de chiupuri pentru apă, nici un acoperiş înclinat, nici o mansardă, nici măcar ţiglele roşcate de decor hollywoodian.
O casă de piatră cenuşie, severă. Trei trepte pentru a ajunge la o uşă de fier negru. Două ferestre zăbrelite de-o parte şi de alta a uşii. Şi două feţe care se iviseră de după perdelele celor două ferestre. Alejandro şi-a luat valizele. Taximetristul l-a prevenit:
— Mi-au spus să vă rog să intraţi pe uşa din spate.
— De ce?
Taximetristul a ridicat din umeri şi a plecat.
Marfa Serena şi Marfa Zenaida. N-a văzut niciodată fotografii recente ale celor două surori ale maică-sii. Numai fotografii de când erau copile. Nu putea să ştie, prin urmare, care dintre ele era femeia bătrână, scundă şi grăsuţă care i-a deschis uşa din spate.
— Mătuşă, a spus Alex.
— Alejandro! a exclamat femeia. Ştiam eu c-o să te recunosc imediat! Eşti leit maică-ta! Aşa să-mi ajute Dumnezeu ! De-ai şti cât mă bucur că te văd!
Alex s-a aplecat s-o sărute pe obrazul sulemenit cu cochetărie. Ea i-a şoptit la ureche, de parcă ar fi fost vorba despre ceva secret:
— Sunt mătuşa Zenaida.
Avea părul complet alb, dar pielea îi rămăsese proaspătă şi parfumată. într-adevăr, mirosea a săpun de trandafiri. Purta o rochie înflorată, cu guler alb de pichet, ca de şcolăriţă. Fusta lungă până la călcâie. Pantofi albi cu toc jos, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu cadă de pe tocuri ceva mai înalte. Şi purta şosete, tot albe, de şcolăriţă.
— Intră, intră, băiete, i-a spus tânărului cu un râs melodios. Simte-te ca la tine acasă. Vrei să te odihneşti ? Preferi să mergi în camera ta ? Să-ţi pregătesc o ceşcuţă de ciocolată?
Domnişoara l-a poftit să intre. A păşit în bucătărie.
— Mulţumesc, mătuşă. Drumul de la Paris până aici e obositor. Dacă se poate, m-aş odihni puţin. Pe urmă, aş vrea s-o cunosc pe mătuşa Marfa Serena. Aş vrea să vă invit să luăm cina în oraş...
Alejandro era numai zâmbete. Mătuşa a încetat să zâmbească.
— Nu ieşim niciodată din casă.
— Ah! Atunci o s-o salut pe sora dumitale şi pe urmă...
— Nu vorbim una cu alta, a spus Marfa Zenaida cu o expresie de parcă ar fi fost gata să izbucnească în plâns.
— Atunci... Alex şi-a desfăcut braţele, resemnat.
— Salonul îl împărţim pe din două, a spus cu capul în pământ mătuşa Marfa Zenaida. Ea primeşte seara. Eu, ziua. Dă-mi voie să-ţi arăt camera.
Şi-a recăpătat zâmbetul.
— Dragul meu băiat! Simte-te ca acasă. Dumnezeu să ne aibă în paza lui!

III

Camera pe care i-o rezervaseră în partea din spate de la parter dădea spre un mic parc public neîngrijit, unde câţiva copii între nouă şi treisprezece ani jucau fotbal. Mai încolo a zărit un tren şi a auzit şuieratul locomotivei.
A aruncat o privire prin cameră. Nu era luxoasă. Patul era mai curând o laviţă. Pereţii erau goi, cu excepţia unui calendar vechi de cincisprezece ani şi cu reproducerea vulcanilor Popocatepetl şi Iztaccfhuatl, întruchipaţi de o femeie adormită şi un războinic care o veghea. Scaunul avea fundul de lemn şi făcea corp comun cu pupitrul şcolar pe care Alex l-a deschis şi a văzut că era gol.

Baia de alături avea strictul necesar, cadă, closet, chiuvetă, oglindă...
în cameră, o perdea în dosul căreia puteai descoperi un improvizat dulap zidit, în care erau atârnate câteva cârlige de bronz.
Alex ar fi vrut să-şi deschidă cât mai repede valiza. Oboseala l-a doborât.
Era ora şase seara şi a căzut frânt pe laviţă. Nu putea dormi în avion şi niciodată nu făcuse o călătorie atât de lungă ca asta, transatlantică.
S-a trezit alarmat după două ore. A dat fuga în mica baie de alături, şi-a dat cu apă pe faţă, s-a pieptănat, şi-a potrivit cravata şi şi-a pus sacoul.
A ieşit s-o salute pe mătuşa Marfa Serena, ştiind că ea avea să-l primească la ora aia.
Doamna era aşezată ţanţoş, drept în mijloc, pe o sofa, la fel de ţeapănă ca ea, în care se tolănea de parcă ar fi stat pe un tron. Salonul era luminat de lumânări. Mătuşa îl aş-tepta - asta era impresia pe care i-o făcea - nemişcată, spriji-nindu-şi amândouă mâinile pe mânerul de fildeş - era un lup - al bastonului. îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, cu o fustă la fel de lungă ca a soră-sii Marfa Zenaida, care îi acoperea ghetuţele negre până la vârfuri. Purta o bluză
de olandă tot neagră, drept singură podoabă, un medalion atârnând la piept şi o eşarfă neagră petrecută în jurul gâtului.
Faţa albă refuza orice machiaj; sprânceana ridicată era cum nu se poate mai grăitoare în privinţa asta: frivolităţile nu sunt pentru mine. Totuşi, purta o perucă de culoarea ma-honului, fără nici un fir de păr alb, aşezată strâmb pe cap. Singura ei cochetărie - şi-a spus Alex stăpânindu-şi un zâmbet - erau nişte demodaţi *pince-nez - quevedos* în spaniolă, a tradus Alejandro, ascultând de mama lui defunctă -, acele lentile fără punte de legătură, aşezate sfidător la rădăcina nasului. Alej'andro, abonat la Cinemateca Franceză din Rue d'Ulm, i-a asociat cu lentilele sparte şi sângerânde ale femeii rănite pe scările din Odcssa din *Crucişătorul Potemkin...*
— Bună seara, mătuşă.
Ea n-a răspuns. Şi-a mişcat doar o mână cu un gest imperial indicând locul pregătit pentru Alex.
— O să-ţi spun fără ocolişuri, nepoate, cum fac de obicei. De mama ta ne-a depărtat hotărârea ei greşită de a se mărita cu un risipitor ca taică-tu. Când pronia cerească îţi dăruieşte cornul abundenţei, îl mânii pe Dumnezeu arun-cându-ţi averea pe fereastră. Am suferit pentru mama ta, dă-mi voie să-ţi spun. Ne-a făcut plăcere când am aflat că vii să ne vezi.
— Plăcerea e de partea mea, mătuşă Serena.
— Nu ştiu ce proiecte ai...
— Vreau să muncesc, vreau...
— Nu te grăbi. Ai tot timpul. Simte-te ca acasă.
— Mulţumesc.
— Dar ai grijă să respecţi regulile noastre. Sincer să-ţi spun, soră-mea şi cu mine nu ne avem prea bine. Avem firi foarte deosebite. Orare diferite. Trebuie să înţelegi şi să respecţi situaţia asta.
— Nu-ţi face griji.
— A doua regulă. Nu intra şi nu ieşi pe uşa din faţă. Foloseşte numai uşa din spate de lângă camera ta, dinspre grădiniţa publică. Ieşi din bucătărie în grădină.
— Da, aşa am şi făcut.
— Să nu te vadă nimeni intrând şi ieşind.
— Orele de masă ? a întrebat Alex ca să pună capăt unui subiect nu tocmai plăcut.
— Prânzul la două. Tu şi soră-mea. Cina la opt. Tu şi cu
mine.
— Iar micul dejun? Dar nu-ţi face griji. Sunt obişnuit

să mi-l pregătesc singur.
— *Tu* să nu-ţi faci griji, băiete - şi a zâmbit pentru prima dată. Panchita vine la şase dimineaţa pentru a face curăţenie şi a pregăti de mâncare. Trebuie să ştii că e surdomută.
S-a uitat la mine, în sensul cel mai riguros exact, cu patru ochi, de parcă lentilele ar fi avut o viaţă deosebită de privirea mioapă.
S-a ridicat.
— Acum o să cinăm împreună. Povesteşte-mi tot.
Era o cină rece, servită pe masa unei sufragerii întunecoase, luminată, ca şi sala, de două candelabre. Mătuşa se pregătea să servească bucatele - şuncă, friptură de vacă, piept de pasăre - când Alex s-a ridicat repede şi a servit-o el.
— Oh, ce cavaler eşti, a zâmbit din nou Marîa Serena. Şi acum, vorbeşte-mi despre viaţa ta.

IV

Alex a dormit profund şi s-a sculat devreme. S-a spălat şi s-a dus în bucătărie. Panchita făcuse cafeaua la ibric şi pusese câteva prăjituri pe o farfurioară. Alex a salutat-o cu o înclinare a capului. Panchita nu i-a răspuns. Era o indigenă uscăţivă, de o vârstă greu de ghicit, cu părul foarte negru, strâns într-un coc la ceafă. Alex a surprins un zâmbet când servitoarea s-a apropiat să încălzească turtite de mălai pe o plită încinsă. Panchita n-avea dinţi şi, pesemne din pricina asta şi pentru că era mută, îşi ţinea gura închisă. Era scundă, la fel cu stăpânele ei, dar sfrijită, stafidită.
Alex a privit-o cu ochi zâmbitori. Ea i-a răspuns cu o privire plină de tristeţe şi resemnare. S-a spălat pe mâini. Şi-a scos şorţul. Şi-a făcut semnul crucii plecându-şi capul în piept. A deschis uşa din dos. S-a întors şi s-a uitat la bărbatul acela tânăr cu o expresie insondabilă de îngrijorare şi avertisment. A ieşit. Alex a rămas să-şi bea cafeaua şi să se uite la copiii care jucau fotbal în parc.
Nici ţipenie de mătuşi.
Alex a ieşit în parc, a făcut înconjurul casei şi a dat de strada principală, La Ribera de San Cosme.
A băgat de seamă o mare delăsare. Nu mai erau case vechi, ca aceea a mătuşilor. Iţi atrăgea atenţia faptul că edificiile pe care le puteai presupune „moderne" aveau ferestrele fără geamuri ori cu geamurile sparte, pereţi crăpaţi, uşi astupate cu pungi negre de gunoi, porţi care parcă te pofteau să intri în nişte curţi lungi străjuite de case vagon cu camere separate. A intrat într-una din ele.
Femeile grămădite pe coridoarele cu balustrade de fier s-au uitat la el cu indiferenţă. Ori poate nici nu s-au uitat.
Când a ajuns din nou afară, a început să distingă forfota oraşului, obişnuitul du-te-vino de oameni şi automobile, du-ghene ieftine - de fierărie, lenjerie, articole diverse, de dulciuri, de lapte şi brânză.
Oameni ocupaţi. Nimeni nu întorcea capul să-l privească. A încercat să salute.
— Bună ziua.
Nu i-a răspuns nimeni. Priviri ursuze.
S-a întors acasă pe intrarea din dos, cum i se spusese.
Marîa Zenaida era în bucătărie, pregătind masa.
— Scumpul meu băiat, i-a zis, şi l-a sărutat pe frunte. Ce ai de gând să faci azi ?
— Păi, a şovăit Alejandro. Nu cunosc oraşul. Poate că ar trebui să încep să fac turism.
A zâmbit. Ea n-a răspuns la zâmbetul lui.
— Oraşul a devenit foarte primejdios, Alejandro. Nu-i bine să mergi pe jos. Să nu ţi se întâmple vreo nenorocire.

— O să iau autobuzul. Ori un taxi.
— Ai putea să fii victima unei răpiri.
Zenaida tăia conştiincios roşiile, ceapa şi morcovii pe un suport de lemn. El a râs.
— Nimeni n-ar plăti despăgubirea.
— Eşti foarte distins. Bine îmbrăcat. Chipeş. Pari un bogătaş.
— Vrei să-mi pun nişte blugi şi un tricou ca să mă deghizez ?
— Tot frumos o să rămâi. Delicateţea de domn nu se
pierde nici în somn.
— Nu exagera, mătuşă.
— Eşti fermecător, a spus cu ochii înlăcrimaţi.
— Lasă-mă să te ajut. Curăţ eu ceapa...
— Nu, nu, a zâmbit mătura refuzând ajutorul.
Alex a aşteptat fără să facă nimic, tolănit în pat, până la ora două, când a coborât să mănânce cu mătuşa Marîa Zenaida.
De data asta, mâncarea, care consta dintr-un singur fel, era servită. O supă de legume foarte consistentă.
— După ce mănânci, Alex, poţi ieşi să faci o plimbare.
— Am ieşit de dimineaţă. N-am văzut nimic interesant, mătuşă. De altfel, chiar dumneata mi-ai atras atenţia că...
— Nu te lua după mine. Sunt o bătrână fricoasă.
— Bine, atunci cu mare plăcere o să fac o plimbare.
— Ştii ce ? şi-a ridicat mătuşa privirea din farfurie. Vecinii cred că nu locuieşte nimeni aici. Cum noi nu ieşim niciodată...
— Dragă mătuşă. Eu sunt musafirul dumitale, a spus Alex politicos. Dumneavoastră hotărâţi. Dumneata şi sora dumitale.
— Vai, copile, nu ştii ce spui...
— Poftim ?
— Poţi să ieşi în stradă. Să creadă lumea că cineva... că noi... suntem încă în viaţă...
Alex s-a arătat surprins.
— *încă,* mătuşă ? Crede cineva că aţi murit ?
— Scuză-mă, Alejandro. Am vrut să spun că suntem în viaţă...
— Nu înţeleg ce vrei să spui. Vrei să ies ca să creadă lumea că dumneata şi sora dumitale sunteţi - ori sunteţi încă - în viaţă ?
-Da.
— Atunci de ce mă siliţi să ies prin uşa din spate ? în felul ăsta n-o să-şi dea seama nimeni...
Zenaida şi-a plecat capul şi a izbucnit în plâns.
— Toate astea mă zăpăcesc complet, a spus printre sughiţuri. Serena e mai inteligentă decât mine. O să-ţi explice ea.
S-a ridicat pe neaşteptate şi a prins să ţopăie, ca un iepuraş.
Alex a citit toată după-amiaza. Această sosire neaşteptată într-o altă ţară şi într-o casă nouă şi fără a fi nevoit să găsească imediat ceva de lucru era un prilej foarte plăcut de a citi, iar el luase cu sine, ca pe un cordon ombilical ce-l lega de Paris, *Confesiunea unui fiu al secolului* de Alfred de Musset. Educaţia franţuzească îi îngăduia, mulţumită lui Musset, să intre într-o epocă romantică, post-napoleonia-nă, în care Alejandro de la Guardia, în taină, ar fi vrut să trăiască. In visurile lui, se închipuia îmbrăcat, pieptănat, gătit ca un dandy al epocii. Citea.
Quand la passion emporte l'homme, la raison le suit en pleurant et en l'avertissant du danger: mais des que l'homme s 'est arrete... la passion lui crie: „ Et moi, je vais doncmou-nr?"[m]

Această înflăcărare pasională nu mai exista în Franţa. Cu siguranţă, nici în Mexic. Alejandro de la Guardia şi-a dat seama cât de adânc înrădăcinată era în el singura certitudine juvenilă: resemnarea.

într-adevăr, la Musset se găsea cea mai bună reînviere a unei epoci. Dar Alex mai luase cu el, ca să varieze lecturile -era un obicei al său -, o ediţie de buzunar din *La verite sur Bebe Donge* de Simenon. Musset se înfrunta curajos cu timpul său, atât în iubire, cât şi în război. Simenon se uita pe gaura cheii la timpul său. Alex s-a simţit puţintel fiul amândurora.
A ieşit din cameră la opt ca să ia cina cu mătuşa Serena. Adică, a trecut din odaia de lângă bucătărie în sufrageria unde îl aştepta, stând în capul mesei, bătrâna mătuşă. L-a servit pe Alejandro, de îndată ce nepotul s-a aşezat la masă, cu o ceaşcă de ciocolată concentrată şi fumegândă. Un platou cu prăjituri completa cina aceea frugală. Pesemne că tânărul se aştepta la o cină mai bogată, iar privirea lui decepţionată n-a trecut neobservată de mătuşă.
— Aici, în Mexic, noi numim asta gustare, nepoate. O cină uşoară pentru a avea un somn uşor. Suntem la o altitudine de peste două mii de metri, şi o cină prea bogată ar provoca, să-mi fie cu iertare, *coşmaruri.*
Alex a zâmbit politicos.
— O să respect obiceiul ţării, *comme ii le faut.* Serena l-a privit cu asprime, ca şi cum ar fi aşteptat o întrebare care nu era pusă.
— Nimic mai mult ? a întrebat mătuşa.
Alex a bănuit ce se afla în spatele întrebării şi şi-a amintit:
— Ah, da, dona Zenaida mi-a spus din nou că trebuia să intru şi să ies pe uşa din dos, niciodată pe uşa din faţă.
— Aşa-i.
Serena a înmuiat o prăjiturică în ceaşca de ciocolată.

Notă 1 „Când pasiunea îl mână pe om, raţiunea îl însoţeşte, plângând şi arătându-i primejdiile care îl pândesc, dar când omul se opreşte în loc, pasiunea strigă: « Mă vei lăsa să pier? »" (fr.).

— Mi-a mai spus că trebuie să mă arăt în stradă. A imitat-o. Biscuiţi şi ciocolată.
— Ca să creadă lumea că sunteţi vii.
Cuvintele i-au ieşit cu greutate de pe buze. Dona Serena a muşcat cu nădejde din biscuit.
— Sora mea s-a exprimat greşit. Sărmana. Când a spus „ca să creadă lumea" că suntem în viaţă, „în viaţă" nu vrea să însemne altceva decât un singur lucru: „casa nu e nelocuită". Asta-i tot.
Alex a stăruit. Bacalaureatul francez e raţional şi metodic.
—Atunci, de ce vreţi ca eu să intru şi să ies pe ascuns, pe uşa din dos, evitând intrarea din faţă ?
Bătrâna l-a privit în chip multiplicat. Cu alte cuvinte, l-a observat cu lentilele *pince-nez-ului* ei demodat, îndărătul cărora se afla privirea ei mioapă, dar dincolo de ea se ivea încă una, privirea sufletului, şi-a spus tânărul, chiar dacă era o privire atât de sumbră şi greu de pătruns, încât el ar fi vrut să se apropie, măcar pentru o clipă, de spiritul acelei femei.
— E o enigmă, a spus Serena după ce a înghiţit biscui-tul muiat în ciocolată.
Alex a zâmbit politicos.
— Enigmele sunt de obicei în număr de trei în basme, dona Serena. Iar cel care le

dezleagă primeşte o răsplată.
— O să-ţi primeşti şi tu răsplata, a spus bătrâna cu un zâmbet dezagreabil.
Alex n-a dormit bine în noaptea aceea, în pofida „gustării frugale". I-a fost de ajuns o zi în casa din La Ribera de San Cosme pentru ca închipuirea să se avânte pe acel drum de unde ne sileşte să ne întrebăm: Unde mă aflu ? Ce există în casa asta ? Normalitate, secret, frică, mister, halucinaţii ale mele, motive care-mi scapă ?
Era ca şi cum fiecare dintre mătuşi, fiecare pe seama ei, i-ar fi şoptit la ureche „Ce-ţi place mai mult în casa noastră ? Normalitatea, secretul, frica, misterul ?"
A închis ochii şi în mintea lui a revenit cuvântul „coşmar", îi rămăsese înfipt în cap înainte de orice altceva pentru că era *urât. Cauchemar* e un cuvânt frumos, ca şi *nightmare. Pesadilla*[1] te trimite cu gândul la indigestie, proastă dispoziţie, boală... Cuvânt nesănătos.

— Ce-ţi place mai mult în casa noastră ? Normalitatea, secretul, frica, misterul...
Alex a închis ochii.
— Fie ce-o fi.
Şi a adăugat, parcă în vis:
— Să alegi e o capcană.

V

Zenaida a apărut în bucătărie la ora micului dejun, la câteva minute după ce indigena Pancha ieşise... Alex nu le auzise pe nici una din ele. A zâmbit savurând ouăle de la ţară. Aici toată lumea umbla în vârful picioarelor, de parcă nici n-ar fi atins pământul. Parcă pentru a-şi întări gândul, a călcat apăsat cu tocurile pe dalele din bucătărie. Cărămida fină s-a spart. Alex s-a simţit vinovat şi s-a aplecat să pună la loc bucăţile sfărâmate.
Tocmai atunci a intrat dona Zenaida fără să facă zgomot.
— Ce cauţi de-a buşilea, scumpul meu copil ? Alex şi-a ridicat, ruşinat, privirea.
— Cred că am făcut o boroboaţă. Zenaida a zâmbit.
— Toţi copiii sparg câte ceva. E firesc. Nu-ţi face griji. A arătat cu mâna spre grădina plină de praf, în care copiii jucau fotbal.
— Uită-te la ei. Ce fericiţi sunt! Ce nevinovaţi! Dar nu se uita la ei. Se uita la nepotul ei.

Notă 1 în spaniolă *pesadilla,* de la *pesar,* care înseamnă, între altele, „apăsare", „căinţă".

— Nu ai vrea să joci şi tu cu ei ?
— Mătuşă! a exclamat Alex cu prefăcută surprindere. Eu sunt cam măricel pentru aşa ceva.
— Copiii mari nu joacă fotbal ?
— Bine, bine. Alex şi-a recăpătat calmul. Joacă. Sigur că da. Insă de obicei sunt profesionişti.
— Dumnezeule mare! s-a văitat bătrâna. Niciodată n-ai chef să te joci cu copiii ?
Alex abia s-a stăpânit să nu-i dea răspunsul ironic pe care ea nu l-ar fi înţeles. In vremurile astea, pedofilii... Privirea nevinovată a mătuşii Zenaida îi interzicea nepotului pofta de glume şi de ironii.
— Cred că trebuie să mă gândesc serios să-mi găsesc de lucru.
Ea îşi apropie căpşorul alb de umărul lui Alex.
— Nu-i nici o grabă, mucos adorabil ce eşti. Ai tot timpul s-o faci. Trebuie să te

obişnuieşti cu altitudinea de aici...
Alex a fost cât pe-aci să izbucnească în râs auzind această cerinţă. Următoarea cerinţă a făcut să-i dispară zâmbetul din colţul gurii.

— Suntem atât de singure, mătuşa ta Serena şi eu... Alex i-a mângâiat mâna. N-a îndrăznit s-o mângâie pe
cap.
— Nu-ţi face griji, mătuşă Zenaida. Toate la timpul lor.
— Da, ai dreptate. E timp pentru toate.
— Timp pentru a trăi şi timp pentru a muri, a citat Alex cu un zâmbet.
— Şi timp pentru a iubi, a oftat mătuşa, mângâindu-l pe Alex pe cap.
Mătuşa s-a retras. S-a întors înainte de a ieşi pe uşă şi i-a făcut nepotului semnul „la revedere" cu degetele subţiri, zglobii şi dolofane.
Alejandro de la Guardia a rămas pe gânduri. Ce avea să facă întreaga zi ? Nu putea să invoce iarăşi oboseala provocată *dejet-lag.* Iar cuvintele mătuşii Zenaida - „timp pentru a iubi" -, departe de a-l linişti, îi produceau o uşoară nelinişte. Aproape o angoasă. La urma urmei, el era un străin - pentru mătuşi, pentru casă, pentru oraş - şi poate că ele aveau dreptate, trebuia să iasă în stradă, să cunoască împrejurimile, să salute vecinii, să joace fotbal cu copiii din parc...
Insă trebuia să iasă numai pe uşa din dos pentru ca lumea să ştie că domnişoarele Escandon „erau în viaţă", adică, îndreptând vorbele dofîei Zenaida şi ţinând seama de explicaţiile donei Serena, „pentru ca lumea să creadă că nu e o casă nelocuită".
Mintea carteziană a acestui fost elev de liceu nu izbutea să rezolve contradicţia. Dacă voiau ca lumea să afle că ele sunt în viaţă, că nu era o casă nelocuită, ar fi fost firesc ca el să iasă pe uşa din faţă. Nu pe furiş, prin dos, precum Panchita, servitoarea surdomută.
A hotărât să pună contradicţia la încercare. A deschis uşa din spate şi a ieşit în parcul public plin de praf, în care câţiva copii jucau fotbal. Nici nu păşise bine pe teren că băieţii au oprit jocul şi s-au uitat lung la Alex. Intrusul le-a zâmbit. Unul dintre băieţi i-a pasat mingea. Intinctiv, Alex a lovit-o cu piciorul. A primit-o unul dintre băieţi. I-a trimis-o înapoi. Alex a zărit stâlpii improvizaţi ai porţii. Cu o lovitură puternică a trimis mingea spre poartă.
— Gol! au strigat într-un glas copiii.
Alex şi-a dat seama că nu stătuse nimeni în poartă. Triumful lui fusese prea uşor. Dar acest incident atât de simplu l-a unit negreşit de jocul copiilor din cartier. Ba mai mult, s-a simţit mulţumit, răsplătit, ca şi cum această situaţie neprevăzută i-ar fi dat o ocupaţie imediată, l-ar fi scăpat de abulia care părea că pusese stăpânire pe casa domnişoarelor Escandon, i-ar fi dat - şi a fost surprins de propriul său gând - o misiune în viaţă. Să joace fotbal. Ori, pur şi simplu, să joace, să intre în joc.
Când a primit mingea lovind-o cu capul, a trebuit să-şi ridice ochii.
Mătuşa Serena îl observa, cu o expresie aspră, de la o fereastră de la catul de sus.
De la altă fereastră, se uita la el şi mătuşa Zenaida. Insă ea zâmbea serafic.
Mai târziu, când se pregătea să ia masa cu dona Zenaida, a ajuns în vestibul şi a auzit un vacarm teribil care venea de la etaj. S-a oprit în capul scării. Nu înţelegea ce se petrece. Neîndoielnic, cele două bătrâne se certau, însă glasurile lor
erau ca un ecou depărtat ori parcă veneau din fundul unui tunel. Alex a auzit două uşi trântite de perete şi un vaiet depărtat. Şi-a dat seama că mătuşa Zenaida, de data asta, n-a-vea să ia dejunul cu el.
S-a îndreptat spre sufragerie. Masa era pusă. O supă de ciuperci sub capacul de metal al supierei şi obişnuitul platou de fripturi reci, pe lângă platoul plin de fructe mexicane delicioase, tropicale, din care el nu mai gustase niciodată până atunci.

S-a întors în odaia lui după ce a mâncat, a citit din Musset şi a simţit ispita de a scrie ceva, inspirat de *Confesiunea unui copil al secolului.* S-a aşezat la birou. Ştia că era gol. A fost însă de ajuns să se foiască puţin pe scaun ca să-şi dea seama că era ceva sub scoarţa de pe birou.
A ridicat-o. Dedesubt erau nişte caiete. Le-a răsfoit repede. Erau cărţi de colorat pentru copii. Ba mai mult, erau şi câteva creioane împrăştiate în sertarul de la birou.
Alex a zâmbit. Ce întâmplare! Şi ce nou mister! Oare se înşelase ieri, covârşit de *jet-lag,* când se uitase în sertar ? Oare una dintre surori - desigur, Zenaida - pusese la loc caietele şi creioanele ? De ce ? In casa asta nu locuiseră niciodată copii.
Iar caietele - le-a răsfoit - erau moderne, tipărite în urmă cu doar cincisprezece ani, data era scrisă pe pagina cu caseta tehnică.
Autorul era el.
Aventurile unui copil francez în Mexic de Alejandro de la Guardia.
Filele erau nescrise.
A simţit că-şi pierde minţile. Mai mult, fără nici un motiv, i s-a făcut frică. S-a culcat pe laviţă. Şi-a acoperit faţa cu perna. S-a liniştit. A aşteptat ora cinei. Totul avea să se lămurească.
Mătuşa Serena n-a coborât la cină. Alex a aşteptat zece minute. Cincisprezece... Aşezat la masă, n-a văzut decât resturile de la masa de prânz. Supa era rece. La fel şi friptura, având pe deasupra aspectul neplăcut că sunt rămăşiţe, pe jumătate consumate, bucăţi de grăsime smulse cu ghearele din carnea unui animal şi respinse cu greaţă.
S-a simţit neliniştit. O tăcere gravă cuprinsese casa. Tânărul s-a îndreptat spre scară cu paşi sfioşi. Niciodată nu se urcase la catul de sus. Ele nu-l poftiseră. El era un băiat bine-crescut.
— Pe copii trebuie să-i vezi, dar nu să-i auzi, îl învăţase maică-sa. *Children should be seen but not heard.*
S-a suit cu paşi domoli şi şovăitori la catul de sus.
S-a oprit între cele două uşi, singurele de altfel, care se aflau faţă în faţă, de pe culoar. în dreptul fiecărei uşi, puse pe jos, două tăvi aşteptau să fie luate.
Mâncarea se răcea.
— De asta li se servesc gustări reci, şi-a spus Alejandro cumpănind bine lucrurile.
Când o să mănânce ?
De ce mănâncă sus, când până acum au coborât să mănânce cu mine ? Şi cine le-a adus tăvile, dacă Pancha pleacă foarte devreme ? Oare fiecare dintre ele o fi adus cina celeilalte ? Păi nu se detestau una pe alta ? Atunci de ce ar fi atât de serviabile ?
Şi-a coborât privirea.
A ridicat capacul platoului din faţa uşii de la camera Zenaidei. Insectele devorau bucăţile de carne. Ce erau ? Păianjeni, gândaci, furnici, o groază de gângănii. Fojgăiau.
A acoperit în grabă platoul.
S-a apropiat apoi şi a ridicat binişor capacul castronului de pe cealaltă tavă.
Era o supă. De roşii ? De sfeclă ? Borş... ?
N-a rezistat ispitei de a-şi băga degetul în supieră ca să guste.
Supă de sânge.
A fost gata-gata să scoată un strigăt.
A gustat sângele.
N-a strigat fiindcă l-a oprit vaietul, uşor dar stăruitor, care se auzea dincolo de uşa de la camera Serenei. Să bată la uşa asta, de unde venea vaietul Serenei ? Să bată la cea-laltă, care ascundea tăcerea Zenaidei ? De ce-ar fi făcut-o ?

S-a simţit tulburat, descumpănit, poate chiar înspăimântat. L-a salvat buna lui creştere. De bună seamă, n-avea dreptul să se amestece în viaţa personală a unor fete bătrâne în vârstă, excentrice, la urma urmei cam nebune, dar care erau de acelaşi sânge cu el. Şi care-i oferiseră găzduire.
A coborât aşa cum urcase, în tăcere, pe nesimţite, şi a intrat în odaia lui.
Pe pernă era o ciocolată învelită în hârtie de staniol, cum găseşti în unele hoteluri.
Alejandro n-a desfăcut-o. Şi-a dat seama foarte limpede că-i era frică. într-o izbucnire de violenţă puţin obişnuită la el, datorată probabil tensiunilor acumulate şi ţinute în zgardă, ca un câine întărâtat, a deschis fereastra şi a azvârlit ciocolata în parc.
Era zece noaptea.
L-a doborât iarăşi somnul, mai puternic decât imaginaţia.

VI

Abia când s-a trezit, vârându-şi mâna sub pernă cu gestul lui obişnuit când se scula din somn, Alejandro de la Guardia a dat peste ceva necunoscut.
A dat la o parte perna şi a găsit o pijama care nu era a lui. Nedumerit, a desfăcut-o pe pat. Pijamaua era foarte mică. Ca pentru un pitic. Sau un copil. Alex s-a uitat la eticheta de la gulerul cămăşii. Indica limpede S, *small.*
Nu ştia ce să facă cu pijamaua pe care o ţinea în mână. Trebuia să arunce în parc şi acest dar inutil al mătuşilor lui (căci nimeni nu mai putea intra în camera lui), ca să fie găsit de unul dintre copiii săraci care veneau acolo să joace fotbal după ce ieşeau de la şcoală.
S-a gândit că lucrul cel mai bun era să lase pijamaua unde o găsise, sub pernă. Asta avea să le descumpănească pe mătuşile lui, neîndoielnic. Şi-a dat seama că folosise pluralul. Surorile nu-şi vorbeau, în afară de clipele când se certau, ca ieri. Atunci, care dintre ele făcea astfel de glume ? A început să creadă că una dintre ele, mai mult decât excentrică, era nebună.
A intrat în baie pentru toaleta de dimineaţă. A folosit cada incomodă şi a dus dorul unui duş pe cinste. S-a şters cu prosopul, la fel de incomod, fiindcă era dintr-o pânză cum sunt cârpele folosite la ştersul veselei, lipsite de confortul modernului prosop absorbant. Desigur, mătuşile încremeniseră în altă epocă.
A luat crema de bărbierit şi a început să-şi moaie bărbia şi obrajii, cum făcea în fiecare dimineaţă începând de la cincisprezece ani. A căutat maşinal reflexul oglinzii.
Nu mai era oglindă.
Fusese luată de acolo.
Rămăsese umbra oglinzii, chenarul livid al spaţiului ocupat de acest straniu şi intim dublu căruia nu-i atribuim nici o taină. Un obiect de folosinţă cotidiană. Şi-a adus aminte cu un soi de emoţie poetică de oglinzile din *Orfeu* de Coc-teau, un film văzut de tânărul Alex la Cinemateca Franceză. Oglinzi în care ne-am putea cufunda ca în apă. Un lichid vertical, prin care poţi pătrunde trecând dintr-o realitate în alta. într-adevăr, de la viaţă la moarte.
In dimineaţa aceea Panchita nu era în bucătărie. Cu şorţul dinainte, îl servea dona Zenaida.
— Ai dormit bine, îngeraşul meu ? l-a întrebat cu glas mieros bătrâna domnişoară.
Alejandro a răspuns cum se cuvenea („mulţumesc, bine") şi a primit nu fără suspiciune micul dejun: omletă ţărănească, ceaşca de lut cu cafea cu scorţişoară, biscuiţii...
— Mulţumesc pentru ciocolata pe care mi-aţi lăsat-o, a spus Alejandro cu expresia cea mai firească din lume...
— Ţi-a plăcut ? a întrebat Zenaida fără a-şi ridica privirea şi căutându-şi de lucru.

— Sigur, a spus Alex pe un ton neutru.
— Nepoate - Zenaida continua să-şi facă de lucru -. Vreau să ştii ceva. Când eram mai mici, Serena şi cu mine ne iubeam foarte mult. Ne răsfăţăm, ne mângâiam, ştii tu, era un obicei romantic ca femeile să se răsfeţe şi să se mângâie. Un obicei pe care amândouă l-am moştenit...
Alex s-a însufleţit.
— Da, da, ştiu. Am citit romane englezeşti din veacul al XlX-lea. Pe atunci femeile se răsfăţau şi se mângâiau între ele, a râs el. Azi ar stârni scandal.
S-a oprit. O umbră coborâse peste ochii mătuşii.
— Când îmbătrâneşti, vezi viaţa altfel. Nu mai cauţi companie. Iţi este impusă. Eşti la mâna altora. Mâini străine. Totul numai din pricină că eşti bătrână.
Alejandro a lăsat să treacă precum o umbră asociaţia nedorită. El era acolo fiindcă le-o ceruse mătuşilor lui, iar ele îi scriseseră că erau încântate să-l primească.
Dar fiecare dintre ele îi scrisese separat. N-a fost un răspuns comun, aşa cum ar fi fost firesc. Şi dona Zenaida continua să vorbească liniştită.
— Vreau să ştii un lucru, copilul meu. în pofida aparenţelor, eu o iubesc pe mătuşa ta Serena. Cât timp o am pe ea, nimeni nu-i poate lua locul.
— Mă bucur să aud ce-mi spui, mătuşă Zenaida.
— Eu aş spune, a continuat ea pe un ton neobişnuit pentru Alex, că răutatea noastră face parte din iubirea noastră.
Şi-a şters mâinile cu şorţul, şi Alex a simţit o undă de compasiune pentru aceste două femei singuratice.
— Mătuşă Zenaida... Mi-ar plăcea să ies cu dumneata. N-ai vrea să facem o plimbare împreună în jurul casei ? Ori să mergem la cinematograf ? Ori la un restaurant ?
— Nu ţi-am spus că-i primejdios să mergi pe stradă în Mexic ? a spus ea cuprinsă de spaimă. Sunt tâlhari, răpitori, curioşi, haimanale. O domnişoară ca mine nu e niciodată scutită de...
— Te apăr eu, a spus Alex, hotărât să fie un oaspete cât mai plăcut.
— Nu, nu, a clătinat din capul său cu păr alb dona Zenaida. Nimeni nu apără pe nimeni... Uită-te pe fereastră.
Alex s-a uitat spre parcul public în clipa în care un poliţist aresta un bărbat bătrân, zdrenţăros, recurgând la forţă.
— Vezi ? a şoptit Zenaida.
— Cum să nu, mătuşă. Oraşul nu e însă atât de nesigur cum spui dumneata.
Domnişoara bătrână s-a întors cu spatele la parc şi a făcut ghemotoc partea de jos a şorţului.
— Dacă nu eşti văzut, atunci fără îndoială eşti în siguranţă ...
— Nu crezi că dumneata... şi sora dumitale... ei, bine, nu crezi că exageraţi cu izolarea asta ?
Zenaida a făcut ochii mari.
— Scumpul meu nepot, nu-ţi dai seama ? Noi nu suntem izolate sau închise. Ei, cei care merg pe stradă, ei sunt închişi...
— Poftim ? Alex a fost gata să scape ceaşca din mână.
— Da, scumpul meu băiat, nu ţi-ai dat seama ? Toţi oamenii ăştia care se vânzolesc încoace şi încolo pe stradă... ei bine... Oamenii ăştia nu există, Alex. Sunt stafii. Numai că nu ştiu.
Desigur, şi-a spus Alejandro, ia mult timp - şi cere o mare izolare - să ajungi să vorbeşti în felul ăsta şi să creezi metafore, totodată atât de simple şi atât de misterioase. A încercat să se întoarcă la normalitate. Şi-a dat seama, pe loc, că în această casă normalitatea era exilată.

— în orice caz, mătuşă, pot să rămân să-ţi ţin companie aici, în dimineaţa asta...
— Nu. Ţi-ai pierde timpul.
— Dar am putea să stăm împreună, dragă mătuşă.
— Prostuţule. N-ar mai fi ceasuri de tihnă...
A ieşit din bucătărie, iar Alex n-a găsit ceva mai bun de făcut, sub impresia puternică a tot ce se întâmplase la micul
dejun, decât să iasă ca să facă o plimbare pentru a exorciza izolarea acelei case. Era ora zece. Se îndoia că pe el aveau să-l atace ziua-n amiaza mare.
Abia a pus piciorul în parc, când a dat peste hoitul unui câine. Era un câine fără stăpân, râios, din cei care rătăcesc parcă hăituiţi şi temători să nu se întoarcă la stadiul de lup. Un câine mort.
Iar alături, hârtia poleită - nu putea să n-o recunoască - în care fusese învelită ciocolata pe care Alex, la prima oră a dimineţii, o aruncase pe fereastră. Invelitoarea goală. Bale negre se scurgeau din gura câinelui.
Şi-a stăpânit scârba. Şi-a înăbuşit teama şi angoasa. Dac-ar fi mâncat el ciocolata ? L-ar fi găsit mort în pat. Nu-i venea să creadă. De ce ? De ce ? Un gând i-a străfulgerat prin minte. Oricât de primejdioase erau străzile oraşului Mexic, mai primejdioasă era casa mătuşilor lui. A dat ocol parcului, frământându-şi creierii, dar nefiind în stare să-şi limpezească gândurile. A nimerit în bulevardul La Ribera de San Cosme. In afară de urâţenia construcţiilor şi de aspectul ponosit al magazinelor, n-a văzut nimic ieşit din comun. Oamenii se perindau într-un necontenit du-te-vino, intrau în prăvălii, cumpărau ziare, se aşezau la masă în restaurante modeste...
Dintr-odată, o construcţie minunată a apărut în faţa ochilor lui Alex.
Era o clădire colonială cu o impunătoare intrare barocă. O faţadă largă de piatră, a cărei sobrietate elegantă făcea cinste artei barocului, feţei sale ascunse, acelei peceţi uluitoare care nu-şi dezvăluie dintr-odată frumuseţea strânsă cu răbdare, ci reclamă luare-aminte şi iubire. Era în clădirea aceea ceva care transmitea siguranţă şi frumuseţe.
Alex a citit inscripţia de pe placa de la intrare. Aici a funcţionat Şcoala de Filosofie şi Litere a Universităţii din Mexic până în 1955. Edificiul - ne informa placa - era cunoscut sub numele de „Mascaroanele". Alex a urcat vreo trei-pa-tru trepte de la intrare şi s-a oprit să admire o curte largă, armonioasă, cu proporţii minunate, cu două nivele care comunicau printr-o scară de piatră.
S-a oprit în mijlocul curţii colegiului. încetul cu încetul, cu mare precauţie, spaţiul s-a umplut de glasuri, iar glasurile, având tonuri variate, râdeau, se certau, recitau, murmurau, tot mai tare, dar izbutind să rămână clare, distincte, atât de clare, încât în mijlocul acelui cor zgomotos Alejandro de la Guardia a distins propriul său glas, inconfundabil, râzând, viu dar nevăzut, teribil pentru că era nevăzut şi totodată pentru că, fiind sigur că era glasul lui, totuşi nu era glasul lui, atrăgându-l spre o taină care nu-i aparţinea, însă îl amenința, îl amenința îngrozitor...
A ieşit în grabă din curte, din clădire, a fugit spre stradă fără să bage de seamă tramvaiul care a dat peste el şi l-a omorât pe loc.
A deschis ochii. Nu erau tramvaie pe La Ribera de San Cosme. Alejandro era acolo, în picioare, zăpăcit, în mijlocul străzii. Şi-a coborât privirea. A văzut urma inconfundabilă a fostei şine de tramvai, dispărute, pe care trecerea nenumăratelor automobile nu izbutise s-o şteargă cu totul...
S-a înfiorat. Ca şi cum ar fi înviat din morţi. S-a uitat la ceas. Se făcuse ora două după-amiază. Mătuşa Zenaida l-o fi aşteptând la masă. Alex s-a revoltat. Voia să mănânce singur. Voia să mănânce *în oraş.* Ora mesei făcea ca lumea să iasă din birouri, din magazine, din şcoli... Birturi, restaurante, bodegi cu grătar, gherete unde

se vindeau turte de mălai... Din pricina aglomeraţiei de pe bulevard, Alejandro a fost împins spre străzile laterale şi silit să se întoarcă, împotriva voinţei sale, la singura locuinţă pe care o avea în acest oraş ca o hidră. Casa mătuşilor.
Numai că acum, după incidentul cu câinele mort, îi era frică să se aşeze la masă cu Zenaida ori cu Serena. Şi-a vârât mâinile în buzunare şi şi-a dat seama de încă ceva. Dependent cum era de ospitalitatea domnişoarelor Escandon, n-avea bani mexicani. S-a întors în parc şi a făcut ceva neobişnuit, ceva care i-a produs o strângere de inimă fiindcă era ceva imposibil, un lucru îngrozitor pe care îl respingea din tot sufletul. Poate tocmai de aceea l-a săvârşit. Fiindcă nu l-a socotit o faptă spontană, ci fatală, dictată de ceva sau cineva care nu era el.
Şi-a vârât mâna într-o ladă de gunoi. Trebuia să scotocească în ladă căutând ceva de mâncare. Zis şi făcut. Tocmai începuse să cotrobăie, când altă mână îl atinse. Alejandro îşi retrase mâna cu spaimă. Şi-a ridicat privirea şi a dat de bătrânul *clocbard*[1] arestat chiar în acea dimineaţă de un poliţist. Când mâinile li s-au atins, fiecare dintre ei şi-a retras-o pe a sa. Alejandro s-a uitat la bătrân. Bătrânul nu se putea uita la el. Era orb, unul din orbii aceia *bolnavi,* cu privirea ştearsă parcă de un nor interior, care nu oferă lumii decât doi ochi topiţi într-o spermă groasă şi urduroasă.
— Mi-au omorât câinele, a spus bătrânul. M-au arestat. Cred că eu l-am omorât. Cum era să-mi omor singurul prieten ? Câinele care m-a călăuzit pe străzi în căutarea mâncării. Spune şi dumneata... Câinele meu Miramon.
L-a căutat pe Alex cu privirea pierdută.
— Dumneata n-ai mâncat niciodată carne de câine, frate ? Să ştii că nu-i rea.
A râs cu gura lui fără dinţi.
— Foamea ucide. Foamea porunceşte.
Alex n-a scos un cuvânt. L-a cuprins teama. Orice ar fi făcut, scotocitorul acela prin gunoaie orb s-ar fi speriat. Dacă era orb, cel mai bine era să creadă că a dat peste un mut.
— Nimeni în afară de mine nu ştie de lada asta de gunoi. E cea mai bună din cartier. Cei care stau aici pesemne că nu mănâncă nimic. Aruncă totul la gunoi.
A arătat, cu siguranţa experienţei, spre casa mătuşilor.
— Pesemne că se hrănesc cu aer, a mormăit bătrânul cu-fundându-se în melancolie. O să-i duc dorul lui Miramon. Hau! Hau! a lătrat depărtându-se.
Alex şi-a petrecut după-amiaza citind şi pregătindu-se pentru cina cu mătuşa Serena. Ceva îi spunea că de data asta
n-avea să lipsească la *rendez-vous.* într-adevăr, îl aştepta acolo, cu obişnuitele gustări reci pe care Alejandro hotărâse să le mănânce fără teamă, convins că nu-i rămâne altceva de făcut decât să se comporte normal, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, fără a intra în jocul acela menit să sporească misterul pe care-l întreţineau surorile în vrăjmăşie, după câte putea să-şi dea seama. Aveau în comun, fără îndoială, capacitatea de a răsturna normalitatea cu dosul în sus. Izolarea - îşi spunea Alejandro - le tulburase minţile.
— Ia loc, Alejandro, i-a spus cât se poate de ceremonios dona Serena. Scuză-ne pentru agitaţia de aseară.
A scos un oftat.
— Ştii cum e, când două fete bătrâne ca noi locuiesc împreună şi fără altă companie atâţia ani, devin uşor maniace.
— Uşor ? a spus nepotul cu ironie stăpânită.
— E foarte ciudat, băiete. In afară de Panchita, care e surdomută, nimeni nu intră în casă. Asta stârneşte pesemne o mulţime de întrebări prin vecini, înţelegi ? La început i-am zis soră-mii: Hai să ieşim din casă din când în când. Ea mi-a zis: Nu putem să

lăsăm casa goală. Cineva trebuie să rămână aici, ca să aibă grijă de casă.
Câteva clipe a mestecat, apoi a înghiţit dumicatul. Şi-a şters buzele cu şervetul. Asta aştepta Alejandro ca să înceapă şi el să mănânce bucatele de pe platou, fără teama de a muri otrăvit...
— Atunci, a continuat bătrâna, i-am spus Zenaidei că puteam ieşi la plimbare pe rând. Uneori să iasă ea, şi eu să rămân aici ca să am grijă de casă. Alteori invers. Ştii ce mi-a răspuns ?
Alejandro a răspuns că nu, clătinând uşor din cap.
— Că dacă lumea o vedea numai pe una dintre noi, avea să creadă că cealaltă murise.

Notă 1 Vagabond (fr.).

— Dar dacă vă vedea pe amândouă, chiar şi separat, şi-ar fi dat seama că nu-i aşa, mătuşă.
— De îndată ce ne-ar vedea separat, ar crede că una dintre noi a omorât-o pe cealaltă.
— Nu-i cu putinţă, mătuşă. N-are nici o noimă. Ce motiv ar avea ?
— Ca să moştenească averea. Alejandro n-a dat crezare răspunsului în acelaşi timp atât de neaşteptat şi atât de convenţional. A hotărât să continue jocul.
— Ce spui ? E vorba de bani mulţi ?
— E ceva mai presus de orice preţ.
— Ah, a izbutit cu greu să exclame nepotul.
— Ştii de ce ţi-am interzis să foloseşti intrarea principală ?
— Nu ştiu şi sunt cu adevărat nedumerit.
— Nimeni nu trebuie să ştie dacă soră-mea şi cu mine suntem vii sau moarte. Prezenţa unui oaspete...
— De ce ? a întrerupt-o brusc Alex.
— Nu te grăbi. Curiozitatea e o patimă prea năvalnică, băiete.
— Nu fac altceva decât să repet cuvintele dumitale, mătuşă Serena.
Mătuşa s-a uitat la el cu nişte ochi în care se citeau nebunia şi trufia îngemănate.
— Cei de afară cred că suntem stafii... Prezenţa unui oaspete i-ar fi dezamăgit.
Alejandro şi-a stăpânit zâmbetul de teamă să nu-şi jignească mătuşa.
— Am auzit spunându-se că în orice casă fiecare om îşi are stafia pereche, mătuşă.
— Aşa-i. Dar preţul e prea mare şi e mai bine să nu încerci să afli.
Un râs convulsiv a pus stăpânire pe ea. Şi-a agitat braţele. O mână scăpată de sub control a lovit paharul cu vin roşu. Vinul s-a vărsat. N-a lăsat nici o pată pe faţa de masă albă.
Ea s-a uitat la nepot cu ochi rugători.
— Te rog. Crede-mă. Cruzimea face parte din iubirea noastră.
— Vrei să spui, iubirea dintre dumneata şi sora dumitale, în pofida neînţelegerilor trecătoare ?
— Nu, nu, a spus ea cu capul dat pe spate, ca şi cum s-ar fi înecat. Iubirea noastră pentru tine...
Alex s-a ridicat pentru a-i da ajutor.
— Te simţi rău, dona Serena ? Pot să te-ajut ? Să chem un medic ?
Dona Serena l-a ţintuit cu o privire furioasă pe Alejandro.
— Un doctor ? Eşti nebun ? Intoarce-te imediat în camera ta. Eşti pedepsit. Hai. Du-te. Rămâi nemâncat.
— Mătuşă Serena, a încercat să zâmbească Alex.
— Mamă! a strigat bătrâna. Mamă, nu mătuşă! Alejandro se pregătea să răspundă răspicat: „Mama mea,

Lucila, a murit nu de mult la Paris, te rog să-i respecţi amintirea". N-avea nici un rost. S-a retras tulburat în camera lui, savurând, împotriva voinţei sale, calitatea, în acelaşi timp, eterică şi corporală, a vinului servit la masă.
Ce nouă nebunie o chinuia pe dona Serena ? Se credea oare, fecioară şi stearpă cum era, mamă prezumtivă a lui Alejandro de la Guardia? Doar ştia foarte bine că Alex se născuse la Paris cu douăzeci şi şapte de ani în urmă, pe când domnişoarele Escandon se închiseseră de mult în casa lor din la Ribera de San Cosme din oraşul Mexic.
Alejandro şi-a închipuit câteva scene de roman din veacul al XlX-lea. El, născut de mătuşa Serena în Mexic. El, trimis în taină la Paris şi dat în grija presupusei sale mame, Lucia Escandon de la Guardia. El, copil abandonat la poarta unui azil ori a unei biserici, pe ninsoare. Romancierul, şi-a spus Alex, putea să-şi piardă minţile în faţa repertoriului de raţiuni şi deznodăminte pe care le oferea orice acţiune dramatică. în liceu era obligatoriu să citeşti o carte minunată, *Jacques fatalistul* de Diderot, în care personajele - Jacques şi stăpânul său -, ajungând la o răspântie de drumuri, trebuie să aleagă din acel repertoriu de posibilităţi una singură, pentru a-şi continua, nu numai drumul, ci şi povestea pe care o scriu. Să se despartă, să rămână împreună, să se oprească la o mănăstire, să facă un chef cu o faţă bisericească, să doarmă la un han...
Ceva asemănător i se întâmpla lui în seara aceea. Putea să se scuze faţă de mătuşi, să plece din casa lor, să caute o cameră de hotel, să-şi schimbe cecurile de voiaj pe pesos mexicani, să dea uitării casa din La Ribera de San Cosme şi pe ciudatele sale locatare.
S-a oprit când a trecut pe lângă salon şi le-a auzit pe mătuşi stând de vorbă. Surprins, nu s-a ruşinat să stea la uşă şi să spioneze.
— ...trebuie să fim mulţumite, Serenita. Lucia s-a gândit la noi înainte de a muri. Ni l-a trimis pe băiatul ăsta încântător, un dar pentru bătrâneţea noastră, o companie plăcută, trebuie să recunoşti...
— Ce iscusită a fost sora noastră! Ne-a trimis un mort ca să ţină de urât la două moarte.
— Nu te grăbi, surioară. El încă nu ştie.
— Nici ea nu ştia. Au trecut atâţia ani de când nu mai ştiam nimic unii de alţii.
— Acum pesemne că e mulţumită...
— In cer, surioară...
— Desigur. Se uită la noi de acolo, de sus.
— El nu ştie că-i mort, sărmanul.
— Nu-mi mai aminti, Zenaida. Să mori aşa, călcat de un tramvai chiar pe La Ribera de San Cosme.
— îngrozitor! Şi când te gândeşti ce tânăr era. Avea doar unsprezece ani.
— Linişteşte-te. Cu noi o să-şi recapete pacea.
— Are nevoie de alţi copii cu care să se joace.
— Ştii foarte bine. Depinde de noi.
— Cu condiţia ca şi noi, tu şi cu mine, să trăim în pace, surioară.
— Crezi că o sa mă cert cu tine pentru o stafie ?
— De la tine mă aştept la orice, pizmaşă cum eşti. Vezi bine, nu de mult îl voiai pentru tine.
— Eu pizmaşă ? Tu vorbeşti ? Ştii că eşti bine. Râde ciob de oală spartă...
— Da, tu, Zenaida. Ai râvnit tot ce aveam eu. Iubirea, logodnicii, maternitatea. Tot ce mi-a fost sortit mie şi nu ţie, ranchiunoaso.
— Tacă-ţi fleanca, tâmpito.
— Nu, nu tac deloc. Nu ştiu de ce te-am ţinut în cârcă toţi anii ăştia. M-am sacrificat pentru tine, de cumsecade ce sunt, ca să te ajut să-ţi ispăşeşti păcatul.

Zenaida a izbucnit în plâns.
— Eşti o femeie plină de cruzime, Serena. Fii mulţumită că, pentru a ne îndulci singurătatea, soarta ne-a trimis un băiat care să ne ţină de urât.
— Nu există! a mârâit cu amărăciune Serena. Nu-i al nostru!
„Nu exist", şi-a spus sieşi, năucit, Alejandro de la Guar-dia. „Nu exist", a schiţat un zâmbet mai întâi silit, apoi deschis, gata să izbucnească în hohote.
— Nu exist, a râs el, şi s-a îndreptat spre camera lui. Eu nu exist!
Nu s-a întors să se uite la domnişoarele Escandon, care ieşiseră în cadrul uşii de la salon şi-l priveau cum se depărtează, Zenaida sprijinindu-se de Serena, iar Serena spriji-nindu-se în bastonul ei cu cap de lup. Zâmbind amândouă, satisfăcute de faptul că Alex auzise ce spuseseră ele puţin mai înainte...

VII

Alejandro a intrat în camera lui, hotărât să plece a doua zi. Obosit, împăcat cu sine în pofida celor aflate, simţin-du-se ca un nătărău din pricină că n-avea un sfanţ, ar fi vrut să-şi ia tălpăşiţa chiar în clipa aceea.
A intrat în cameră şi a aprins lumina.
O pijama de copil era împăturită pe pat.
Pe acelaşi pat, ca şi pe şifonier, şi pe podea se îngrămădeau lucruri din copilărie. Ursuleţi de pluş, tigri umpluţi cu paie, marionete şi puşculiţe cu formă de porcuşor, trenuri de jucărie pe şine bine fixate, automobile de curse în miniatură, o întreagă armată engleză cu uniforme roşii şi baionete montate, patine, un glob terestru, sfârleze şi popice, nimic pentru fete, numai jucării de băiat...
A deschis uşa de la baie. Apa curgea în cadă, gata să se reverse. O raţă de jucărie plutea în cadă. O sirenă de plastic îi ţinea tovărăşie.
Din burta sirenei s-a auzit o melodie care a pus stăpânire pe Alejandro, l-a înmărmurit, l-a fermecat, l-a învăluit irezistibil. Era un cântec ieşit din adâncul mării, ca şi cum această cadă veche ar fi fost într-adevăr o părticică din oceanul sărat, proaspăt, îmbietor, loc de odihnă după ostenelile zilei, înnoire plină de desfătări, tocmai ce îi trebuia lui pentru a-şi redobândi limpezimea minţii, ca să nu fie molipsit de nebunia din casa aceea...
S-a dezbrăcat tacticos ca să intre în cadă. S-a cufundat în apa călduţă, a închis ochii, a găsit săpunul neparfumat şi a început să-şi săpunească trupul cu el.
Când se săpunea la subţioară a simţit că pierde ceva. Părul. Şi-a săpunit pubisul. A rămas cu pielea catifelată ca de copil.
îngrozit, se pregătea să iasă din apă când cele două domnişoare, Zenaida şi Serena, s-au apropiat zâmbind.
— Eşti gata ?
— Vrei să te ştergem ?
Alex s-a ridicat în picioare maşinal, temându-se că, dacă îşi băga capul în apa verde-cenuşie, n-o să şi—l mai poată scoate niciodată. Cuprins de sfială când a trebuit să se ridice, ascunzându-şi cu mâinile părţile ruşinoase, era înconjurat de grija mătuşilor care l-au acoperit cu prosopul, l-au şters pline de dragoste, l-au copleşit cu alintări.
— Inimioara mea...
— Copilaşul meu scump...
— Drăguţul meu...
— Sufleţelul meu...
— Comoara mea...
— Ştrengarule.
— Căscat mic ce eşti...

— Nu ţi-am spus să ai grijă când traversezi bulevardul ?
— Ai grijă, îngeraş, să nu dea un tramvai peste tine!
L-au scos apoi pe Alex din cameră şi l-au condus pe coridoare până la intrarea în pivniţă. Alex simţea că-şi pierde minţile, dar bruma de minte care-i rămăsese îi îngăduia să priceapă că mătuşile, acum înfrăţite, nu numai că nu se mai dondăneau, nu numai că nu mai erau deloc drăgăstoase cu el.
Deveneau ameninţătoare.
Au deschis uşa care ducea în pivniţă.
Şi-a dat seama atunci care era pricina interdicţiilor.
— Să nu foloseşti intrarea din faţă.
— Ca să nu se ştie că suntem în viaţă.
Nu. Ca să nu se afle că el era acolo. Ca prezenţa lui în casă să fie un mister, şi-a spus el într-o străfulgerare a minţii.
Au coborât. Mirosul de muşchi era insuportabil, irespirabil, înainta printre cufere din altă epocă. Cutii de lemn aruncate cine ştie când stăteau claie peste grămadă. în ceasul acela de asfinţit lumina era sumbră. De ce nu aprindeau lămpile ? De ce-l duceau într-un ungher atât de întunecos, dar curăţat de vechiturile grămădite lângă pereţi, tocmai în fundul pivniţei ?
— De ce-ai ieşit din casă ?
— Nu ţi-am spus că străzile sunt pline de primejdii? a repetat Serena.
— Că putea să te calce un tramvai ?
— Şi să te omoare ?
— Acum o să te odihneşti, a spus Zenaida arătându-i un sicriu deschis, capitonat cu mătase albă.
— Acum eşti copilul nostru, a şoptit Serena.
— Al nostru ? a izbutit să spună Alejandro. Al căreia dintre voi două ?
- Ah, a oftat Serena. Asta n-o s-o ştie nimeni niciodată.
— Destul, a şoptit Alejandro. M-am săturat de glume proaste. Să mergem sus. Mâine o să plec. Nu vă faceţi griji.
— Mâine ? a zâmbit cu blândeţe Zenaida. De ce ? Oare nu suntem o companie plăcută pentru tine ?
— Mâine ? a repetat Serena ca un ecou, arătându-i un alt coşciug.
— Mereu, Alejandro, nu mâine. Mereu. îngeraşul nostru are nevoie de companie.
— Hai, Alejandro, aşează-te la locul tău pe pătuţul de alături.
— E moale, îngeraşule. E capitonat cu mătase.
— Intră, Alex. Culcă-te, drăgălaşule. Dormi, dormi somnul cel de veci. Insoţeşte-te cu copilul nostru. Mulţumesc, comoară.
— Vai, Alex. Dac-ai fi mâncat ciocolata! Ne-ai fi scutit de scena asta.
Luminile s-au stins încetul cu încetul.

CALIXTA BRAND

Fireşte, pentru Pedro Angel Palou

Am cunoscut-o pe Calixta Brand pe când eram amândoi studenţi. Eu urmam cursurile Facultăţii de Economie de la BUAP - Benemerita Universitate Autonomă din Puebla, citadelă laică într-un oraş conservator şi catolic. Era era studentă la Şcoala de Vară din Cholula.
Ne-am cunoscut sub arcadele porticului pieţii centrale din Puebla. Mi-a atras atenţia într-o seară frumoasa fată cu păr castaniu-deschis, aproape blond, cu cărare la mijloc şi gata să-i eclipseze privirea grea a unor ochi albaştri. Mi-a plăcut felul în care dădea

la o parte, cu o uşoară mişcare a mâinii, şuviţa care-i cădea mereu pe ochi şi o împiedica să citească. Ca şi cum ar fi alungat o muscă.
Citea cu nesaţ. Cu acelaşi nesaţ cu care o observasem eu. Mi-am ridicat privirea şi am îndepărtat şuviţa neagră care-mi cădea pe frunte. Imitaţia asta a făcut-o să râdă. I-am întors zâmbetul şi peste puţin timp stăteam faţă în faţă, fiecare având câte o ceaşcă de cafea dinainte.
Ce citea ?
Poemele măicuţei Juana Ines de la Cruz din Noua Spanie şi cele ale contemporanei sale de pe vremea stăpânirii coloniale, Anne Brandstreet din Noua Anglie.
— Sunt doi îngeri feminini ai poeziei, a comentat. Două poete care-şi pun întrebări.
— Două babe cârcotaşe, am încercat să le ironizez fără succes.
— Nu. Stai să vezi, mi-a răspuns Calixta cu seriozitate. Sora Juana cu sufletul îndoit şi sufletul tulburat. Raţiune ?
Pasiune ? Cui îi aparţine Sora Juana ? Iar Anne Bradstreet întrebându-se cine a umplut lumea cu dantela fină a râurilor ca nişte panglici verzi, cine-a făcut ţărmurile mării... Devenind şi eu serios, am întrebat-o ce studia.
— Limbi. Spaniola. Literatura comparată. Ce studiam eu ?
— Economie. „Ştiinţe" economice, pompos vorbind.
— *The dismal science*[1], a apostrofat ea în engleză.
— Asta a spus-o Carlyle, am adăugat. Dar mai înainte Montesquieu o numise „ştiinţa fericirii umane".
— Eroarea e să numeşti ştiinţă experienţa imprevizibilului, a replicat Calixta Brand, şi abia atunci mi-a spus că aşa o cheamă blonda cu părul, gâtul, braţele şi picioarele lungi, privire blândă, dar pătrunzătoare şi inteligenţă vioaie.
De atunci am început să ne vedem des. Pentru mine era o încântare să-i dezvălui Calixtei plăcerile bucătăriei din Puebla şi altarele, faţadele şi curţile interioare ale primului oraş stabil al Spaniei în Mexic. Capitala - *Mexico City ?* a întrebat Calixta - a fost construită pe ruinele oraşului Tenochtitlan. Oraşul Puebla de los Angeles a fost întemeiat în 1531 de călugării franciscani cu un plan trasat în formă de grătar - am zâmbit - care-ţi îngăduie să eviţi haoticele nomenclaturi urbane din Ciudad de Mexico, cu douăzeci de bulevarde Juârez şi zece străzi Carranza, urmând planul logic al rozei vânturilor: nord şi sud, est şi vest...
In sfârşit, am dus-o să cunoască somptuoasa capelă barocă a Universităţii unde învăţam eu şi acolo am cerut-o în căsătorie. Dacă nu accepta, unde avea să se întoarcă tânăra nord-americană ? Ea s-a prefăcut că se zgribuleşte de frig. In oraşele gemene din Minnesota, St. Paul şi Minneapolis, unde iarna nimeni nu poate merge pe străzile biciuite de un vânt îngheţat şi trebuie să folosească pasarele acoperite ca să treacă de la o clădire la alta. Există un lac pe care-l acoperă gheaţa, în loc să-l lumineze soarele.
— Ce vrei să fii, Calixta ?
— Ceva imposibil.
— Ce, scumpa mea ?
— Nu-ndrăznesc să-ţi spun.
— Nici măcar mie ? Eu sunt licenţiat în economie. Vezi ce uşor e ? Dar tu ?
— Nu există experienţă totală. Atunci o să dau seama de experienţa parţială.
— Nu înţeleg ce vrei să spui.
— O să scriu.
Asta voia să însemne că nu m-a înşelat niciodată. Chiar acum, după doisprezece ani, nu pot spune c-am fost înşelat. Chiar acum, uitându-mă la ea cum stă ceasuri nesfârşite în grădină, nu pot să-mi spun mie însumi: „M-a înşelat..."
înainte, tânăra soţie zâmbea.

— Ia şi tu parte la bucuria mea, Esteban. Fă-o să fie şi a ta, aşa cum succesele tale sunt şi ale mele.
Era adevărat ? Nu cumva tocmai ea mă înşela pe mine ?
Nu mi-am pus asemenea întrebări în primii ani de căsnicie. Am avut norocul să obţin o slujbă la Volkswagen şi să avansez repede în schema întreprinderii. Recunosc acum că aveam prea puţin timp ca să mă ocup de Calixta cum s-ar fi cuvenit. Ea nu-mi făcea reproşuri. Era foarte inteligentă. Avea cărţile ei, hârtiile ei, şi mă primea cu dragoste în fiecare seară. Avea mare grijă de casa pe care mi-o lăsaseră părinţii mei, Durân-Mendizâbal, casa de la ţară de lângă satul Huejotzingo, şi găsea mereu câte ceva de făcut.
Locul era foarte frumos. E chiar la poalele vulcanului Iztaccîhuatl, „femeia adormită", al cărei trup alb întins leneş şi veşnic vegheat de Popocatepetl, „muntele fumegos", pare atât de aproape, încât îţi vine să întinzi mâna ca să-l mângâi. Huejotzingo s-a transformat din sat indigen în localitate spaniolă în 1529, la puţin timp după cucerirea Mexicului, şi reflectă furia constructivă a neînfricaţilor oşteni din Ex-tremadura care au supus imperiul aztec, dar în acelaşi timp şi indolenţa maură a blajinilor andaluzi care i-au însoţit.
Casa mea de la ţară se poate mândri cu acest trecut nobil. Faţada e de piatră, cu ancadrament arab dominând poarta de la intrare, o curte interioară cu puţ cu apă şi cruce de piatră în mijloc, câteva arcade de trecere în zidul lat cu glafuri şi tocuri de lemn la ferestre. înăuntru, o ţesătură de grinzi încrucişate pentru a alcătui armătura tavanului în încăperea aceea largă. Bucătărie cu faianţă de Talavera. Coridor cu odăi de-o parte şi de alta, cam umede, la catul de sus, pătate ici-colo de o insinuantă sudoare tropicală. Aşa arăta conacul familiei Durân-Mendizâbal.
Iar în spate, grădina. Grădină cu arbori de capoc uriaşi, ziduri de buganvilea şi trecătoare îmbujorări de *jacaranda.* Şi ceva ce nimeni n- a putut să explice: un grind, un banc de nisip la vărsarea unui râu. Numai că acolo nu se vărsa nici un râu.
Asta nu i-am spus Calixtei, ca să n-o neliniştesc. Ce deosebiţi eram atunci! Trebuia să fie destul de ciudată pentru o americancă din Minnesota această enclavă hispano-arabă-mexicană, aşa că m-am grăbit să-i explic:

Notă 1 Ştiinţa mohorâtă (engl.).

— Arabii au stat şapte veacuri în Spania. Jumătate din vocabularul limbii spaniole e arab...
Ca şi cum ea n-ar fi ştiut asta.
— *Almobada, alberca, alcachofa,* mi-a luat-o ea înainte, râzând. *Alfil...*[1] a încheiat ea enumerarea, mişcând piesa cu pricina pe tabla de şah.
Adevărul e că după orele de muncă la biroul VW mă întorceam în frumoasa casă ca un palat ca la un tărâm al veşniciei, în care totul se putea întâmpla de mai multe ori, fără ca perechea - ea şi cu mine - să simtă că lucrurile se repetă. Altfel spus, această informaţie despre moştenirea maură a Mexicului ea o ştia pe de rost, iar eu nu-mi reproşam insistenţa inutilă şi stupidă.
— Vai, Esteban, cum îţi mai turuie gura, îmi spunea mama, Dumnezeu s-o odihnească. Ai ajuns să mă plictiseşti. Nu mai repeta acelaşi lucru toată ziua.
Calixta nu făcea altceva decât să şoptească: *Alfil* şi eu înţelegeam că era o invitaţie drăgăstoasă şi repetată de a petrece o oră jucând şah împreună şi povestindu-ne noutăţile zilei. Numai că noutăţile mele erau mereu aceleaşi, iar cele ale ei, într-adevăr, mereu *noi.*
Ea ştia să se ancoreze în rutină - având grijă de casă şi, mai ales, de grădină -, iar eu îi

mulţumeam pentru asta, o admiram pentru asta. încetul cu încetul au dispărut vechile pete de igrasie şi au apărut, în schimb, o lemnărie mai curată, lumini neaşteptate. Calixta a dat la restaurat tabloul principal din antreu, o pictură întunecată de timp, şi s-a ocupat cu multă atenţie şi migală de grădină. A îngrijit-o, a curăţat-o, a rânduit-o, de parcă în această grădină din zona tropicală mexicană ea ar fi avut prilejul să alcătuiască un mic paradis inimaginabil în Minnesota, o veşnică primăvară care s-o răzbune, într-un anumit fel, de iernile aspre care suflă dinspre Lacul Superior.
Eu apreciam această activitate precisă şi preţioasă a soţiei mele. Mă întrebam totuşi ce se întâmplase cu silitoarea studentă de literatură care recita poeme de Juana Ines de la Cruz şi Anna Brandstreet sub arcadele pieţei centrale.
Am făcut greşeala s-o întreb.
— Dar lecturile tale ?
— Bine, a răspuns ea plecându-şi privirea şi dezvăluind o pudoare care ascundea ceva.
Acest lucru n-a scăpat privirii mele scrutătoare.
— Să nu-mi spui că nu mai citeşti! i-am spus cu uimire prefăcută. Uite, nu vreau ca treburile casei...
Ea şi-a pus o mână drăgăstoasă pe mâna mea.
— Scriu, Esteban...
— Bine, am răspuns cu o neliniște inexplicabilă pentru mine însumi. Apoi, sporindu-mi entuziasmul: Vreau să spun, foarte bine...
Şi nimeni n-a mai spus nimic altceva, fiindcă ea a făcut o mişcare greşită pe tabla de şah. Eu mi-am dat seama că greşeala era intenţionată. După câtva timp am început să-mi spun că ea făcea greşeli la şah *dinadins,* pentru ca eu să câştig întotdeauna. Care era, atunci, avantajul soţiei mele ? Nu eram naiv. Dacă o femeie se lasă bătută pe un teren, e pentru că iese învingătoare pe altul...
— Ce bine că ai timp de citit!
Am mutat nebunul ca să-i iau un pion.
— Spune-mi, Calixta, ai timp şi de scris ?
— Cal-nebun-regină.
Calixta n-a putut să-şi înăbuşe mişcarea fericită, de biruinţă asupra soţului - eu - care înadins sau din greşeală se lăsase învins. Neatent la joc, m-am concentrat asupra ei.
— Văd că nu-mi răspunzi. De ce ?
Ea şi-a depărtat mâinile de tabla de şah.

Notă 1 Cuvintele de origine arabă în spaniolă, însemnând -*.pernă, bazin de apă, anghinare, nebun* (la şah).
— Da. Scriu.
A zâmbit cu un amestec de sfială, scuză şi mândrie.
Mi-am dat seama îndată de greşeala pe care o făcusem. în loc să respect această activitate, dacă nu secretă, oricum intimă, aproape pudică, a soţiei mele, am scos-o la iveală şi i-am dat Calixtei avantajul pe care până în clipa aceea, nici sub raport profesional, nici intelectual, nu i-l acordasem. Ce altceva făcuse ea decât să răspundă la o întrebare ? Da, scria. Am fi putut, ea şi cu mine, să lăsăm să ne treacă întreaga viaţă fără ca eu să aflu asta. Orele de lucru ne despărţeau. Orele nopţii ne uneau. Profesia mea n-a intrat niciodată în conversaţiile noastre conjugale. Până în clipa aceea, nici a ei nu intrase. Acum, după doisprezece ani, îmi dau seama de greşeala mea. Trăiam cu o femeie extraordinar de lucidă şi discretă. Indiscreţia era numai a mea. Avea să mi-o plătească scump.
— Despre ce scrii, Calixta ?
— Nu se scrie despre ceva, a spus cu glas foarte scăzut. Pur si simplu se scrie.

A răspuns jucându-se cu un cuţitaş de unt.
Eu aşteptam un răspuns clasic, de tipul „scriu pentru mine însămi, pentru plăcerea mea". Nu numai că-l aşteptam, îl doream.
Ea nu mi-a făcut pe plac.
— Literatura e un martor pentru ea însăşi.
— Nu mi-ai răspuns. Nu înţeleg ce vrei să spui.
— Ba poţi să înţelegi, Esteban. A pus cuţitaşul pe masă. Totul poate fi obiect pentru scris, fiindcă totul poate fi obiectul imaginaţiei. Dar numai când e credincioasă ei însăşi literatura izbuteşte să comunice...
Glasul ei căpăta tot mai multă autoritate.
— Adică îşi împleteşte propria sa imaginaţie cu imaginaţia cititorului. Quevedo, Lope. Alţii a fost nevoie să aştepte mult timp pentru a fi înţeleşi. Emily Dickinson, Nerval. Alţii au renăscut după multă vreme. Gongora.
— Dar tu ? am întrebat puţintel iritat de atâta erudiţie. Calixta a zâmbit enigmatic.
— Nu vreau să văd pe nimeni, nici să fiu văzută de alţii.
— Ce vrei să spui ?
Mi-a răspuns ca şi cum nu m-ar fi auzit.
— Mai ales nu vreau să mă aud fiind auzită. Şi-a pierdut zâmbetul.
— Nu vreau să fiu disponibilă. Mi-am pierdut şi eu zâmbetul.
Din clipa aceea în sufletul meu au convieţuit două sentimente contradictorii. Pe de o parte, uşurarea de a şti că scrisul era pentru Calixta o profesie tainică, o spovedanie. Pe de altă parte, obligaţia de a învinge un rival fără trup, spectrul literaturii... Am rezolvat contradicţia ocupând cu totul trupul Calixtei. Mărturisirea soţiei mele - „Scriu" -s-a transformat în nevoia mea de a o poseda cu atâta intensitate, încât acest rival nedorit să rămână complet istovit.
Cred că am izbutit să istovesc trupul soţiei mele, supu-nând-o foamei mele masculine noapte de noapte. In cazul meu, la birou, se iscau fel de fel de gânduri...
„Ce nouă plăcere aş putea să-i ofer ? Ce poziţie aş mai putea încerca ? Ce zonă erogenă a Calixtei mi-a rămas nedescoperită *}"*
Cunoşteam răspunsul. Mă neliniştea faptul că-l ştiam. Trebuia să citesc ce scria soţia mea.
— Mă laşi să citesc ceva din ce-ai scris ? S-a tulburat foarte tare.
— Sunt doar nişte încercări, Esteban.
— Oricum, e ceva, nu ?
— E nevoie să le mai lucrez.
— Vrei să spui, să le perfecţionezi ?
— Nu, nu, şi-a dat părul pe spate. Nu există operă perfectă.
— Shakespeare, Cervantes, am spus cu o siguranţă imperturbabilă care m-a surprins pe mine însumi, fiindcă nu mi-o dorisem.
— Da. Calixta a mestecat foarte concentrată zahărul de pe fundul ceşcuţei de cafea. Mai ales ei. Mai ales operele mari. Sunt cele mai imperfecte.
— Nu înţeleg.
— Da. Calixta şi-a dus ceşcuţa la gură, ca şi cum ar fi vrut să-şi înăbuşe cuvintele. O carte perfectă ar fi ilizibilă. N-ar înţelege-o, pesemne, decât Dumnezeu.
— Ori îngerii, am spus îngroşând tonul nedoritei mele indiferenţe batjocoritoare.
— Vreau să spun, a continuat ea, ca şi cum ar fi vorbit singură, fără a-şi da seama cât de tare începea să mă irite monologul ei pedant, vreau să spun că imperfecţiunea e rana prin care sângerează o carte şi devine accesibilă oamenilor.
Am stăruit, iritat.
— Mă laşi să citesc ceva scris de tine ?

A încuviinţat din cap.
în seara aceea am găsit trei povestiri scurte pe biroul meu. Prima vorbea despre întoarcerea unui bărbat pe care soţia lui îl credea dispărut pentru totdeauna într-un naufragiu pe mare. Cea de a doua *denunţa* - nu exista un cuvânt mai
potrivit - o relaţie amoroasă osândită dintr-un singur motiv: era secretă şi, când şi-a pierdut secretul şi a devenit publică, perechea, pe nesimţite, s-a despărţit. Cea de a treia, în sfârşit, avea drept temă nici mai mult nici mai puţin decât adulterul şi ţinea partea femeii necredincioase pe temeiul plictisului alături de un soţ neghiob...
Până în clipa aceea, credeam că sunt un om echilibrat. Citind povestirile Calixtei - mai ales ultima - m-a cuprins o furie neobişnuită, am înşfăcat preţioasele pagini scrise de soţia mea, le-am făcut ferfeniţă cu mâinile mele, le-am dat foc cu un chibrit şi, deschizând fereastra, le-am aruncat în bătaia vântului, care le-a purtat în grădină şi mai departe -era o noapte furtunoasă - spre munţi.
Credeam că o cunosc pe Calixta. N-aveam motive să fiu surprins de atitudinea ei de a doua zi dimineaţă şi din zilele următoare.
Viaţa mergea mai departe fără a-şi schimba obiceiurile. Calixta nu mi-a cerut niciodată părerea despre povestirile ei. Niciodată nu mi-a cerut să i le restitui. Erau file scrise de mână, cu ştersături. Eram sigur: nu existau copii. îmi era de ajuns să mă uit la soţia mea în fiecare seară pentru a-mi da seama că scrierile ei erau spontane, în sens tehnic. Nu mi-o puteam închipui copiind acele povestiri care pentru ea erau încercări de a surprinde incompletul, mărturii de frânturi fugare, semne ale imperfecţiunii care o fascina atât de tare...
Nici eu n-am comentat scrierile ei, nici ea nu mi-a cerut să-i spun părerea despre ele ori să i le dau înapoi.
Numai prin acest fapt, Calixta mă învingea.
Am cumpănit posibilităţile care-mi alungau somnul. Ea mă iubea atât de mult, încât nu îndrăznea să mă jignească („înapoiază-mi foile") ori să mă preseze („Cum ţi s-au părut povestirile mele ?"). A făcut ceva mai rău. M-a făcut să simt că părerea mea îi era indiferentă. Că ea trăia lungile şi călduroasele zile în casa de pe colină cu o împlinire care-şi ajungea sieşi. Că eu eram inevitabilul ins plicticos care sosea la şapte sau opt seara din oraş şi petrecea cu ea câteva ore indiferente şi monotone. Cina, partida de şah, îmbrăţişările nopţii. Ziua era a ei. Iar ziua era a literaturii ei blestemate. „E mai inteligentă decât mine."
Azi cântăresc cu *câtă.* încetineală şi totodată cu câtă intensitate se poate strecura în suflet un sentiment de invidie tot mai intens, de umilinţă latentă, care a ajuns să explodeze în convingerea că ea îmi era superioară, nu numai sub raport intelectual, ci şi moral. Viaţa soţiei mele dobândea sens pe seama vieţii mele. Programul meu de serviciu era mărturisirea intolerabilă a propriei mele mediocrităţi. Tăcerea Calixtei îmi vorbea foarte grăitor despre elocvenţa ei. Tăcea fiindcă scria, crea. Nu avea nevoie să vorbească despre ce făcea.
Era totuşi aceeaşi pe care o cunoscusem. Iubirea ei, bucuria ei, ceasurile petrecute împreună erau la fel de frumoase astăzi ca şi ieri. Răul era în altă parte. Nu în inima mea tainic jignită, dată la o parte, desconsiderată. Vinovată era ea, liniştea ei era o sfidare pentru sufletul meu chinuit de acea certitudine crescândă:
„Eşti inferior soţiei tale, Esteban". O parte a iritării mele crescânde provenea din faptul că soţia mea nu înceta nici o clipă să aibă grijă de casă. Vechea proprietate din Huejotzingo era pe zi ce trece mai frumoasă. Ca şi cum recea ei moştenire anglo-americană ar fi atras-o spre miazăzi, Calixta descoperea treptat şi punea în valoare aspectele arabe ale casei. A mutat o cruce de piatră în mijlocul curţii. A şlefuit şi a scos în evidenţă caseta cu arc arab a uşilor. A întărit grinzile de lemn care alcătuiesc

armătura tavanului. A chemat experţi ca s-o ajute. Arhitectul Juan Urquiaga şi-a folosit minunata lui tehnică de a amesteca nisip, var şi suc de agavă pentru a da zidurilor casei o masivitate apropiată - şi poate superioară - pielii catifelate de pe spinarea unei femei. Iar romancierul şi cercetătorul de la BUAP Pedro Angel Palou a adus o echipă de restauratori ca să cureţe întunecatul tablou din vestibul.
încetul cu încetul a apărut chipul unui maur cu veşminte simple - burnuzul folosit de amândouă sexele - dar cu o eleganţă de viţă nobilă, o blană de sobol, o tichie de mătase împodobită cu nestemate... Te neliniştea faptul că faţa maurului nu se putea distinge. Era o umbră. Asta atrăgea atenţia, fiindcă tot restul - tichia, nestematele, blana de sobol, albul burnuzului - strălucea din ce în ce mai mult, pe măsură ce restaurarea tabloului făcea progrese.
Chipul se încăpăţâna să se ascundă printre umbre.
L-am întrebat pe Palou:
— îmi atrage atenţia tichia. Nu era un obicei musulman răspândit să se poarte turban ?
— Mai întâi, turbanul era rezervat învăţaţilor cărturari care fuseseră în pelerinaj la Meca, dar începând din veacul al Xl-lea se îngăduia tuturor să-l poarte, mi-a răspuns academicianul din Puebla.
— Dar de cine e pictura ?
Palou a dat din cap în semn că nu ştie.
— Nu ştiu. A fost dintotdeauna aici, în casa dumitale ?
Am încercat să-mi aduc aminte. N-am ştiut ce să-i răspund. Uneori, nu bagi de seamă detaliile unui loc tocmai pentru că ar trebui să-ţi sară-n ochi. Un portret în vestibul. De când era acolo ? Dintotdeauna ? De pe când mai trăiau părinţii mei ? N-aveam un răspuns sigur. Simţeam doar o descumpănire în faţa lipsei mele de perspicacitate.
Palou m-a observat şi a făcut o mişcare misterioasă cu mâinile. A fost de ajuns acest gest pentru a-mi aminti că această treptată descoperire a bogăţiilor propriei mele case se datora soţiei mele. S-a întors cu mai multă putere ca oricând ecoul sufletului meu:
„Eşti inferior soţiei tale, Esteban".
La serviciu, orgoliul meu rănit a început să se manifeste prin iritări necontrolate, ordine date pe un ton ridicat, vorbe urâte spuse subalternilor, glume grosolane adresate secretarelor, avansuri erotice mitocăneşti.
Mă întorceam acasă îmbufnat şi simţind că mi se urcă sângele la cap. Blândă şi drăgăstoasă, mă aştepta vinovata. Americanca. Calixta Brand.
In pat, potenţa mea erotică se micşora. Era vina ei. La masă, nu mă atingeam de mâncare. Era vina ei. Calixta mă făcea să-mi piară orice poftă. Iar la şah mi-am dat seama, în sfârşit, de un lucru evident. *Calixta mă lăsa să câştig.* Făcea greşeli elementare, pentru ca un prăpădit de pion de-al meu să mănânce ditamai regina ei.
Am început să mă tem - ori să-mi doresc ? - că starea mea sufletească avea s-o molipsească pe Calixta. Luptând de la egal la egal, cel puţin ne torturam reciproc. Ea însă rămânea netulburată în faţa dovezilor din ce în ce mai puternice de răceală şi iritare. Am făcut câteva lucruri mărunte de natură s-o jignească, cum ar fi mutarea obiectelor mele de toaletă - săpunul, spuma de ras, briciul, pasta şi periuţa de dinţi, pieptenele - din baia comună într-o baie numai pentru mine.
— Aşa n-o să stăm la coadă, am spus, ca şi când ar fi fost ceva lipsit de importanţă.
Am sporit jignirea. Mi-am luat hainele şi le-am dus în altă încăpere.
— Ocupam mult spaţiu şi n-aveai destul loc pentru rochiile tale.
De parc-ar fi avut prea multe, ţăranca naibii din Minnesota...
Rămânea de făcut pasul decisiv: să mă culc în camera de oaspeţi.
Ea privea hotărârile mele cu calm. îmi zâmbea amabil. Eu eram liber să-mi mut lucrurile şi să mă simt în largul meu. Zâmbetul ăsta blestemat îmi spunea limpede că

motivul nu era cordial, ci pervers şi cum nu se poate mai odios. Calixta îmi suporta aceste mici revolte fiindcă era doamna şi stăpâna unei revolte mai mari. Ea era stăpâna creaţiei. Ea stătea ca o regină în turnul tăcut al castelului. Eu mă purtam, din ce în ce mai mult, ca un copil îmbufnat, incapabil să sară peste şanţul cu apă ce apăra castelul.

Repetam în tăcere un cântecel pe care îl fredona tai-că-meu când primea plângeri de la vecini din pricina unei maşini staţionate greşit ori unei muzici prea zgomotoase:

Piticii s-au burzuluit pentru că doica i-a ciupit.

Piticul din faţa castelului, bătând neputincios din picioare pe măsură ce se ridica podul deasupra şanţului, urmărit cu privirea din turn de imperturbabila prinţesă a magiei negre, cu părul de aur împletit în cozi...

Dorinţa îmi secătuia. Nu era vina mea. Era numai a ei. Să ne înţelegem. Eu eram incapabil să mă ridic la nivelul Calixtei.

— Şi acum ce scrii ? am întrebat-o într-o seară, îndrăznind s-o privesc în ochi.

— O povestire despre privire.

Am privit-o, îndemnând-o să continue.

— Lumea-i plină de oameni care se cunosc, dar nu se privesc, într-o clădire de locuinţe din New York. într-o biserică aici, la Puebla. Ce sunt ? Vecini ? Foşti amanţi ? Viitori logodnici ? Duşmani de moarte ?

— Ce sunt, prin urmare ? am comentat destul de iritat, ştergându-mă la gură cu şerveţelul.

— Ei trebuie să hotărască. Asta e povestirea.

— Dacă două dintre personajele astea ar trăi împreună, ce s-ar întâmpla ?

— Interesantă premisă, Esteban. Gândeşte-te ce mulţi sunt oamenii pe care nu-i privim în ochi, cu toate că se află în faţa noastră. Două persoane, poţi să presupui şi tu, cu feţele atât de apropiate ca doi pasageri într-un autobuz ticsit. Călătoresc cu trupurile unite, înghesuiţi, cu obrajii aproape atingându-se, dar nu-şi spun nimic. Nu-şi adresează nici un cuvânt.

Pentru a pune capac la toate şi a-mi spori proasta dispoziţie pe care mi-o pricinuia inteligenţa senină a soţiei mele, trebuie să vă spun din nou că, oricât de mult timp îi lua scrisul, îşi dădea toată silinţa şi se îngrijea cum nu se poate mai bine de treburile casei. Cuca, bucătăreasa ancestrală a familiei, era stăpâna incintei culinare îmbrăcate în faianţă artizanală şi a meniului scandalos de delicios al casei - porc asezonat, fasole grasă din Xocoyol, turte de porumb umplute cu *pixtli,* tochitură din Miahuateco.

Hermenegilda, fata indigenă sosită de curând dintr-un sat de munte, făcea în tăcere şi cu capul plecat treburile mărunte, dar indispensabile într-o veche gospodărie pe jumătate năruită. Dar Ponciano, bătrânul grădinar - cum era şi casa, cum era şi bucătăreasa - a venit să-mi spună într-o zi:

— Conaşule, ce rost ar avea să ascund adevărul ? La drept vorbind, eu sunt de prisos aici.

M-am arătat surprins.

— Doamna Calixta se ocupă din ce în ce mai mult de grădină, încetul cu încetul, mă lasă fără slujbă. Are grijă de grădină ca de ochii din cap. Taie lăstarii. Pune răsaduri. Ce să vă mai spun ? Mângâie tufele, florile, plantele agăţătoare.

Ponciano, cu faţa lui zbârcită de actor din filmele alb-negru - bunăoară, Arturo Soto Rangel sau Nanche Arosemena - îşi ţinea pălăria de pai cu amândouă mâinile, ca de obicei când vorbea cu mine, în semn de respect. De data asta a strâns-o atât de tare, încât a mototolit-o. Ce vină avea biata pălărie ?

— Iertaţi-mi vorba proastă, conaşule, dar doamna mă face să mă simt dintr-odată un bătrân nărod. Uneori îmi trec timpul uitându-mă la vulcan şi zicându-mi în sinea mea,

roagă-te, Ponciano, să te ţină Dumnezeu, vezi bine că Iztaccfhuatl e mai aproape de tine decât dona Calixta - să-mi fie cu iertare, conaşule - şi că ai face mai bine, Ponciano, la agave să pliveşti decât să stai aici cu mâinile-n sân şi să priveşti...
Mi-am adus aminte că Ponciano mergea în fiecare duminică după-amiază la Puebla ca să vadă coridele şi luptele cu tăuraşi. Nu-ţi vine să crezi ce maldăr impresionant de informaţii enciclopedice grămădesc în bostanul lor servitorii ăştia mexicani. Ponciano şi taurii. Cuca matracuca şi bucătăria. Doar slujnica Hermenegilda, cu privirea ei plecată, părea că nu ştie nimic. Chiar am întrebat-o:
— Hei, ştii cum te cheamă ?
— Hermenegilda Torvay, la dispoziţia dumneavoastră.
— E prea lung, copilă. O să-ţi spun Herme ori o să-ţi spun Gilda. Ce preferi ?
— Cum doriţi dumneavoastră, conaşule. Neîndoielnic, femeile (şi bărbaţii) din satele izolate din
munţii Mexicului vorbesc o spaniolă curată din veacul al XVI-lea, de parcă limba de acolo ar fi fost pusă la congelat, iar Herme - cum am hotărât să-i spun pe scurt - folosea la tot pasul „conaşule", „neguţător", „aşijderea", „necuratul", „poruncă" - pentru a mă opri doar la câteva.
Adevărul e că în Mexic, în pofida tuturor aparenţelor de modernitate, nimic nu moare complet. E ca şi cum trecutul ar intra în hibernare, păstrat într-o pivniţă cu vechituri complet nefolositoare. Şi într-o bună zi, trosc, cuvântul, fapta, memoria cea mai neaşteptată, devin prezente, se proţă-pesc în faţa noastră, ca un actor fantomatic, stafia comicului Cantinflas tricolor pe care toţi mexicanii îl avem în suflet, spunându-ne:
— La ordinele dumneavoastră, şefule.
Şef, şefă, şefuşoară. Aşa ne referim noi, mexicanii, la mamele noastre. Cu deplină ambivalenţă, se cuvine să adăugăm. Mama e un gingaş cap cu păr alb, dar şi un obiect lipsit de importanţă - o mamă - o situaţie haotică - o harababură. Cea mai mare injurie e să trimiţi pe cineva să se culce cu maică-sa. Dar, pe de altă parte, mama e una singură, chiar dacă „mămico" i se spune deopotrivă şi unei bunici venerabile şi unei târfe neruşinate.
„Şefa" mea, Mana Dolores Inârritu de Darân, avea o puternică personalitate bască, vrednică de severa înfăţişare a tatălui meu, Esteban (ca şi mine) Durân-Mendizâbal. Amândoi muriseră. Eu mă duceam cu regularitate la cavoul familiei din cimitirul oraşului, dar mărturisesc că niciodată nu încercam să stau de vorbă cu domnul care fusese taică-meu, ca şi cum bătrânul şi-ar fi purtat singur de grijă în Iad, în Rai sau în Purgatoriu. Şi, chiar dacă acelaşi lucru s-ar fi putut spune despre maică-mea, cu ea însă simţeam că aş fi putut sta de vorbă, aş fi putut să-i spun necazurile şi să-i cer un sfat.
Fapt e că, pe măsură ce relaţia mea cu Calixta se deteriora, vizitele mele la cimitir deveneau tot mai dese şi se înmulţeau monologurile mele (pe care le socoteam dialoguri) în faţa mormântului doriei Marfa Dolores. Ce dor mi se făcea de vremurile în care-i povesteam numai mamei clipele frumoase, îi mulţumeam pentru petreceri şi pentru sfaturi, cadouri şi mângâieri. Acum, cuvintele mele erau din ce în ce mai acre, până când, într-o seară de august, pe o ploaie din acelea care se dezlănţuie negreşit în Mexic în timpul verii, mi-a izbucnit din piept un gând care fusese până atunci înăbuşit şi de care am simţit că în sfârşit mă eliberez:
— Vai, măicuţă, de ce-ai murit tu şi nu soţia mea, Calixta ?
Nu ştiu ce preţ poate avea căsătoria morganatică a dorinţei şi a blestemului. Ce vină înspăimântătoare m-a năpădit ca o fiere amară din creştet până-n tălpi când m-am întors la casa luminată, conacul strămoşesc în care lumina venea mai mult de la proverbialul foc din cămin decât de la becuri, şi am zărit zarva depărtată, un du-te-

vino necontenit, ambulanţele cu sirene şi automobilele poliţiei...
Mi-am croit drum printre oamenii aceia, despre care - în afară de servitori - nu ştiam nimic: erau doctori ? infirmieri ? poliţişti ? ţărani din sat ? O puneau pe o targa pe Calixta, care părea inconştientă. Lungul ei păr blond se ţâra prin praf, revărsându-se de pe targa. Ambulanţa a plecat şi abia atunci am primit explicaţii.
Calixta a fost găsită cu faţa în jos pe povârnişul grădinii. A dat peste ea grădinarul Ponciano, dar n-a cutezat -cum a spus mai târziu - să tulbure voia Domnului, căci asta era, fără îndoială, ceea ce i se întâmplase stăpânei băgăcioa-se care-l lăsa fără slujbă. Ori poate, a spus, să se întindă cu faţa în jos era un obicei protestant, din acelea care ne vin din nord.
Pentru pasivitatea lui grădinarul a fost făcut cu ou şi cu oţet de credincioasa bucătăreasă Cuca, când a venit s-o întrebe pe Calixta ce să gătească pentru a doua zi. Ea a scos un ţipăt de spaimă şi a strigat-o pe servitoarea Hermenegilda ca să-i spună să cheme un doctor. Hermenegilda - mi-a spus Cuca pe un ton acru - n-a mişcat un deget, uitându-se la stăpâna care zăcea pe jos aproape cu satisfacţie. Până la urmă tot credincioasa Cuca a trebuit să se ocupe de ea, după ce pierduse minute preţioase, care s-au transformat în ceasuri întregi de aşteptare a ambulanţei.
Când am ajuns la spital, medicul mi-a dat explicaţii. Calixta suferise un atac de paralizie spastică. Erau afectate fibrele nervoase ale tractului cortico-spinal.
— O să trăiască ?
Doctorul s-a uitat la mine cu cea mai mare seriozitate.
— Depinde ce înţelegem prin a trăi. Cel mai probabil în astfel de cazuri e ca atacul să provină dintr-o hipoxie sau lipsă de oxigen în ţesuturi, şi asta să afecteze inteligenţa, postura şi echilibrul corporal.
— Vorbirea ?
— Şi vorbirea. N-o să poată vorbi. Altfel spus, don Es-teban, soţia dumitale suferă de o boală care inhibă reflexele mişcării, incluzând posibilitatea de a vorbi.
— Ce-o să facă ?
Ceasurile - anii - care au urmat mi-au dat răspunsul. Calixta a fost pusă într-un scaun cu rotile şi-şi petrecea zilele la umbra arborelui de capoc, cu privirea pierdută în adâncul grădinii. Spun adânc în sens fizic. Panta grădinii începea să se ascundă, năpădită de buruienile care creşteau nestânjenit. Minunata grădină arabă desenată de Calixta asculta acum de legea naturii, care este legea junglei.
Ponciano, căruia i-am cerut să se întoarcă la treburile lui, a refuzat. A spus că grădina era vrăjită sau ceva asemănător. Cucăi nu-i puteam cere să se transforme în grădinar. Cât despre Hermenegilda, Cuca m-a anunţat când m-am întors într-o zi de la lucru:
— Se crede grozavă, don Esteban. De parcă acum ea ar fi stăpâna casei. S-a obrăznicit. Puneţi-o la locul ei, vă rog...
Exista o ameninţare implicită în cuvintele Cucăi: ori Hermenegilda, ori eu. Am făgăduit s-o pun la punct pe slujnică. Cât priveşte grădina, am hotărât s-o las în voia ei. Iar voia ei a fost să crească precum iedera, nepăsătoare şi tăcută, până în ziua în care ne-am dat seama că devenise un hăţiş de nepătruns.
Ce voiam eu ? De ce lăsam să crească grădina ce o înconjura pe Calixta paralizată într-un ritm care, în închipuirea mea, ar ajunge s-o înăbuşe pe femeia asta care-mi era superioară şi acum era supusă, fără pic de putere, bunului meu plac ?
Ura mea izvora din invidia pentru superioritatea intelectuală a soţiei mele, precum şi din neputinţa pe care o stârneşte faptul că te simţi un netrebnic lângă fiinţa care te înjoseşte. înainte, nu făceam decât să mă plâng în sinea mea şi să mă descarc săvârşind mici măgării de natură s-o jignească. Acum, sosise oare momentul să-mi demonstrez forţa ? Dar ce fel de putere puteam să demonstrez faţă de o fiinţă fără nici

o putere ?
Deoarece Calixta Brand, de la o zi la alta, îşi pierdea puterile. Nu numai vigoarea inteligenţei dovedite până atunci şi acum amuţite. Ci şi vigoarea fizică. Chiar frumuseţea ei se veştejea, încât poate că şi ea dorea să vadă iarba crescând înaltă şi trecând peste capul ei pentru a-i ascunde pielea pe zi ce trece mai cenuşie, buzele decolorate, părul care începea să-i încărunţească, spâncenele căzute şi neîncondeiate, întreaga ei înfăţişare care amintea de un zid cu tencuiala coşcovită. Chipul îi era complet răvăşit.
Am pus-o pe Herme s-o spele şi s-o îngrijească. A fă-cut-o pe jumătate. O spăla azvârlind apa cu căldarea pe ea - mi-a spus indignată Cuca -, o ştergea cu un prosop aspru şi o ducea înapoi la locul ei din grădină.
Pedro Angel Palou a trecut să mă vadă şi mi-a spus c-o vizitase pe Calixta, fostă elevă a lui la Şcoala de Vară.
— Nu înţeleg de ce nu se află sub îngrijirea unei infirmiere.
Mi-am suplinit vina prin tăcere.
— Am crezut că-i de ajuns femeia de serviciu, am spus în cele din urmă. Cazul e limpede. Calixta suferă de spas-ticitate în ultimul grad.
— Tocmai de aceea se cuvine să aibă parte de îngrijire permanentă.
In răspunsul scriitorului şi profesorului universitar, om fin, era totuşi o undă de ameninţare.
— Ce propui dumneata, domnule profesor ? m-am simţit obligat să întreb.
— Cunosc un student la medicină căruia-i place grădinăritul. Ar putea îndeplini amândouă funcţiile, doctor şi grădinar.
— Cum să nu. Adu-l când mai treci pe aici.
— E arab şi musulman.
Am ridicat din umeri. Nu ştiu de ce, însă, o propunere atât de „salutară" m-a umplut de mânie. Nu puteam să nu recunosc faptul că starea jalnică în care se afla Calixta îmi făcea plăcere, era o compensaţie pentru sentimentul de inferioritate care mi se strecurase în suflet ca un vierme blestemat şi până la urmă îmi ieşise pe gură în chip de şarpe.
îmi aminteam cu ciudă de atacurile mele exasperate la care Calixta nu catadicsise să răspundă. Subtilitatea superiorităţii ei suverane. Felul în care-i spunea lui Esteban (adică mie):
— Nu se cuvine ca o femeie să dea ordine.
Această prefăcută supunere intolerabil de puternică era acum o formă de sclavie îmbucurător de slabă. Şi totuşi, pe chipul nemişcat al soţiei mele era un soi de gravitate statuară şi un glas de imputare mută care ajungea cu putere de alizeu la închipuirea mea.
— Te rog, Esteban, dragul meu Esteban, nu mai privi lumea împărţind-o în inferiori şi superiori. Adu-ţi aminte că nu există altceva decât relaţii între fiinţe omeneşti. Nu avem altă viaţă dincolo de pielea noastră. Doar moartea ne desparte şi ne individualizează complet. Chiar şi aşa, fii sigur că înainte de a muri, mai devreme ori mai târziu, va trebui să dăm socoteală. Judecata de Apoi îşi are tribunalul pe lumea asta. Nimeni nu moare înainte de a da seama pentru viaţa lui. Nu trebuie să aşteptăm ca Dumnezeu să-şi întoarcă privirea spre noi pentru a ne da seama câtă profunzime, câtă valoare am dat vieţii, lumii, oamenilor, Esteban.
Ea îşi pierduse darul vorbirii. Lupta să-l redobândească. Mi-o spunea din priviri, ori de câte ori mă opream în faţa ei în grădină. Avea o privire de sticlă, însă grăitoare.
„De ce nu-ţi place talentul meu, Esteban ? Eu nu-ţi răpesc nimic. Ia parte la bucuria mea. Fă să fie a noastră."

Aceste întâlniri vinovate cu privirea Calixtei Brand mă scoteau din sărite. Pentru o clipă, am crezut că prezenţa mea vie şi activă era o insultă suficientă. Pe măsură ce o *citeam* pe Calixta îmi dădeam seama de laşitatea ticăloasă a acestei noi relaţii cu soţia mea neputincioasă. Asta a fost la început jalnica mea răzbunare. Să-i citesc propriile sale scrieri cu glas tare, fără să-mi pese dacă ea le ascultă sau nu, le înţelege sau nu.
Mai întâi i-am citit fragmente din caietul de însemnări pe care l-am găsit în camera ei.
— Aşadar, să scrii e un mod de a emigra spre propriul nostru suflet. Astfel încât „trebuie să dăm seama de nu ce ne creăm pe noi înşine şi nici nu creăm lumea. Prin urmare, nu ştiu cât îmi rămâne de făcut pe lume". Şi culmea culmilor, mâzgălitoarea mea de hârtie: „Ştiu însă un lucru. Vreau să te ajut să nu-ţi risipeşti averea, Esteban..."
Aşadar, tâmpită îmi spunea pe nume, mi se adresa mie în blestematele ei de hârtii din această moarte în viaţă pe care o priveam cu tot mai multă ură şi dispreţ...
„Am avut oare dreptul să mă mărit cu tine ? Cel mai rău ar fi fost să nu ne fi cunoscut. Poţi admite măcar aşa ceva ? Dacă mor înaintea ta, Esteban, te rog să te întrebi pe tine însuţi: cum vrei ca eu, Calixta Brand, să-ţi apar în vise ? Dacă mor, uită-te cu luare aminte la chipul meu din fotografii şi înregistrează schimbările. Iţi jur că la moarte o să-ţi las imaginea mea vie ca să mă vezi îmbătrânind de parcă n-aş fi murit. Iar în ziua propriei tale morţi chipul meu va dispărea din fotografie, iar tu vei fi dispărut din viaţă."
Era adevărat.
Am dat fuga în cameră şi am scos fotografia uitată a Calixtei Brand din tinereţe, uitată în fundul unei sertar. M-am uitat la fata pe care-o cunoscusem în piaţa din Pue-bla şi-o luasem de nevastă. Ei îi dădusem numele familiei mele. Calixta de Durân-Mendizâbal e Inârritu. Am luat poza. A tremurat în mâinile mele. Nu mai era, în fotografie, studenta proaspătă şi frumoasă din piaţa centrală. Era aidoma cu femeia invalidă care se ofilea zi de zi în grădină... Cât timp avea să treacă până se va şterge din fotografie ? Avea să se adeverească profeţia acestei vrăjitoare blestemate, Calixta Brand ? Chipul ei avea să dispară din fotografie numai atunci când eu însumi aveam să mor ?
Atunci, aveam de făcut două lucruri. Să-mi amân moartea ţinând-o în viaţă pe Calixta şi să mă răzbun pe detestabila imaginaţie a soţiei mele umilind-o.
M-am întors în grădină ţinând în mână un vraf de hârtii scrise de ea şi le-am dat foc în faţa ei, sub privirea ei de sticlă.
Stăpânirea ei de sine m-a împins la această mârşăvie. In-tr-o duminică, profitând de absenţa Cucăi, bucătăreasa, am luat-o de mână pe slujnica Hermenegilda, am dus-o în grădină, iar acolo, în faţa Calixtei, mi-am descheiat prohabul, mi-am scos sula şi i-am poruncit slujnicei:
— Hai. Repede. Suge-mi-o.
Sunt femei care ţin sperma în gură. Altele o înghit.
— Herme, scuipă-i stăpânei sămânţa în faţă. Slujnica parcă se codea.
— Iţi poruncesc. îţi porunceşte stăpânul. Să nu-mi spui că o respecţi pe nemernica asta pripăşită printre noi.
Calixta a închis ochii când a primit scuipatul gros şi al-bicios. Am fost cât pe-aci să-i poruncesc Hermenegildei:
— Acum curăţ-o. Hai, mai repede.
Dezmăţul meu fără margini m-a împiedicat s-o fac. Să i se usuce pe faţă sămânţa iubirii mele. Calixta a rămas nemişcată. Herme s-a retras mândră şi pocăită totodată. Cine ştie ce era în capul unei indigene care coborâse nu de mult din creierii munţilor.
M-am dus să mănânc în oraş şi, când m-am întors spre seară, l-am găsit pe doctorul Palou în genunchi dinaintea Calixtei şi ştergându-i faţa. Nu s-a uitat la mine. A spus

doar, cu o autoritate care nu admitea discuţii.
— De mâine o să vină studentul despre care ţi-am vorbit. Infirmier şi grădinar. El o să aibă grijă de Calixta.
S-a ridicat, iar eu l-am însoţit, fără a arăta vreo emoţie, până la ieşire. Am trecut pe lângă tabloul cu arabul din salon. M-am oprit surprins. Tichia de mătase bătută cu nestemate fusese înlocuită cu un turban. Palou dădea să plece. L-am oprit luându-l de braţ.
— Domnule profesor, tabloul ăsta...
Palou s-a uitat întrebător spre mine cu privirea lui tăioasă din dosul ochelarilor cu lentile groase.
— Ieri purta altceva pe cap.
— Te înşeli, mi-a spus sigur pe el romancierul din Puebla. întotdeauna a purtat turban... Moda se schimbă, a adăugat, fără a lăsa să i se mişte nici un muşchi pe faţă...
Grădinarul-infirmier trebuia să sosească peste câteva zile. Pe sufletul meu a pus stăpânire un gând neloial, ipocrit. Aveam să folosesc timpul rămas până atunci ca să mă port frumos cu Calixta. Dar Palou era un bărbat în acelaşi timp drept şi chibzuit.
Am început să joc farsa îngenunchind în faţa soţiei mele. I-am spus că aş fi preferat să fiu eu bolnav. Dar privirea ei s-a luminat timp de o clipă, trimiţându-mi un mesaj.
„Nu sunt bolnavă. Pur şi simplu, am vrut să fug de tine şi n-am găsit alt mijloc de a o face."
Am reacţionat dorindu-i să crape naibii odată, eliberân-du-mă de povara pe care o duceam în spate.
Din nou, privirea ei a devenit grăitoare pentru a-mi spune : „Moartea mea ţi-ar aduce o mare bucurie. De asta nu mor".
Deodată, mi-a trecut un fier roşu prin inimă. Am privit spre trecut şi am vrut să cred că eu depinsesem de ea pentru a căpăta încredere în mine însumi. Acum ea depindea de mine, şi totuşi eu n-o puteam suporta. Văzând-o cum stă acolo, împuţinată, bănuiam, nehotărât între dorinţa de a o şti moartă şi pornirea de a o strivi în numele propriei mele vieţi, că pe chipul nobil dar distrus supravieţuia o ciudată voinţă de *a fi din nou ea însăşi,* că prezenţa ei cuprindea un limbaj obscur, că, deşi nu mai era frumoasă ca înainte, era în stare să reînvie amintirea frumuseţii ei şi să mă facă pe mine răspunzător pentru starea jalnică în care se afla. Avea să se răzbune femeia asta neputincioasă pe bărbatul din mine, pe viguroasa mea virilitate ?
N-a lipsit mult să nu mă bufnească râsul. Chiar atunci am auzit paşi în hăţişul care năpădise grădina în stil arab şi l-am văzut pe tânărul care s-a apropiat de noi.
— Miguel Asmâ, s-a prezentat el cu o uşoară înclinare a capului şi ducându-şi mâna la piept.
— Aha, infirmierul, am spus, puţin tulburat.
— Şi grădinarul, a adăugat tânărul, aruncând o privire critică spre grădina preschimbată în junglă care o înconjura pe Calixta.
L-am privit cu semeţia neascunsă pe care o rezerv celor pe care-i socotesc inferiori. Numai că aici am întâlnit o privire şi mai semeaţă decât a mea. înfăţişarea tânărului numit Miguel Asmâ atrăgea îndată atenţia. Capul lui bălai şi
cârlionţat era ca o cască de păr buclat în nenumărate inele şi contrasta surprinzător cu pielea lui oacheşă; şi tot aşa de puţin se potrivea dulceaţa privirii pline de căldură cu o gură care abia îşi ascundea dispreţul. Nasul drept şi neliniştitor adulmeca fără încetare şi cu o pornire care mi s-a părut *crudă.* Pesemne că se mirosea pe sine însuşi, atât era de puternică aroma de mosc care se desprindea din trupul său ori poate din veşminte; o cămaşă albă foarte largă, pantaloni de piele foarte strâmţi, picioarele goale.
— Cum merge şcoala ? am catadicsit să-l întreb cu cel mai insuportabil ton de dispreţ.

— Bine, domnule.
S-a uitat lung la mine cu un soi de senină acceptare a existenţei mele.
— Eşti silitor ? Eşti la curent cu noutăţile ? am zâmbit strâmb.
Miguel a zâmbit la rândul lui.
— Uneori lucrurile vechi sunt cele mai moderne, domnule.
— Adică ?
— Păi, citesc *Quanumfi al-tibb* de Avicenna, o carte care, orice s-ar spune, a dobândit autoritate universală timp de mai multe veacuri şi continuă, în esenţă, să-şi păstreze valabilitatea.
— Adică în spaniolă ? l-am întrebat cu aroganţă.
— *Canonul medianei* de Avicenna şi scrierile de medicină ale lui Maimonide.
— Superstiţiile alea de beduini ? l-am luat în râs.
— Nu, domnule. Maimonide era evreu, a trebuit să fugă din Cordoba, a trecut prin Fez pe ascuns şi s-a stabilit la Cairo sub ocrotirea sultanului Saladin. Evreii şi arabii sunt fraţi, cum ştiţi.
— Spune-le asta lui Sharon şi lui Arafat, am izbucnit în hohote de data asta.
— Au în comun nu numai rasa semită, a urmat Miguel Asmă, ci şi soarta rătăcitoare, fuga, strămutarea...
— Hoinari, l-am întrerupt cu intenţia de a-l jigni. Miguel Asmă nu s-a tulburat.
— Pelerini. Maimonide evreul şi Avicenna musulmanul sunt amândoi maeştri nepieritori ai unei medicine distilate, domnule Durân, esenţiale.
— Ia te uită, mi-au trimis un doctoraş arab, am râs eu din nou.
Miguel a râs împreună cu mine.
— S-ar putea să vă prindă bine să citiţi *Călăuza rătăciţilor* de Maimonide. Aţi înţelege atunci că ştiinţa şi religia sunt compatibile.
— Doctoraş de doi bani, am hohotit şi i-am întors spatele.
A doua zi, Miguel, dis-de-dimineaţă, lucra în grădină, încetul cu încetul, buruienile dispăreau şi, în schimb, apărea din nou bătrânul Ponciano şi-l ajuta pe tânărul medic-grădinar, plivind, cosind, nivelând terenul.
Miguel, în bătaia soarelui, lucra numai cu un şorţ în jurul coapselor, şi nu mi-a făcut deloc plăcere s-o văd pe Hermenegilda aruncându-i priviri aprinse de dorinţă, la care tânărul grădinar rămânea complet nepăsător.
— Dumneata ce cauţi aici ? l-am luat la rost pe hoţomanul de Ponciano. De ce-ai venit ?
— Don Miguel e un sfânt, a şoptit bătrânul.
— De unde şi până unde! Ce sfânt te-a găsit ? Ferit-a sfântul ! am încercat să fac un joc de cuvinte.
— Zice că noi, grădinarii, suntem paznicii Raiului, don Esteban. Dumneavoastră nu mi-aţi spus asta niciodată, dar zău că-i adevărul adevărat.
O dăduse gata pe slujnică, se aliase cu grădinarul, o îngrijea pe soţia mea, mi-am dat seama că blestematul de Miguel mă făcea să simt un gol în stomac. Dobândise prea multă influenţă în casa mea. Eu nu puteam să-mi las serviciul. Plecam la şapte dimineaţa la Puebla şi mă întorceam la şapte seara. El avea toată ziua la dispoziţie. Când Cuca a început să gătească mâncăruri arabe, m-am înfuriat pentru prima dată pe ea.
— Ce-i asta, dona Cuca ? O să-ncepem să mâncăm acum ca ţiganii ?
— Vai, don Esteban. De-aţi şti ce reţete mi-a dat Miguelito.
— Ah, da ? Ia spune!
— Păi, să vedeţi. Mă rog. încercam să vă explic, stăpâne, că în fiecare fel pe care-l mâncăm sunt şapte îngeri, care zboară în jurul mâncării.

— Ai văzut tu „îngerii" ăştia ?
Dona Cuca şi-a dezvelit larg dantura de aur.
— Ba mai mult. I-am simţit. De când a intrat domnişorul în bucătărie, stăpâne, curge lapte şi miere, nu altceva!
Dar Calixta ? Ce se întâmpla cu Calixta ?
— Să vă spun ceva, domnule Durân: uneori boala îi vindecă pe oameni, mi-a spus într-o bună zi numitul Miguel.
Era de înţeles că efebul căzut cu hârzobul din cer în grădina mea fermecase slugile. Lucra sub soarele arzător din Puebla înfăşurat cu un şorţ ce-i îngăduia să-şi arate în toată splendoarea trupul zvelt şi bine strunjit în care totul părea de piatră: pieptul, braţele, abdomenul, picioarele, fesele. Singura lui imperfecţiune erau două cicatrice adânci pe spinare.
Dincolo de frumuseţea lui fizică, ce-i dădea soţiei mele imobilizate în scaunul cu rotile ?
Răzbunarea. Calixta era înconjurată cu o dăruire nemaipomenită de un tânăr frumos, pe când eu, soţul ei, nu făceam altceva decât s-o privesc cu ură, dispreţ sau indiferenţă.
Ce vedea la Calixta tânărul Miguel Asmâ ? Ce vedea el şi eu nu vedeam ? Oare vedea ce uitasem eu cu privire la ea ? Ce m-a atras când am cunoscut-o ? Acum Calixta îmbătrânea, nu vorbea, scrierile ei erau arse ori aruncate la gunoi de mâna mea invidioasă. Oare ce citea Miguel Asmă în tăcerea asta ? Ce-l atrăgea la bolnava asta, la boala asta ?
Cum să nu mă scoată din fire că, în timp ce eu o dispreţuiam, alt bărbat se îndrăgostise de ea şi, chiar prin faptul că o iubea, mă făcea să mă întreb dacă nu cumva începeam s-o iubesc din nou ?
Miguel Asmâ îşi petrecea toată ziua în grădină, alături de Calixta. îşi lăsa lucrul ca să se aşeze pe pământ în faţa ei, să-i citească cu glas tare pasaje dintr-o carte, s-o farmece, poate...
într-o duminică am izbutit să aud în chip ruşinos, ascuns printre buruienile care se împuţinau văzând cu ochii, ce-i citea grădinarul cu glas tare.
— Dumnezeu i-a încredinţat lui Adam grădina pentru desfătarea lui. Adam a fost ispitit de demonul Iblis şi a căzut în păcat. Dumnezeu însă e atotputernic. Dumnezeu e numai milă şi îndurare. Dumnezeu înţelegea că Iblis îi făcea rău lui Adam din pizmă şi ranchiună. Aşa că l-a osândit pe demon, iar Adam s-a întors în Rai obţinând iertarea lui Dumnezeu şi consfinţirea ca primul om şi în acelaşi timp primul profet.
Şi-a pironit asupra ei ochii negri de sub arama de păr blond şi cârlionţat.
— Adam a căzut. Dar pe urmă s-a înălţat.
Prin urmare, aveam de a face cu un iluminat, cu un fel de Pruncul Fidencio[1] cu studii universitare, un amăgitor care se folosea de credinţa celorlalţi. Am ridicat din umeri, fără să vreau. Dacă asta-i aducea uşurare sărmanei Calixta, *tant mieux,* cum spunea franţuzită de maică-mea. A început să mă chinuiască însă un lucru mai complicat. Surpriza. Pe când eu ajunsesem s-o urăsc, altcineva ajunsese s-o iubească. Şi grija asta plină de căldură a lui Miguel Asmâ faţă de Calixta m-a făcut să mă îndoiesc timp de o clipă. Aş putea eu oare s-o iubesc iarăşi ? Şi încă ceva, care mă rodea şi mai tare. Ce vedea Miguel la Calixta şi eu nu mai vedeam ?
Din aceste întrebări în care mă cufundasem m-a smuls ceva mai vizibil, deşi poate mai misterios. în câteva săptămâni, sub îngrijirea stăruitoare a lui Miguel Asmâ şi a entuziaştilor săi colaboratori - bătrânul grădinar Ponciano,
slujnica Hermenegilda, căreia-i sfârâiau călcâiele după frumosul intrus, şi mămoasa dona Cuca, plesnind de sănătatea instinctelor -, izlazul năpădit de buruieni în care se

preschimbase grădina se întorcea la o frumuseţe superioară celei dinainte.
Cum grădina se înclina de la ancadramentul porţii de la intrare până la grindul de la care Calixta nu-şi desprindea privirile de dimineaţa până seara, de parcă pe lângă bancul ăsta de nisip ar fi curs un râu inexistent, Miguel Asmâ a făcut o alee de trepte care străbătea cu iscusinţă curtea începând din curtea cu havuzul său din mijloc, înainte secat, acum cu şipot de apă. Un susur blând a început să se oglindească liniştit pe chipul soţiei mele.
Cu un anevoios dar nestăvilit avânt, Miguel şi ajutoarele lui - servitorii mei, asta-i culmea! - au refăcut întreaga grădină. Curăţată frumos şi terasată, a înflorit ca prin minune. Narcise de iarnă, crini de primăvară, violete de aprilie, iasomie şi maci, flori de muşeţel în mai, care se preschimbau în băutura preferată a Calixtei. Micsandre albastre, înmiresmate flori de mirt, trandafiri albi pe care Miguel îi prindea în părul cenuşiu al Calixtei Brand, de necrezut.
Rămas cu gura căscată, mi-am dat seama că tânărul Miguel abolise anotimpurile. întrunise iarna, primăvara, vara şi toamna într-un singur anotimp. Am fost silit să-i mărturisesc uimirea mea. El a zâmbit ca de obicei.
— Trebuie să ştiţi, domnule Durân, că în valea Puebla, ca de altfel pe întreg podişul mexican, cele patru vârste ale anului coexistă...
— Mi-ai recrutat toţi servitorii, i-am spus tăios ca de obicei.
— Sunt foarte bucuroşi să mă ajute. Cred că în sufletul oricărui mexican există nostalgia unei grădini pierdute, a spus Miguel scărpinându-se anevoie pe spinare. O grădină frumoasă ne întinereşte, nu credeţi ?

Notă 1 Jose Fidencio Sintora Constantino (1898-1938), supranumit El Nifio Fidencio, tămăduitor mexican celebru, considerat sfânt.

Mi-au fost de ajuns cuvintele astea ca să dau fuga în dormitor şi să mă uit la fotografia mai veche a Calixtei. Intinerea. Redevenea treptat frumoasa studentă din oraşele germane din Minnesota de care mă îndrăgostisem în tinereţe. Am pus la loc, uimit, poza ei. M-am uitat la mine însumi în oglinda din baie. Mă înşelam oare crezând că pe măsură ce ea întinerea în fotografie, eu îmbătrâneam în oglindă ?
Nu ştiu dacă îndoiala asta, preschimbându-se încetul cu încetul în convingere, m-a făcut să mă aşez într-o seară alături de Calixta şi să-i spun cu glas foarte scăzut:
— Crede-mă, Calixta. Nu te mai doresc pe tine, dar doresc să te ştiu fericită...
Miguel, grădinarul şi doctorul, şi-a înălţat capul până atunci aplecat peste un răzor şi mi-a spus:
— Nu vă faceţi griji, don Esteban. Calixta ştie, bineînţeles, că au dispărut toate ameninţările care o pândeau...
Era ceva înfiorător. Era adevărat. M-am uitat la ea, aşezată în cărucior, senină, îmbătrânită, cu un chip care se încăpăţâna să rămână nobil, în pofida marilor ravagii pricinuite de boală şi de timp. Privirea ei vorbea de la sine. Privirea ei *scria* ce avea în suflet. Iar întrebarea pe care mi-o adresa sufletul ei era: „Nu mai sunt frumoasă ca înainte. E de ajuns pentru ca să nu mă mai iubeşti ? De ce Miguel Asmâ mă poate iubi, iar tu nu, Esteban ? Crezi că e vina mea ? Nu cumva nu eşti în stare să accepţi că e şi vina ta doar fiindcă tu nu eşti niciodată vinovat, tu nu poţi fi decât indolent şi arogant ?"
Miguel Asmâ a completat cu glas tare gândul pe care ea nu-l putea exprima:
— Vă întrebaţi, domnule, ce să faceţi cu femeia pe care aţi iubit-o, dar pe care n-o mai

doriţi, chiar dacă o iubiţi şi acum...
Mucosul ăsta care făcea pe generosul m-a jignit peste măsură. Nu-şi cunoştea locul...
„Pune-i întotdeauna pe servitori la locul lor", mă sfătuia maică-mea, fie-i ţărâna uşoară.
— Nu înţelegi un lucru, i-am spus lui Miguel. Nu înţelegi că înainte eu depindeam de ea ca să am încredere în viaţă, iar acum ea depinde de mine şi nu poate suporta asta.
— O să se răzbune, a şoptit făt-frumosul tenebros.
— Cum, dacă-i invalidă ? am răspuns furios încă pe propria mea neghiobie şi am adăugat neîndurător. Află, băieţel, că plăcerea mea e să-i refuz neputincioasei Calixte de acum tot ce n-am vrut să-i dau când era teafără...
Miguel m-a contrazis dând din cap.
— Nu mai duce lipsă, domnule. Eu îi dau tot ce-şi doreşte.
M-am înfuriat.
— îngrijire de infirmier ? Dibăcie de grădinar ? Fire de slugă ?
Aproape că i-am scuipat cuvintele în obraz.
— Atenţie, domnule. Atenţia de care ea are nevoie.
— Şi cum ştii asta, dacă ea nu vorbeşte ? Miguel Asmâ mi-a răspuns cu altă întrebare.
— V-aţi întrebat ce parte aţi putea avea acum din ea, după ce aţi avut-o toată ?
N-am putut ocoli sarcasmul.
— Ce lucru îmi îngădui, copile ?
— N-are importanţă, domnule. Eu am făcut să dispară toate ameninţările care o pândeau...
A spus-o cu mândrie. A spus-o cu un gest de durere, ducând brusc mâna pe spate ca să-şi aline suferinţa.
— N-aţi fost destul de atent cu ea, mi-a spus tânărul. Soţia dumneavoastră şi-a pierdut darul vorbirii. A luptat şi a suferit eroic, dar nu v-aţi dat seama.
— Ce importanţă are, nerodule ?
— Are pentru dumneavoastră, domnule. Dumneavoastră aţi avut de pierdut.
— Da ? mi-am redobândit aroganţa de hidalgo. O să vedem îndată.
M-am îndepărtat cu paşi hotărâţi. Am intrat în casă. Ceva m-a tulburat. Tabloul mi-a atras luarea aminte. Chipul arabului cu turban se limpezise, în sfârşit, de parcă mâna unui meşter restaurator ar fi înlăturat strat după strat de remuş-cări, până a dezvăluit chipul cu o privire inundată de fericire şi nişte buze pline de cruzime, un nas drept şi un cap cu o podoabă de păr buclat care mai-mai că-i acoperea urechile.
Era Miguel Asmâ.
Nu mă mai miram de nimic. Nu-mi rămânea altceva de făcut decât să dau fuga pe scări în jos, să ajung în camera mea şi să mă uit la poza Calixtei Brand.
Chipul soţiei mele dispăruse. Nu mai era decât un spaţiu alb, fără efigie.
Era anunţul - am înţeles - propriei mele morţi.
Am alergat la fereastră, speriat de zborul porumbeilor în mari stoluri albe şi cenuşii.
Am văzut ce mi-a fost îngăduit să văd.
Tânăra Calixta Brand, frumoasa fată pe care am cunos-cut-o şi de care m-am îndrăgostit în porticul pieţei din Puebla, se topea, frumoasă şi supusă, în braţele lui Miguel
Asmâ.
Din nou, ca la început, şi-a dat într-o parte, cu o uşoară mişcare a mâinii, blonda şuviţă tinerească ce-i acoperea privirea.
Ca în prima zi.
Ţinând-o în braţe pe soţia mea, Miguel Asmâ se înălţa la cer deasupra grădinii. Două aripi uriaşe îi crescuseră dintre umeri, unde simţise durerea, de parcă în tot acest timp

petrecut printre noi, printr-o anevoioasă sforţare a voinţei, Miguel ar fi oprit apariţia nestăvilită a acestor aripi uriaşe, care până la urmă a trebuit să izbucnească şi să facă ce făceau acum: se înălţau, depăşeau linia vulcanilor din apropiere, zburau pe deasupra grădinilor şi acoperişurilor din Huejotzingo, vechea mănăstire cu arcade în stil plateresc, capelele largi, coloanele franciscane, acoperişul dantelat al sacristiei San Diego, pe când eu abia puteam îngâna:
— Cum a putut băiatul ăsta să-mi fure iubita ?
îmi rămăsese atâta brumă de inteligenţă încât să-mi dau seama că fusesem un mare dobitoc.
Iar jos, în grădină, Cuca şi Hermenegilda şi Ponciano se uitau cu gura căscată la minunea aceea (ori ce-o fi fost), până când Miguel cu Calixta în braţe au dispărut din raza privirii noastre, în clipa în care ea dădea din mână în semn de rămas-bun. Totuşi, glasul medicului şi grădinarului arab stăruia ca un ecou purtat până la apa ce şiroia în havuzul până ieri secat, acum preschimbat într-un râu rece şi năvalnic care anunţa, îmi dădeam seama perfect, bătrâneţea mea solitară, când în zilele ploioase aş fi dat orice numai s-o pot aduce pe Calixta înapoi.
Ce nu pot face, deşi tare mult aş vrea, e să-i cer iertare.

FRUMOASA ADORMITĂ

Pentru Peter Straub, admirat nespus, dar scump la vedere

I

La Chihuaha toată lumea a auzit de inginerul Emil Baur. Nu ştiu dacă ăsta e chipul cel mai potrivit pentru a-mi începe povestirea. N-aş putea spune că „toată lumea ştie cine e" inginerul Emil Baur fiindcă la drept vorbind *nimeni* nu ştie cine e - ori ce e - acest explorator de mine sosit în Mexic la începutul secolului al XlX-lea, când a adunat o mică avere în aur, argint şi cupru. Numai din mina Santa Eulalia, s-a spus, a extras destul ca să poată pietrui cu argint străzile din oraşul său natal, Enden, de lângă Marea Nordului.
Baur sosise pesemne aici în 1915, adică în plină Revoluţie Mexicană. In scurt timp a devenit stăpânul câtorva mine importante, cu fonduri (s-a spus atunci) puse la dispoziţia lui de guvernul german, care se afla la rândul lui în plin Război Mondial. N-ar fi fost de ajuns acest sprijin (care niciodată n-a fost mai mult decât un zvon), dacă inginerul, pe deasupra, n-ar fi dat dovadă de o deosebită capacitate de a administra cu multă chibzuinţă întreprinderile aflate în seama lui.
Numai că Emil Baur nu era doar un tehnician şi un administrator eficient. Era un german trup şi suflet de partea armatelor kaiserului şi aureolat - folosesc cuvântul înadins - de o intenţie geopolitică ce conferea capului său, atunci când vorbea despre chestiunile astea — cum ne asigurau cei care l-au cunoscut pe vremea aceea - un nimb aproape spiritual.
Un cap nobil, vrednic de un Siegfried blond, înalt, cu ochi albaştri - toate clişeele germanice - şi îmbrăcat după uzanţa inginerilor de altădată. Sacou de lână cu curea, cămaşă de dril cu cravată groasă, tot de lână şi închisă la culoare, pantaloni kaki de explorator şi cizme înalte, lăcuite şi cu ţinte pe talpă. Nu, nu purta sarakof[1]. Spunea că e un articol vestimentar „colonial", denumire jignitoare pentru mexicani.
— Păi, îl foloseşte însuşi Pancho Villa.
— Atunci, să spunem că-mi place să-mi bronzez faţa. In felul ăsta sporea contrastul cu ochii lui albaştri. Pielea feţei era atât de moale şi deschisă, încât Baur lăsa
impresia că nu se răsese niciodată. Briciul nu profanase niciodată obrajii aceia,

înzestraţi pe atunci - ni se spune - de puful blond şi uşor al adolescenţei, care n-a făcut cunoştinţă cu bărbierul.
Era greu să asociezi un bărbat cu astfel de trăsături cu cel mai sălbatic dintre ostaşii Revoluţiei Mexicane, mai sus pomenitul general Francisco Villa, fostul tâlhar şi fugar în stare să adune o armată de opt mii de oameni la graniţa de miazănoapte a ţării, să treacă Rîo Grande şi să înfrângă, de la Chihuahua până la Ciudad de Mexico, armata dictaturii. In drumul său, Pancho Villa a înfiinţat şcoli, a împărţit pământ ţăranilor, a cucerit intelectuali, a atras de partea lui oligarhi, a spânzurat cămătari şi a împuşcat duşmani reali şi imaginari. A făcut revoluţia în mers. A crezut că se bucură - şi chiar aşa a fost - de sprijinul Statelor Unite, până când acestea, după ce Revoluţia s-a scindat în 1915, au trecut de partea facţiunii constitutionaliste a lui Carranza şi Obregon. Cu alte cuvinte, de partea „oamenilor de bine" ai mişcării.
Villa, braţul înarmat primitiv şi analfabet, n-ar fi fost de nici un folos când avea să se stabilească pacea. Ignorat, brutal, în stare să ucidă fără a clipi cu ochii săi orientali şi fără a-i tremura nici un muşchi pe faţa deschisă într-un zâmbet larg, Centaurul Pancho Villa nu era bun decât pentru război. Nu putea, prin urmare, să fie convins să descalece.
în 1917 soarta lumii se juca în marile bătălii de la Arras şi Ypres. Dar războiul avea un front şi la Chihuahua, iar kai-
serul Wilhelm şi-a propus să tragă foloase de pe urma lui. Disensiunile interne din Mexic invitau la aşa ceva. Dacă americanii îl atrăgeau de partea lor pe Carranza şi-i retrăgeau sprijinul lui Villa, atunci diplomaţia germană avea să dea mat yankeilor. Arthur Zimmerman, ministrul Afacerilor Externe al Germaniei, a trimis o faimoasă telegramă cifrată ambasadorului german în Mexic în ianuarie 1917. în ea, kaizerul îi propunea lui Carranza un pact împotriva Statelor Unite pentru „a recuceri teritoriile pierdute, şi anume Texasul, New Mexico şi Arizona". Telegrama a fost interceptată de amiralitatea britanică şi trimisă la Washington, grăbind intrarea în război a preşedintelui Wilson.
în acelaşi timp, kaiserul, deloc molâu, nici leneş, şi-a pus în gând să-l cucerască pe Villa - îşi juca toate cărţile - exploatând resentimentul oşteanului rebel faţă de Wilson şi „străinii" de la miazănoapte şi făgăduindu-i şi lui Villa recucerirea sud-estului Americii de Nord.

Notă 1 Pălărie cu apărătoare împotriva soarelui.

Telegrama lui Zimmerman a dezumflat ca pe un balon căzut printre cactuşi posibila alianţă dintre Carranza şi Wilhelm al II-lea. Ta dezvăluit lui Villa jocul dublu al diplomaţiei germane, dar nu i-a potolit ura împotriva yankeilor, care l-a făcut, în 1916, să invadeze aşezarea nord-americană Columbus şi să „întoarcă", după cum spune o poezie populară, „frontiera" - chiar dacă numai pentru câteva ceasuri. De aici se trăgea relaţia dintre inginerul Emil Baur şi generalul Francisco Villa. Inginerul a acţionat ca un patriot german şi agent al Berlinului în „pântecul moale" din sudul Statelor Unite. Asta o ştia toată lumea şi nimeni nu i-o reproşa. Sentimentul progerman era foarte puternic în Mexic pe vremea aceea şi motivul era extrem de limpede. Numai Germania putea să se opună Statelor Unite şi o făcea cu aceleaşi

arme cu care luptau americanii: disciplina, munca, producerea de bunuri, forţa militară. Ceea ce mexicanii pizmuiau la yankei puteau să admire la germani.
în 1933, în Germania învinsă în 1918, inginerul Emil Baur a văzut o nouă lumină, focul unei mari răzbunări, chemarea înnoită a sângelui în ascensiunea lui Adolf Hitler. Baur a simţit din nou ispita lui Tantal. Aliat cu Germania, Mexicul avea să se răzbune pe Statele Unite, împiedicând Washingtonul să trimită trupe pe frontul european, fiindcă adevărata primejdie pentru el era frontul din sud.
Din nou, Baur a exploatat cu dibăcie sentimentul pro-german al mexicanilor, în contradicţie flagrantă cu politica antifascistă a preşedintelui Lâzaro Cârdenas. Baur atrăgea atenţia cu mândrie că existau în Mexic grupuri de şoc naziste, „Cămăşile Aurii", care-l invocau drept sfânt oblădui-tor pe nimeni altul decât pe generalul Pancho Villa şi care au îndrăznit să pună în scenă o bătălie în toată puterea cuvântului, cu taxiuri în chip de tancuri, în marea piaţă centrală din Ciudad de Mexico în 1937.
Bine legat, activ şi atractiv, Baur împlinea cincizeci de ani la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial în 1945, în mijlocul ruinelor celui de-al Treilea Reich. Atunci s-a întors pentru prima oară, de când plecase în 1915, în patria sa germană în ruină. In timpul conflictului s-a apărat cu hotărâre, căci Mexicul intrase în război, de stigmatul de străin nedorit. N-a fost deportat, însă, ca toţi germanii care au rămas în Mexic, a fost ţinut sub supraveghere oficială cu domiciliu forţat. In ajunul înfrângerii nazismului, Mexicul, la solicitarea Aliaţilor, i-a îngăduit lui Baur să se ducă în Germania ca membru al grupului auxiliar tehnic - agent dublu, în realitate - în vederea trierii obiective a naziştilor şi împărţirii lor în folositori şi nefolositori, vrednici de iertare sau de osândă. A străbătut cu paşaport elveţian zonele ocupate şi cele care aparţineau Reich-ului în agonie. Prin acest „filtru" au ieşit, cum se ştie, la momentul potrivit, oameni de ştiinţă germani, luând drumul Rusiei, pe de-o parte, şi al Statelor Unite, pe de altă parte.
Odată întors în Mexic, Emil Baur a făcut două lucruri la momentul potrivit. S-a retras într-un ciudat palat neogotic sau victorian izolat în mijlocul deşertului şi şi-a adus o nevastă din grupul menonit din Chihuahua. Menoniţii îşi trag obârşia din Olanda, Elveţia şi Germania, dar mai ales din Rusia ţaristă, de unde au luat drumul exilului ca să nu facă serviciul militar, interzis de religia lor. Au emigrat în Statele Unite, dar acolo li s-a interzis să vorbească ruseşte sau nemţeşte, pentru a se putea topi cât mai repede în creuzetul în care trebuia să se făurească naţiunea americană. Menoniţii s-au stabilit la vreo sută de kilometri de oraşul Chihuahua, între Pedernales şi El Charco, şi uneori puteau fi văzuţi, îmbrăcaţi în negru din cap până-n picioare, şi purtând pe cap pălării închise la culoare - bărbaţii - şi fileuri negre - femeile -, mergând cu multă rezervă pe străzile oraşului, cu privirile plecate şi neprimitoare.
Spun toate astea ca să trec la cel de al doilea lucru pe care l-a făcut Emil Baur şi care ne apropie de povestea noastră, al cărei prolog biografic şi istoric mi s-a părut - să dea Domnul să nu mă înşel - necesar.
Emil Baur a ales o fată din secta menonită pentru a încheia, la cincizeci şi cinci de ani, o căsătorie. Asta s-a aflat în oraşul Chihuahua ca urmare a obligaţiei legale de a publica anunţurile nupţiale, printre care şi căsătoria dintre Emil Baur, din oraşul Chihuahua, şi Alberta Simmons, din Lago de las Vfrgenes.
Fireşte, aceste date au stârnit la Chihuahua glume vulgare, dar au dat naştere mai ales unor mistere de nepătruns. Nimeni n-o cunoştea pe mireasă şi nimeni n-avea s-o cunoască. Nunta a avut loc în orăşelul Terrazas, capitală de district, iar orăşenii curioşi, care nu lipsesc niciodată, n-au izbutit să surprindă altceva decât o trecere fugară a miresei înainte de a se urca într-un automobil Hispano-Suiza monumental, de dinainte de război, care a condus-o, cu văl negru ce-i ascundea faţa, la palatul victorian sau

neogotic (cum doriţi) pe care Emil Baur şi—1 ridicase în mijlocul deşertului.
Nimeni n-a mai văzut de atunci mireasa. Dar toţi s-au întrebat de ce, ieşind din clădirea primăriei din Terrazas, Baur o ducea în braţe pe tânăra căsătorită. Nu era ăsta obiceiul rezervat pentru clipa intrării în iatacul nupţial ? Menoniţii din Chihuahua, întrebaţi despre numita Al-berta Simmons, s-au limitat să spună că în comunitatea lor nu se dădeau niciodată informaţii despre membrii săi.

II

In 1975 inginerul Emil Baur m-a chemat la telefon din oraşul Chihuahua.
— Domnule doctor, avem nevoie urgent de dumneavoastră.
— Unde sunteţi, domnule Baur ?
— In casa mea din deşert. Cunoaşteţi drumul ?
— Da. Cine nu...
M-am stăpânit. Am continuat:
— Despre ce e vorba ?
— O să aflaţi la faţa locului.
— Trebuie să iau ceva deosebit ?
— Gândiţi-vă şi hotărâţi singur. S-ar putea să fie nevoie să rămâneţi aici câteva zile. Sunteţi cel mai bun medic şi nu mă pot lipsi de serviciile dumneavoastră.
— O să văd ce pot face, domnule Baur.
Faima că eram „cel mai bun" la care se referea Baur se răspândise pe o arie destul de restrânsă. Poate faptul că-mi luasem diploma la Şcoala de Medicină din Heidelberg mă făcea să am mai multe merite în ochii inginerului decât acelea pe care le-aş fi putut dovedi în realitate.
In orice caz, jurământul lui Hipocrate mă silea să fac drumul până la casa inginerului Emil Baur, aflată în mijlocul deşertului din Chihuahua, la o sută de kilometri de oraş.
Cum nu-mi puteam părăsi pe nepusă masă pacienţii, am stabilit că voi ajunge abia la şapte seara. N-am de ce mă plânge. Frumuseţea deşertului sporeşte precum mirajele pe care le ascunde. M-am surprins gândindu-mă, în cursul acelui vag automatism pe care-l produce un drum lung în linie dreaptă, că oglinzile deşertului sunt reflexii ale nimicniciei din lumea de astăzi - cine se oglindeşte în stâncă ori în nisip ? -chiar dacă la fel de bine ar putea să ascundă chipul pierdut al trecutului nostru celui mai depărtat.
Faptul că eram înconjurat de lumina amurgului în acea pustietate, în acel peisaj gol şi aflat sub semnul veşniciei, îmi aducea în minte o mulţime de imagini din trecut, dar cu un profil pe care ochii mei larg deschişi n-au întârziat să-l localizeze. Fiecare ştire despre viaţa mea se dubla şi chiar se tripla pe acest traseu de-a lungul unui peisaj gol, care, prin însuşi acest fapt, putea să cuprindă toate poveştile imaginabile, cele ale vieţii amintite şi cele ale vieţii uitate, acelea care au fost şi acelea care-ar fi putut să fie... Miraje ? Dicţionarul le defineşte drept iluzii optice. Cauza lor ? Reflectarea luminii când străbate straturi de aer de densităţi diferite.
Obiectele depărtate ne oferă o imagine răsturnată. Aflată sub nivelul solului, ca şi cum s-ar oglindi în apă. Ori deasupra apei, când există cu adevărat apă: în mare. Mi-am trecut timpul născocind o enigmă. Dacă oglinda s-ar fi inventat în Mexic, ar fi fost de metal ori de sticlă ? Poate că m-am gândit la asta fiindcă ştiam că averea inginerului Baur se întemeia pe aur, argint şi cupru. Iar oglinzile de altădată erau de metal, până când veneţienilor din secolul al XV-lea le-a trecut prin minte să le fabrice din sticlă, de parcă ar fi înţeles că identitatea noastră fugitivă se reflectă mai bine în ceea ce se poate pierde decât în ceea ce dăinuie. La urma urmei, doar la Veneţia şi nu în altă parte, pentru a descrie oglinzile de Murano, s-a inventat adjectivul „cristalin".
îmi treceam timpul gândindu-mă la aceste lucruri ca să-mi fac drumul mai uşor şi să-mi închipui acest deşert populat de cristale nevăzute, ridicându-se din pământ precum

ruinele străvechi, dar în chip înşelător deschise privirilor care le străbat...
Există ceva care limitează orice informaţie sau teorie despre deşertul Chihuahua. Nu e deşertul. E uimirea. Pământul extrage o frumuseţe roşie din măruntaiele lui, ca şi cum numai în asfinţit ar sângera. Cactuşii uriaşi se profilează în zare până-şi pierd orice consistenţă, în afară de propria lor siluetă.
Silueta. Contraforturile lanţului muntos Sierra Madre Oriental se înalţă ca nişte ziduri de netrecut între Chihua-hua şi Pacific, lăsând să se bănuiască râpele, trecătorile, cascadele şi prăbuşirile de stânci care-l ameninţă pe călătorul temerar.
Numai la asfinţit, sub un cer la fel de pârjolit ca şi pământul, ajunge la urechea trecătorului atent zumzetul cântecelor ceremoniale din veac. Sunt glasurile din Sierra Tarahumara, cu indigenii săi vânjoşi, mari alergători de fond, obişnuiţi să se caţere pe munţii cei mai prăpăstioşi, din ce în ce mai sus, în căutarea hranei pe care le-o răpim noi, fiinţele „civilizate", ambiţioşii „pripăşiţi", albi şi metişi, care, mi-am dat seama conducând Volkswagenul, eram la fel de rasişti precum cel mai îngrozitor, chiar dacă mai greu de văzut, călău al celui de al Treilea Reich.
Mă apropiam de reşedinţa din pustiu a inginerului Emil Baur. De două ori pustie, din pricina câmpiei roşcate care o înconjura şi totodată din pricina construcţiei sale din cărămizi de o culoare stinsă, cu cele două caturi înalte încununate cu turnuri decorative, ferestre închise cu obloane fixe şi lemnărie moale, cu catul de jos astupat cu draperii grele la fiecare fereastră, o pivniţă, ascunsă şi ea, ce-şi mijea ochii de şobolan fricos. Toate ferestrele conacului erau ca nişte ochi desfrânaţi înfipţi într-un cap cuprins de nelinişte.
Treptele de marmură urcau spre uşa de la intrare, grea, cu două planşe, uşă metalică, precum uşile de ocnă, şi simbolică, mi-am spus, pentru profesia de inginer de mine a lui Emil Baur.
M-am oprit. Am parcat. Am suit treptele. N-a fost nevoie să bat la uşă. S-a deschis singură, şi un glas indiferent dinăuntru mi-a spus: — Intraţi.
Am intrat în penumbra care părea *fabricată.* Cu alte cuvinte, nu era umbra pe care o atribuim în mod firesc unor spaţii şi timpuri obişnuite, ci o beznă care aparţinea parcă numai acelui loc şi nu altuia. într-adevăr, ca şi cum din locuinţa lui Emil Baur s-ar fi ridicat propriile sale neguri.
— Intraţi mai repede, a spus glasul cu nerăbdare.
Mi-am dat seama că o parte din ceaţa dinăuntru ieşea prin uşa deschisă şi se împrăştia purtată de uşorul vânt de seară al deşertului. Am intrat, iar uşa s-a închis repede în urma mea.
Sunt un om bine-crescut şi-mi ţineam valijoara - hotă-râsem să iau câteva obiecte de toaletă şi un schimb de haine, urmând sugestia amfitrionului meu - în mâna stângă, pentru a-l putea saluta cu dreapta pe inginer. Baur nu mi-a întins mâna.
A ieşit din umbră şi mi s-a înfăţişat ca o adevărată ruină. Nu rămăsese nimic din acel erou wagnerian faimos pe care-l descriau cei care-l cunoscuseră în tinereţe. Părul de un alb asemănător cu zăpada murdară îi atârna pe umeri, lăsând descoperită cupola unei chelii plină de pistrui, ba mai mult, parcă vopsită, ca şi cum craniul descoperit ar fi avut o culoare diferită de restul pielii: galben, muştar, alunecând spre cenuşiul argilos al feţei brăzdate de cute adânci în colţul gurii şi la rădăcina nărilor, o frunte plină de riduri ca şi când gândirea ar fi fost un lichid vâscos pe care o omidă nepedepsită o preface într-un văl de mătase din ce în ce mai boţit între sprâncene.
Câte trei fire de păr alb în fiecare sprânceană, pleoapele ca ale unui saurian preistoric, privirea albastră neadormită, gata să se prefacă în piatră de alumină. Nasul fin şi subţire încă, dar începând să se lase în jos, căzând peste buzele descărnate şi proptite pe o mulţime de semne de exclamare sus şi jos. Oastea de riduri se aduna şi se

împrăştia în acelaşi timp sub o bărbie hotărâtă să întâmpine timpul cu mândrie, luând-o înaintea evenimentelor, dezminţită de ruina gâtului, care trăda fără putinţă de tăgadă vârsta lui înaintată.
Trebuie să recunosc că Emil Baur încerca, în pofida tuturor aceste semne de istovire, să menţină o atitudine nobilă. Osteoporoza, am observat de îndată, îi biruia vechea mândrie, îl făcea să se aplece din şale, însă fără a-l ghebo-şa. Eu aveam în faţa ochilor un trup dărâmat. Dar la fel de limpede era faptul că avea un suflet neîmblânzit. Neîmblânzit, însă profund îndurerat. Nu era de ajuns totuşi să-ţi aduci aminte de faima înfrângerilor sale istorice pentru a înţelege, pe de o parte, o devastare mai cumplită decât trecerea anilor şi, pe de altă parte, sforţarea finală pentru a ajunge în ceasul morţii cu un dram din demnitatea pierdută... — Urmaţi-mă, a poruncit, s-a oprit şi a adăugat: Vă rog. Coridorul de la intrare ne-a condus spre o uriaşă sală cu mobile închise la culoare - piele de sălbăticiuni brune, de parcă ar fi jupuit pielea unui saurian ucis de curând. Pereţii erau acoperiţi cu lambriuri tot de culoare închisă. Dar în partea de sus a salonului foarte înalt lumina deşertului intra cu o forţă crepusculară, luminând pieziş cele trei mari portrete, în mărime naturală, care atârnau unul lângă altul deasupra şemineului. Kaizerul Wilhelm al II-lea, generalul Francisco Villa şi fiihrerul Adolf Hitler. Cel dintâi în ţinuta sa imperială şi o pelerină scurtă de husar atârnându-i neglijent de umăr. Cel de al doilea cu costumul său de campanie : cămaşă şi pantaloni de dril, cizme, acel sarakof colonial pe care Emil Baur îl evita şi pistolul la brâu. Iar Hitler cu obişnuitul său costum: cămaşă brună şi pantaloni asemănători cu ai inginerului de mine, cizme negre şi centiron ameninţător.
Văpaia asfinţitului, zic, îi lumina pieziş, din înalt, pe cei trei eroi ai gazdei mele, dar rămânea în penumbră restul vastului salon pe care, când mi-am revenit din uimire, l-am asociat pentru totdeauna cu un puternic miros de cenuşă.
Baur m-a condus într-un mic birou de lângă salon, ca şi cum ar fi înţeles că acolo nu puteam să stăm de vorbă, ci doar să ne reculegem cât de cât în sens religios ori să ne mirăm pentru a ne ascunde dezgustul, dacă ne trezea un astfel de sentiment... Cel puţin mie, fiindcă anii de studii în Germania m-au făcut să detest regimul nebunesc care a provocat omenirii atâta durere inutilă.
Pesemne că Baur mi-a ghicit gândul. Aşezat în faţa unei uriaşe mese de lucru înţesată de suluri de hârtie, nu mi-a spus decât atât:
— Ştiu că dumneavoastră nu-mi împărtăşiţi convingerile, domnule doctor.
Eu n-am spus nimic, aşezat în faţa lui Baur pe un scaun cu spătar drept şi incomod.
— Gândiţi-vă numai la faptul, a explicat fără ca eu să i-o fi cerut, că acolo unde alţii căutau adevărul în structura economică şi socială, el l-a găsit în ideologie.
— Alţii ? am întrebat, dispus să înghit orice, fără să renunţ însă la dreptul de a pune întrebări, în mod deschis sau pe ocolite.
— Roşii. Comuniştii. Socialiştii.
— Ideologie ? am insistat. Ideologia e mai importantă decât infrastructurile socio-economice ?
— Da, domnule doctor. Asta-i mişcă într-adevăr pe oameni. Miturile lor ancestrale, credinţa naţională, sensul unui destin excepţional, pe deasupra mulţimii de...
L-am întrerupt, încuviinţând politicos. Nu m-am dat bătut.
— Dumneavoastră, domnule inginer, aţi apelat la serviciile mele profesionale.
M-am uitat la ceas, dându-i să înţeleagă faptul că trebuia să mă întorc în oraş şi să străbat din nou o sută de kilometri.
— Pentru soţia mea, Alberta. Am aşteptat din nou.
— Suferă de o ciudată boală de nervi.
— De când ?

— Dumneavoastră sunteţi neurolog, a continuat fără să-mi răspundă.
Am încuviinţat din nou.
— Aş vrea s-o vedeţi.
M-a surprins faptul că n-a spus: „Aş vrea s-o examinaţi". Am încuviinţat din nou, precum un Sfânt Petru care, în loc să tăgăduiască, spune mereu da. Am acceptat să împlinesc dorinţa bătrânului inginer.
L-am urmat pe o scară largă ce scârţâia la fiecare pas, fără covor, până la catul de sus, care era şi mai întunecos decât cel de jos. El nu avea nevoie să vadă. îşi cunoştea casa. Un coridor lung cu şase uşi, trei pe o parte şi trei pe cealaltă, faţă în faţă, te poftea să mergi înainte până la a treia uşă pe dreapta. Bătrânul s-a oprit. M-a privit. A deschis uşa.
Era o cameră întunecoasă, luminată de o singură lumânare aşezată pe măsuţă. Ochii mei s-au acomodat treptat cu penumbra. Până la urmă am reuşit să disting un pat mare, cu tăblia de căpătâi lipită de peretele gol, iar capătul celălalt, unde-ţi întinzi picioarele, îndreptat spre uşă.
Vorbeam despre „picioare", dar jur că niciodată n-am anticipat ce-a făcut Emil Baur.
A îngenuncheat lângă tăblia patului şi abia atunci am văzut că de sub pătură se ivea laba unui picior.
Baur l-a apucat cu mare delicateţe cu amândouă mâinile - mâinile lui noduroase, deformate de artrită -, l-a dus la gură şi l-a sărutat îndelung.
L-a aşezat apoi pe pat şi, rămânând în genunchi, s-a întors şi s-a uitat la mine.
— Apropiaţi-vâ. Atingeţi-o.
Eu nu ştiam ce să fac. Vedeam piciorul gol, dar trupul era ascuns sub pături.
— Piciorul ? am întrebat. Bătrânul a dat afirmativ din cap.
N-am îngenuncheat. M-am aplecat. Am atins laba piciorului care ieşea de sub pături. M-am ridicat, îngrozit. Parcă aş fi atins un sloi de gheaţă. Un picior alb, fără sânge. Un picior mort.
Am simţit un fior de groază şi mi s-a făcut greaţă. Nu înţelegeam situaţia.
Bătrânul îngenuncheat m-a implorat:
— Vă rog. Atingeţi-1. Mângâiaţi-1.
Am închis ochii şi am făcut ce mă rugase. La atingerea mea, încetul cu încetul, piciorul îngheţat şi-a recăpătat culoarea. Culoarea şi căldura.
Emil Baur s-a uitat la mine cu ochii scăldaţi în lacrimi.
— Mulţumesc, mi-a spus. Mulţumesc. In sfârşit.
III
Diagnosticul s-a dovedit corect. I-am spus lui Baur că ne aflam în faţa unui caz tipic de narcolepsie acută. Cum boala asta se manifestă de obicei când pacientul adoarme într-o atmosferă de linişte sau monotonie, medicul ar trebui să observe cazul pe viu, cum s-ar spune, văzându-l pe pacient în condiţii de rutină pentru a-şi da seama dacă, deodată, în mijlocul normalităţii cotidiene, e cuprins de somn.
Cealaltă posibilitate - mi-am continuat aprecierile - era o catalepsie recurentă. In astfel de cazuri, pacientul se prăbuşeşte de obicei subit fără să-şi piardă cunoştinţa. Atacul poate fi provocat - am spus cu expresia cea mai serioasă -de un acces de râs incontrolabil. (M-am abţinut să pomenesc cazul unui bărbat care a murit de un atac de râs într-o sală de cinematograf, văzând un film cu Stan şi Bran.)
— Ar putea surveni şi în urma unei emoţii puternice ? a întrebat inginerul.
Am dat afirmativ din cap.
— Domnule doctor, eu trăiesc izolat în deşert. Sunteţi de acord că acest caz are nevoie de îngrijire permanentă ?
— Aşa-i. Pacientul ar avea nevoie de spitalizare, pentru a putea fi sub observaţie zi şi

noapte. Semnele bolii apar fără vreun indiciu prealabil.
— Din nefericire, soţia mea nu poate fi transportată în altă parte.
— Vă asigur, domnule inginer, că ambulanţele sunt...
— Sigure ? Bine echipate ? Nu despre asta e vorba... întrebarea i-am pus-o în tăcere.
— Alberta ar muri dacă ar trebui să pună piciorul în altă parte.
— De ce ?
— Fiindcă niciodată, de când ne-am căsătorit, n-a ieşit din cameră.
— Vreţi să spuneţi că timp de treizeci de ani a trăit închisă aici ?
— De când ne-am căsătorit.
— Sper că a avut parte de îngrijiri, am spus cu severitate.
— Aici nu locuim decât ea şi cu mine. Eu mă îngrijesc de toate nevoile soţiei mele.
Mă pregăteam să-i spun: „In cazul ăsta eu sunt de prisos". M-a făcut să-mi ţin gura misterioasa dezvelire a labei piciorului, mai întâi, iar după aceea, când Baur m-a condus la căpătâiul patului şi a dat la o parte binişor cuvertura, părul negru răsfirat al fiinţei care zăcea acolo.
N-am spus „femeie" fiindcă nu eram sigur că văd o femeie. Am învăţat să accept, fără uimire, închipuirea oamenilor şi înclinaţia de a adapta realitatea la dorinţele lor, la visele lor, la coşmarurile lor, la vicleniile lor... Chipul cu trupul acoperit şi faţa ascunsă de părul răsfirat nu avea, pentru mine, sex. Putea fi un bărbat cu părul lung. Alberta sau Alberto ? Nu aveam de gând să încuviinţez, în această situaţie excepţională, nici o afirmaţie care să nu reiasă limpede din examinarea directă a lucrurilor - e bărbat, e femeie -, nimic care să nu poată fi dovedit.
Baur a acoperit repede capul fiinţei adormite, care, potrivit spuselor sale, era „soţia" lui. Introduc această notă de scepticism fiindcă acum îmi dau seama că, din prima clipă, am vrut să pun la încercare toate cuvintele amfitrionului meu, chiar şi pe acelea care se refereau - mai ales cele care se refereau - la persoana pe care el o numea „soţia" lui. — Alberta Simmons.
Mi-am ridicat privirea şi am descoperit în ochii obosiţi ai lui Emil Baur o scânteie pierdută în adâncul privirii. Era inconfundabila scânteie a iubirii.
— Vă rog.
— Am nevoie de câteva medicamente, câteva...
— Aici am tot ce trebuie.
— Vreau să spun că pacienta...
— Chiar vă rog să daţi dovadă de pacientă, a spus Baur fiindcă nu m-a auzit bine.
Atunci m-am gândit că persoana ascunsă sub cuverturi era nu numai pacientă, ci *pacientă.* Am încercat, fără succes, să zâmbesc. Dar am hotărât să rămân, felicitându-mă pentru simţul meu de prevedere. Luasem cu mine nu doar va-lijoara neagră de medic, ci şi o valiză de voiaj cu rufărie de schimb, trusa de toaletă, ba chiar şi o carte. Nu se ştie niciodată...
— Vă las singuri, a spus Baur cu un glas stins din pricina emoţiei.
M-am apropiat de pat. Am dat binişor la o parte cuvertura care-i acoperea trupul. M-am uitat la părul ei negru răsfirat care-i ascundea faţa întoarsă spre cearşaf. O mişcare ciudată m-a făcut să ajung cu mâna până la craniu. Mi-am retras mâna. Atinsesem, sub claia de păr, un craniu rece.
îndrăzneală. Lipsă de respect. Impunitate. Mă năpădeau toate aceste acuzaţii pe care mi le adresam. Am smuls cu o mişcare hotărâtă peruca mătăsoasă şi am dat peste un cap ras pe care părul, spinos, creştea încet. Dar *perceptibil.* Am avut senzaţia că atingerea mea făcea să crească părul pe acel cap care, dacă eu nu căzusem pradă unei halucinaţii, era complet chel când i-am scos peruca.
Eram atât de încredinţat de asta, încât am coborât încetul cu încetul mâna la obrajii

acestei fiinţe inerte pe care Baur o prezenta drept „Alberta, soţia mea". La contactul cu degetele mele, pielea Albertei - am acceptat numele - dobândea moliciune, ca şi cum mâna mea de medic ar fi posedat puteri tămăduitoare până în aceea clipă nebănuite de mine.
Entuziasmat (recunosc asta acum), aşezat pe marginea patului, am mângâiat obrazul adormit. Fiecare mângâiere de-a mea parcă o trezea din somn pe femeia aceea. Oare dacă i-aş atinge buzele, ar vorbi ? Iar dacă i-aş atinge ochii, i-ar deschide ?
Am închis ochii, cuprins de o ciudată senzaţie că nu îndeplineam funcţii de medic, ci de vrăjitor. Mărturisesc că mi s-a făcut teamă când am văzut-o pe femeia aceea.
Mi-am întors faţa cu ochii închişi.
I-am deschis.
Ochii mei au descoperit atunci o fotografie, pusă pe măsuţa de noapte.
Era a mea.
Eram eu.
Era chipul meu.
Am clipit furios, ca într-o transă.
Atunci ea a deschis ochii. Ochi negri. M-a privit galeş şi a spus cu un glas care parcă venea din negura timpului:
— Te-ai întors. Iţi mulţumesc. Să nu mă mai părăseşti.
M-am dat înapoi, cuprins de o panică ce izbutea totuşi să înăbuşe, încleştată într-o luptă echilibrată şi indecisă, atenţia mea de medic, deprinsă cu ţinerea sub observaţie a fenomenului.
Alberta rămăsese acoperită cu pătura până la bărbie, ocrotită, precum o copilă somnoroasă şi nepregătită să înfrunte viaţa.
Eu m-am trezit lângă uşă, am ieşit din cameră, nu voiam, pentru moment, să mă uit înapoi... Am ieşit. Pe culoar am dat peste Emil Baur.
— Ce vi s-a întâmplat ? m-a întrebat cu un glas, de data asta, alarmat.
— Fotografia mea, am spus încercând să-mi păstrez calmul, în pofida gâfâielii pe care nu mi-o puteam controla.
— Ce fotografie ? a întrebat Baur.
— Eu... Acolo... Lângă pat.
— Nu înţeleg ce spuneţi, a spus bătrânul, încercând să mă facă să mă întorc în cameră.
M-a strâns de braţ.
— Dacă vreţi să ştiţi, domnule doctor, e fotografia mea. Alberta a ţinut mereu fotografia mea lângă pat.
Era adevărat. Fotografia de pe noptieră era a inginerului Emil Baur, cu treizeci de ani mai tânăr.
— Vă jur că am văzut chipul meu, i-am spus.
El, atâta cât era cu putinţă cu faţa lui mumificată, a zâmbit.
— Aţi văzut ce voiaţi să vedeţi. Zâmbetul i s-a şters de pe chip.
— Aţi vrut să vă vedeţi, dragă domnule doctor, în locul meu.

IV

Am hotărât să rămân în casa aceea lugubră. Mai întâi, din datorie profesională. Apoi, dintr-o curiozitate firească. In sfârşit, din pricina unui lucru care se numeşte pasiune şi care nu se poate explica nici raţional, nici emotiv, de vreme ce pasiunea înceţoşează mintea şi supune emoţiile la o căutare exigentă şi incomodă a raţiunii.
Pasiunea te smulge şi te stăpâneşte cu totul. Lasă raţiunea fără emoţie şi emoţia fără raţiune. Fiindcă-şi ajunge sieşi.
Mă aşteptam să am camera mea. Baur m-a implorat - era de fapt un ordin militar - să

rămân în camera Albertei, s-o ţin sub observaţie zi şi noapte. Nu spusesem oare chiar eu că astfel de cazuri se află sub semnul surprizei ? Că aşa cum pacientul se cufundă în cel mai adânc somn, tot astfel se poate trezi dintr-odată ?
— Cineva trebuie să fie acolo, a adăugat Baur, în clipa aceea.
— Când se trezeşte ? -Da.
— Dumneavoastră aţi încercat ?
-Da.
— Şi ce s-a întâmplat ?
— Mi-am pierdut puterile, a spus cu semeţie.
— Credeţi că eu le am ? i-am ţinut piept cu umilinţă, fără să înţeleg despre ce fel de puteri era vorba.
— Nu vă cred. Ştiu. Am văzut.
— Când i-am atins laba piciorului ? -Da.
Ce se putea citi oare în privirea ce însoţise afirmaţia aceea atât de simplă ? înfrângere, resemnare, speranţă, perfidie ? Pesemne câte puţin din toate. Confirmarea a venit de la următoarele lui cuvinte.
— Atingeţi-o, domnule doctor. Recunoaşteţi-o cu mâinile dumneavoastră.
— Da, însă...
— Fără limite, domnule doctor. Fără nici o îngrădire. Nu umblaţi cu jumătăţi de măsură...
Mi-a întors spatele, de parcă ar fi vrut să-mi ascundă neliniştea ori ruşinea pe care o încerca în situaţia aceea. N-aveam nevoie de instrucţiunile lui. Un medic se simte autorizat să consulte bolnavul fără nici o restricţie.
Mi s-a părut, în clipa aceea, că Baur îşi dorea vindecarea soţiei sale, dar, în mod absurd, nu dorea să mă vadă cum o ating. M-am gândit să-i spun să nu-şi facă griji, că era un simplu examen medical. Dar el se retrăsese.
M-a lăsat în faţa uşii. Nu ştiu ce spirit diabolic a pus stăpânire pe mine. Mi-am adus aminte într-o fracţiune de secundă de disciplina la care fusesem supus ca student la medicină la Heidelberg. Numai că atunci n-am avut senzaţia aceea atât de puternică de plăcere, o plăcere fără margini, fără păcat, fiindcă soţul înşelat al acestei femei mi-o încredinţa nu doar din motive medicale. Mai mult ca sigur, impotenţa lui sexuală - admisă chiar de el cu surprinzătoare candoare pentru un bărbat cu reputaţie de om temut, dominator, admirator al lui Villa, nazist, viril - îmi încredinţa cheile acestui trup rece, inert, necunoscut, pe care acum trebuia să-l încălzesc, să-l fac să prindă viaţă, să-l cunosc... Medic şi amant.
Mi-a venit să râd. N-am făcut-o. Uşa camerei s-a închis în urma mea. Valijoara de medic, dar şi valiza de voiaj erau la marginea patului. Nu existau ferestre. Trei pereţi erau capitonaţi, ca la balamuc. Al patrulea era acoperit de o lată şi lungă draperie stacojie. Pe masă erau un lighean şi o carafă cu apă sălcie. M-am apropiat plin de curiozitate. Prinsese floare deasupra... Ca din neglijenţă, alături de lighean se afla un săpun ordinar. Am căutat ce lipsea. Sub pat se zărea un ţucal de porţelan plin de depuneri.
Nu mai era nici un pat. Patul care ar fi trebuit să fie rezervat - mi-a venit să zâmbesc - oaspeţilor. Dar patul în care zăcea „Alberta" era de mărime matrimonială.
Ii spun numele în ghilimele fiindcă incidentul cu peruca neagră şi capul ras mă făcea să am îndoieli, în pofida tuturor asigurărilor. Nu exista, desigur, decât un singur mod de a verifica dacă aveam de a face cu o femeie sau cu un bărbat. Inginerul, la urma urmei, mă autorizase să explorez fără nici o restricţie trupul acela. Cu toate astea, o ciudată pudoare punea stăpânire pe mine de îndată ce mă apropiam de fiinţa acoperită de cuverturi, ca şi cum permisiunea dată de Emil Baur s-ar fi preschimbat cu viclenie

în interdicţia pe care eu mi-o impuneam singur.
N-aveam, cu alte cuvinte, curajul necesar pentru a cunoaşte dintr-odată adevărul. Ori poate că libertatea pe care mi-o acorda amfitrionul meu era preschimbată chiar de mine într-o taină înspăimântătoare. Posedam, ce-i drept, acoperirea profesională, din ce în ce mai fragilă, de a fi un medic curant.
Fapt e că, stând în picioare lângă fiinţa aceea, am mângâiat-o din nou pe cap fără să mă mai mir de data asta că, la atingerea mea, părul creştea din ce în ce mai sănătos: negru, lucios, cu străluciri pe care în locul acela nu te-ai fi aşteptat să le dobândească.
Am îngenuncheat atunci în faţa acelei fiinţe şi, dând la o parte coama de păr bogat, am descoperit un chip cu trăsături bine conturate, agresiv chiar şi în somn, ca şi cum viaţa ei onirică ar fi fost, mai mult decât a doua sa existenţă, izvorul însuşi al personalităţii sale ascunse, reţinute, cufundată în adânc din pricina bolii căreia eu îi pusesem diagnosticul de narcolepsie sau - potrivit celei de a doua opinii - cata-plexie recurentă.
Trăsăturile „Albertei" erau atât de puternice, încât nu se potriveau deloc cu ideea mea despre o credinţă religioasă - cea menonită - identificată cu pacifismul, nonviolenţa, neîmpotrivirea la rău.
Profilul „Albertei", nasul lung şi ascuţit, tenul ţigănesc, sprâncenele foarte stufoase, structura osoasă subţire şi proeminentă, desimea neagră a genelor, buzele grose şi senzuale, bărbia uşor ieşită în afară, provocatoare, nu se prea potriveau, de altfel, cu starea de slăbiciune, narcoleptică, a pacientei mele...
Mi-am spus în sinea mea acest cuvânt - „pacientă" - şi pe loc m-am îndoit că ar fi fost potrivit. Forţa trăsăturilor acestei fiinţe nu numai că dezminţea pasivitatea stării sale. Anunţa o putere adormită deocamdată. Insă care, deştep-tându-se, avea să se afirme într-un mod hotărâtor.
„Alberta" nu m-a speriat. Şi totuşi eu eram stăpânul acestei fiinţe care acum era sclava mea. Se afla în mâinile mele. Palma mea desfăcută a simţit suflarea nasului ei. Nu era o respiraţie călduţă. Era arzătoare. Am coborât, înfricoşat, la buze. Le-am atins. Sunt sigur că erau albe, drenate de sânge. Când le-am atins, le-am redat culoarea. Şi ceva pe deasupra: vorbirea.
Şi-a mişcat buzele. A spus:
— Nu te gândi la aşa ceva.
Aveam de gând să-i cer să-mi explice. M-au oprit două lucruri. Era un glas de femeie. Iar experienţa mea de medic mi-a spus că era inutil să fac investigaţii. Femeia vorbea fără să-şi fi recuperat conştiinţa. Frazele următoare aveau să-mi întărească părerea.
— Ştii ceva ?
Fără a înceta să-i ating buzele, mi-am apropiat urechea de gura ei.
— Poţi dormi liniştit. Am încuviinţat în tăcere.
— Uită lucrurile astea.
Mi-am retras mâna de pe buzele ei, şi Alberta a tăcut. Cuvintele ei dezlânate, aproape neinteligibile, mi-au produs un soi de scârbă, ca şi cum o parte uitată ori necunoscută din mine însumi le-ar fi înţeles, dar nu şi persoana mea *actuală.*
Alberta şi-a deschis ochii negri ca de cărbune, dar, precum acesta, emblemă a diamantului.
Eu am simţit că poziţiile se inversau, că ea se trezea, mă privea, iar eu, în schimb, acum, cădeam, fără a mă putea feri, în puterea unei priviri hipnotice. De parcă ochii Albertei ar fi fost două ace care pătrundeau cu puteri fluctuante în trupul meu, asmuţind pentru o clipă fluxul sângelui asupra lucidităţii mentale, până mi-au înăbuşit gândirea, răs-turnând apoi îndată procesul: sângele parcă fugea, părăsind o minte perfect limpede, dar la fel de goală.
Ştiam destule pentru a ezita, fără a putea să-mi dau seama ce precumpănea în acel

proces de hipnoză: puterea hipnotică pe care ochii deschişi ai Albertei o exercitau asupra mea ori puterea de autohipnoză pe care trezirea femeii o provoca, ca un soi de apărare, tot asupra mea.
Voiam să fug şi să nu fiu de faţă la trezirea frumoasei adormite.
Am început să tremur de frică.
M-am lăsat în voia sorţii.
V
Niciodată nu voi putea să fac deosebirea între ceea ce era propriu-zis o auscultare profesională a trupului Albertei şi ceea ce, cu certitudine onirică, era posesia trupului Albertei.
Nu-mi dăduse voie soţul să explorez trupul soţiei sale ? Să explorezi implica să posezi ? Să cucereşti ?
Poate că nu voia decât să-i descopăr formele. Senzaţiile mele erau precum curentul alternativ în electricitate. In unele clipe mângâiau un trup arzător, palpitant, care cerea imperios dragoste. Nu mai încăpea îndoială, era femeie, avea pielea mai albă decât obrazul ei smead, de parcă faţa i-ar fi fost expusă la un soare nemilos, iar trupul n-ar fi cunoscut decât umbra. Poate fiindcă zonele obscure ale pielii - sfârcuri mari, rotunde ca monedele uitate în fundul unei peşteri, părul pubian negru urcând până aproape de buric - erau atât de întunecate, încât făceau să pară luminos restul trupului întins, excitant şi viu când îl atingeam, lipsit de viaţă de cum încetam să-l ating.
Vă vine să credeţi că am putut să cred, spre ruşinea şi spaima mea, că acest trup de femeie trăia două momente despărţite dar alăturate, instantanee deşi succesive, ca o lumină electrică ce se aprinde şi se stinge fără încetare ? Că unul dintre aceste momente era al vieţii, iar celălalt era momentul morţii ? Şi că aceasta, moartea, făcea să alterneze, în cazul Albertei, săvârşirea din viaţa somatică, trupul fără viaţă şi moartea moleculară, în care ţesuturile şi celulele continuă să răspundă câtva timp la stimulii externi ? M-a surprins cinismul răspunsului meu fizic. M-am dezbrăcat repede, am îmbrăţişat-o pe femeie, am consemnat pulsul accelerat al sângelui, renaşterea pielii pe tot trupul, mi-am frecat cu plăcere penisul în erecţie pe hăţişul pubisului său, ea a gemut, eu am penetrat-o cu putere, cu înfiorare, până în adâncul ascuns al vaginului, simţind cum firele mele de păr care i se frecau de clitoris o excitau peste măsură, având grijă ca numai părul, ca o aripă de pasăre, să-i atingă intimitatea plăcerii, pentru ea externă, pentru mine profundă.
Alberta a început să geamă când ritmurile celor două plăceri s-au conjugat. A deschis ochii în loc să-i închidă. M-a privit.
M-a recunoscut.
Sunt sigur. Una e să fii privit de cineva. Altceva, să fii recunoscut.
înăuntrul ei, reţinându-mi orgasmul printr-un act de voinţă supremă, am încercat să înţeleg cuvintele ei:
— Te-ai întors. Nu ştii cât de mult te-am dorit.
Instinctiv, i-am sorbit cuvintele ca un străin ce descoperă, după o zi de marş forţat în deşert, o apă curgătoare rece şi se cufundă în undele sale.
Era un miraj ?
L-am pus la încercare: am băut.
— Şi eu.
— O să rămâi cu mine ?
— Da. Sigur că da.
— Juri ?
— Jur.
— Cum aş putea şti că, data viitoare când pleci, ai să te mai întorci ?

— Fiindcă te iubesc.
— Mă iubeşti ?
— Ştii doar.
— Nu-i de ajuns. Ai mai venit şi altădată, mi-ai făgăduit că nu pleci şi pe urmă ai dispărut...
— Ce vrei să spui ?
— Că nu-i de ajuns.
— Ce ţi-aş mai putea da ?
— Să mă iubeşti nu mai e o taină pentru tine.
— Nu. Ai dreptate. E o realitate. Mi-a îndepărtat obrazul de faţa ei.
— Dar eu nu sunt chibzuită, a şoptit.
N-am mai suportat. Un dialog cu totul întâmplător, riscant, intuitiv, se potrivise perfect cu vorbele femeii, uimind şi dezarticulându-mi voinţa. N-am mai suportat. M-am
învârtoşat de parcă trupul meu ar fi fost în clipa aceea stăpânul vieţii şi al morţii, m-am învârtoşat cu un răget şi torsul ridicat, privind-o în timp ce ea îşi muşca mâna ca să nu strige şi nu-şi închidea ochii aşa cum cere protocolul orgasmului.
Nici nu mă privea pe mine.
Mi-am întors capul ca să văd dacă şi eu vedeam acelaşi lucru ca ea.
Ea se uita, cu un amestec de batjocură, satisfacţie şi teamă aproape copilărească, la draperia stacojie din camera care abia atunci mi s-a părut înăbuşitoare.
Am căzut, totuşi, satisfăcut pe umărul Albertei. Am îmbrăţişat-o. Mi-am eliberat o mână ca să-i mângâi umărul, braţul...
Atingând acest trup dezbrăcat, am dat - de aceea mi-a atras atenţia - peste un mic spaţiu acoperit. Am încercat să ghicesc ce era. Era un leucoplast lipit de antebraţ. Ea şi-a dat seama de mărunta mea descoperire şi îndată şi-a ascuns braţul sub pernă. Trupul ei se trezise la o nouă viaţă. O spun fără ocolişuri. Eu cunoscusem o femeie care zăcea la pat, de fapt moartă, cel puţin aflată în afara lumii.
Acum această femeie care prinsese puteri, această rae-nonită prizonieră ce semăna mai curând cu o eroină biblică, o Iudita înviată, s-a ridicat în capul oaselor, m-a luat de mână, m-a silit să îngenunchez, gol, ca şi ea, lângă pat, a început să şoptească: „Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia; fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui; fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor..." Atunci, în tihnă, s-a ridicat, a luat ligheanul pentru spălat, a îngenuncheat în faţa mea şi a început să-mi spele picioarele, fără a înceta să murmure:
— Biserica lui Dumnezeu e nevăzută. Biserica lui Dumnezeu e despărţită de lume.
O spunea cu convingere. Şi totodată cu teamă. Se uita stăruitor la draperia stacojie.
Am întors şi eu capul ca să mă uit la draperie. Pot să jur că am perceput o mişcare în dosul catifelei.
Alberta şi-a întrerupt rugăciunea. Eu o ştiam. Era din Predica de pe Munte. Menoniţii învaţă s-o recite pe de rost.
— Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, a şoptit Alberta şi a tăcut.
S-a uitat la mine, aruncând priviri fugare spre draperie. Privirea sa era întrebătoare. Am simţit că eram observaţi. Simţea oare şi ea ?
— Ţi-e frică să nu ne surprindă soţul meu ? Am şovăit.
— Da, puţin.
— Nu-ţi face griji. Ii place.
— Ii place ori şi-o doreşte ?
— Şi una şi alta.
— De ce?

— Fiindcă o să rămâi cu mine.
— Poate rămâne el cu tine. O face de treizeci de ani.
— Dar tu îmi dai viaţă, a spus cu un zâmbet de-a dreptul odios, plin de dispreţ, ranchiună şi ameninţare.
— Vino, i-am spus cu blândeţe, luând-o de braţ. Vino. Aşază-te în pat. Nu te obosi prea tare.
Fiindcă am simţit că era gata să leşine, de parcă efortul de a iubi şi de a se ruga ar fi istovit-o.
Stând în picioare, s-a lipit strâns de trupul meu, într-o îmbrăţişare plină de furie.
— Spune-mi ceva, te rog. Spune-mi orice. Nu mă face să cred că nu exist.
Alberta se întorsese cu spatele la draperie.
Am băgat de seamă mişcarea unui trup omenesc în dosul draperiei.
Abia atunci am admis că aici locuia o pereche căsătorită de treizeci de ani. Baur avea mai mult de optzeci. Dar ea continua să fie tânăra mireasă menonită din 1945.
VI
N-am ţinut socoteala orelor de când o convinsesem pe Alberta să se întindă în pat. Aici timpul fuge necontenit. Ori se opreşte în loc. Afară o fi zi ? O fi noapte ? De cât timp nu mai mâncase ? De ce nu-i era foame ? De ce nu-i era sete ? Parcă aş fi pătruns într-o lume fără orar şi fără îndatoriri. O lume mută, complet negativă. O *lume fdră necesităţi.*
Şi totuşi, apropierea trupului acelei femei nu era o simplă închipuire. Se cufundase într-un somn adânc, dar respira ca un om care doarme, cu o mare profunzime vitală, de parcă existenţa noastră onirică, departe de a ne face absenţi din viaţa conştientă, n-ar face altceva decât să ne-o dubleze.
Nu ştiu de ce, privind-o cum doarme, am ajuns la convingerea că ea se simte ocrotită în acest ciudat iatac fără ferestre, capitonat, fără alt element de decor în afară de draperia stacojie. Aproape, s-ar spune, o celulă de închisoare. Treizeci de ani aici, de când s-a măritat ? Asta era oare patul ei nupţial ? 1945 ? Câţi ani avea Alberta când se căsătorise ? Baur avea cincizeci şi cinci de ani la terminarea războiului, când s-a căsătorit cu Alberta. Baur îmbătrânea. Soţia lui nu. El însuşi, doctorul, unde se afla în 1945 ? Cum de ştia că trecuseră treizeci de ani ? Cum de ştia cel puţin că ziua de faţă, cea pe care o trăiau în clipa aceea, aparţinea anului 1975?
Am făcut un efort mare, dureros, de memorie.
Emil Baur.
Biblioteca.
Calendarul din bibliotecă.
30 aprilie 1975.
Era un ceas-calendar.
Baur îl luase de la locul lui ca să-l pună în faţa ochilor tânărului doctor. Tânărul doctor. Şi-a pipăit braţele.
Mi-am palpat faţa.
Când se văzuse, pentru ultima oară, într-o oglindă ?
De ce-şi închipuia, ba chiar era convins că nu are mai mult de treizeci şi cinci de ani ?
De ce era el de aceeaşi vârstă cu Alberta şi nu octogenarul său soţ ?
Cine-i spune lui câţi ani are ?
Am scuturat din cap pentru a-mi alunga spaima care mă silea să mă refer la mine însumi la persoana a treia.
Eu eram eu.
Mă numeam Jorge Caballero.
Doctorul Jorge Caballero.

Licenţiat la Heidelberg.
Când?
In ce an ?
Datele mi se învălmăşeau în cap.
Numerele jucau în faţa ochilor mei.
Dacă eu aveam treizeci şi cinci de ani, în 1945 eram un copil de numai patru ani.
Am aruncat o privire spre pat. Dacă Alberta se măritase cu Emil Baur în 1945, azi ar avea mai mult de cincizeci de ani, dar părea de douăzeci şi cinci, cel mult treizeci.
Ea, douăzeci şi cinci. Eu, treizeci şi cinci. Emil Baur, optzeci şi patru.
Posedam aceste date. Dar nu-mi aduceam aminte nimic imediat, nimic apropiat, ce se întâmplase înainte de a intra în această casă. De ce cunoşteam propriul meu nume, profesia mea ? De ce nu ştiam ce făcusem ieri, pe cine îngrijisem ? De ce memoria mea devenise un filtru care nu lăsa să treacă decât... ce nu voiam ? Mi-am dat seama că nimic din toate astea nu ţinea de voinţa mea. Cineva, altul, eliminase memoria mea mediată şi imediată. Cineva, altul, selecţionase datele pe care dorea să mi le vâre în cap. *Datele care-i conveneau.*
Cu ochii larg deschişi, am căutat ce nu exista în această închisoare. Un calendar. Un ziar cu data curentă. Mi-am adus aminte (mi-a fost îngăduit să-mi aduc aminte): luasem cu mine o carte. Un medic ia întotdeauna cu el o carte. Ca să-i treacă mai uşor orele moarte.
Era *Divanul* lui Goethe. Am deschis-o la întâmplare.
Minunată, fără seamăn,
Iată cartea cărţilor!
Cartea dragostei
O citii cu luare-aminte:
Bucurii, puţine pagini;
Suferinţe, vrafuri
Rupte foi spun despărţirea...[1]
Am închis ochii pentru a memora versurile, sigur de faptul că un poem însemna sănătatea mea. Dar numerele îmi jucau dinaintea ochilor. Poemul se numea „Carte de citire". Pagina purta numărul 45.
Patruzeci şi cinci, patruzeci şi cinci, numărul juca mai departe în voia lui, eu îl repetam în chip maşinal, până am înţeles că glasul nu era al meu, era un glas străin, venea din spatele draperiei stacojii.
M-am repezit s-o trag într-o parte.
Acolo era el, cu o paloare înfiorătoare, privindu-mă cu ochi înneguraţi de jivină sauriană, preschimbând azurul irisului în gheaţă arzătoare, ţeapăn ca o mumie, mişcându-şi buzele în numele meu,
„Despărţirea e o rană"
şi ca într-o numărătoare inversă,
„în ce an ?"
„Când?"
„Licenţiat la Heidelberg"
şi atunci, Doktor Georg Reiter, Georg von Reiter, cine v-a spus aşa ceva ?, de ce făceaţi pe grozavul, convins că nu aveţi mai mult de treizeci şi cinci de ani ?, când v-aţi văzut ultima dată într-o oglindă ?
1 *Divanul occidental-oriental* (J.W. Goethe, *Opere,* voi. I, Editura Univers, 1984, p. 218, traducere de N. Argintescu-Amza).
Vorbea Emil Baur, îmbrăcat cu costumul său obişnuit de explorator de pe vremuri, dar prefăcut în demon, aşa mi s-a părut în clipa aceea, un demon care-mi răstălmăcea

cuvintele şi-mi îndruma paşii spre patul Albertei şi mâna spre braţul gol al Albertei şi degetele spre leucoplastul de pe antebraţ, pe care l-am smuls fără să stau prea mult pe gânduri, fără s-o trezesc pe frumoasa adormită, dezvelind numărul neşters care fusese tatuat.
Mai mult decât tatuat. Gravat. Marcat pentru totdeauna cu fierul înroşit.
Nu-mi amintesc numărul. N-are importanţă. îi ştiam semnificaţia.
Emil Baur a înaintat spre pat.
Ea, culcată.
Eu, aşezat alături de ea.
Baur ţinea, fără nici o noimă, o carte de telefon sub braţ.
— Doctor Jorge Caballero, a spus.
Am dat din cap că da. N-am spus: „Ordonaţi". Am dat doar din cap.
— Sunteţi sigur ? Trebuia să vorbesc.
— Da, doctor Jorge Caballero.
— Domiciliul ?
— Bulevardul Division del Norte 45.
— De unde ?
— Din Ciudad de Chihuahua. Lângă Universitate. La doi paşi de gară.
— Telefonul ?
— Nu... nu-mi amintesc în clipa asta...
— Nu vă amintiţi numărul dumneavoastră de telefon ?
— Se întâmplă, am bâiguit... Doar nu te suni pe tine însuţi.
— Căutaţi-l în anuar, mi-a spus întinzându-mi cartea cu pagini aurii.
Am răsfoit-o. Am ajuns la C. Am căutat numele meu. Nu exista. Nici domiciliu. Nici telefon. M-am uitat uimit la cartea de telefon din care dispărusem.
— Vă place soţia mea ? O iubiţi ? N-am răspuns.
— Daţi-mi voie să vă spun ceva, domnule doctor. Nu poţi convinge o femeie că o iubeşti decât dacă-i dovedeşti că vrei să-ţi petreci alături de ea toată viaţa. Mai bine zis: toate timpurile. Câte au fost. Şi câte n-au fost. Cele care-ar fi putut să fie.
— Adevărat, a grăit sufletul meu romantic, visul meu. Aşa se iubeşte.
— O iubiţi pe soţia mea ?
Am luptat împotriva acelui suflet care mi se dezvăluia pe neaşteptate.
— Abia am făcut cunoştinţă.
— Aţi cunoscut-o acum treizeci de ani, a spus inginerul Emil Baur cu brutalitate, cu un şuierat bălos, fără să ţină seama de bunele maniere.
— Sunteţi nebun, m-am ridicat din pat cu hotărâre. Trupul meu scăpat de sub control s-a izbit de peretele
capitonat.
— Iar dumneavoastră sunteţi mort, mi-a spus cu cea mai rece simplitate.
Am tras aer în piept.
— Jorge Caballero, medic licenţiat al...
— Domiciliu ?
— Heidelberg.
— Telefon ?
— E interzis.
— Cine l-a interzis ? -Ei. -Unde?
— Nu ştiu! am strigat. Fără nume. Locul fără nume. Totul e interzis! Nimeni n-are nume! Nu există decât *numere*!
— Ce număr ?
— Patruzeci şi cinci! Voiam să evit privirea lui Emil Baur. N-am putut. Era

prea puternică. Chiar eu, cu naivitate, îi explicasem asta.
Narcolepsie, stare onirică; cataplexie, prăbuşire fizică fără pierderea cunoştinţei; hipnoză, somnul receptiv la memoria trecutului ce părea cu totul uitat, refuzul memoriei ce reţine lucrurile actuale şi imediate; autohipnoză, întâi mai mult sânge decât creier, pe urmă mai mult creier decât sânge... Prizonier al dezacordului memoriei cu conştiinţa.
— Alegeţi-vă starea care vă place, domnule doctor. Sunteţi liber s-o faceţi.
— Starea mea ? am răspuns cuprins de furie. Starea mea e normală. Ocupaţi-vă de soţia dumneavoastră. Ea e bolnava.
— Eu nu mă pot ocupa de ea. De aceea v-am adus aici, domnule doctor.
Emil Baur a vorbit cu o simplitate care ascundea recea înfiorare a cuvintelor sale.
— Amândoi suferiţi de aceeaşi boală, domnule doctor. Nu vă daţi seama ?
— Amândoi ? am întrebat, descumpănit.
— Da, dumneavoastră şi ea.
— Aceeaşi boală ?
— O boală fără leac, domnule doctor. Moartea.
VII
N-am înţeles cruzimea lui Emil Baur până în clipa în care mi-a ordonat să mă îmbrac şi să cobor cu el în salonul cel mare.
M-am îmbrăcat şi am dat să ies din cameră când ea a gemut cu un glas care parcă era ecoul depărtat al rugăciunii sale menonite din Predica de pe Munte:
— Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor.
Numai că glasul ăsta nu repeta o rugăciune religioasă, ci o rugă personală:
— Pleci ? Nu te mai pot recunoaşte. Tu o să poţi să mă recunoşti ?
Cuvintele astea m-au tulburat atât de tare, încât am vrut să mă opresc şi să mă întorc în iatacul ei.
— Spune-mi ceva, te rog, orice, nu mă face să cred că nu exist, a spus ea cu un glas din ce în ce mai stins.
Baur m-a luat hotărât de braţ, cu o putere care-i dezminţea bătrâneţea, şi m-a smuls de lângă camera ei. Uşa de metal s-a închis cu zgomot.
Inginerul n-a trebuit să facă un efort prea mare pentru a mă conduce pe scări în jos până în salon. Eram lipsit de putere. Eram lipsit de voinţă.
Ne-am aşezat faţă în faţă, sub privirile neliniştitoare, absurde, dacă vreţi, şi de temut ale celor trei personaje eroice din viaţa amfitrionului meu.
Bătrânul m-a privit de parcă m-ar fi recunoscut. O ciudată senzaţie de dislocare. Nu ca în ziua în care am răspuns la chemarea lui din datorie profesională. Nici măcar cu ochii demonici din clipa când îşi făcuse apariţia în camera Albertei. S-a uitat la mine aşa cum se uitase întâia dată. Cu foarte mult timp în urmă.
S-a lăsat o lungă tăcere.
Baur şi-a împreunat mâinile noduroase şi pătate. Unghiile i se înfundau în carne. Păreau nişte labe. Locul mirosea a muştar, a oţet rânced, a untură de porc, a fum de iarnă... A trecut o jumătate de oră în care ne-am privit fără să vorbim, sub privirile lui Wilhelm al II-lea, Pancho Villa şi Adolf Hitler. Eu n-aveam voinţă, nici forţă, nici mintea trează. Experienţele prin care trecusem în reşedinţa în stil/w *de siecle* a lui Emil Baur mă secătuiseră cu totul.
— Vă rog să nu vă simţiţi despuiat de nimic, a zâmbit el cu o inexplicabilă euforie. Dimpotrivă. Dacă poftiţi, puteţi alege soarta care vi se pare mai potrivită.
Am dat din cap că nu pot. Abulia mă doborâse. M-am simţit ca o pagină albă. Cu siguranţă, Baur ştia asta. La urma urmei, eu eram un om ce dispunea de libertatea - pe care el tocmai mi-o oferise - de a-şi alege soarta. Libertate supremă, însă nedorită. Ce

dor mi s-a făcut în clipa aceea de mişcările libere aflate la voia întâmplării, măsura lucrurilor niciodată prevăzute care se strecoară zi de zi în viaţa noastră şi care se confundă cu necesitatea până ce ne configurează soarta!
Numai că Baur îmi dădea să înţeleg prin tot ce făcea şi spunea că pentru mine sosise ceasul în care să aleg viitorul însemna să aleg trecutul.
Bătrânul inginer a izbucnit într-un hohot de râs.
— în 1944 dumneavoastră, domnule doctor Georg Reiter, eraţi medic auxiliar în lagărul de la Treblinka, în Polonia.
-Nu.
— Misiunea dumneavoastră era să-i eliminaţi pe debilii mintali şi pe handicapaţii fizic.
— Nu.
— Niciodată n-aţi exterminat vreun evreu. -Nu.
— Dar evreii nu erau singurele victime.
— Ţigani. Comunişti. Homosexuali. Pacifişti. Creştini răzvrătiţi, am repetat din memorie.
— Menoniţii erau o minoritate în Germania. Dar credinţa lor îi osândea. Le era interzis să lupte în război.
-Da.
— Aparatul nazist nu făcea discriminări. Un bărbat. O femeie. Menoniţi. Pacifişti. Osândiţi.
-Da.
— Lagărele erau organizate la fel ca societatea germană în ansamblu.
-Da.
— Lagărele erau pur şi simplu o porţiune specializată a ansamblului social.
-Da.
— Maşinăria morţii nu s-ar fi pus în mişcare fără nenumăraţi avocaţi, bancheri, birocraţi, contabili, acari... şi doctori.
-Da.
— Care, fără să fie criminali, asigurau săvârşirea crimei.
-Da.
— Una din obligaţiile dumneavoastră era să fiţi prezent în gară când sosea transportul.
— Transportul ?
— Deţinuţii.
— Da. Soseau deţinuţi. Asta o ştie toată lumea.
— Dumneavoastră trebuia, la faţa locului, să-i despărţiţi pe cei puternici de cei slabi, pe bătrâni de tineri, pe bărbaţi de femei, pe părinţi de copii.
— Nu-mi aduc aminte.
— Gradelor superioare li se îngăduia să aleagă femei pentru a se folosi de ele ca servitoare. Şi ca ţiitoare.
— Poate.
— Inima v-a tresărit când aţi văzut-o sosind în gară.
— Pe cine ?
— Pe o femeie cu părul negru şi lucios, răsfirat fiindcă ţinea în mână, cu un aer de ruşine mândră, scufia sectei sale. O femeie cu trăsături puternice, buze groase, bărbie provocatoare.
— E sus. Doarme.
— Dumneavoastră aţi ales-o.
— Da. O aleg.
— Aţi crezut că o luaţi ca femeie de serviciu.

— Amândoi am crezut aşa. Şi ea, şi eu.
— Dumneavoastră ştiaţi că era doar pentru scurt timp. Trebuia eşalonată crima. întâi bătrânii, pe urmă copiii, femeile abia mai târziu, puse între timp să-i slugărească pe şefi si să se culce cu ei.
-Da.
— Dar asta era o femeie aprigă în apărarea păcii, aprigă deoarece credea profund în puterea religioasă a credinţei sale...
-Da.
— La fel cum noi, germanii, credeam cu ardoare în revelaţia spirituală a unei patrii renăscute, mari, puternice, sub un singur *fiihrer*.
— Aşa-i.
— Trebuia să împlinim o datorie.
— Aşa-i.
— Chiar atunci când vine un moment în care trebuie să nu-ţi mai asculţi şefii ca să asculţi de conştiinţă.
-Da.
— Ea simţea că a fi menonit presupune să-ţi mărturiseşti public credinţa pentru a te identifica într-adevăr cu ea.
— Da. Era încăpăţânată.
— Dumneavoastră aţi ales-o.
— Da, o aleg.
— Aţi crezut că era pentru a fi servitoare. -Da.
— Dar ştiaţi că până la urmă o să faceţi experienţe pe trupul ei, avea să fie dată unui evreu ca să aibă un copil care să nu poată fi luat sub ocrotirea lui lisus Christos...
— Da. Era de ajuns să fii doar în parte evreu pentru a-ţi pierde posibilitatea mântuirii creştineşti.
— Comandanţii se simţeau autorizaţi. Citau din Hitler: „lisus a fost un evreu care a introdus creştinismul în lumea antică pentru a o roade pe dinăuntru".
— Aşa a spus, desigur.
— V-aţi luptat s-o ţineţi mai departe pe Alberta ca servitoare în casă...
— Nu ştiu.
— Dumneavoastră şi Alberta aţi fost amanţi.
— Da. Chiar acum...
— Aţi primit ordin s-o puneţi la dispoziţia spitalului.
— Da. Dar aţi spus chiar dumneavoastră că nu putea fi transportată din cameră.
— Urma s-o operaţi, s-o transformaţi într-o mucenică, să semănaţi sămânţa evreiască în trupul ei, dumneavoastră...
— Eu am salvat-o.
— Aţi salvat-o punând numele „Alberta Simmons" pe lista morţilor.
— Eu aş fi salvat-o.
— Nu. Dumneavoastră aţi osândit-o. Nimeni nu putea să scape. Nimeni nu putea să se ascundă. Dumneavoastră ati crezut că punând-o pe listă o salvaţi.
' -Da.
— Aţi crezut că puteaţi să nu ţineţi seama de aparatul birocratic al celui de-al Treilea Reich.
— Nu. Eu am salvat-o.
— Ati osândit-o. N-aveati unde s-o ascundeţi. **-Nu.**
— Aţi pregătit fuga femeii numite „Alberta Simmons" care fusese trecută pe lista celor exterminaţi.
-Da.

— Numai că lista nu corespundea realităţii. Naziştii erau experţi la număratul şi identificarea cadavrelor. înşelăciunea n-a mers, Herr Doktor.
-Da?
— într-o dimineaţă aţi fost arestat.
— Am fost arestat...
— într-o dimineaţă. Alberta Simmons a dispărut.
— A dispărut ?
— în aceeaşi dimineaţă. Aţi fost arestat.
— Da, am fost arestat.
— Aţi fost dus întâi la Totenlager, în zona de exterminare ...
— La groapa de gunoaie...
— Era plină de cadavre.
— Piele albastră, piele neagră...
— Unul dintre aceste cadavre era al Albertei.
— Alberta. Alberta Simmons.
— L-aţi recuperat noaptea. Aţi dus trupul în pădure. Aţi vrut s-o îngropaţi creştineşte.
— Bărbatul ăla era nebun. Vigilenţa domnea peste tot. De ce n-am lăsat-o în grămada de cadavre ? Albastre, negre, aşa aţi spus ?
— Albastre. Negre.
— Comandantul Wagner zicea că nu poate să-şi ia micul dejun în voie dacă nu omora mai întâi pe cineva.
— Aţi fost împuşcat în aceeaşi zi din pricina insubordonării.
— Am murit amândoi în aceeaşi zi ?
— „Respiră adânc. întăreşte-ţi plămânii." Doctorul Reiter şi-a zis în sinea lui acelaşi lucru pe care-l zicea osândirilor, cu milă, înainte de exterminare ori de operaţie.
Baur a făcut o pauză.
— Acum spuneţi-mi, domnule doctor. Eu am adus cadavrele lui Georg von Reiter şi Albertei Simmons de la Treblinka până la Chihuahua la sfârşitul războiului ?
— Nu ştiu, s-a mărit diapazonul glasului meu.
— Ori sunteţi îngropaţi în Polonia ?
— Nu ştiu, mi-a tremurat glasul.
— Alberta şi dumneavoastră sunteţi cumva o născocire a mea?
— Nu ştiu, nu ştiu.
— Am vrut să ispăşesc vina germană redându-vă vieţii.
— Trebuie să vă mulţumesc ?
— Am invocat faptul că-mi sunteţi rude.
— De ce numai noi ? De ce numai noi doi ?
— Fiindcă eraţi îmbrăţişaţi. Era un miracol. Aţi fost ucişi la ore diferite. Dar după ce au fost transferate cadavrele aţi fost găsiţi îmbrăţişaţi; morţi, dezbrăcaţi şi îmbrăţişaţi. De aceea v-am reclamat ca rude. îmbrăţişarea asta a doi îndrăgostiţi morţi mi-a înflăcărat sufletul.
— Aţi rămas credincios Reich-ului. în toţi anii aceştia.
— Nu, domnule doctor. Eu visam altă lume. O lume pe potriva tinereţii mele. Când am aflat adevărul, am simţit că trebuia să las în urmă pasiunile de ieri şi să le preschimb în doliul de azi.
— Aveţi dovezi ? l-am întrebat cu răceală.
— Deschideţi valiza.
Am deschis-o. Am găsit uniforma de medic în armata germană. Am găsit hainele vărgate ale deţinutei.
— Uitaţi-vă la hainele cu care v-am adus până aici. N-a scos un cuvânt.

L-am privit cu o ură neîmpăcată.
— M-aţi acuzat de moartea Albertei la Treblinka... Am reuşit să-l scot din ţâţâni.
— E cazul să coborâţi de pe soclul virtuţii, domnule doctor. Pentru ea, dumneavoastră nu existaţi. Pentru ea aţi fost un intrus necesar. Un doctor care trece s-o vadă, s-o asigure că e bine. Că n-a murit. Asta vreţi să credeţi ? N-aveţi decât.
— Eu m-am culcat cu o femeie adevărată.
— încercaţi să vă daţi seama, a spus Baur cu dispreţ. Vă las libertatea să alegeţi. V-aţi culcat cu un cadavru sau cu o stafie ?
M-am ridicat în picioare, sfidător.
— Vă las toată libertatea să hotărâţi. De ce ne-aţi recuperat ? De ce aţi fost la Treblinka ? Nu sunteţi un patriot german, un nazist înfocat ?
— Nu. Numai german. Numai german.
— Dar tabloul ? am arătat eu spre portretul lui Hitler.
— Un german vinovat că a visat măreţia şi şi-a iubit patria. Iertaţi-mă, domnule doctor. Iertaţi o întreagă naţiune.
Nu înţeleg de ce, pentru o clipă, aceste cuvinte m-au tulburat, m-au făcut să simt că-mi fuge pământul de sub picioare şi să cad pe gânduri. Imaginile şi gândurile cele mai obscure şi dezlânate mi-au trecut în rafale pe dinaintea ochilor. Sunt altul. Mă tund scurt. Mă întorc la locul crimei. Mă văd cum eram atunci. O femeie îmi dă de mâncare. Poartă haine vărgate. Mi-am luat licenţa la Heidelberg. Şi pe urmă ? Nu-mi aduc aminte de nimic după aceste date învălmăşite. O tresărire de revoltă mi-a răscolit pieptul. Am scuturat din cap. Era oare Baur stăpân pe memoria mea ? Alegea ce trebuia şi ce nu trebuia să-mi amintesc ?
Negura din casă sporea necontenit.
— Trebuie să ştiţi adevărul, Herr Doktor Reiter. Numai dumneavoastră puteţi s-o readuceţi la viaţă pe Alberta.
M-am uitat la el întrebător. Mi-a răspuns:
— Fiindcă dumneavoastră i-aţi răpit-o. -Când?
— O singură dată. Când aţi vrut s-o salvaţi la Treblinka.
— Nu, vreau să spun, de câte ori am readus-o la viaţă ?
— De câte ori vă întoarceţi aici.
— E prima dată când vin...
— De treizeci de ani v-aţi întors de câte ori ea şi cu mine am avut nevoie de dumneavoastră...
Baur a observat cu resemnare tulburarea mea.
— Curând o să vă daţi seama de adevăr...
— Care dintre ele ? am spus descumpănit.
— Alegeţi versiunea care vă place mai mult, mi-a spus Baur ţintuindu-mă cu privirea.
— Aleg adevărul, am răspuns.
— Adevărul ? Cine-l deţine ?
— M-aţi acceptat ca amant al soţiei dumneavoastră. De ce ?
— Ca să vă privesc. Ca să admir posedarea soţiei mele de un bărbat.
— De ce ?
— Pentru că v-aţi purtat cu ea de parcă ar fi fost vie.
— Eu am iubit-o, domnule inginer. Am posedat-o trupeşte.
— Numai un mort ca şi ea putea s-o facă. N-am ştiut ce să-i răspund.
S-a ridicat, iar eu l-am urmat. M-a condus până la uşă.
Am ieşit în lumina unui asfinţit tulbure, închizând uşa ca să nu iasă ceaţa din casă.
Am mers prin deşert o bucată de vreme. Terenul devenea tot mai accidentat. Baur m-a condus până într-un loc ferit de privirile oamenilor din pârloaga aceea necuprinsă.

Mi-a arătat cele două lespezi orizontale, întinse ca nişte paturi de piatră pe pământ.
ALBERTA SIMMONS 1920-1945
GEORG VON REITER
1910-1945
S-a depărtat de mine încetişor, întorcându-mi spatele, stăpân pe pământul pe care călca, dar expulzat de moartea din care n-a ştiut să se împărtăşească.
Vântul deşertului sufla cu putere. Căldura zilei se preschimba în noapte îngheţată.
Emil Baur se uita la noi de la ferestrele înalte din salon.
Am văzut-o venind de departe.
Era ea, cu frumuseţea ei agresivă, fosforescentă, neagră.
S-a apropiat de mine înaintând agale.
Mi-a vorbit:
— Spune-mi ceva, te rog. Spune-mi orice.
Era îmbrăcată la fel ca în iatac şi umbla cu picioarele goale.
Am luat-o de mână.
Emil Baur a şoptit pentru sine în reşedinţa lui din deşert:
— Putem să plecăm de la moarte spre iubire. Putem să postulăm moartea ca o condiţie a iubirii.
Ea m-a privit cu ochii ei întunecaţi, nu din pricina culorii, ci din pricina umbrelor.
— N-ai altă pasiune ? m-a întrebat Alberta. Nu iubeşti altă femeie ?
— Ba da, iubesc o altă femeie.
— Cine-i ? şi-a plecat ea privirea.
— Chiar tu, Alberta. Tu eşti cealaltă. Cum erai pe când trăiai.
Alberta şi cu mine ne-am depărtat ţinându-ne de mână. Deşertul e nesfârşit şi singuratic. Să intre într-un trup gol le este menit numai stafiilor. A trecut în zbor un stol de păsări de iarnă.
VIII
— Oare morţii aud ce spun despre ei cei vii ? a şoptit Emil Baur. Se amestecă moartea cu scufundarea şi trezirea din somn?
A tăcut câteva clipe şi apoi a intonat:
— Se amestecă moartea cu trecerea visului ? Aş fi putut salva mai mulţi morţi ? Numai doi din câteva milioane ? Sunt de ajuns două trupuri pentru a dobândi iertarea ? Până când vom fi învinovăţiţi ? Nu înţelege nimeni că durerea victimelor a fost egalată de ruşinea călăilor ?
Aşezată pentru vecie alături de Emil Baur în salonul din reşedinţa ridicată în deşert, mi-am dat seama încă o dată că propriul meu glas nu va fi auzit de soţul meu. Eu nu eram altceva decât o stafie care slujea drept glas pentru alte stafii. Ce puteam să-i spun pentru a încheia această carte încă o dată, înainte de a o începe iarăşi ?
— Tu crezi, Emil, că poţi fi absolvit de răspundere în-viindu-i la nesfârşit pe Georg şi pe Alberta ? Nu-ţi dai seama că eu însămi sunt mereu alături de tine ? Nu-mi pasă că nu te uiţi niciodată la mine şi nu-mi adresezi nici un cuvânt. Sunt soţia ta, Emil. Sunt menonita. M-ai despuiat de nume. M-ai făcut invizibilă. Dar eu sunt femeia vieţii tale, Emil Baur. Eu trăiesc mereu alături de tine. Nu-ţi mai aduci aminte de mine ? De ce n-ai măcar o singură fotografie de-a mea în casa asta?
Am zâmbit şi am oftat în acelaşi timp, privind colecţia aceea grotescă de portrete. Kaiserul, Centaurul, Fiihrerul.
— într-o bună zi va trebui să mă priveşti în faţă. Ştiu că te foloseşti de mine numai ca să dai glas stafiilor tale. Dacă te-ai uita la mine, ar trebui să-mi dai cuvântul mie, iar lor să le retragi cuvântul. Nu te amăgi, Emil Baur. Eu sunt stafia ta adevărată.
El nu s-a uitat la mine. Niciodată nu se uită la mine. Nu recunoaşte prezenţa mea. Dar

eu ştiu de ce mă aflu în casa asta fermecată. Sunt aici ca să povestesc. Ca să-i spun întruna această poveste bărbatului meu, Emil Baur. Pentru a mă salva, precum Şeherazada, de la moarte noapte de noapte, mulţumită glasului unei femei care a murit acum treizeci de ani:
„La Chihuahua toată lumea a auzit de inginerul Emil Baur. Nu ştiu dacă ăsta e chipul cel mai potrivit pentru a-mi începe povestirea..."

VLAD

Pentru Cecilia, Rodrigo şi Gonzalo, copiii monstruologi din Sarrid
Dormi, copila mea. Să te fure vrea un coiot sadea. Vine câtingan cu cel toroipan.
(Cântec de leagăn mexican)

I

„Nu te-aş fi deranjat, Navarro, dacă Dâvila şi Uriarte ar fi fost disponibili. N-aş spune că sunt inferiorii dumita-le - mai bine zis, subalternii dumitale -, dar aş afirma în schimb că dumneata eşti *primus inter pares* sau, în termeni anglo-saxoni, *senior partner,* asociat superior sau preferat la această firmă, iar dacă îţi dau această însărcinare este, înainte de toate, din pricina importanţei pe care o atribui chestiunii..."
Când, câteva săptămâni mai târziu, îngrozitoarea aventură s-a încheiat, mi-am adus aminte că în prima clipă am atribuit doar întâmplării faptul că Dâvila a plecat în voiaj de nuntă în Europa, iar Uriarte a trebuit să rezolve un caz de sechestru. Oricum, vă pot încredinţa că eu, unul, n-aş fi plecat în nici un voiaj de nuntă, nici n-aş fi acceptat cazul, vrednic de un stagiar de birou juridic, cu care şeful nostru îl căptuşise pe neobositul Uriarte.
Am respectat - şi i-am rămas recunoscător pentru dovada neîndoielnică a încrederii sale - decizia bătrânului meu patron. întotdeauna a fost omul hotărârilor ireproşabile. De obicei nu cerea părerea celorlalţi. Poruncea, chiar dacă avea delicateţea de a asculta cu luare-aminte argumentele colaboratorilor săi. Totuşi, în pofida celor spuse până acum, nu puteam să mă prefac că situaţia lui de invidiat - atât de recentă în termeni relativi, dar atât de lungă, dacă ţinem seama de cei optzeci şi nouă de ani, şi atât de strâns legată de istoria unui veac ce tocmai s-a încheiat - nu se datora docilităţii politice (ori flexibilităţii morale) cu care slujise - avansând în
carieră - guvernele ce se perindaseră de-a lungul vremii la cârma Mexicului. Era, cu alte cuvinte, un om „influent".
Recunosc că niciodată nu l-am văzut într-o atitudine servilă în faţa nimănui, chiar dacă am putut bănui concesiile inevitabile pe care privirea lui semeaţă şi spatele plecat fuseseră nevoite să le facă înaintea unor funcţionari care nu însemnau nimic dincolo de perioadele de şase ani de mandat prezidenţial. El ştia prea bine că puterea politică e trecătoare; ei însă nu. Se împăunau la fiecare şase ani, când erau numiţi miniştri, înainte de a fi daţi uitării pentru tot restul vieţii. Admirabil la domnul licenţiat don Eloy Zurinaga era faptul că timp de şaizeci de ani ştiuse să *alunece* de la un mandat prezidenţial la altul, rămânând mereu „bine văzut". Strategia lui era foarte simplă. Niciodată nu fusese nevoit să rupă relaţiile cu cineva din trecut fiindcă pe nimeni nu lăsase să întrezărească un viitor nesemnificativ pentru vremelnica sa măreţie politică. Zâmbetul ironic al lui Eloy Zurinaga n-a fost niciodată bine înţeles, nelăsând să se vadă ce se ascunde dincolo de o superficială politeţe şi o aprobare inexistentă.
Dinspre partea mea, am învăţat repede că nu se simţea obligat să facă dovada unor noi fidelităţi pentru că niciodată nu făcuse dovada unor afecţiuni trainice. Cu alte cuvinte, relaţiile lui oficiale erau ale unui profesionist cinstit şi eficient. Dacă cinstea era doar aparentă, iar eficienţa era reală - şi amândouă erau o faţadă pentru a supravieţui în

smârcurile corupţiei politice şi judiciare - e o chestiune de conjunctură. Cred că licenţiatul Zurinaga nu s-a certat niciodată cu vreun funcţionar public fiindcă niciodată n-a fost ataşat de nici unul. El n-avea nevoie să spună toate astea. Viaţa, cariera, ba chiar şi demnitatea lui le confirmau.
Licenţiatul Zurinaga, şeful meu, nu mai ieşea din casă de un an de zile. Nimeni din biroul nostru de avocatură n-a îndrăznit să-şi închipuie că absenţa fizică a personajului ar fi îngăduit delăsarea, glumele ori chiulul. Dimpotrivă. Absent fiind, Zurinaga îşi făcea simţită prezenţa mai mult ca oricând.
Ca şi cum ar fi ameninţat: „Aveţi grijă. în orice clipă pot să-mi fac apariţia şi vă iau prin surprindere. Băgaţi de seamă".
Nu o dată a anunţat la telefon că se întoarce la birou şi, chiar dacă n-o făcuse niciodată, o spaimă cumplită făcea ca întreg personalul să trăiască permanent în alertă şi să menţină o ordine desăvârşită. Mai mult, într-o zi a intrat în birou, unde a stat jumătate de oră, un individ aidoma cu şeful. Ne-am dat seama că nu era el fiindcă în această jumătate de oră ne-a chemat de câteva ori la telefon pentru a da instrucţiuni. A vorbit pe un ton poruncitor, chiar dictatorial, fără să admită vreun răspuns ori comentariu, şi a închis repede. Vestea s-a răspândit ca un fulger, dar, când tipul a plecat, văzut din spate era leit cu avocatul absent: înalt, adus de spate, cu un vechi pardesiu sport cu gulerul ridicat până la urechi şi o pălărie de fetru maro cu panglică neagră şi lată, complet demodată, din care se iveau, ca nişte aripi de pasăre, două smocuri albe, parcă stând să-şi ia zborul.
Mersul, tuşea, veşmintele erau ale lui, dar acest vizitator care în chip atât de firesc, fără ca nimeni să se împotrivească, a intrat în *sanda sanctorum* a biroului, nu era Eloy Zurinaga. Gluma - dacă glumă era - n-a stârnit râsul. Dimpotrivă. Apariţia acestui ins, dublură, sosie ori spectru -Dumnezeu ştie! - n-a trezit decât spaimă şi nelinişte...
Din pricinile arătate mai sus, întâlnirile mele de lucru cu licenţiatul Eloy Zurinaga au loc la reşedinţa lui. E unul dintre ultimele palate numite porfiriene, cu referire la cei treizeci de ani de dictatură a generalului Porfirio Dîaz între 1884 şi 1910 - închipuita noastră *belle epoque* -, rămase în picioare în cartierul rezidenţial Roma din Ciudad de Mexico. Nimănui nu i-a trecut prin cap să-l demoleze, aşa cum au culcat la pământ întreg cartierul, pentru a construi birouri, magazine ori zgârie-nori ai companiilor multinaţionale. E de ajuns să intri în impunătoarea clădire cu două caturi încununată de un şir de mansarde franţuzeşti şi o pivniţă inexplicabilă, pentru a înţelege că înrădăcinarea avocatului în casa lui nu e o chestiune de voinţă, ci de gravitate.
Zurinaga a acumulat acolo atâtea hârtii, cărţi, dosare, mobile, bibelouri, ceramică, tablouri, tapete, covoare, paravane, dar mai ales amintiri, încât să-şi schimbe locul ar însemna pentru el să-şi schimbe viaţa şi să accepte o moarte pe care n-ar mai fi avut cum s-o amâne.
Năruirea casei ar fi însemnat năruirea întregii lui existenţe ...
Obârşia sa obscură (ori raţiunea sa rece, fără concesii sentimentale) excludea din clădirea de piatră cenuşie, despărţită de stradă printr-o micuţă grădină lipsită de orice farmec, pe care străbătând-o ajungeai la o scară de dimensiuni reduse, pe potriva grădinii, excludea, zic, orice referinţă la strămoşi, în zadar ai fi căutat fotografii de femei, părinţi, copii, prieteni. în schimb, găseai o sumedenie de obiecte decorative demodate, care dădeau casei un aer de magazin de antichităţi. Vaze de Sevres, bibelouri de Dresda, nuduri de bronz şi busturi de marmură, scaune rahitice cu spătare aurite, măsuţe în stil Biedermayer, ici-colo câte o lampă *art nouveau,* jilţuri grele de piele glănţuită... O casă, cu alte cuvinte, fără nici un detaliu de gust feminin.
Pe pereţii capitonaţi cu catifea roşie se aflau, în schimb, comori artistice care, văzute de aproape, îţi îngăduiau să constaţi o amprentă macabră comună. Gravuri angoasante

de mexicanul Julio Ruelas: capete sfredelite de insecte monstruoase. Tablouri fantasmagorice ale elveţianului Henry Ftissli, specialist în descrierea coşmarurilor, distorsiunilor şi împletirii sexului cu groaza, femeia şi teama...
— Inchipuie-ţi, îmi spunea zâmbind avocatul Zurinaga. Fiissli era un om al bisericii în duşmănie cu un judecător care l-a expulzat din tagma preoţească şi l-a împins pe drumul artei...
Zurinaga şi-a dus mâna la bărbie, cu degetele împreunate.
— Uneori, mi-ar fi plăcut să fiu un judecător care se expulzează pe sine însuşi din tagma judecătorească şi e osândit la artă...
A oftat.
— Prea târziu. Pentru mine viaţa s-a transformat într-o lungă perindare de cadavre... Singura mângâiere pentru mine este să le număr pe acelea care încă nu se duc, care îmbătrânesc odată cu mine...
Afundat în fotoliul de piele roasă de ani şi îndelungată folosinţă, Zurinaga a mângâiat braţele mobilei aşa cum alţi bărbaţi mângâie braţele unei femei. în aceste degete lungi şi albe era o plăcere mai statornică, de parcă avocatul ar fi spus: „Carnea-i pieritoare, mobila-i nepieritoare. Poţi alege pielea care-ţi place mai mult..."
Şeful era aşezat lângă un şemineu încălzit zi şi noapte, chiar dacă era cald afară, de parcă frigul ar fi fost o stare de spirit, ceva impregnat în sufletul lui Zurinaga, alcătuind temperatura lui spirituală.
Avea un obraz alb pe care se putea vedea o reţea de vinişoare albastre, care-i dădeau un aspect transparent dar sănătos, în pofida păienjenişului fin de riduri care străbăteau chipul de la creştetul pleşuv la bărbia proaspăt rasă, formând mici vârtejuri de carne bătrână în jurul buzelor şi draperii groase în jurul ochilor, a căror privire era, în pofida vârstei lui înaintate, profundă şi vioaie - ba mai mult, poate, fiindcă pielea uscată făcea ca ochii foarte negri să se afunde în orbite.
Notă 1 „O casă mohorâtă şi mare peste poate." Vers din amplul poem *The Prelude (Preludiul),* definitivat în 1805 de William Wordsworth (1770-1850) şi publicat postum.
— Iţi place casa mea, domnule licenţiat ?
— Bineînţeles, don Eloy.
— *A dreary mansion, large beyond all need*[1]... a repetat visând cu ochii deschişi bătrânul avocat, *rara avis* în stirpea lui, mi-am spus auzindu-1, un avocat mexican care recită versuri englezeşti... Bătrânul a zâmbit din nou: Vezi şi dumneata, dragul meu Yves Navarro. Când trăieşti mult, partea bună e că înveţi mai mult decât îţi îngăduie situaţia.
— Situaţia ? am întrebat cu bună-credinţă, fără să înţeleg ce voia să-mi spună Zurinaga.
— Sigur, şi-a împreunat el lungile degete palide. Dumneata cobori dintr-o familie de viţă veche, eu mă ridic din-tr-o lume necunoscută. Dumneata ai uitat ce ştiau străbunii dumitale. Eu am luat hotărârea să învăţ ce nu ştiau ai mei.
A întins mâna şi a mângâiat pielea roasă şi tocmai de aceea atât de frumoasă a fotoliului său confortabil. Eu am râs.
— Nu vă faceţi iluzii. A fi moşier bogat în veacul al XlX-lea nu asigura o minte cultivată. Dimpotrivă! O moşie pe care se cultiva trestia-de-zahăr pentru rachiu în Queretaro nu favoriza un înalt grad de cultură din partea stăpânilor, puteţi fi sigur de asta.
Luminile buştenilor aprinşi jucau pe feţele noastre ca reverberaţiile tulburi dintr-un solar.
— Pe strămoşii mei nu-i interesa ştiinţa de carte, am spus în încheiere. Erau ahtiaţi după bunuri.

— Te-ai întrebat, domnule licenţiat Navarro, de ce au o viaţă atât de scurtă aşa-zisele „clase de sus" în Mexic ?
— E un semn de sănătate, don Eloy. înseamnă că există o mare mobilitate socială, deplasări, ascensiuni. Permeabilitate. Noi, cei care-am pierdut totul - şi aveam mult - la Revoluţie, nu numai că ne-am împăcat cu soarta, ba chiar am aplaudat ce se petrecuse.
Eloy Zurinaga şi-a sprijinit bărbia pe mâinile împreunate şi m-a privit cu luare-aminte cu ochii săi inteligenţi.
— Adevărul e că suntem cu toţii oameni de strânsură în America. Singurii aristocraţi de viţă veche sunt indigenii. Europenii, conchistadorii, colonizatorii erau oameni mărunţi, plevuşcă, foşti ocnaşi... Legăturile de sânge din Lumea Veche, în schimb, vin de demult, nu numai fiindcă au mai multe veacuri, ci şi pentru că nu depind, ca la noi, de migraţii. Gândeşte-te la Germania. Nici un Hohenstauffen n-a trebuit să străbată Atlanticul pentru a se îmbogăţi. Gândeşte-te la Balcani, la Europa Centrală... Arpadienii ungari datează din 886, prin Sfântul Ştefan! Marele cneaz Vladimir a unit triburile sârbeşti din veacul al nouălea, iar dinastia Nemania a stăpânit din 1196 din ţara Zeta până în ţinutul Macedoniei. Nici unul dintre ei n-a fost nevoit să vină în America...
Orice conversaţie cu don Eloy Zurinaga era interesantă. Experienţa îmi spunea, pe lângă asta, că avocatul nu vorbea niciodată fără vreo intenţie ulterioară, clară, pregătită prin-tr-un şir lung de referiri prealabile. Am mai spus-o: cu nimeni nu e *abrupt,* nici cu inferiorii, nici cu superiorii, chiar dacă, fiind net superior, Zurinaga nu admite pe nimeni mai presus de el. Iar celor care sunt mai prejos, am mai spus şi asta, le acordă o atenţie politicoasă.
Nu m-a surprins faptul că, după acest preambul amabil, şeful meu a trecut la subiect.
— Vreau să-ţi dau o însărcinare cu totul deosebită,
Navarro.
Am încuviinţat cu o mişcare a capului.
— Vorbeam despre Europa Centrală, despre Balcani. Am repetat mişcarea.
— Un vechi prieten de-al meu, surghiunit în urma războaielor şi revoluţiilor, şi-a pierdut proprietăţile la graniţa ungaro-română. Erau pământuri întinse, pe care se înălţau castele în ruină. La drept vorbind (a spus Zurinaga cu o undă de tristeţe) războiul a distrus numai ce era mort de mult...
Acum l-am privit iscoditor.
— Da, dumneata ştii foarte bine că nu-i acelaşi lucru să fii stăpân pe propria ta moarte şi să fii victima unei forţe străine... Am putea spune că bunul meu prieten era stăpânul propriei sale decadenţe nobiliare şi că acum, deopotrivă, fasciştii şi comuniştii l-au deposedat de pământuri, de castele, de...
Pentru prima dată în relaţia noastră am simţit că don Eloy Zurinaga şovăia. Ba chiar am băgat de seamă că-i tremura o vână la tâmplă de emoţie.
— Iartă-mă, Navarro. Sunt amintirile unui bătrân. Prietenul meu şi cu mine suntem de aceeaşi vârstă. Inchipuie-ţi, am învăţat împreună la Sorbona pe vremea când dreptul, ca şi bunele maniere, se învăţa în franceză. înainte ca limba engleză să corupă totul, a încheiat pe un ton amar.
S-a uitat la focul din cămin, ca şi cum ar fi vrut să-şi încălzească privirea, şi a urmat cu glasul lui dintotdeauna, un glas de râu ce răscoleşte prundul din albie.
— întâmplarea a făcut ca prietenul meu să se stabilească în Mexic. A fost hotărârea lui. Vezi, dar, ce uşor se năruie prejudecăţile noastre. Castelul nobiliar al prietenului meu datează din Evul Mediu şi cu toate astea a venit aici, să caute adăpost în Ciudad de Mexico.

— Cu ce vă pot ajuta, don Eloy ? m-am grăbit să-i spun. Bătrânul şi-a privit mâinile tremurătoare pe care şi le ţinea lângă foc. A izbucnit într-un hohot de râs.
— Uite cum stau lucrurile. De obicei, de treburile astea se ocupă Dâvila, care, cum ştim, îndeplineşte în clipele astea datorii mai plăcute. Iar Uriarte, la drept vorbind, *ne s'y connaît pas trop.* Ei bine, am de gând să te rog pe dumneata să-i găseşti o locuinţă prietenului meu transhumant...
— Cu plăcere, dar eu...
— Nu vreau s-aud nimic. Ce-ţi cer eu nu-i doar o favoare. Mai ţin seama şi de faptul că mama dumitale e franţuzoaică, vorbeşti limba şi cunoşti cultura Hexagonului. Nici nu se putea un om mai potrivit pentru a se înţelege cu prietenul meu.
A făcut o pauză şi m-a privit cu căldură.
— închipuie-ţi, am fost studenţi împreună la Sorbona. Adică suntem de aceeaşi vârstă. El vine dintr-o familie din Europa Centrală. Au fost mari proprietari în Balcani, între Dunăre şi Bistriţa, înainte de devastările războaielor...
Pentru prima oară, cu o privire încărcată de iluzii, Zurinaga se repeta. îmi spusese acelaşi lucru cu puţin mai înainte. M-am prefăcut că nu bag de seamă. Semn neîndoielnic de bătrâneţe. Admisibil. Scuzabil.
— întotdeauna v-am urmat instrucţiunile, domnule, m-am grăbit să spun.
Acum el mi-a luat mâna şi a mângâiat-o. A lui, deşi o ţinuse lângă foc, era îngheţată.
— Nu, nu-i un ordin, a zâmbit. E o fericită coincidenţă. Ce mai face Asuncion ?
Zurinaga, o dată mai mult, mă descumpănea. Voia să ştie ce făcea soţia mea...
— Bine, domnule.
— Ce fericită coincidenţă, a repetat bătrânul. Dumneata eşti avocat în biroul meu. Ea are o agenţie de bunuri imobiliare. Să fie într-un ceas bun, cum se spunea înainte. Cu ajutorul vostru, problema locuinţei pentru prietenul meu e ca şi rezolvată.

II

Asuncion şi cu mine luăm micul dejun întotdeauna împreună. Ea o duce la şcoală pe fetiţa noastră de zece ani, Magdalena, şi se întoarce când eu am ieşit de sub duş, m-am bărbierit şi m-am îmbrăcat. Ştiind că nu ne vom vedea până la ora cinci, anticipăm şi prelungim micul dejun. Candelaria, bucătăreasa noastră, a stat întotdeauna cu noi, iar înainte, la familia soţiei mele. Tatăl lui Asuncion, un notar de ispravă. Mama ei, o femeie fără imaginaţie. în schimb, Candelaria, servitoarea, are prea multă imaginaţie. Nu există pe lume mic dejunuri mai grozave decât acelea din Mexic, iar Candelaria nu face decât să confirme, în fiecare dimineaţă, acest adevăr cu o masă încărcată de fructe de mango, zapote, papaya şi ma-mey, pregătind cerul gurii pentru suculenta sărbătoare de turte de mălai în sos verde, ouă ţărăneşti, crochete de mămăligă învelite în foi de banane, ca pe litoral, şi cafea fierbinte cu tot felul de prăjiturele delicios botezate scoici, ciucuri, pudrate şi ţărăncuţe...
Un mic dejun pe cinste, care ţine o oră încheiată. Cu alte cuvinte, un adevărat răsfăţ în ziua de azi. Pentru mine e temelia întregii zile. Un răgaz de priviri drăgăstoase care cuprind amintirea nerostită a îmbrăţişărilor din timpul nopţii şi care estompează şi includ în acelaşi timp plăcerea culinară prin faptul că mă fac să mi-o amintesc pe Asuncion dezbrăcată, dăruindu-mi-se şi iradiind acea lumină pe care ţi-o dă înflăcărarea iubirii. Asuncion nespus de frumoasă în înfăţişarea ei desăvârşită, primindu-mi mângâierile cu supunere, cu o privire arzătoare, ca o gheaţă fierbinte, cum ar spune poetul...
Asuncion e complet deosebită de mine. Părul ei bogat e lung, lins şi negru. Al meu e scurt, inelat şi castaniu. Pielea ei e albă şi catifelată, a mea e oacheşă şi aspră. Ochii ei sunt foarte negri, ai mei sunt de un verde-cenuşiu. La cei treizeci de ani ai săi, Asuncion îşi păstrează luciul întunecat şi tineresc al părului său răsfirat pe umeri. La

cei patruzeci de ani ai mei, firele cărunte încep să anunţe bătrâneţea. Fiica noastră, Magdalena, seamănă mai mult cu mine decât cu maică-sa. S-ar spune că asta-i regula descendenţei, băieţii cu mama, fetele cu tata... Părul buclat şi rebel al copilei o enerva pe soacră-mea, fiindcă zicea că părul de „indian" dezvăluie rasa neagră şi mă privea (ca întotdeauna) bănuitor. Biata femeie voia să-i netezească părul cu fierul de călcat. A murit de apoplexie, deşi boala ei s-ar putea să fi fost confundată cu starea de comă profundă, şi doctorii au ezitat înainte de a semna certificatul de deces. Soţul ei (şi socrul meu) i-a ascultat fără să-şi ascundă neliniştea şi a scos un oftat de uşurare când a aflat că într-adevăr e moartă. Dar n-a mai trăit mult fără ea. Parcă vrând să se răzbune de pe lumea cealaltă, dona Rosalba de la Llave l-a osândit pe soţul ei, notarul don Ricardo, să trăiască, de atunci înainte, buimac, fără să ştie unde să-şi găsească pijamaua, pasta de dinţi, cât e ceasul sau, şi mai rău, unde-şi lăsase servieta şi unde-şi pusese portofelul. Cred că a murit de buimăceală. Magdalena, fiica noastră, a crescut, prin urmare, cu părul ei ondulat din naştere, ochii ei verzi bătând în cenuşiu, dar brăzdaţi de reflexe argintii, tenul său de culoarea lunii, amestec al pielii tatălui şi mamei şi, la vârsta de zece ani, posesoare a unei delicioase siluete încă infantile, nici prea grasă, nici prea slabă: plinuţă, delicioasă, de-ţi venea s-o strângi în braţe, nu altceva... Maică-sa nu-i dă voie să poarte pantaloni, ţine s-o vadă cu fuste ecosez şi cardigan albastru cu bluză albă, ca fetele bine-crescute de la Şcoala Franceză, ca *aşa-zisele jeunes filles* ori „iepe fine" din lumea bună mexicană. Şosete albe şi pantofi de lac.

Toate astea îi dădeau Magdalenei un aer nu chiar de păpuşă, dar în orice caz de copilă de modă veche, din altă epocă. Le văd pe colegele ei îmbrăcate cu tricouri şi pantaloni de doc şi mă întreb dacă Asuncion nu pune prea mult la încercare adaptabilitatea fiicei noastre la condiţiile lumii moderne. (In privinţa asta am avut de asemenea dificultăţi, de data asta cu maică-mea. Fiind franţuzoaică, ţinea să-i spună „Madeleine" fetiţei, dar Asuncion şi-a impus punctul de vedere, bunica putea să-i dea orice nume voia, Madeleine sau chiar oribilul Mado, dar în casă avea să fie Magdalena şi cel mult Magda.) De fapt, chiar şi Asuncion întreţine flacăra sacră a tradiţiilor, acceptă anevoie modele de azi şi se îmbracă ea însăşi cum ar vrea s-o facă fiica noastră când va creşte mare. Taior negru pe comandă, ciorapi de culoare închisă, pantofi cu toc jos.

Asta, s-ar spune, e viaţa noastră de zi cu zi. Nu spun că ar fi viaţa noastră normală, pentru că viaţa unui cuplu care a pierdut un copil nu poate fi normală. Didier, băieţelul nostru de doisprezece ani, a murit acum patru ani într-un moment fatal, când s-a petrecut o nenorocire irecuperabilă. De mic fusese un bun înotător, curajos şi chiar doritor să înfrunte primejdiile. Cum avea talent pentru toate treburile mecanice şi practice, de la mersul cu bicicleta la urcatul pe munţi şi dorinţa de a avea o motocicletă proprie, a crezut că şi marea, la fel cu celelalte lucruri, era la ordinele lui, a scos un strigăt de bucurie într-o după-amiază pe plaja Pie de la Cuesta din Acapulco şi a intrat alergând în marea cu valuri uriaşe şi maree foarte periculoasă.

Nu l-am mai văzut de atunci. Marea nu l-a restituit. Absenţa lui e de aceea dublă. Nu păstrăm, Asuncion şi cu mine, amintirea, oricât ar fi de îngrozitoare, a unui cadavru. Didier s-a dizolvat în ocean, şi nu pot asculta tălăzui-rea unui val uriaş fără să-mi spun că o parte din fiul meu, preschimbat în sare şi spumă, se întoarce la noi, rătăcind fără încetare în chip de corăbier-fantomă, pe toate mările lumii... încercăm să-i fixăm amintirea în fotografiile din copilărie şi mai ales în ultimele poze din scurta lui viaţă. Era leit maică-sa, când era mică. Cu pielea foarte albă, cu ochi mari negri şi păr lins, cu fir gros, care-i cădea pe umeri, şi pieptănat frumos cu breton pe fruntea largă. Dar e greu să găsim o poză de-a lui în care să zâmbească. „De ce să râd ca prostu' ?", răspundea când i se cerea să zâmbească spunând *cheese,* şi păstra o demnitate

neobişnuită la un băie-ţandru ca el. De altfel, tot aşa de serioase erau şi activităţile lui sportive, de parcă ştia că din pricina lor i se va trage moartea. Şi i s-a tras. S-a dus pentru totdeauna. Şi ne-a lăsat nemângâiaţi.
Nici Asuncion, nici eu nu suntem din cale-afară de religioşi. Familia mea maternă de hughenoţi francezi n-a respectat practicile catolice, dar pe Asuncion am surprins-o nu o dată vorbind cu o fotografie a lui Didier ori şoptind singură cuvinte de dor şi de dragoste pentru fiul nostru. Ce-i drept, şi eu o fac, dar în tăcere.
Am vrut să uităm cearta din casă care s-a stârnit între noi la dispariţia lui Didier. Ea voia să dragheze fundul mării, să exploreze toată coasta, să scormonească nisipul şi să găurească stânca; să sece oceanul până dădea de trupul copilului. Eu am cerut seninătate, resemnare şi am jignit-o pe soţia mea când i-am spus :
— Nu vreau să-l mai văd. Vreau să mi-l amintesc aşa cum era...
N-o să uit privirea încărcată de resentiment pe care mi-a aruncat-o. De atunci n-am mai vorbit despre asta.
Absenţa lui Didier e o prezenţă. O tăcere strigătoare la cer. Această poză portret pentru totdeauna fixată la copilărie ...
III
Cum spuneam, am luat micul dejun împreună, îmbrăcaţi pentru a ieşi în stradă şi a merge la serviciu. Dacă dau aceste amănunte despre obiceiurile noastre de comportament social este pentru a marca contrastul cu pasiunea noastră nocturnă. Atunci, Asuncion e o salamandră în pat, rece doar pentru a stârni incendii, arzătoare doar pentru a îngheţa, iute şi lunecoasă ca argintul-viu şi concentrată ca o perlă, dăruită, misterioasă, surprinzătoare, cochetă, mereu alta şi mereu izvor de plăsmuiri... Săvârşeşte, nu vorbeşte. Când ne trezim, luăm micul dejun şi ne reasumăm rolurile profesionale, cu amintirea unei nopţi pline de pasiune şi cu gândul aprins la noaptea următoare. Cu bucuria de a o avea pe Magdalena şi durerea de a-l fi pierdut pe Didier.
Am vorbit cu Asuncion şi i-am explicat ce mă rugase licenţiatul Zurinaga; ne-am bucurat întru câtva amândoi că se ivise prilejul de a ne înhăma împreună, sub raport profesional, la aceeaşi treabă.
— Prietenul lui Zurinaga vrea o casă izolată, cu grădină de jur împrejur, uşor de apărat de intruşi şi, asta nu e totul, cu un povârniş în partea din spate...
— Nimic mai simplu, a zâmbit Asuncion. Nu înţeleg de ce ai avea motive de îngrijorare, aşa cum citesc pe faţa ta. Casa pe care mi-ai descris-o seamănă cu oricare dintre casele de pe Bosques de las Lomas.
— Aşteaptă, am întrerupt-o. Clientul nostru cere ca, înainte chiar de a cumpăra casa, să fie astupate toate ferestrele.
Mi-a făcut plăcere s-o văd surprinsă.
— Să fie astupate ?
— Da. Să fie zidite ori cum s-o fi chemând.
— O să trăiască în întuneric ?
— Se pare că nu suportă decât lumina artificială. Are probleme cu vederea.
— O fi albinos.
— Nu, cred că asta se cheamă fotofobie. De altfel, cere să se sape un tunel între casă şi râpa din spate.
— Un tunel ? Da' ştiu că-i cam trăsnit clientul nostru!...
— Ca să poată avea un mijloc de trecere, fără a ieşi în stradă, între casă şi râpă.
— Trăsnit, cum am spus. îl cunoşti ?
— Nu. încă n-a venit. Aşteaptă să fie gata casa ca să se mute. Tu găseşti casa, eu pregătesc contractele. Zurinaga plăteşte lucrările şi instalează mobila.
— Sunt prieteni buni ?

— Aşa se pare. Trebuie să mai ştii că don Eloy a făcut pentru prima dată în viaţa lui ceva deosebit când şi-a luat rămas-bun de la mine.
-Ce?
— Când ne-am despărţit, nu m-a privit în ochi.
— Cum?
— Şi-a plecat privirea.
— Exagerezi, dragul meu. Clientul o să stea singur ?
— Nu. Are un servitor şi o fată.
— De ce vârstă ?
— Servitorul, nu ştiu, am zâmbit. Fata are zece ani, mi-a spus don Eloy.
— Asta-i bine. Poate că se împrieteneşte cu Magdalena noastră.
— O să vedem. Ia te uită, clientul nostru are aceeaşi vârstă cu don Eloy, adică aproape nouăzeci de ani, şi o fetiţă de zece.
— Poate că e adoptată.
— Ori bătrânul ia Viagra, am încercat să glumesc.
— Nu-ţi face griji, a spus soţia mea pe un ton cât mai profesional cu putinţă. O să vorbesc cu Alcayaga, inginerul, pentru tunel. E tatăl Chepinei, prietena Magdalenei noastre, îţi aminteşti ?
Apoi am ieşit fiecare la munca sa. Asuncion la biroul ei de bunuri imobiliare din Polanco, eu în foarte vechiul birou pe care Zurinaga îl avusese parcă de când lumea şi—l va avea pe Bulevardul Cinco de Mayo, în centrul istoric din
încă şi mai vechiul oraş hispano-aztec. Asuncion va trece s-o ia pe Magdalena de la şcoală la cinci. Orarul ei foarte lax îi permitea s-o facă. Eu urma să mă întorc acasă pe la şapte. Asuncion mânca singură la prânz în biroul ei, cafea şi un sendviş, niciodată cu clienţii care ar fi putut să se poarte prea familiar. Eu, în schimb, îmi îngăduiam luxul naţional al mexicanilor: o masă lungă de două-trei ore la Danubio, pe Republica del Uruguay dacă rămâneam în centru, ori într-un loc din zona Rosas, de preferinţă la Bellinghausen. La ora opt fix o s-o ducem la culcare pe fetiţă, o s-o ascultăm, o să-i spunem o poveste, şi abia atunci, scumpa mea Asuncion, noaptea va fi a noastră, cu toate îndoielile şi îndatoririle ei...
IV
Lucrurile au mers strună, pas cu pas. Asuncion a găsit casa potrivită în povârnitul cartier Lomas Altas. Eu am pregătit contractele şi i le-am dat lui don Eloy. Zurinaga, împotriva obiceiului, s-a ocupat personal de mobilarea casei într-un stil oarecum opus propriilor sale gusturi învechite. Eliberată de excrescenţele victoriene ori neobaroce, într-un stil Roche-Bobois pur, toată numai unghiuri drepte şi orizonturi largi, reşedinţa din Lomas părea o mănăstire modernă. Mari spaţii albe - duşumele, pereţi, tavane - şi comode mobile negre, de piele, zvelte. Mese de metal mat, plumburii. Nici un tablou, nici un portret, nici o oglindă. O casă construită pentru a primi lumină, în acord cu cerinţele scandinave, unde e nevoie de multe deschideri pentru a lăsa să intre soarele, dar contrară realităţii diurne a Mexicului. Pe bună dreptate, un mare arhitect ca Ricardo Legorreta caută umbra protectoare şi lumina interioară a culorii. Dar bat câmpii fără rost: clientul şefului meu izgonise lumina din acest palat de cleştar, se înconjurase de ziduri ca în castelele lui mitice din Europa Centrală, pomenite de don Eloy.
S-a săpat tunelul între partea din spate a casei şi râpa abruptă, golaşă şi defrişată, din ordinul locatarului, de bătrânele sale sălcii şi chiparoşii de baltă.
— Pe ce nume fac contractele, domnule licenţiat ?
— Pe numele meu, ca împuternicit.
— E nevoie de o procură.

— Pregăteşte-o, Navarro.
— Cine figurează ca proprietar ?
Eloy Zurinaga, atât de direct dar atât de rece, atât de politicos dar atât de distant, a şovăit pentru a doua oară de când îl cunoşteam. Şi-a dat seama că-şi coborâse, în chip involuntar, capul, şi-a revenit, a tuşit, a apucat strâns braţul fotoliului şi a spus cu un glas supravegheat:
— Vladimir Radu. Contele Vladimir Radu.
— Vlad, pentru prieteni, mi-a spus zâmbind noul locatar, când, după ce se instalase în casa din Lomas, mi-a dat pentru prima dată întâlnire într-o seară, o lună mai târziu. Scuză-mă pentru orele neobişnuite, a continuat, întinzân-du-mi politicos mâna şi poftindu-mă să iau loc pe o sofa de piele neagră. în timpul războiului eşti silit să trăieşti noaptea şi să laşi impresia că nu se întâmplă nimic în propria ta locuinţă, *monsieur* Navarro. Că e nelocuită. Că toţi au fugit. Nu trebuie să atragi atenţia!
A făcut o pauză ca pentru a-şi lua timp de gândire.
— Mi s-a spus că dumneata vorbeşti franţuzeşte, *monsieur* Navarro.
— Da, mama mea era pariziancă.
— Excelent. Ne vom înţelege mai uşor.
— Dar, cum spui chiar dumneata, nu trebuie să atragem atenţia...
— Ai dreptate. Poţi să-mi spui „domnule", dacă vrei.
— Adresarea *monsieur* ne amuză şi ne irită pe noi, mexicanii.
— Văd, văd, cum zici dumneata.
Ce vedea ? Contele Vlad era îmbrăcat nu tocmai ca un aristocrat, ci mai curând ca un boem, un actor, un artist, în negru din cap până-n picioare, *sweater* sau *pullover* sau *jersey* (nu avem cuvinte în spaniolă pentru această piesă de îmbrăcăminte universală) cu guler înalt, pantaloni negri şi mocasini tot negri, fără şosete. Nişte glezne extrem de subţiri, care suportau un trup foarte slab, dar cu un cap masiv, mare şi în chip straniu nedefinit, de parcă un şoim s-ar fi deghizat în corb, căci sub trăsăturile artificial placide se bănuia un alt chip, pe care contele Vlad se străduia din răsputeri să-l ascundă.
La drept vorbind, părea o fantoşă ridicolă. Peruca de culoarea mahonului îi aluneca într-o parte şi trebuia să şi-o potrivească mai tot timpul. Mustaţa „de răpăială", cum îi spunem în Mexic, o mustaţă ţărănească, pleoştită, rurală, fără nici o formă, bineînţeles lipită de buza superioară, izbutea să ascundă gura clientului nostru, lipsindu-l de acele expresii de bucurie, supărare, batjocură, afecţiune, pe care colţurile gurii le subliniază şi uneori le demască. Dacă însă mustaţa deghiza, ochelarii negri erau o adevărată mască, îi acopereau complet privirea, nu lăsau nici o crăpătură pe unde să pătrundă lumina, se fixau (adânc şi dureros) în orbitele ochilor şi se prindeau fără milă pe după urechile lui foarte mici, ca de copil, şi înconjurate de cicatrice, de parcă acest conte Vlad şi-ar fi făcut mai multe operaţii de chirurgie plastică.
Mâinile lui erau foarte expresive. Gesticula cu o eleganţă neglijentă, le strângea brusc cu putere, dar nu dorea, în orice caz, să ascundă strania anomalie a unor unghii ca de sticlă, lungi, transparente, ca ferestrele pe care el le interzisese în casa lui.
— îţi mulţumesc că ai dat curs invitaţiei mele, a spus cu un glas gros, bărbătesc, melodios.
Mi-am plecat capul pentru a arăta că eram la ordinele lui.
— Pot să-ţi ofer ceva de băut ? m-a întrebat îndată după aceea.
Am acceptat din politeţe.
— Poate o picătură de vin roşu... numai dacă bei şi dumneata.
— Eu nu beau niciodată vin, a spus contele făcând o pauză teatrală. Şi brusc a continuat, tolănit pe o canapea de piele neagră. Ai vreo nostalgie după casa

părintească ?
— N-am cunoscut-o. Conacele boiereşti au fost incendiate de zapatişti, iar acum sunt hoteluri de lux, echivalente cu ceea ce sunt monumentele istorice devenite case de oaspeţi în Spania...
A urmat de parcă n-ar fi auzit răspunsul meu:
— Trebuie să-ţi spun înainte de toate că eu am o nevoie imperioasă de casa părintească. Dar ţinutul a sărăcit, au fost prea multe războaie, nu există resurse pentru a supravieţui acolo... Zurinaga mi-a vorbit despre dumneata, Navarro. Aşa-i că şi dumneata ai deplâns soarta vechilor familii, menite să păstreze şi să continue tradiţiile ?
Am schiţat un zâmbet.
— Drept să spun, nu.
— Există clase care cad pradă unui somn letargic, a urmat el de parcă nu m-ar fi auzit, şi se acomodează prea lesne la ceea ce se cheamă viaţa modernă. Viaţa, Navarro! E oare viaţă acest pas scurt, această grabă între leagăn şi mormânt ?
Voiam să fiu un interlocutor plăcut.
— Dumneata învii în sufletul meu o vagă nostalgie faţă de feudalismul de mult pierdut.
El a clătinat din cap şi a trebuit să-şi potrivească peruca.
— De unde ne vin clipele de tristeţe inexplicabilă ? Trebuie să aibă un motiv, o origine. Ştii ceva ? Suntem popoare istovite, atâtea războaie civile, atâta sânge vărsat fără rost. Câtă melancolie! In toate se află sămânţa corupţiei. La lucruri se cheamă decadenţă. La oameni, moarte.
Divagaţiile clientului meu făceau foarte anevoioasă conversaţia. Mi-am dat seama că *small talk-ul* nu avea loc în relaţia cu contele, iar dictoanele filozofice despre viaţă şi moarte nu sunt specialitatea mea. Sprinten, Vlad („Spune-mi Vlad", „Pentru prieteni sunt Vlad") s-a ridicat şi s-a aşezat la pian. A început să cânte cel mai trist preludiu de Chopin, ca o ciudată formă de a face să-mi treacă vremea mai plăcut. Mi s-a părut, din nou, hazliu modul în care peruca şi mustaţa falsă i se legănau cu mişcarea impusă de interpretare. Dar nu râdeam uitându-mă la mâinile acelea cu unghii transparente ce mângâiau clapele fără să se rupă.
Privirea mi-a fugit în altă parte. Nu voiam ca fiinţa aceea ciudată şi muzica aceea melancolică să mă hipnotizeze. Mi-am coborât privirea şi am rămas fascinat din nou de un lucru deosebit de straniu. Pardoseala de marmură avea nenumărate şănţuleţe risipite de-a lungul salonului.
Afară a început să plouă. Am ascultat picăturile care izbeau în ferestrele astupate. Neliniştit, m-am ridicat în picioare acordându-mi dreptul de a face câţiva paşi prin salon în timp ce-l ascultam pe conte cum cântă la pian. Am trecut din salon în sufrageria ce dădea spre râpă. Ferestrele erau şi acolo zidite. Dar, în locul lor, un amplu peisaj pictat -ceea ce se cheamă în arta decorativă o iluzie optică, un *trompe l'ceil* - se întindea de la un perete la celălalt. Un castel vechi se înălţa în mijlocul panoramei dezolante, scene cu păduri uscate şi pământuri sterpe peste care zburau păsări de pradă şi pe potecile cărora alergau lupii. Iar într-un balcon al castelului, de dimensiuni foarte mici, se iveau o femeie şi o fetiţă, speriate, cerând ajutor.
Credeam că nu aveam să văd tablouri acolo.
Am scuturat din cap ca să alung viziunea aceea.
Am îndrăznit să-l întrerup pe contele Vlad.
— Domnule conte, nu rămâne decât să semnezi documentele asta. Dacă n-ai nimic împotrivă, te rog s-o faci acum. Se face târziu şi sunt aşteptat la cină.
I-am întins locatarului hârtiile şi stiloul. S-a ridicat în picioare, potrivindu-şi peruca

aceea ridicolă.
— Ce noroc! Aşadar, ai o familie.
— Da, m-am bâlbâit. Soţia mea a găsit casa asta şi a rezervat-o pentru dumneata.
— Ah! Mi-ar face plăcere s-o pot primi în vizită.
— E foarte ocupată...
— Ah! Dar ea a cunoscut casa asta înaintea mea, domnule Navarro, a păşit pe coridoarele astea, s-a oprit în salonul ăsta...
— Aşa-i, desigur...
— Spune-i că şi-a lăsat aici parfumul.
— Nu înţeleg.
— Da, spune-i soţiei dumitale... Asuncion... Aşa o cheamă ? Da, Asuncion, mi-a spus prietenul meu Zurinaga... Spune-i că parfumul ei se simte încă aici, plutind în atmosfera acestei case...
— Cum să nu, eşti un bărbat foarte curtenitor...
— Spune-i soţiei dumitale că respir parfumul ei...
— Da, o să-i spun. Eşti foarte curtenitor. Acum însă te rog să mă scuzi. Bună seara. Şi şedere plăcută în noua reşedinţă.
— Am o fată de zece ani. Şi dumneata la fel, nu-i aşa ?
— Aşa-i, domnule conte.
— Mi-aş dori să se vadă şi să se împrietenească. Ai putea s-o aduci ca să se joace cu Minea ?
— Minea ?
— Fiica mea, domnule Navarro. Trebuie doar să-l anunţi pe Borgo.
— Borgo ?
— Slujitorul meu.
Vlad şi-a pocnit degetele cu un zgomot de dairea şi castaniete. Unghiile de sticlă au sclipit şi a apărut un omuleţ diform, un cocoşat mititel, dar cu trăsăturile cele mai frumoase din câte am văzut eu la un bărbat. Mi-am spus că era o închipuire sculpturală, unul dintre profilurile acelea ireale ale Greciei antice, capul lui Perseu de Cellini. Un chip perfect simetric, aşezat cu forţa pe un trup diform, amândouă unite printr-o coamă cu bucle aproape feminine, de culoarea mierii. Privirea lui Borgo era tristă, ironică, necuviincioasă.
— La ordinele dumneavoastră, domnule, a spus slujitorul, în franceză, cu un uşor accent străin.
M-am grăbit să-mi iau rămas-bun, pe nepusă masă, nepoliticos, cuprins de regretul că-mi jigneam clientul.
— Sper că totul e în ordine. Presupun că n-o să mai avem ocazia de a ne vedea. Şedere plăcută. Mulţumesc... vreau să spun, bună seara.
N-am putut să-mi dau seama ce se ascundea sub atâtea straturi de prefăcătorie: ironie, dispreţ, amuzament. Puteam să lipesc orice etichetă pentru a caracteriza atitudinea contelui Vlad. Era un fătarnic. Slujitorul Borgo, în schimb, n-avea nimic de ascuns, şi transparenţa lui, mărturisesc, m-a făcut să mă tem mai mult decât tertipurile contelui, care s-a despărţit de parcă eu n-aş fi spus nimic.
— Nu uita. Spune-i soţiei dumitale... Asuncion, nu-i aşa ?... că o aşteptăm pe fetiţă.
Borgo a apropiat o lumânare de faţa stăpânului său şi a
adăugat:
— Ne putem juca împreună, în trei...
A izbucnit într-un hohot de râs şi mi-a închis uşa în nas.
V
O noapte furtunoasă. Visele şi viaţa se amestecă ştergând orice graniţă între ele.

Asuncion doarme lângă mine după o noapte de îmbrăţişări pătimaşe, cerute, aproape impuse, de mine, pentru că voiam să compensez tonul funebru al vizitei mele la conte. N-aş vrea, cu alte cuvinte, să repet ce-am spus mai înainte despre relaţia mea amoroasă cu Asuncion şi despre discreţia pe care mi-am propus s-o păstrez în evocările mele. Dar în noaptea aceea, de parcă voinţa mea, şi cu atât mai puţin cuvintele, nu mi-ar fi aparţinut, m-am lăsat în voia unei plăceri erotice atât de mari, încât am ajuns să mă întreb dacă nu cumva atinsesem desăvârşirea.

— Ţi-a plăcut, scumpa mea ?

Această întrebare tradiţională, pe care bărbatul i-o adresează femeii, se istoveşte repede. Ea o să răspundă întotdeauna da, mai întâi prin viu grai, apoi încuviinţând cu un gest, dar într-o bună zi, dacă insistăm prea mult, cu oarecare enervare. întrebarea mi-o pun acum mie însumi. Am satisfăcut-o ? I-am procurat toată plăcerea pe care ea o merită ? Ştiu că eu am obţinut plăcerea, dar a ţine seama numai de asta înseamnă să te înjoseşti şi să înjoseşti femeia. Plăcerea asta care mă umple de fericire te umple şi pe tine, Asuncion ? Cum nu mai pot să-i pun încă o dată această întrebare, trebuia să ghicesc, să-i iau temperatura pielii, şi să încerc să simt diapazonul gemetelor, frenezia orgasmelor şi, privind-o cu luare-aminte, să mă bucur de temeritatea redescoperită a pubisului, de adâncimea de izvor ascuns a buricului, de jocul sfârcurilor ridicate pe seninătatea lină, moale şi maternă a sânilor, de gâtul ei lung, ca al modelelor lui Modigliani, de obrazul ei ascuns de rotunjimea leneşă a braţului, de neruşinarea delicioasă a picioarelor desfăcute, de albeaţa coapselor, de urâţenia tălpilor şi tremurul gelatinos al feselor... Văd şi simt toate astea, scumpa mea Asuncion, şi cum nu mai pot să întreb ca înainte, ţi-a plăcut, iubita mea ?, rămân cu certitudinea plăcerii mele, dar cu incertitudinea profundă, inexplicabilă, oare a simţit şi ea plăcerea ?, ţi-a plăcut la fel cum mi-a plăcut mie, scumpa mea ?, îţi doreşti ceva şi nu mi-ai cerut ?, e vreun lucru pe care pudoarea te împiedică să mi-l ceri, ceva deosebit, ce pare o necuviinţă fizică, un cuvânt tare şi deşucheat ?

îmi trece prin minte senzaţia palpitantă a trupului ei, contrastul dintre părul ei bogat şi negru, lung, lucios şi lins, şi schimonoseala pubisului, hăţişul sălbatic al părului scurt şi încâlcit, ghemuit ca o panteră, neîmblânzit ca un liliac, care mă sileşte să-mi caut scăparea înăuntru, să pătrund spre mântuirea mea, pentru a ascunde sub smocul meu de păr acel hăţiş sălbatic ce creşte între picioarele ei, vuind pe muntele lui Venus şi apoi, ca iedera, pe pântece, jinduind să ajungă la buric, izvorul vieţii...

Mă ridic din pat, chiar în noaptea cu pricina, întrebân-du-mă: n-am uitat cumva să spun ori să fac ceva? Cum aş putea să ştiu, dacă Asuncion nu-mi spune ? Şi cum să-mi spună, dacă privirea ei, după ce ne împreunăm trupurile, se închide, nu mă lasă să întrezăresc nici măcar dacă într-adevăr e satisfăcută ori dacă mai vrea ori dacă, de dragul vieţii noastre în comun, păstrează vreo dorinţă ascunsă fiindcă-mi cunoaşte prea bine lipsurile ?

O sărut din nou, trăgând parcă nădejde că din unirea buzelor noastre ar putea ieşi adevărul despre ceea ce simţim şi ceea ce vrem.

In dimineaţa aceea am privit-o îndelung, am privit-o cum doarme.

Apoi, întinzând mâna sub pat, mi-am căutat zadarnic papucii de noapte.

Nu erau acolo, ceea ce era un lucru cu totul neobişnuit.

Am întins mâna sub pat şi mi-am retras-o îngrozit.

Atinsesem o altă mână, care se afla sub pat.

O mână rece, cu unghii lungi, netede, sticloase.

Am tras aer în piept, am închis ochii.

M-am aşezat pe marginea patului şi am mototolit perna.

Mă pregăteam să intru în rutina zilei.

Atunci am simţit că mâna aceea îngheţată mă înhăţa de gleznă, înfigându-şi unghiile de sticlă în talpa piciorului meu şi şoptind cu un glas gros:
— Dormi. Dormi. E foarte devreme. Nu-i nici o grabă. Dormi, dormi.
Am simţit că cineva ieşea din cameră.
VI
Am visat că eram în camera mea şi că cineva ieşea. Atunci camera nu mai era a mea. Devenise o încăpere necunoscută, fiindcă cineva ieşise din ea.
Am deschis ochii trezindu-mă cu spaimă din acel coşmar. M-am uitat îngrijorat la ceasul deşteptător. Era ora amiezii. Mi-am frecat tâmplele. M-am frecat la ochi. M-a cuprins un sentiment de vinovăţie. Nu mă dusesem la birou. Lipsisem de la datorie. Nici măcar nu anunţasem, invocând o scuză.
Fără să stau pe gânduri, am ridicat receptorul şi am sunat-o pe Asuncion la birou.
Ea a luat lucrurile mai uşor decât mine şi a ascultat explicaţiile mele cu un râs melodios.
— Dragul meu, cred că eşti obosit, a râs ea.
— Tu nu ? am încercat să imit tonul ei uşuratic.
— Hmmm. Cred că azi-noapte munca grea a rămas în seama ta. Ce te-a făcut aşa nesăţios ? Odihneşte-te. Ai tot dreptul, iubitule. îţi mulţumesc că eşti atât de darnic.
— Ştii ceva ? -Ce?
— Am simţit azi-noapte, pe când ne îmbrăţişam, că ne priveşte cineva.
— Prea bine. Eram atât de fericiţi. N-are decât să moară de ciudă.
Am întrebat de fetiţă. Asuncion mi-a spus că era zi de sărbătoare la şcoala catolică - o sărbătoare neconsfinţită de calendarele civile, Adormirea Maicii Domnului, înălţarea la cer aşa cum fusese în viaţă - şi, cum coincidea cu ziua de naştere a Chepinei, Josefina Alcayaga, ştii tu, fata inginerului Alcayaga, căsătorit cu Marfa de Lourdes, s-a organizat o petrecere pentru copii, şi am dus-o pe Magdalena devreme, profitând de prilej ca să-i dau ordinele de plată inginerului pentru tunelul pe care l-a făcut la casa clientului tău, contele...
Am păstrat o tăcere vinovată.
— Asuncion. E ziua ta de nume.
— Bine, bine, noi însă ştii bine că nu prea ţinem sărbătorile religioase...
— *Asuncion. E ziua ta de nume.*
— Sigur că da. Destul.
— Iartă-mă, scumpa mea.
— Pentru ce, Yves ?
— Nu te-am felicitat la timp.
— Ce spui? Dar sărbătoarea de azi-noapte? Ascultă, eram sigură că ăsta-i felul tău de a sărbători evenimentul. Şi chiar a fost o sărbătoare. Iţi mulţumesc.
A râs înfundat.
— Bine, scumpul meu. Totul e în ordine, a încheiat Asuncion. O s-o iau pe fată după-amiază şi ne vedem diseară la cină. Iar dacă ai chef, mai sărbătorim o dată înălţarea la cer a Fecioarei Măria.
A râs din nou cu cochetărie, fără a renunţa totuşi, şi n-o făcea niciodată, la glasul ei de juristă pe care automat îl adoptă când e la birou.
— Odihneşte-te, domnul meu. O meriţi din plin. Ciao. Abia pusesem receptorul în furcă când a sunat iar telefonul. Era Zurinaga.
— Ai vorbit cam mult, Navarro, a spus cu un glas nerăbdător, dar fără a renunţa la politeţea lui obişnuită. De un ceas încerc să vorbesc cu dumneata.
— Zece minute, domnule licenţiat, am răspuns pe un ton hotărât şi fără a-i da explicaţii.

— Iartă-mă, Yves, s-a întors la tonul lui obişnuit. Vreau să-ţi cer un serviciu.
— Cu plăcere, don Eloy.
— E urgent. Fă-i o vizită diseară contelui Vlad.
— De ce nu mă sună chiar el ? am spus, lăsând să se înţeleagă că rolul de „mesager" nu se potrivea nici cu personalitatea lui don Eloy Zurinaga, nici cu mine.
— încă nu i s-a instalat telefon...
— Şi cum a luat legătura cu dumneavoastră ? l-am întrebat eu uşor iritat, simţindu-mă murdar, lipicios după o noapte de dragoste, cu fălcile înţepenite, cu o sudoare neplăcută la subsuori şi părul încâlcit.
— Şi-a trimis slujitorul.
— Borgo ?
— Da. L-ai văzut ?
N-a spus „l-ai cunoscut". A spus „văzut". Iar eu i-am spus pe un ton rezervat că jurasem să nu mai pun piciorul în casa contelui Vlad. Treaba era încheiată. Faimosul conte n-avea nici pe departe hazul ţiganului. In afară de asta, eu trebuia să trec pe la birou, chiar dacă *era. pro forma.* Şi aşa era destul de suspectă absenţa comandantului Zurinaga; ar fi fost primejdioasă absenţa secundului de la bord, adică a mea... N-am răspuns la întrebarea pusă de Zurinaga.
— O să dau o raită pe la birou, don Eloy, şi mai târziu trec să-l văd pe client, i-am spus cu hotărâre.
Zurinaga a închis fără să mai spună nimic.
Conducând BMW-ul în drum spre birou cu viteză de
broască-ţestoasă din pricina aglomeraţiei de pe Periferico,
m-a cuprins îngrijorarea pentru Magdalena, care se afla în
vizită la familia Alcayaga. M-a liniştit gândul la Asuncion.
— Nu-ţi face griji, iubitule. Trec eu s-o iau şi ne vedem diseară la cină.
— La ce oră o iei ?
— Ştii doar cum sunt petrecerile copiilor. Se prelungesc. Marfa de Lourdes are un adevărat arsenal de jocuri şi jucării, de-a v-aţi ascunselea, de-a vrăjitoarele, leapşa, puşculiţe cu surprize, prăjituri şi câte şi mai câte... A râs şi a încheiat: Nu-ţi mai aduci aminte c-ai fost şi tu copil ?
VII
Cocoşatul a deschis uşa şi s-a uitat lung la mine, măsurân-du-mă cu neruşinare. Tam simţit răsuflarea cu iz de iaurt. M-a recunoscut şi a făcut o plecăciune servilă.
— Poftiţi, *maître* Navarro. Stăpânul meu vă aşteaptă. Am intrat şi am încercat în zadar să-l zăresc pe conte în
salonul de la intrare. -Unde?
— Urcaţi în încăperea de sus.
Am suit pe scara semicirculară, fără balustradă. Servitorul a rămas în capul scării, nu ştiu dacă din politeţe ori din servilism; nu ştiu dacă nu cumva mă supraveghea bănuitor. Am ajuns la catul de sus. Toate uşile de la ceea ce am presupus că sunt camere erau închise, în afară de una singură. M-am îndreptat spre ea şi am intrat într-un dormitor cu pat dublu. Cum se făcuse ora nouă seara, mi-a atras atenţia faptul că patul era acoperit cu o cuvertură de satin negru, fără să existe vreun semn că se făceau pregătiri pentru ora de culcare a stăpânului.
Nu existau oglinzi. Doar o măsuţă de toaletă cu fel de fel de cosmetice şi un şir de etajere pentru peruci. Domnul conte, când se pieptăna ori se machia, pesemne că-şi ghicea chipul...
Uşa de la baie era deschisă şi un abur uşor pătrundea în încăperea în care mă aflam. Am şovăit o clipă, stânjenit, de parcă violam intimitatea clientului meu. Dar glasul lui

s-a auzit îndată:
— Intră, domnule Navarro, poţi intra fără teamă...
Am intrat în sala de baie, în care aburul de la duş putea fi tăiat cu cuţitul. Dincolo de uşa de lac pe care se prelingeau picături de apă, contele Vlad făcea baie. M-am uitat de jur împrejur. O baie fără oglinzi. O baie - nu mi-am putut ţine în frâu curiozitatea - fără ustensilele obişnuite, pămătuf de bărbierit, pieptene, aparat de ras, periuţă de dinţi, pastă... In schimb, ca şi în restul casei, în fiecare ungher era câte un şănţuleţ pentru scurgerea apei.
Vlad a ieşit de sub duş, a deschis uşa şi s-a ivit gol în faţa privirii mele speriate.
Renunţase la perucă şi mustăţi.
Trupul său era alb ca varul.
N-avea nici un fir de păr nicăieri, nici în cap, nici pe obraz, nici pe piept, nici la subsuori, nici la pubis, nici pe picioare.
Era complet spân, neted şi lucios ca o coajă de ou.
Ori un schelet.
Parcă jupuit.
Obrazul lui însă păstra riduri palide ca de lămâie, iar privirea îi era ascunsă de ochelarii aceia negri, ca o mască, lipiţi de orbitele măslinii şi prinşi după urechile foarte mici, ciuruite de cicatrice.
— Ah, domnule Navarro! a exclamat cu un zâmbet neruşinat şi larg. In sfârşit ne vedem aşa cum suntem...
M-am prefăcut că nu dau importanţă acelor lucruri.
— Iartă-mă, domnule conte. Eu sunt îmbrăcat.
— Eşti sigur? Oare moda nu ne înrobeşte şi ne dezbracă pe toţi ?
In colţurile gurii deschise într-un zâmbet amabil, lipsită de mustaţa care-i ascundea conturul buzelor, s-au ivit doi colţi ascuţiţi, galbeni ca lămâia pe care o sugera, văzută de aproape, faţa lui palidă.
— Scuză-mi lipsa de pudoare. Dă-mi, te rog, halatul. E în cuier, a întins mâna spre perete şi a spus grăbit: Să coborâm la cină.
— Te rog să mă scuzi. Trebuie să fiu acasă la cină.
— Cu soţia dumitale ? -Da.
— Şi cu fetiţa ?
Am dat din cap afirmativ. El a râs cu timbrul lui caracteristic.
— E ora nouă seara. Ştii unde sunt copiii dumitale ? M-am gândit la Didier care murise şi la Magdalena care
se dusese la petrecerea pentru ziua de naştere a Chepinei şi pesemne că erau în drum spre casă în timp ce eu stăteam ca un neghiob în camera unui bărbat dezbrăcat, depilat, grotesc, care mă întreba unde sunt copiii mei. N-am mai ţinut seama de înfăţişarea lui.
— Pot să dau un telefon acasă ? am întrebat uşor ameţit.
Mi-am dus mâna la frunte. Zurinaga mă prevenise. Avusesem grijă să-mi iau celularul. L-am scos din buzunarul de la spate al pantalonilor şi am format numărul de acasă. N-a răspuns nimeni. Mi-a răspuns propriul meu glas. „Lăsaţi mesajul." Ceva m-a împiedicat să vorbesc, o senzaţie de inutilitate crescândă, de lipsă de libertate, de involuntară prăbuşire într-o râpă ca aceea din spatele casei în care mă aflam, la voia întâmplării, în ghearele hazardului...
— Trebuie să fie la familia Alcayaga, am şoptit ca să mă liniştesc singur.
— Amabilul inginer care a construit tunelul până la râpă ?
— Da, chiar el, am spus zăpăcit. Am făcut repede numărul.
— Cu doamna Marfa de Lourdes, vă rog...

— Da, eu sunt...
— Sunt Yves, Yves Navarro... tatăl Magdalenei...
— Ah, da, bună seara, Yves...
— Fiica mea... Acasă la noi nu răspunde nimeni...
— Nu-ţi face griji. Fata e aici. A rămas să doarmă la noi, cu Chepina.
— Pot să vorbesc cu ea ?
— N-o chinui, Yves. Erau frânte. S-au culcat acum o oră...
— Dar Asuncion, soţia mea...
— N-a apărut. N-a mai venit după Magdalena. Dar m-a sunat ca să-mi spună că a trebuit să stea mai mult la birou şi că vine să te ia de la clientul tău, cum îl cheamă ?
— Contele Vlad...
— Da. Contele... Niciodată nu reţin numele astea străine. Aşteapt-o acolo...
— Dar cum de ştie... ?
Marîa de Lourdes a pus receptorul în furcă. Vlad mă privea batjocoritor. S-a prefăcut că e cuprins de frisoane.
— Yves... Pot să-ţi spun pe nume ?
Am încuviinţat fără să mă gândesc la ce fac.
— Şi aminteşte-ţi că sunt Vlad, pentru prieteni. Dă-mi, te rog, halatul, Yves. Vrei să fac o pneumonie ? Acolo, în dulapul din stânga.
Am mers ca un somnambul până la dulap. L-am deschis şi am găsit un singur obiect de îmbrăcăminte, un halat greu de brocart, vechi, puţin ros, cu guler din blană de lup. Un halat lung până la glezne, vrednic de ţarul dintr-o operă rusească, brodat cu fir de aur.
Am luat halatul şi l-am aruncat pe umerii contelui Vlad.
— Nu uita să închizi uşa de la şifonier, Yves.
Mi-am întors privirea spre dulap (cuvânt după cât se pare necunoscut de Vlad Radu) şi abia atunci am văzut, prinsă cu piuneze de tăblia interioară a uşii, fotografia soţiei mele, Asuncion, cu fiica noastră, Magdalena, pe genunchi.
— Vlad. Spune-mi Vlad. Vlad, pentru prieteni.
VIII
încă nu înţeleg de ce am rămas să iau cina cu Vlad în seara aceea. încerc să găsesc o explicaţie raţională. N-aveam de ce să fiu îngrijorat. Magdalena, fiica mea, era în siguranţă, dormea la familia Alcayaga. Soţia mea Asuncion a întârziat la birou şi avea să vină chiar aici să mă ia acasă. Oricum, am chemat-o pe mobil pe soţia mea, n-a răspuns şi am lăsat mesajul convenit.
Am refuzat să comentez descoperirea fotografiei. Ar fi însemnat să-i dau un avantaj acestui individ. In faţa lui n-aveam alt mod de a mă apăra decât seninătatea, să nu cer explicaţii pentru nimic, să nu mă arăt niciodată surprins. Ar face altceva un bun avocat ? Desigur, Zurinaga îi dăduse fotografii de-ale mele, ale familiei, exilatului balcanic de viţă nobilă, ca să vadă cu cine urma să aibă de-a face în această depărtată şi exotică ţară, Mexicul...
Explicaţia m-a liniştit.
Contele şi cu mine ne-am aşezat faţă în faţă la lunga masă de metal mat, o ciudată masă de plumb, nu tocmai potrivită, s-ar putea spune, pentru a trezi pofta de mâncare, mai cu seamă dacă meniul - ca în cazul acela - era alcătuit numai din măruntaie. Ficat, rinichi, fudulii, momite, fleici cu piele deloc apetisantă... toate înecate în sosuri de ceapă şi plante aromate pe care le-am recunoscut mulţumită vechilor retete franţuzeşti care-i plăceau atât de mult maică-mii: pătrunjel, tarhon, desigur, dar şi altele, pe care nu le puteam recunoaşte. Erau însă şi condimente care lipseau, bunăoară usturoiul.
— N-ai pus usturoi ? am întrebat fără să aştept privirea fulminantă a contelui Vlad şi

brusca lui tăcere, urmată de schimbarea rapidă a subiectului.
— Praf de purcel, *maître* Navarro. O veche reţetă folosită de Sfântul Eutichie pentru a-l alunga pe diavolul înghiţit din greşeală de o călugăriţă.
Expresia mea de neîncredere i s-a părut nostimă lui Vlad.
— Cum îţi spuneam, călugăriţa neprevăzătoare, potrivit legendei de pe meleagurile mele, s-a aşezat deasupra Diavolului, iar acesta a zis: „Ce era să fac ? S-a aşezat pe duşumea, şi, când colo, eu eram!"
Mi-am ascuns cât am putut mai bine scârba.
— Intrări şi ieşiri, domnule Navarro. La asta se reduce viaţa. Sau, într-o limbă barbară, *exits and entrances.* Prin faţă, prin dos. Tot ce intră trebuie să iasă. Tot ce iese trebuie să intre. Obiceiurile foamei sunt foarte variate. Ce-i scârbos pentru un popor aduce desfătare altuia. închipuie-ţi ce gândesc francezii despre mexicanii care mănâncă furnici şi lăcuste şi viermi. Dar ei înşişi, francezii, nu consumă cu mare plăcere broaşte şi melci ? Arată-mi un englez care-ar putea preţui tocana mexicană ţărănească: i s-ar întoarce stomacul pe dos numai dacă şi-ar închipui amestecul ăsta de ardei, pui şi ciocolată... Şi nu vă lingeţi voi pe degete când mâncaţi *huitlacoche,* ciuperca de porumb, care în restul lumii trezeşte scârbă şi e azvârlită la porci ? Şi pentru că a venit vorba de porci, cum pot suporta englezii mâncăruri gătite -mai bine zis stricate - cu *lard,* untura de porc ? Ca să nu mai vorbesc de americanii din nord, care n-au gust deloc şi pot să mănânce hârtie de ziar şi să se lingă pe degete!
A râs în felul lui special, coborându-şi silit buza de jos de parc-ar fi vrut să-şi ascundă intenţiile.
— Trebuie să fii ca lupul, domnule Navarro. Cât de inteligent era vechiul *lupus* latin, care se preschimbă în *wulfuz* la teutonii mei, ce înţelepciune naturală şi veşnică are lupul, care e inofensiv vara şi toamna, când are ce mânca, şi iese la vânat numai când e înfometat, iarna şi primăvara! Când îi e foame...
A făcut un gest poruncitor cu mâna lui palidă cu unghii de sticlă.
Borgo, cocoşatul, ţinea loc uneori de lacheu, iar o servitoare cu mişcări foarte lente aducea mâncările la masă, inutil zorită de plescăiturile din limbă ale lui Borgo, îmbrăcat pentru acea ocazie cu o jachetă în dungi roşii şi negre şi lavalieră, cum nu se mai vedea decât în vechile filme franţuzeşti. Pesemne că voia să compenseze diformitatea lui fizică purtând uniforma asta demodată. Cel puţin asta-mi spunea privirea lui satisfăcută şi uneori ştrengărească.
— Iţi mulţumesc din suflet că ai acceptat invitaţia mea, *maître* Navarro.
— Yves. De obicei mănânc singur şi atunci mă năpădesc o mulţime de gânduri negre, *croyez-moi.*
Servitorul s-a apropiat ca să-mi toarne în pahar vinul roşu. Pe stăpânul său însă nu l-a servit. L-am întrebat pe Vlad din priviri, ridicând paharul pentru un toast...
— Ti-am mai spus... Contele m-a privit cu o ironie amabilă.
— Da, nu bei vin, am încercat să fiu glumeţ şi cordial. Bei singur ?
Cu obiceiul lui de a nu-şi asculta interlocutorul şi de a-şi urmări numai propriul său interes, Vlad s-a mulţumit să comenteze scurt:
— Muritorii nu suportă adevărul. Am insistat cu riscul de a fi grosolan.
— întrebarea mea era foarte simplă. Bei singur?
— Muritorii nu suportă adevărul.
— Nu ştiu. Eu sunt un muritor şi sunt avocat. Pare un silogism ca acelea pe care le învăţăm la şcoală. Oamenii sunt muritori. Socrate e om. Prin urmare, Socrate e muritor.
— Copiii nu mint, a continuat el fără să ţină seama de mine. Şi pot fi nemuritori.
— Poftim ?

Nişte mâini de femeie cu mănuşi negre mi-au oferit platoul cu măruntaie. Mi-a venit greaţă, dar din politeţe am luat puţin ficat şi momite...
— Mulţumesc.
Femeia care mă servea s-a mişcat cu un uşor foşnet de fuste. Eu nu-mi ridicasem privirea, fiind ocupat cu alegerea dezgustătoarelor bucăţi de carne. Am zâmbit de unul singur. Cine se uită în ochii unui chelner când îl serveşte ? Am văzut-o depărtându-se, din spate, cu platoul în mână.
— De asta-mi plac copiii, a spus Vlad, fără să se atingă de bucate, deşi mă poftea să mănânc cu mâna lui cu unghii lungi şi sticloase. Ştii ceva ? Un copil e ca un mic Dumnezeu neterminat.
— Un Dumnezeu neterminat ? am spus surprins. N-ar putea fi asta cea mai bună definiţie a Diavolului ?
— Nu, Diavolul e un înger căzut.
Am dat pe gât o duşcă zdravănă de vin, pregătindu-mă pentru un lung şi nedorit dialog de idei abstracte cu amfitrionul meu. De ce nu venea soţia mea să mă scape ?
— Da, şi-a reluat discursul Vlad. Abisul lui Dumnezeu e conştiinţa că e neterminat. Dacă Dumnezeu s-ar termina, creaţia Lui s-ar isprăvi odată cu el. Lumea n-ar putea fi simplul legat al unui Dumnezeu mort. Ha, ha, ha. Un Dumnezeu pensionar, în retragere. Inchipuie-ţi. Lumea ca un cerc de cadavre, un morman de cenuşă... Nu, lumea trebuie să fie lucrarea interminabilă a unui Dumnezeu neterminat.
— Ce are asta de-a face cu copiii ? am şoptit, dându-mi seama că limba mi se împleticea.
— Pentru mine, domnule Navarro, copiii sunt partea neterminată a lui Dumnezeu. Dumnezeu are nevoie de tainica tărie a copiilor pentru a continua să existe.
— Eu... am şoptit cu glas tot mai stins.
— Dumneata nu vrei să osândeşti copiii la bătrâneţe, nu-i aşa, domnule Navarro ?
M-am revoltat făcând un gest neputincios şi bătând cu pumnul în masă, ceea ce a împrăştiat vinul rămas în pahar pe tăblia de plumb.
— Eu am pierdut un copil, nenorocitule...
— Să osândeşti un copil la bătrâneţe, a repetat impasibil contele. La bătrâneţe. La moarte.
Borgo a luat paharul. Capul mi-a căzut pe masa de metal.
— N-a spus oare şi Nepomenitul ? Lăsaţi copiii să vină la mine ?
IX
M-am trezit din nou înspăimântat. Cum se întâmplă atunci când călătoreşti, nu ştiam unde mă aflu. N-am recunoscut patul, nici încăperea. Abia când m-am uitat la ceas am văzut că arăta ora zece. Draperiile grele de dril acopereau ferestrele. M-am ridicat să le dau de-o parte cu o durere de cap îngrozitoare. M-am izbit de un zid de cărămizi. Mi-am venit în fire. Eram în casa contelui Vlad. Toate ferestrele fuseseră astupate. Niciodată nu se ştia dacă era noapte sau zi în casa aceea.
Eu eram îmbrăcat la fel ca în ceasul acelei cine blestemate. Ce se întâmplase ? Contele şi servitorul său m-au drogat. Ori poate femeia invizibilă ? Asuncion n-a mai venit să mă ia, cum făgăduise. Magdalena era pesemne la familia Alcayaga. Nu, dacă era ora amiezii, era la şcoală. Azi nu era sărbătoare. Trecuse ziua Adormirii Maicii Domnului. Cele două fete, Magdalena şi Chepina, erau împreună la şcoală, desigur.
Capul îmi vâjâia, şi mulţimea de canale din casa contelui mă făcea să mă simt ca un corp lichid care curge, care se pierde, care se varsă în râpă...
Râpa.
Uneori un singur cuvânt, unul singur, ne dă cheia, ne ajută să ne recăpătăm raţiunea, ne face să acţionăm. Iar eu aveam nevoie, mai mult decât orice altceva, să raţionez şi

să acţionez, să mă gândesc la cum ajunsesem în absurda şi inexplicabila situaţie în care mă aflam, ca să ies din ea cât mai repede, şi cu siguranţă că, salvându-mă, o voi înţelege.
Eram îmbrăcat, spun, ca în seara de dinainte. Mi-am dat seama că aceea era „noaptea de dinainte", iar asta era „ziua următoare" în clipa în care mi-am mângâiat bărbia şi obrajii cu un gest natural şi involuntar şi am simţit că-mi crescuse barba, trecuseră douăzeci şi patru de ore fără să mă bărbieresc...
Mi-am pipăit cu mâinile tremurând de nerăbdare pantalonii şi sacoul şifonate, cămaşa mirosind a transpiraţie, părul nepieptănat. Mi-am potrivit inutil nodul de la cravată, toate astea în timp ce ieşeam din cameră şi urcam la etaj şi deschideam una după alta uşile dormitoarelor, privind ordinea desăvârşită a fiecărei încăperi, paturile perfect aranjate, nici o urmă că şi-ar fi petrecut cineva noaptea acolo. Numai dacă, mi-am spus, şi am mulţumit lui Dumnezeu că logica mea pierdută se întorcea din lungul exil nocturn, numai dacă n-au ieşit cu toţii în stradă, iar neostenitul Borgo a făcut paturile...
O cameră mi-a atras atenţia. M-a făcut să-mi îndrept paşii spre ea o melodie depărtată. Am recunoscut-o. Era cântecul pentru copii franţuzesc *Frere Jacques.*
Frere Jacques, Dormez-vous ? Sonne la matine. Din-dang-dong.
Am intrat şi m-am apropiat de birou. O cutie muzicală făcea să se audă un cântecel, iar o păstoriţă cu toiag în mână şi un mieluşel alături se învârtea în cerc, îmbrăcată după moda secolului al XVIII-lea.
Aici totul era în roz. Draperiile, spătarele scaunelor, cămaşa de noapte întinsă cu grijă alături de pernă. O cămaşă mică de fetiţă cu panglici pe marginile de jos. Nişte papuci tot roz. Nici o oglindă. O încăpere perfectă, dar nelocuită. O încăpere care aştepta pe cineva. Lipsea un singur lucru. Nici aici nu erau flori. Şi dintr-odată mi-am dat seama. Erau vreo cinci-şase păpuşi printre perne. Toate blonde şi îmbrăcate în roz. Dar toate fără picioare.
Am ieşit fără să pot găsi nici o explicaţie şi am intrat în camera contelui. Perucile erau tot acolo, pe etajere, în chip de prevestire a unei ghilotine macabre. Dalele de la baie erau uscate. Aşternutul de pe pat era neatins.
Am coborât pe scări şi m-am oprit în salonul tăcut. Se simţea un uşor iz de mucegai. Mi-am urmat drumul prin sufrageria curată lună. Am intrat în bucătăria în neorânduială, urât mirositoare, înnegurată de fumul măruntaielor împrăştiate pe jos, dintr-un capăt la altul al încăperii, şi un animal uriaş, indescriptibil, necunoscut pentru mine, jupuit şi despicat în două pe masa de plăci de mozaic. Decapitat.
Sângele sălbăticiunii curgea încă spre canalele din bucătărie.
Mi-am acoperit gura şi nasul, îngrozit. Nu voiam ca miasmele acelui măcel să pătrundă în trupul meu. Am început să mă retrag cu paşi mici, cu spatele, de parcă mi-ar fi fost frică să nu cumva să învie animalul acela şi să mă atace, până am ajuns la un fel de draperie de piele care s-a lăsat când m-am sprijinit de ea. Am dat-o la o parte. Era intrarea într-un tunel.
Mi-am adus aminte de insistenţa lui Vlad de a avea o trecere care să lege casa cu râpa din spate. Nu mă mai puteam opri. Am pipăit cu mâna distanţa dintre pereţi. Am procedat cu mare precauţie, nesigur de ceea ce făceam, căutând zadarnic ieşirea, lumina salvatoare, lăsându-mă călăuzit de subconştientul care mă împingea să explorez fiecare ungher al locuinţei lui Vlad.
Nu era luminat. Am scos bricheta. Am aprins-o şi am văzut ce mi-era frică să văd, ce ar fi trebuit să bănuiesc că aveam să văd. Oroarea concentrată. însăşi capsula misterului.
Sicriu după sicriu, cel puţin o duzină de coşciuge erau înşirate de-a lungul tunelului.

Impulsul de a întoarce spatele scenei şi de a fugi din locul acela era foarte puternic, dar şi mai puternică a fost voinţa mea de a şti, prosteasca şi detestabila mea curiozitate, deforma-ţia mea de om al legii, dispreţul pentru mine însumi când am deschis sicriele unul după altul fără să găsesc altceva în afară de pământ înăuntrul fiecăruia, până când am deschis coşciugul în care zăcea clientul meu, contele Vlad Radu, întins într-o pace desăvârşită, îmbrăcat cu puloverul, pantalonii şi mocasinii lui negri, cu mâinile lui cu unghii sticloase încrucişate pe piept şi capul spân, culcat pe o pernuţă de mătase roşie, cum tot roşie era şi căptuşeala coşciugului.
M-am uitat ţintă la el, fără să fiu în stare să-l trezesc şi să-i cer explicaţii, paralizat de groaza acestei întâlniri, hipnotizat de detaliile pe care le descopeream acum, avându-l pe Vlad în faţa mea, lipsit de vlagă, la dispoziţia mea, dar fără să ştiu, la urma urmei, faptele pe care le-aş fi putut săvârşi, stăpânit, cum eram, de legenda vampirului, de leacurile răspândite de superstiţie şi de ştiinţă, strâns împletite în acest caz. Funia de usturoi, crucea, piroanele...
Frigul îngheţat din tunel făcea să-mi iasă aburi pe gură, dar îmi limpezea mintea, mă făcea atent la detalii. Urechile lui Vlad. Prea mici, brăzdate de cicatrice, pe care eu le atribuisem unor operaţii de chirurgie facială, crescuseră peste noapte. Stăteau să izbucnească, în faţa ochilor mei, şi să crească asemenea unor sinistre aripi de liliac. Ce făcea fiinţa asta blestemată, îşi reteza urechile în fiecare seară înainte de a ieşi în lume, se ascundea luând înfăţişarea unui chiropter nocturn ? O duhoare insuportabilă ieşea din colţurile coşciugului lui Vlad. Acolo se strângeau excrementele liliecilor, scârna vampirului...
Picături urât mirositoare au început să cadă în capul meu. Mi-am ridicat privirea. Liliecii atârnau cu capul în jos, agăţaţi cu ghearele de tavanul de piatră al tunelului.
Scârna vampirului. Urechile contelui Vlad. Falanga de şobolani orbi care atârna deasupra capului meu. Ce importanţă puteau avea pe lângă detaliul cel mai sinistru ?
Ochii lui Vlad.
Ochii lui Vlad fără nelipsiţii ochelari negri.
Două orbite goale.
Doi ochi fără ochi.
Două lagune cu maluri roşii şi ochiuri de sânge negru.
Mi-am dat seama pe loc că Vlad n-avea ochi. Ochelarii negri erau adevăraţii lui ochi. Ii îngăduiau să vadă.
Nu ştiu ce m-a împins mai tare să pun repede la loc capacul coşciugului în care dormea contele Vlad.
Nu ştiu dacă a fost pur şi simplu groaza.
Nu ştiu dacă a fost surpriza, absenţa mijloacelor de a-l distruge pe loc, ameninţatele mele mâini goale.
Ba ştiu.
Ştiu că a fost îngrijorarea pentru soţia mea, Asuncion, şi pentru fiica mea, Magdalena. Bănuiala care se impunea, oricât ar fi respins-o logica normală, că ceva ar fi putut uni soarta lui Vlad cu soarta familiei mele şi că, dacă era adevărat, eu n-aveam dreptul să ating nimic, să tulbur pacea mortală a monstrului.
Am încercat să-mi regăsesc ritmul normal al respiraţiei. Inima îmi bătea să sară din piept de frică. Respirând, mi-am dat seama însă de mirosul din catacomba aceea construită pentru contele Vlad. Nu era un miros cunoscut. Degeaba am încercat să-l asociez cu aromele pe care le cunoşteam. Emanaţia asta care pătrundea în tunel nu numai că era diferită de orice mireasmă pe care o adulmecasem cândva. Nu numai că era diferită. Era un miros greu şi puturos care venea de altundeva. Dintr-un loc foarte depărtat.

X

Pe la unu după-amiază am izbutit să mă întorc acasă, în Pedregal de San Angel. Candelaria, slujnica noastră, m-a primit foarte tulburată.

— Vai, conaşule! Sunt înspăimântată! E pentru prima dată că nu vine nimeni acasă ca să doarmă. M-am simţit îngrozitor de singură.

Cum ? Nu se întorsese Asuncion ? Şi fetiţa unde-o fi ? Am sunat-o imediat, din nou, pe doamna Alcayaga.

— Bună, Yves. Da, Magdalena a plecat cu Chepina la şcoală, devreme. Nu, nu-ţi face griji. Ai un copil încântător, o bomboană, nu altceva. A stat sub duş până i-am călcat hăinuţele cu mâna mea. Am anunţat la şcoală că Magdita nu vine azi în uniformă, fiindcă a rămas să doarmă la noi.

Pa, pa.

Am sunat-o la birou pe Asuncion. Nu, mi-a răspuns secretara, n-a mai venit de ieri. S-a întâmplat ceva?

Am făcut un duş, m-am bărbierit, mi-am schimbat hainele.

— Nu gustaţi nimic, conaşule ? Nu vă beţi cafeluţa ?

— Mulţumesc, Candelaria. Mă grăbesc. Dacă vine doamna, spune-i să nu se mişte de aici, să mă aştepte.

Am aruncat o privire în camera mea. Potrivit obiceiului respectat cu sfinţenie de a vedea dacă totul e în ordine înainte de a pleca. Nu vedem nimic deosebit fiindcă toate sunt la locul lor. Plecăm liniştiţi. Toate sunt la locul lor. Obişnuinţa e reconfortantă.

Nu existau flori în casă. Buchetele aşezate de obicei de Asuncion, cu dragoste şi bucurie, la intrarea în hol, în salon, în sufrageria pe care o puteam vedea în clipa aceea din locul în care mă aflam pregătindu-mă să ies, nu erau nicăieri. Nu existau flori în casă.

— De ce nu sunt flori, Candelaria ?

Slujnica a devenit dintr-odată foarte serioasă. In ochii ei se citea un reproş.

— Doamna le-a aruncat la gunoi, conaşule. înainte de a ieşi ieri, mi-a spus: S-au ofilit, am uitat să le pun apă, aruncă-le...

Era o dimineaţă surprinzător de limpede. Valea noastră năpădită de o ceaţă nesănătoasă, înainte atât de transparentă, îşi recăpătase azurul curat al cerului senin şi frumoasele smocuri de nori cumulus. A fost de ajuns această schimbare ca să-mi redea curajul pe care mi-l răpiseră ultimele întâmplări neliniştitoare.

Am condus repede, dar cu atenţie. Deprinderile vechi, în pofida îngrijorării, îmi reveneau, întremându-mă, îmbăr-bătându-mă. Aşa îmi doream să se întoarcă la mine oraşul de altădată, când „capitala" era mică, sigură, uşor de străbătut cu piciorul, cu aer curat, încununată de nori care-ţi trezeau uimirea şi înconjurată de munţi parcă potriviţi cu foarfecă...

N-a trecut însă mult timp şi m-a cuprins din nou neliniştea.

Nu, mi-a spus directoarea şcolii, Magdalena n-a venit azi la şcoală.

— Dar colegele ei, prietenele ei, pot să vorbesc cu ele, cu Chepina ?

Nu, fetele n-au văzut-o pe Magdalena la nici o petrecere ieri.

— La petrecerea de la tine, Chepina.

— N-a fost nici o petrecere, domnule.

— A fost ziua ta.

— Nu, domnule, aniversarea mea e de ziua Sfintei Fecioare.

— A Adormirii, ieri ?

— Nu, domnule, de Buna Vestire. Mai e mult până atunci. Fata s-a uitat la mine cu nerăbdare. Era ora recreaţiei şi

eu îi răpeam minute preţioase. Colegele ei o priveau nedumerite.

Am sunat-o îndată, din nou, pe mama Chepinei. M-am arătat supărat. De ce mă minţea ?
— Te rog, mi-a spus cu un glas schimbat. Nu mă întreba nimic. Te rog. Te rog pe ce am mai scump, domnule Na-varro.
— Şi cu viaţa fetei mele cum rămâne ? i-am spus aproape strigând şi apoi vorbind singur, când am pus capăt convorbirii, furios.
Am scos maşina şi am apăsat pe acceleraţie, ca să ajung cât mai repede în locul de care-mi legam ultima speranţă, casa lui Eloy Zurinaga din selectul cartier Roma.
Niciodată nu mi s-a părut mai chinuitoare încetineala traficului, nervozitatea şoferilor, grosolănia camioanelor rablagite, care ar fi trebuit să fie casate de mult, tristeţea mamelor care cerşesc cu copiii în cârcă întinzând mâna bătătorită, scârba pe care ţi-o stârnesc schilozii, orbii şi damblagiii care cer de pomană, melancolia copiilor-paiaţă cu faţa sulemenită şi funduleţul gol, insolenţa şi grosolănia neruşinată a poliţiştilor pântecoşi rezemaţi de ghidonul motocicletelor la intrările şi ieşirile strategice ca să ciupească şpagă, trecerea insolentă a puternicilor zilei în automobile blindate, privirea resemnată, interiorizată, absentă, a bătrânilor ce traversează străzile laterale pe dibuite, nesiguri, bărbaţi şi femei cu părul alb şi feţele brăzdate de riduri ca o coajă de nucă, împăcaţi cu gândul că vor muri aşa cum au trăit. Ridicolele, uriaşele afişe venite parcă dintr-o altă lume, fantastică, plină de sutiene şi chiloţi, trupuri desăvârşite, cu pielea albă şi părul blond răsfirat în bucle, magazine de lux şi călătorii încântătoare în paradisuri verificate.
Străbăteam tuneluri de ciment la fel de sinistre ca labirintul construit pentru contele Vlad de josnicul său lacheu inginerul Alcayaga, soţul nu mai puţin josnicei şi mincinoasei Marfa de Lourdes, mama drăgălaşei dar zvăpăiatei fetiţe Chepina, pe care am început să mi-o închipui ca pe un monstru printre atâţia alţii, demon infantil care nu şi-a şters mucii de la nas...
Am frânat brusc în faţa casei în care stătea şeful meu, don Eloy Zurinaga. Un servitor fără trăsături notabile mi-a deschis uşa, a vrut să mă împiedice să intru, nu şi-a dat seama de hotărârea mea, de forţa mea crescândă ce izbutea să împrăştie incertitudinea, forţa ce izvora din minciuna şi oroarea cu care l-am confruntat pe bătrânul Zurinaga, aşezat ca întotdeauna în faţa căminului cu o pătură pe genunchi, cu degetele lungi şi albe mângâind braţul lustruit al jilţului.
Când m-a văzut a deschis ochii înneguraţi, dar restul feţei nu i s-a mişcat. M-am oprit surprins de îmbătrânirea crescândă, rapidă, a bătrânului. Era el bătrân şi înainte, dar acum părea mai bătrân ca niciodată, era întruchiparea bătrâneţii, dintr-un motiv care pe loc s-a impus percepţiei mele: şeful ăsta nu mai poruncea, omul ăsta era învins, voinţa lui fusese zdrobită de o forţă mai mare decât a lui. Eloy Zurinaga respira încă, dar era un cadavru gol pe dinăuntru din pricina spaimei.
Mi s-a făcut teamă văzând în halul ăsta un om care era şeful meu, căruia-i datoram loialitate, dacă nu o afecţiune pe care el nu mi-a cerut-o niciodată. Un om ce părea să nu poată ajunge victima vreunui atentat la puternica lui personalitate. Cinstit ori nu, am mai spus-o: n-aveam cum să ştiu. Dar abil, superior, intangibil. Omul care ştia ca nimeni altcineva să cultive indiferenţa.
A întins mâna aproape transparentă.
— Ştiu. Dumneata ai ghicit că bărbatul cu jerseu şi pălărie vechi care s-a dus la birou eram chiar eu, nu o sosie...
L-am întrebat din priviri.
— Da, eram eu. Glasul care a dat telefon pentru a face să se creadă că nu eram eu, că eu continuam să fiu acasă, nu era decât o înregistrare.
A încercat cu greu să zâmbească.

— De asta am fost atât de tranşant. Nu puteam admite să fiu întrerupt. Trebuia să închei convorbirea cât mai repede.
Viclenia a sclipit din nou pentru o clipă în ochii lui.
— De ce a trebuit să mă întorc de două ori la birou, încălcând regula absenţei mele, Navarro ?
O pauză teatrală.
— Fiindcă în două rânduri a trebuit să consult hârtii vechi, uitate, pe care numai eu le puteam găsi.
Şi-a retras mâinile de parcă ar fi dezlegat un mister şi ar fi pus punct anchetei.
— Numai eu ştiam unde erau. Iartă-mi misterul.
Nu eram nerod. Privirea mea, întreaga mea atitudine i-au spus că nu din pricina asta venisem azi la el acasă, că vechile lui tertipuri mă lăsau rece. Dar era un litigant încercat şi n-a cedat până când nu i-am cerut-o chiar eu.
— Te-ai jucat cu viaţa mea, don Eloy, cu fiinţele care-mi sunt cele mai dragi. Crede-mă că, dacă nu eşti sincer cu mine, nu răspund de faptele mele.
M-a privit cu slăbiciunea unui tată rănit, ori cu teama unui câine bătut. Cerea milă, dintr-odată.
— Dacă m-ai înţelege, Yves!
N-am spus nimic, dar, proţăpit în faţa lui, într-o atitudine de provocare şi furie, nici n-aveam nevoie să spun nimic. Zurinaga era învins, nu de mine, ci de el însuşi...
— Mi-a făgăduit tinereţe fără bătrâneţe, viaţă veşnică. Zurinaga şi-a ridicat privirea lipsită de orice expresie de victorie.
— Eram egali, vezi dumneata? Când ne-am cunoscut eram egali, amândoi eram tineri studenţi şi pe urmă am îmbătrânit egali.
— Dar acum, domnule licenţiat ?
— A venit să mă vadă aseară. Am crezut că voia să-mi mulţumească pentru tot ce-am făcut pentru el. Că l-am ajutat să se mute. Că am dat curs rugăminţii lui: „Am nevoie de sânge proaspăt". Ah, dac-aş fi ştiut!
— Ce s-a întâmplat ?
— Nu mai era ca mine. întinerise. A râs de mine. Mi-a spus să nu aştept nimic de la el. Eu n-o să întineresc. Se slujise de mine ca de un servitor, ca de un pantof vechi. Eu o să îmbătrânesc şi o să mor curând. El va fi veşnic tânăr, mulţumită colaborării mele naive. A râs de mine. Eu eram servitorul lui. Unul în plus. „Eu am puterea de a-mi alege vârstele. Pot să apar bătrân, tânăr ori urmând cursul firesc al anilor."
Avocatul a cotcodăcit ca o găină. S-a uitat din nou la mine cu o ultimă scânteiere în ochi şi mi-a luat mâna arzătoare în mâinile lui îngheţate.
— întoarce-te acasă la Vlad, Navarro. Chiar în seara asta. Curând n-o să mai fie nimic de făcut.
Voiam să-mi desprind mâna dintr-ale lui, dar Eloy Zurinaga îşi concentrase în ele toată forţa amăgirii lui, a dezamăgirii lui, a suflării de pe urmă.
— îmi înţelegi zbuciumul ?
— Da, şefule, am spus cu blândeţe, ghicind nevoia lui de mângâiere, cu sufletul înmuiat de duioşie, de amintiri, ba chiar de recunoştinţă...
— Grăbeşte-te. N-ai timp de pierdut. Citeşte hârtiile astea.
Mi-a dat drumul la mână. Am luat hârtiile. M-am îndreptat spre uşă. L-am auzit spunând de departe:
— Din partea lui Vlad te poţi aştepta la tot ce-i mai rău. Şi cu glas mai scăzut: Crezi că nu am mustrări de cuget? Crezi că nu mă doare sufletul ?
I-am întors spatele. Ştiam că n-aveam să-l mai văd niciodată.
XI

„în anul Domnului 1448 s-a suit pe tronul Valahiei Vlad Ţepeş, învestit de Sigismund de Luxemburg, împăratul Sfântului Imperiu Roman de Naţiune Germană, şi şi-a instalat capitala la Târgovişte, nu departe de Dunăre, în vecinătatea Imperiului Otoman, cu misiunea creştină de a lupta împotriva turcilor, în mâinile cărora a căzut Vlad, care a învăţat repede lecţiile sultanului Murad al II-lea: numai forţa susţine puterea, iar puterea cere forţa cruzimii. Fugind de la turci, Vlad a recucerit tronul Valahiei cu o înşelătorie dublă : atât turcii, cât şi creştinii l-au crezut aliatul lor. Dar Vlad nu era aliat decât cu Vlad şi cu puterea cruzimii. A dat foc la castele şi sate în toată Transilvania. I-a băgat într-o încăpere pe tinerii studenţi care veniseră să înveţe limba şi le-a dat foc la toţi. A îngropat un om până la brâu şi a poruncit
să i se taie capul. Pe alţii i-a prăjit ca pe purcei şi i-a tăiat ca pe miei. A capturat cele şapte fortăreţe ale Transilvaniei şi a pus să-i facă bucăţi pe locuitori ca pe varza tocată. Pe ţigani, care, potrivit obiceiului, nu erau spânzuraţi, i-a silit să-l fiarbă în ulei pe unul dintre ei şi pe urmă să-l mănânce. Una dintre ibovnicele lui a spus că e însărcinată, ca să-l reţină lângă ea pe Vlad: el i-a despicat pântecul cu sabia ca să vadă dacă era adevărat sau nu. în 1462 a luat oraşul Ni-copole şi a pus să fie atârnaţi de chică prinşii şi lăsaţi să moară de foame. Pe conţii de Făgăraş i-a descăpăţânat, le-a pus capetele la fiert într-un cazan şi le-a servit locuitorilor cetăţii, în Amlaş le-a tăiat ţâţele femeilor şi i-a silit pe bărbaţii lor să le mănânce. A grămădit într-un palat din Brad pe toţi săracii, bolnavii şi bătrânii, le-a dat vin şi mâncare pe săturate şi i-a întrebat dacă-şi mai doreau ceva. « Nu, suntem mulţumiţi. »
Atunci a pus să li se taie capetele ca să moară mulţumiţi şi să nu mai simtă niciodată nevoie de nimic.
Dar el însuşi nu era mulţumit. Voia să lase în urmă un nume şi o faptă de neşters din istorie. A găsit un instrument care să fie legat pentru totdeauna de numele lui: ţeapă.
A cuprins satul Beneşti şi a pus să fie traşi în ţeapă copiii şi femeile. I-a tras în ţeapă pe boierii Valahiei şi pe solii saşilor. L-a tras în ţeapă şi pe un căpitan care nu s-a încumetat să dea foc bisericii Sfântului Bartolomeu din Braşov. I-a tras în ţeapă pe toţi negustorii din Wuetzerland[1] şi le-a confiscat averile. Le-a tăiat capul copiilor din Zeyding şi le-a băgat capetele în vaginul mamelor, după care pe femei le-a tras în ţeapă. îi plăcea să-i vadă pe cei traşi în ţeapă răsucindu-se şi zvârcolindu-se « ca nişte broaşte ». A pus să fie tras în ţeapă un măgar înfipt în capul unui călugăr franciscan.
Lui Vlad îi plăcea să taie nasuri, urechi, organe sexuale, mâini şi picioare. Să dea foc, să pună oameni la fiert, la prăjit, să-i jupoaie, să-i îngroape de vii... îşi muia bucata de pâine în sângele victimelor. Plăcerea lui cea mai subţire era să pună sare pe tălpile duşmanilor pe care-i prindea şi să dea drumul fiarelor ca să-i lingă.
Dar specialitatea lui era trasul în ţeapă, iar plăcerea lui era să-şi pună vrăjmaşii la cele mai felurite cazne. Ţeapă putea pătrunde în rect, în inimă ori în buric. Aşa au fost omorâţi mii de oameni în timpul domniei lui Vlad Ţepeş, fără a-i potoli niciodată setea de putere. Doar propria lui moarte scăpa de bunul său plac. Asculta legendele care circulau în toată ţara despre el cu o plăcere obsedantă.
Strigoii numiţi *moroi* erau în stare de metamorfoze instantanee, preschimbându-se în pisici, dulăi, insecte ori păianjeni.
Iar cei numiţi *nefârtaţi* se ascundeau în adâncul pădurilor, fii de căţea, dedându-se la orgii sexuale care-i istovesc până-i omoară, chiar dacă *nefârtaţii* se trezesc şi ies din morminte ca să nu se mai întoarcă niciodată în ele, rătăcind toată noaptea, în chip de câini negri, scarabei ori fluturi. Otrăviţi de gelozie, le place să se iveasică în odăile nupţiale şi-i fac să rămână sterpi şi impotenţi pe tinerii căsătoriţi.
Lugoşii, cadavre vii, dezlănţuiţi în orgii necrofilice pe marginea mormintelor, pe care-i trădează labele de găină.

Vârcolacii, care au faţa palidă şi pielea uscată şi cad într-un somn profund pentru a-şi închipui că se ridică până la lună şi o devorează: sunt copii care au murit nebotezaţi.
Asta era dorinţa arzătoare a lui Vlad Ţepeş. Să preschimbe cruda sa putere politică într-o crudă putere magică: să domnească nu doar asupra timpului, ci şi asupra veşniciei.
Monarh temporar, Vlad, în 1457, stârnise prea multe nemulţumiri printre rivalii puterii sale. Negustorii şi boierii locali. Dinastiile în luptă şi sprijinitorii lor: Habsburgii şi regele lor Ladislau Postumul, casa ungară a Huniazilor şi puterea otomană la graniţa de miazăzi a Valahiei. Aceasta se declara « vrăjmaşa Crucii lui Christos ». Regii creştini îl asociau pe Vlad cu religia necredincioşilor. Iar otomanii, la rândul lor, îl asociau pe Vlad cu Sfântul Imperiu şi religia creştină.

Notă 1 Wuetzerland (Burzenland) - numele german al Ţării Bârsei. Zeyding (Zeiden) - numele german al localităţii Codlea. Relatările din această nuvelă referitoare la Vlad Ţepeş conţin date reale şi apocrife, precum şi inexactităţi.

Prins în sfârşit, în încleştarea ultimei bătălii pe care a purtat-o, de către susţinătorii pretendentului Laiotă Basarab, aliat viclean, potrivit obiceiului balcanic, cu toate puterile în joc, oricât de antagonice ar fi, Vlad Ţepeş a fost osândit să moară îngropat de viu într-o tabără de lângă râul Târnava şi să fie purtat până acolo, spre batjocura lui, între supravieţuitorii nenumăratelor lui victime, care-i întorceau spatele, înşiraţi de-o parte şi de alta, pe măsură ce el, în picioare, trecea legat în lanţuri, într-o căruţă care-l ducea la cimitir. Nimeni nu se uita în ochii lui.
O singură fiinţă îl privea în faţă. O singură fiinţă refuza să-i întoarcă spatele. Vlad şi-a aţintit privirea la acea fiinţă. Era o copilă, de cel mult zece ani. Se uita la Ţepeş cu un amestec de insolenţă şi inocenţă, de duioşie şi ranchiună, de făgăduială şi deznădejde.
Voivod, prinţ, Vlad Ţepeş înfrunta moartea în viaţă visând la cei vii în moarte, *moroii, nefârtaţii, strigoii, vârcolacii,* vampirii: *Dracula,* numele pe care în taină i-l dădeau toţi locuitorii Transilvaniei şi Moldovei şi Valahiei, Carpaţii şi Dunărea...
Se ducea la moarte şi nu lua cu el decât privirea unei copile de zece ani, îmbrăcată în roz, singura fiinţă care nu i-a întors spatele şi n-a murmurat cu glas scăzut, cum făceau toţi ceilalţi, Numele Blestemat, Dracula...
Astea sunt, dragă Navarro, tainele - parţiale - pe care ţi le poate aduce la cunoştinţă prietenul dumitale credincios şi de nădejde
Eloy Zurinaga."

XII

Am citit manuscrisul aşezat la volanul BMW-ului. Abia când am ajuns la sfârşit am demarat. Am pus în carantină posibilele mele sentimente. Scârbă, uimire, îndoială, revoltă, neîncredere.
Am condus maşinal din selectul cartier Roma până la apeductul Chapultepec, la umbra luminată a palatului în stil maur din secolul al XVIII-lea şi urcând pe Paseo de la Reforma (vechiul Paseo de la Emperatriz) în drum spre Bosques de las Lomas. Din fericire puteam să execut automat mişcările, fiindcă eram absorbit cu totul, stăpânit de gânduri deloc obişnuite pentru mine, dar care acum păreau să cuprindă experienţa ultimelor ceasuri şi se iveau spontan, în timp ce luminile înserării se stingeau, ca nişte ochi de pisică pâlpâitori, de-a lungul drumului.
Mă năpădea o senzaţie de profundă melancolie: clipa cea mai frumoasă a iubirii e oare clipa de melancolie, de incertitudine, de pierdere ? Clipa în care simţim dragostea mai prezentă ca oricând şi suntem cel mai puţin dispuşi s-o sacrificăm din pricina geloziei

prosteşti, lăsându-ne pradă obişnuinţei, grosolăniei, lipsei de atenţie. Am văzut-o în faţa ochilor pe soţia mea, Asuncion, şi, recuperând într-o clipă senzaţia de împlinire în cuplu, de împletire a vieţilor noastre de când eram împreună, mi-am spus că plăcerea ne uluieşte: cum e cu putinţă ca întregul suflet, Asuncion, să se poată contopi într-un sărut şi să piardă din vedere lumea întreagă ?
Aşa îi vorbeam iubitei mele, fiindcă nu ştiam că mă aştepta acasă la vampir. Repetam ca un exorcism cuvintele speranţei: iubirea e întotdeauna generoasă, nu se lasă biruită fiindcă e stârnită de dorinţa de posesie totală şi în acelaşi timp permanentă, şi, cum asta nu e cu putinţă, transformăm satisfacţia însăşi în imboldul dorinţei şi o împodobim, Asuncion, cu melancolie, cu nelinişte, şi cu sărbătorirea caracterului său trecător.
Ghicind parcă ce mă aştepta, am lăsat să-mi scape, Asuncion, un oftat şi mi-am spus:
— Asta e cea mai frumoasă clipă a iubirii.
Se lăsa seara când am ajuns acasă la contele Vlad. Mi-a deschis Borgo, şi a încercat, din nou, să nu mă lase să trec. Era cât pe-aci să-l lovesc, dar cocoşatul mi-a luat-o înainte.
— Fata e în spate, în grădină.
— Care grădină ? am spus neliniştit, supărat.
— Aia pe care dumneata o numeşti râpă. Crângul, a arătat calm servitorul cu degetul.
N-am vrut să dau fuga în spatele locuinţei lui Vlad ca să ajung în locul numit de Borgo grădină şi care era o râpă, după câte-mi aminteam, cu câteva sălcii bătrâne care creşteau strâmb în povârnişul acela. Primul lucru pe care l-am băgat de seamă, cu uimire, a fost că arborii fuseseră doborâţi şi tăiaţi până se preschimbaseră în ţepe. Intre doi pari groşi era aninat un leagăn de copil.
Acolo era Magdalena, fiica mea.
Am dat fuga s-o iau în braţe, nemaiţinând seama de nimic altceva.
— Fetiţa mea, fetiţa mea, scumpa mea, am sărutat-o, am îmbrăţişat-o, i-am mângâiat părul cârlionţat, obrajii arzători, am simţit toată bucuria îmbrăţişării pe care numai un tată şi o fiică o pot trăi.
Ea s-a depărtat, zâmbind.
— Uite, tată. Ea e prietena mea, Minea.
M-am întors să mă uit la cealaltă fetiţă, căreia-i spusese Minea şi care a luat-o de mână pe Magdalena mea şi a depărtat-o de mine. Fetiţa mea purta uniformă de elevă bleumarin, cu guler alb şi cravată roşie.
Cealaltă fetiţă era îmbrăcată complet în roz, ca păpuşile din odaia în care intrasem de dimineaţă. Purta o rochie roz foarte largă la poale şi cu valuri de olandă, cu trandafiri de pânză cusuţi în jurul taliei, ciorapi tot roz şi pantofi de lac negri. Avea o claie de bucle aurii, parcă făcute cu drotul, şi un coc uriaş, tot roz, în creştetul capului.
Era din altă epocă. Dar era aidoma cu fiica mea (care nici ea nu era o fetiţă modernă, cum am mai spus şi asta din pricina seriozităţii excesive a maică-sii).
Aceeaşi statură. Acelaşi chip. Doar veşmintele erau deosebite.
— Ce faci, Magda? am întrebat-o, revenindu-mi din uimire.
— Uite, a arătat spre parii din groapă. N-am văzut nimic deosebit.
— Veveriţele, tăticule.
Da, erau câteva veveriţe, care urcau şi coborau pe trunchiuri, alergând sprintene, uitându-se la noi ca la nişte intruşi, oprindu-se o clipă şi reluându-şi îndată alergătura.
— Foarte drăguţe, copila mea. Vin şi acasă la noi, în grădină, nu-ţi aminteşti ?
Magdalena a râs ca un copil, ducându-şi mâna la gură. Şi-a ridicat fusta uniformei de şcoală în acelaşi timp cu Minea, ca-re-şi ridica şi ea poala rochiei înfoiate. Minea şi-a vârât mâna în partea din faţă a chiloţilor şi a scos o veveriţă care se zbătea să scape

din mâinile ei.
— Nu-i aşa că nu ştiai, tăticule ? Veveriţelor le cresc dinţii pe dinăuntru până le ies prin cap...
Fiica mea a luat veveriţa pe care i-o dăduse Minea şi, ri-dicându-şi fusta uniformei, a vârât-o în chiloţi deasupra pu-bisului.
M-am simţit covârşit de groază. îmi plecasem privirea, observându-le cu coada ochiului pe fetiţe, fără să-mi dau seama că Borgo ne supraveghea îndeaproape.
Servitorul s-a apropiat de fiica mea şi a mângâiat-o pe gât. M-am cutremurat de scârbă. Borgo a râs:
— Nu vă faceţi griji, *monsieur* Navarro. Stăpânul meu nu-mi îngăduie mai mult. *îl se reserve lespetits choux bien pour lui...*[1]
A spus asta ca un bucătar care mângâie o găină înainte de a-i tăia capul. I-a dat drumul Magdei, cerând pace cu o mână. Formele se întunecau precum noaptea ce se lăsa încet peste podiş.
— în schimb, pe Minea, cum e de-a casei... Dezmăţatul servitor i-a ridicat fusta celeilalte fetiţe, i-a
dat peste cap poalele cu dantele de olandă până când nu i s-a mai văzut faţa, i-a dezgolit sânii cu sfârcuri de copil şi, îngenunchind în faţa ei, a început să le sugă.

Notă 1 Păstrează pentru sine trufandalele (fr.).

— Vai, *monsieur* Navarro! a spus întrerupându-se o clipă din treaba aceea murdară. Ce forme şi ce desfătări sunt sfârcurile! Ce senzaţie de extaz sexual!
Şi-a depărtat faţa, şi atunci am văzut că sânii fetiţei numite Minea nu mai aveau sfârcuri.
Am căutat privirea fiicei mele, de parcă aş fi vrut s-o depărtez de această privelişte.
Nu ştiu dacă am privit-o cu ură ori ea mi-a spus din ochi:
— Te urăsc. Lasă-mă să mă joc aşa cum îmi place, „întoarce-te acasă la Vlad. Curând n-o să mai poţi îndrepta nimic."
Cuvintele lui Zurinaga au răsunat în noaptea tulbure care abia se lăsase peste podişul Mexicului, unde căldura zilei lasă loc într-o clipă frigului nopţii.
XIII
Nu-i adevărat. N-am părăsit-o pe Magdalena. Scârba tulbure pe care mi-a stârnit-o scena de la râpă nu m-a abătut de la hotărârea bine chibzuită de a înfrunta monstrul şi de a-mi salva familia.
întorcându-mă cu spatele la Borgo, la Minea şi la fiica mea, am descoperit intrarea în tunel pe neaşteptate, chiar sub nasul meu, deasupra gropii, am împins uşa de metal şi am intrat în acel pasaj construit de blestematul de Alcayaga, dar care avea un miros de muşchi putrezit de veacuri, de parcă ar fi fost mutat, nu construit, acolo din depărtatele ţinuturi ale Valahiei, de unde era Vlad Radu.
Miros senzual de trupuri descompuse, cu iz dulceag desprins din putrefacţie.
Strat vechi de catran şi scoici prinse de coşciuge. Fum nisipos ieşit dintr-un pământ ce nu era al meu, care venea de foarte departe, închis între scânduri ce trosneau şi cuie ruginite.
Am mers grăbit, fără să mă opresc, deoarece curiozitatea cu privire la acest lugubru cimitir ambulant îmi fusese satisfăcută de dimineaţă. M-am oprit înăbuşindu-mi un strigăt. De după un sicriu şi-a făcut apariţia Vlad, blocându-mi trecerea.
Nu l-am recunoscut din prima clipă. Era înfăşurat într-o pelerină largă, iar părul îi cădea pe umeri, negru şi lucios. Nu era una dintre perucile lui. Era părul lui din tinereţe, renăscut, strălucitor, des. L-am recunoscut după forma obrazului, după

paloarea de var, după ochelarii negri care-i ascundeau orbitele sângerii.
Mi-am adus aminte de cuvintele amare ale lui Zurinaga: Vlad îşi alege cum poftеşte vârsta, pare bătrân, tânăr ori îşi urmează curgerea firească a anilor, ne înşală pe toţi...
— Unde te grăbeşti aşa, domnule Navarro ? a spus cu un glas onctuos şi profund.
întrebarea m-a tulburat. Dacă o lăsasem pe fiica mea în râpă, o făcusem numai pentru a da piept cu Vlad.
II aveam acum în faţa mea. Dar a trebuit să-i dau un alt răspuns.
— O caut pe soţia mea.
— Soţia dumitale nu mă interesează.
— îmi pare bine s-o aflu. Vreau s-o văd şi s-o luăm acasă pe Magdalena. N-o să izbuteşti să ne distrugi căsnicia.
Vlad a zâmbit ca un cotoi care înfulecă un canar la micul dejun.
— Dă-mi voie să-ţi explic situaţia, Navarro.
A deschis dintr-odată coşciugul, şi am văzut-o întinsă în el pe Asuncion, soţia mea, palidă şi frumoasă, înveşmântată în negru, cu mâinile încrucişate pe piept. I-am căutat instinctiv gâtul. Două împunsături violete, micuţi muguri de sânge, înfloreau în dreptul venei jugulare.
Cu greu mi-am stăpânit un strigăt pe care chiar Vlad, cu o forţă de gladiator, l-a înăbuşit astupându-mi gura cu o mână de păianjen, iar cu cealaltă apăsându-mă pe piept.
— Uită-te bine la ea şi încearcă să înţelegi. Nu mă interesează soţia dumitale, Navarro. Mă interesează fetiţa. E prietena de joacă ideală pentru Minea. Parcă sunt gemene, ţi-ai dat seama ? De-ai vedea maldărul de fotografii pe care a trebuit să le cercetez cu luare-aminte până am găsit-o pe fetiţa care semăna cel mai bine cu copila mea. Tocmai în Mexic, un oraş de douăzeci de milioane de noi victime, cum ai fi dumneata dispus să le numeşti! Un oraş fără evidenţa populaţiei la zi. De-ai şti ce bătaie de cap am avut la Londra cu Scotland Yard-ul! Şi pe deasupra - chiar dacă am întreţinut vechi prietenii în toată lumea -, oraşul vechiului, chiar foarte vechiului meu prieten Zurinaga. Totul a ieşit cum nu se putea mai bine, întocmai cum poftisem, ca să spun aşa... Douăzeci de milioane de măruntaie de tobă! Vlad s-a lins pe buze cu un gest de prost gust.
— Parcă sunt gemene, îţi dai seama ? Minea a fost un izvor de viaţă pentru mine. Te rog să crezi în bunele mele sentimente, Navarro. Dumneata, care ai cultul familiei. Copila asta e, de fapt, singura şi adevărata mea familie.
A scos un oftat sentimental. Eu am rămas, pe măsură ce Vlad slăbea strânsoarea în care mă ţinuse, fascinat de cinismul personajului.
— Cu Minea, cum să-ţi spun, am înţeles, mi-am dat seama de un lucru pe care nu-l ştiam. Inchipuie-ţi, de când mi-am început viaţa în urmă cu cinci veacuri, în fortăreaţa Sighişoarei de pe Târnava, am trăit tot timpul luptând pentru puterea politică, încercând să păstrez moştenirea tatălui meu Vlad Dracul împotriva fratelui meu vitreg Alexandru pentru tronul Valahiei, împotriva ibovnicei tatălui meu, Caktuna, care s-a călugărit, şi fiului său, fratele meu vitreg, călugăr ca şi maică-sa, care au conspirat amândoi sub ocrotirea Sfintei Biserici, luptând împotriva turcilor care mi-au cotropit regatul cu ajutorul trădătorului şi vicleanului meu frate mai mic, Radu, efeb al sultanului Mehmed în haremul său masculin, pe când eram amândoi ostatici la turci, Navarro, unde am învăţat cruzimile cele mai rafinate şi de unde am ieşit stăpânit de gândul răzbunării până am înroşit în sânge întreaga Dunăre de la Silistea la Tismana, am umplut de leşuri mlaştinile din Bălteni, i-am orbit cu fierul înroşit pe duşmani şi i-am îngropat de vii, şi i-am tras în ţeapă pe toţi cei ce s-au împotrivit puterii mele, străpungându-i prin gură, prin şezut ori prin buric, şi aşa mi-am câştigat porecla de

Vlad Ţepeş. Nunţiul papal Gabriele Rangone m-a învinuit că am tras în ţeapă cinci mii de bărbaţi şi femei, iar Papa m-a osândit să trăiesc izolat într-o groapă tainică sub o lespede de fier într-un cimitir pe malul râului Târnava, după ce a declarat ritos: „Trupul lui nu va fi primit în pământ sfinţit", silin-du-mă să rămân neînmormântat, dar îngropat de viu... Aşa a luat naştere nedreapta legendă despre mine ca un mort viu în toate satele dintre râul Dâmboviţa şi Pasul Roterturn: orice moarte inexplicabilă, orice dispariţie sau răpire era pusă în seama mea, Vlad Ţepeş, Mortul în Viaţă, Neîngropatul, în timp ce eu zăceam viu într-o hrubă adâncă, mâncând rădăcini şi pământ, şobolani şi liliecii care atârnau de bolţile peşterii, şerpi şi păianjeni, îngropat de viu, Navarro, căutat pentru crime pe care nu le-am săvârşit şi plătind pentru cele pe care le-am săvârşit, căutat de Sfânta Inchiziţie a comunităţilor unite, convinse că eu nu murisem şi continuam să făptuiesc toate crimele, dar unde mă aflam ?, cum să descopere ascunzătoarea mea printre atâtea morminte care se ridicau ca nişte degete de piatră, ţepe de marmură, pe malul Târnavei: înmormântat fără nume şi dată din ordinul nunţiului defunct, şters de pe faţa pământului, dar suspectat de stricarea ei ? Locul recluziunii mele forţate a fost păstrat cu străşnicie la Roma, uitat sau pierdut, nu ştiu. Nunţiul a luat cu el secretul în mormânt. Atunci locuitorii Valahiei au auzit sfatul ancestral. Ca o fată călare să cutreiere în pielea goală toate cimitirele ţinutului în goana calului, şi unde se opreşte calul acolo e ascuns Vlad şi acolo să-i înfigă o ţeapă în piept lui Ţepeş... într-o noapte am auzit în sfârşit lovitura funestă. Mi-am cuprins umerii între mâini, ca într-o îmbrăţişare. Numai în noaptea aia mi-a fost frică, Navarro. Lovitura s-a depărtat. Câteva ceasuri mai târziu, copila goală s-a întors la locul recluziunii mele, a împins porţile batante de fier ale groaznicei mele temniţe papale. „Mă cheamă Minea",
mi-a spus, „am dat pinteni calului când voia să se oprească deasupra ascunzătorii tale. Mi-am dat seama că erai întemniţat aici. Acuma ieşi. Am venit să-ţi dau drumul. Ai învăţat să te hrăneşti cu pământ. Ai învăţat să trăieşti sub pământ. Ai învăţat să nu-ţi vezi niciodată chipul. Când au dezlănţuit vânătoarea, m-am oferit cu nevinovăţie. Nimeni nu bănuieşte o copilă de zece ani. M-am slujit de înfăţişarea asta, dar sunt trei veacuri de când cutreier noaptea. Vin să-ţi propun o înţelegere. Ieşi din temniţa asta şi alătură-te nouă. Iţi dăruiesc viaţă veşnică. Suntem nenumăraţi. Ţi-ai găsit compania potrivită. Preţul pe care-l ai de plătit e foarte mic." Copila Minea s-a repezit la grumazul meu şi şi-a înfipt dinţii în el. îmi găsisem compania potrivită. Nu sunt un creator, Navarro, sunt un rod al creaţiei, o făptură printre atâtea altele, înţelegi ?... Eu trăiam, la fel ca dumneata, în timp. La fel ca dumneata, aş fi murit. Copila m-a smuls din timp şi m-a purtat în veşnicie... Mă strangula.
— Nu ţi-e milă de mine ? Ea mi-a scos ochii, mi i-a supt aşa cum suge tot, pentru ca ochii mei să nu exprime altă nevoie decât sângele, nici altă slăbiciune decât noaptea...
Am încercat să muşc mâna care-mi astupa gura, silin-du-mă să ascult această incredibilă şi depărtată poveste, şi m-am temut ca un prost că a-l răni pe vampir, făcând să-i curgă sângele, însemna a-l ispiti pe Diavolul însuşi. Vlad punea tot mai multă stăpânire pe trupul meu.
— Copiii au o mare forţă interioară, domnule Navarro. O parte din puterea noastră vitală e concentrată în fiecare copil şi o risipim vrând ca ei să nu mai fie copii şi să devină adulţi, oameni ai muncii, „utili societăţii".
A scos un hohot de râs înspăimântător.
— Istoria! Gândeşte-te la istoria pe care ţi-am povestit-o adineauri şi spune-mi dacă toată grămada asta de minciuni, paravanele moralităţii noastre îngrozite pe care le numim profesii liberale, politică, economie, artă, până şi arta, domnule Navarro, ne izbăvesc de neghiobie şi de moarte. Ţi-ai dat seama în ce constă experimentul meu ?

S-o las pe fata dumitale să crească, să devină femeie împlinită şi atrăgătoare, dar să nu înceteze să fie o copilă, izvor de viaţă şi puritate... Nu, Minea n-o să crească niciodată, a spus bănuind că eram năucit şi nu mai înţelegeam nimic. Ea e copila nopţii pe vecie.
Mi-a arătat, făcându-mă să mă întorc până puteam să-i văd faţa, gingiile aprinse, caninii ascuţiţi ca nişte colţi de fildeş şlefuit ca oglinda.
— Aştept să crească fiica dumitale, Navarro. O să rămână cu mine. Va fi logodnica mea. într-o bună zi va fi soţia mea. O s-o cresc ca vampir.
Sinistrul monstru a schiţat un zâmbet acru.
— Nu ştiu dacă o să-ţi dăruiesc nepoţi...
Mi-a dat drumul din strânsoare. A întins mâna şi mi-a arătat drumul.
— Aşteapt-o pe soţia dumitale în salon. Şi ia aminte la un lucru. Mă hrănesc din ea până ce creşte copila. N-am de gând s-o ţin aici prea mult. Doar cât o să am nevoie de ea. La drept vorbind, nu văd ce găseşti la ea atât de deosebit. *Elle est une femme de menage!*
XIV
Am umblat ca un somnambul şi am aşteptat în salonul alb cu mobile negre şi o mulţime de canale de scurgere. Când soţia mea a apărut, înveşmântată în negru, cu părul despletit şi privirea fixă, am simţit simpatie şi antipatie, atracţie şi repulsie, o nesfârşită duioşie şi o teamă la fel de mare.
M-am ridicat şi i-am întins mâna ca s-o apropii. Asuncion a respins invitaţia mea, s-a aşezat în faţa mea, având o privire indiferentă. Nu m-a atins.
— Scumpa mea, i-am spus aplecându-mi capul şi mijlocul până când mi-am sprijinit mâinile împreunate pe genunchi. Am venit după tine. Am venit după copilă. Cred că toate astea nu sunt decât un coşmar. Hai s-o luăm pe Magda. Am lăsat maşina afară. Hai să plecăm cât mai repede de aici, Asuncion, cât mai repede.
S-a uitat la mine cu aceleaşi sentimente pe care le-am încercat eu când am văzut-o intrând, deşi parcă doar pe jumătate. Antipatie, repulsie şi teamă. Mi-a transmis un singur mesaj: teama.
— Tu o iubeşti pe fiica mea ? m-a întrebat cu un glas nou, de parcă ar fi înghiţit un pumn de ţărână, şi tăgăduindu-mi paternitatea pe care o împărţea cu mine cu acel crud şi rece adjectiv posesiv: fiica mea.
— Asuncion, Magda, abia am izbutit să îngân.
— îţi aduci aminte de Didier ?
— Era fiul nostru, Asuncion.
— ESTE. Este fiul meu.
— Al nostru, Asuncion. A murit. L-am iubit foarte mult, acum ni-l amintim, dar nu mai este. A fost.
— Magdalena n-o să moară, a anunţat Asuncion cu o seninătate îngheţată. Băiatul a murit. Fata n-o să moară niciodată. N-o să mai trec prin suferinţa asta niciodată.
Cum aş fi putut să-i spun ceva de genul „o să murim cu toţii", când în glasul şi în privirea soţiei mele exista, instalată ca o flacără nestinsă, convingerea ?
— Fata mea n-o să moară. Pentru ea n-o să fiu nevoită să ţin doliu. Magdalena o să trăiască veşnic.
Oare ăsta era sacrificiul ? Până acolo mergea iubirea maternă? Trebuia s-o admir pe mamă pentru că admitea jertfa asta?
— Nu-i un sacrificiu, a spus de parcă mi-ar fi citit gândurile. Sunt aici pentru Magda. Dar sunt aici şi pentru că-mi face plăcere. Vreau s-o ştii.
Mi-am regăsit glasul, ca un taur împuns cu ţepuşa în grumaz ca să se năpustească mai furios ca înainte.
— Am stat de vorbă cu bătrânul ăla sinistru.

— Zurinaga ? Ai stat de vorbă cu Zurinaga ? M-am zăpăcit.
— Da, dar eu mă refer la celălalt bătrân, Vlad... Ea a urmat:
— înţelegerea am făcut-o cu Zurinaga. El a fost mijlocitorul. El i-a trimis lui Vlad fotografia Magdalenei. El mi-a propus pactul în numele lui Vladimir...
— Vladimir, am încercat să zâmbesc. Şi-a bătut joc de Zurinaga. I-a făgăduit viaţa veşnică şi pe urmă l-a trimis la plimbare. Acelaşi lucru se va întâmpla cu...
— El mi-a propus pactul în numele lui Vladimir, a continuat Asuncion fără să ţină seama de ce spuneam eu. Viaţa veşnică pentru fiica mea. Zurinaga cunoştea spaima mea. El i-a spus lui Vladimir.
— In schimbul trupului tău pentru Vlad, am întrerupt-o. Pentru prima dată ea a schiţat un zâmbet. Saliva i se
scurgea spre bărbie.
— Nu, chiar dacă n-ar exista fata, eu aş fi aici pentru că-mi face plăcere...
— Asuncion, i-am spus plin de neliniște. Scumpa mea Asuncion, draga mea soţie, iubirea mea...
— Iubirea ta înflăcărată, iubirea ta plictisită, a spus cu sclipiri de diamante negre în priviri. Soţia ta osândită la plictisul vieţii de zi cu zi.
— Iubirea mea, am spus cuprins de disperare şi neputând să cred că-i adevărat ce-mi auzeau urechile. Adu-ţi aminte de marea noastră iubire. Ce tot spui ? Tu şi cu mine ne-am iubit cu pasiune.
— Sunt clipele care se uită cel mai uşor, a spus fără a lăsa să-i tremure pe faţă nici un muşchi. Iubirea ta fără nici o schimbare mă oboseşte, fidelitatea ta mă plictiseşte, de ani de zile a început să crească în mine dorinţa de a fi alături de Vladimir, chiar dacă nu mi-am dat seama de asta. Astfel de lucruri nu se petrec de pe o zi pe alta, cum crezi tu, după cât se pare...
Cum nu găseam alte cuvinte, le-am repetat pe cele ştiute:
— Adu-ţi aminte de marea noastră iubire.
— Nu-mi doresc iubirea ta normală, a scuipat spuma aceea care-i ieşea printre buze.
— Te îndrepţi spre ceva îngrozitor, Asuncion, o să trăieşti într-o lume îngrozitoare, nu te înţeleg, o să fii îngrozitor de nefericită.
M-a privit ca şi cum mi-ar fi spus „ştiu prea bine", dar din gura ei au ieşit alte cuvinte.
— Da, îmi doresc un bărbat care să-mi facă rău. Iar tu eşti prea bun.
A făcut o pauză insuportabilă pentru mine.
— Fidelitatea ta e o plagă.
Am jucat altă carte, revenindu-mi din uimire, înghiţind umilirea şi depăşind injuria mulţumită iubirii statornice şi trainice care-şi recunoaşte propriile limite şi acceptă propria sa imperfecţiune.
— Spui toate astea ca să mă supăr pe tine, iubirea mea, şi să plec amărât, dar împăcat...
— Nu, şi-a scuturat ea părul bogat şi lucios, care semăna acum foarte mult cu coama renăscută a lui Vlad. Nu sunt întemniţată. Am scăpat din temniţa în care m-ai ţinut tu.
O furie şuierătoare a pus stăpânire pe limba ei, care împrăştia o salivă vâscoasă.
— Mă simt împlinită cu Vlad. E un bărbat care simte imediat toate slăbiciunile unei femei...
Dar glasul acesta şuierător, de şarpe, s-a stins îndată, când mi-a spus că n-a putut opune rezistenţă atracţiei pe care o exercita Vlad. Vlad a întrerupt relaţia noastră marcată de obişnuinţă şi plictis.
— Şi îl iubesc cu înflăcărare, deşi îmi dau seama că se foloseşte de mine, că o vrea pe copilă şi nu pe mine...
N-am putut să-mi stăpânesc lacrima unui plânset pe care-l simţeam pregătindu-se să

mă podidească.
— Du-te, Yves, te rog pe ce ai mai sfânt. Nu mai e nimic de făcut. Dacă vrei, poţi să-ţi închipui că, deşi îţi fac rău, nu încetez să te preţuiesc. Dar acum pleacă de aici şi gândeşte-te la un lucru: cine a avut mai mult de pierdut ? Eu te-am părăsit pe tine, ori mai curând tu m-ai părăsit pe mine ? Cât timp n-o să poţi răspunde la întrebarea asta, n-o să ştii nimic despre mine...
A izbucnit într-un râs deşănţat.
— Du-te. Vlad nu suportă confesiunile sentimentale. Am căutat alte cuvinte, nu voiam să mă dau bătut, nu
înţelegeam cu ce forţe mă luptam.
— Pentru mine, întotdeauna o să fii frumoasă, Asuncion, şi-o să te doresc...
— Nu, şi-a plecat capul. Nu, nu mai sunt, pentru nimeni ...
— Regret că trebuie să întrerup această înduioşătoare scenă de familie, a spus Vlad făcându-şi apariţia pe neaşteptate. Noaptea îşi cere drepturile, draga mea Asuncion...
In clipa aceea, sângele a început să curgă prin toate şănţuleţele de scurgere din salon.
Soţia mea s-a ridicat şi a ieşit repede din încăpere, târân-du-şi fustele prin băltoacele de sânge.
Vlad s-a uitat la mine cu o batjocură politicoasă.
— îmi îngădui să te petrec până la uşă, domnule Navarro ?
Automatismele educaţiei primite, buna-creştere ancestrală au biruit toate rezistenţele mele simţitor diminuate. M-am ridicat şi m-am îndreptat, condus de conte, spre uşa principală a reşedinţei lui din Bosques de Las Lomas.
Am străbătut spaţiul dintre uşa casei şi grilajul gardului dinspre stradă.
— Nu mai încerca să lupţi, Navarro. Dumneata nu cunoşti nesfârşitele mijloace de care dispune moartea. Fii mulţumit aşa acum eşti. Intoarce-te la blestemul muncii, care pentru dumneata e o binecuvântare, te înţeleg foarte bine. Dumneata îţi trăieşti viaţa. Eu o *jinduiesc* cu lăcomie. E o deosebire importantă. Pe lumea asta ne uneşte faptul că ne folosim cu toţii unii de alţii, unii câştigă, alţii pierd. Resem-nează-te.
Mi-a pus o mână pe umăr. Am simţit un fior.
— Ori alătură-te nouă, Navarro. Ai putea să faci parte din tribul meu rătăcitor. Gândeşte-te la propunerea mea, în pofida mândriei tale de om incoruptibil: rămâi aici cu soţia şi cu fiica ta, pentru totdeauna... Gândeşte-te că va veni
o clipă în care soţia şi fiica dumitale nu vor putea fi văzute de nimeni altcineva în afară de mine. Eram lângă grilaj, între stradă şi casă.
— Oricum, o să mori şi n-o să le mai vezi niciodată. Gândeşte-te bine.
A ridicat o mână cu unghii sticloase.
— Şi grăbeşte-te. Mâine n-o să mai fim aici. Dacă pleci, n-o să ne mai vezi. Dar ia aminte că absenţa mea e adesea înşelătoare. Eu găsesc mereu o slăbiciune, o portiţă pe unde mă strecor. Dacă un prieten atât de preţuit ca dumneata mă cheamă, eu mă întorc, te asigur, îmi fac apariţia...
întreaga mea fiinţă, formaţia mea, obiceiurile mele, întreaga mea viaţă mă îndemnau să optez pentru muncă, sănătate, plăcerea care ne e îngăduită nouă, fiinţelor umane. Boala. Moartea. Şi, în pofida tuturor acestor lucruri, se zbătea în sufletul meu o intolerabilă şi incertă duioşie pentru această sărmană fiinţă. Nu el era la originea răului. Era el însuşi o victimă. El nu se născuse monstru, fusese preschimbat în vampir... Era o zămislire a fiicei sale Minea, era o victimă printre atâtea altele, bietul Vlad...
Blestematul conte şi-a jucat ultima carte.
— Soţia şi fiica dumitale vor trăi veşnic. Se pare că pentru dumneata asta n-are nici o importanţă. Nu ţi-ar plăcea să-ţi vezi fiul reînviat ? Ar putea să te lase indiferent învie-

rea lui ? Nu mă privi aşa, Navarro! Eu nu glumesc cu chestiunile de viaţă şi de moarte. Uite, aici e parcat automobilul dumitale. Chibzuieşte bine şi hotărăşte-te cât mai repede. Sunt grăbit şi trebuie să plec.
M-am uitat la el întrebător:
— Pleci de aici ? Vlad a răspuns rece.
— O să uiţi locul ăsta şi ziua asta. Ca şi cum dumneata n-ai fi fost niciodată în casa asta. Niciodată.
— Pleci din oraşul Mexic ? am stăruit cu un glas înăbuşit.
— Nu, Navarro. *Mă.pierd* în oraşul Mexic, aşa cum înainte m-am pierdut la Londra, la Roma, la Bremenhaven, la New Orleans, oriunde m-au purtat închipuirea şi spaima voastre, ale muritorilor. Acum mă pierd în oraşul cel mai populat al planetei. Mă pierd în mulţimile ce însufleţesc străzile în plină noapte, savurând belşugul de sânge proaspăt, gata să-l beau, să mă contopesc prin setea mea cu setea sacrificiului vechi care se află la originea istoriei... Dar nu uita. întotdeauna sunt Vlad, pentru prieteni.
I-am întors spatele vampirului, lumii îngrozitoare pe care o reprezenta, fatalităţii lui. Da, aveam să optez pentru viaţă şi muncă, chiar dacă inima mea era moartă pentru totdeauna. Şi totuşi un glas sacru, ascuns până în clipa aceea, mi-a spus la ureche, din adâncul sufletului, că taina lumii stă în faptul că n-a fost sfârşită fiindcă Dumnezeu însuşi e neterminat. Poate, precum vampirul, Dumnezeu e o fiinţă nocturnă şi misterioasă care nu încetează să se manifeste ori să se înţeleagă pe sine însăşi şi de aceea are nevoie de noi. Să trăieşti pentru ca Dumnezeu să nu moară. Să împlineşti trăind lucrarea neîncheiată a unui Dumnezeu năzuitor.
Am aruncat o ultimă privire piezişă spre groapa cu copacii tăiaţi pentru a ciopli din ei ţepe. Magda şi Minea râdeau şi se zbenguiau printre ţepe, cântând:
Sleep, pretty wantons, do not cry,
and I will sing a lullaby:
rock tbem, rock them, lullaby...'
Mi-am simţit sufletul golit de dorinţa de a trăi, scurgân-du-se ca sângele prin canalele din reşedinţa vampirului. Nu simţeam nici măcar dorinţa de a încheia pactul pe care mi-l oferise Vlad. Munca, recompensele vieţii, plăcerile... Totul fugea de mine. Mă biruia tot ce rămăsese incomplet. Mă chinuia un dor cumplit de tot ce n-a fost şi n-o să fie niciodată. Ce pierdusem oare în ziua asta înspăimântătoare ? Nu iubirea; aceasta nu murise, în pofida tuturor celor întâmplate. Nu iubirea, ci speranţa. Vlad mă lăsase fără speranţă,
Notă 1 Cântec de leagăn englezesc foarte cunoscut.

fără altă mângâiere în afară de faptul că simţeam că tot ce se întâmplase se întâmplase altcuiva, senzaţia că totul venea din altă parte, deşi mi se întâmpla mie: eu eram sita, un mister intangibil trecea prin mine, într-un necontenit du-te-vino dintr-o parte într-alta... Şi totuşi, nu cumva eu însumi mă schimbasem pentru totdeauna, pe dinăuntru ?
Am ieşit în stradă.
Poarta de fier s-a închis în urma mea.
N-am putut să nu arunc o ultimă privire asupra reşedinţei contelui Vlad.
Se petrecea un lucru fantastic.
Casa din Bosques de Las Lomas, aeriana faţadă modernă de sticlă, liniile ei de geometrie pură se împrăştiau în faţa ochilor mei, de parcă s-ar fi topit. Pe măsură ce casa modernă dispărea, o altă casă apărea încetul cu încetul în locul ei, preschimbând noul în vechi, sticla în piatră, linia dreaptă, nu într-o linie sinuoasă oarecare, ci într-o înlocuire treptată a unei forme ce se topea într-alta.
îşi făcea astfel apariţia, încetul cu încetul, dincolo de vălul casei aparente, silueta unui

castel vechi, năruit, în care nu se putea locui, impregnat de acel miros putred pe care l-am simţit în mormintele din tunel, instabil, scrâşnind precum carena unei corăbii foarte vechi, naufragiată în încleştarea unor munţi abrupţi, un castel cu foişorul de pază în ruină, cu creneluri mâncate de vreme, cu ameninţătoare turnuri în flancuri, cu grilajul cu ţepi de la intrare acoperit de rugină, cu şanţurile de apărare în care apa secase, lăsând pe fund un strat de mâl uscat, şi cu un donjon în care stătea el, privindu-mă de după ochelarii lui negri, spunându-mi că avea să plece din locul acela şi n-aveam să-l recunosc dacă mă voi întoarce vreodată acolo, poftindu-mă să intru în catacombă, prevenindu-mă că niciodată n-aveam să mai pot trăi normal, în timp ce eu mă zbăteam din răsputeri, în pofida deznădejdii care mă copleşea, conştient de tot ce se petrecea, dându-mi seama că forţa mea vitală era îngropată într-un mormânt, că eu însumi aveam să trăiesc veşnic, oriunde m-aş afla, în mormântul vampirului şi că, oricât mi-aş fi afirmat voinţa de a trăi, eram osândit la moarte fiindcă urma să trăiesc păstrând vii în amintire întâmplările pe care le trăisem pentru ca tribul negru al lui Vlad să nu moară.

Atunci dintr-un turn lăturalnic au ieşit zburând greoi, fiindcă erau şobolani monstruoşi înzestraţi cu aripi noduroase, lilieci orbi, lilieci călăuziţi de simţul de orientare al scârboaselor urechi mari şi păroase, în căutare de noi morminte.

Zburau oare Asuncion, soţia mea, şi Magda, fiica mea, în stolul acela de şoareci orbi ?

M-am apropiat de automobilul pe care-l parcasem în apropiere de casă.

Ceva se mişca înăuntru.

O siluetă ştearsă.

Când am reuşit în sfârşit s-o disting mai bine, am scos un strigăt de groază şi de bucurie totodată.

Mi-am dus mâinile la ochi, mi-am ferit privirea şi n-am putut să şoptesc decât:

— Nu, nu, nu...